ԹԱՏԵՐԱՆԿԱՐՔ

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

ԳԸՏԿՆՐԸ-ՏՐԸՄԻ

[illegible]
411 2nd ave.
new york n.y.

Սիրելի Եղբայրներ
Եւ Քոյրեր

Կանխեցէք ցուցնել
եղբայրասիրութիւն եւ յարգ-
անքի [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] :

"Երանի՜ անոնց որ
անօթի ու ծարաւ են ար-
դարութեան, վասն զի ա-
նոնք պիտի կշտանան:"

Մատթ. Ե. 6.

[illegible] Եղբայրնիդ

Յ. Հ. [illegible]

ԹԱՏԵՐԱՆԿԱՐՔ

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱ-ՏՐԱՄԻ

Աստուածային Յայտնութիւնը, Աստուածաշունչը՝ վերին Իմաստութիւնն է, Ամենազնիւ Գիտութիւնը եւ Ամենալաւ Կրթութիւնը

1914 *Հեղինակին* 1914
Ամէն Իրաւունքը Վերապահուած

INTERNATIONAL
BIBLE STUDENTS ASSOCIATION
London, England; Melbourne, Australia;
BROOKLYN, N. Y., U. S. A.

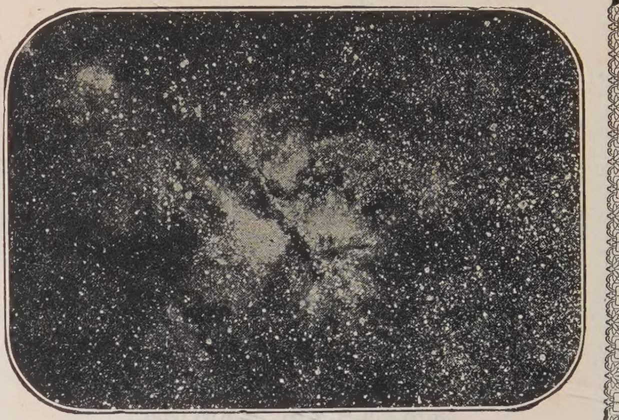

ԱՍՏՈՒԾՈՑ ՓԱՌՔԸ ԵՐԿՆԻՑ ՄԷՋ

«ՃՇՄԱՐԻՏ ՀՈՎԱՅԻՆ ակնածիլը իմաստութեան սկիզբն է»: «Միայն յիմարը իր սրտին մէջ կ'ըսէ թէ Աստուած չկայ»: «Օրը օրին կը յայտնէ խօսքը, ու գիշերը գիշերին կը ցուցնէ գիտութիւնը»: «Երկինքը կը պատմէ Աստուծոյ փառքը»:—ՍԱՂ. ԾԺԱ. 10, ԺԴ. 1, ԺԹ. 1, 2:

Արարչին անհուն Զօրութեան գնահատումը եւ անոր հանդէպ մեր ոչնչութիւնը պէտք է մեզ խիստ խոնարհ ու հեզ ընէ: Սուրբ Գրոց ուսումնասիրութիւնը «Գիտութեան Բանալին է»: Այս Բանալիին գործածութեամբը այն գիտակցութեան կուգանք, թէ միակ գնահատութեան արժանի փառասիրութիւնն է գործակցիլ մեր Արարչին Սուրբ Գործութեան նկատմամբ ունեցած բարերար ծրագիրներուն հետ:

Մեր արեգակնային դրութեան մոլորակները բաղդատմամբ Արեւին՝ գրեթէ ոչինչ են: Երեւակայեցէք Արեգակին տրամագիծը որպէս ալիւրի խոշոր տակառի մը տրամագիծը. Լուսնթագը՝ ասոր բաղդատմամբ փոքրիկ նարինջի մը կը նմանի, Երկիրը եւ Անահիտը՝ սիսեռի հատիկներու, իսկ Փայլածուն եւ Հրատն ալ մորմենիի հատիկներու:

Արեւը 300,000 անգամ մեծ է քան մեր երկրագունդը: Ժամը 30 մղոն արագութեամբ սրացող կառախումբ մը մէկ ամիսէն կրնայ աշխարհին շրջանը ընել, մինչդեռ 10 տարի պէտք է նոյն արագութեամբ Արեւին շրջապատը կարենալ կտրելու համար:

Մեր օրն ու գիշերը Երկրին իր առանցքին վրայ թաւալելուն արդիւնքն է, եւ անոր Արեւուն շուրջը դառնալը ցոյց կուտայ մեր մէկ տարուայ տեւողութիւնը: Արեւուն մօտ գտնուող մոլորակները աւելի կարճ ծիրեր ունին, որով կարճ ալ տարիներ, իսկ հեռուն գտնուողները երկարատեւ տարիներ ունին: Փայլածոյին վրայ մէկ տարին պիտի համապատասխանէ մեր 3 ամիսներուն: Պոսիդոնին վրայ՝ որը ամենահեռաւոր մոլորակն է, մէկ տարին մեր Երկրի 164 տարիներուն կը համապատասխանէ: Սակայն մեր Արեւը հաստատուն աստղերէն մէկն է միայն: Ներկայ աստղաբաշխական մեթոտները ցոյց կուտան մեզ թէ ասոր նման 125 միլիոն հատ եւս կան: Այս հաստատուն աստղերուն ամէն մէկուն բոլորտիքը անշուշտ մերինին նման մոլորակային դրութիւն մը կը շրջի: Այս հաշուով, ուրեմն 1000 միլիոն աշխարհներ կան: Սակայն այս չէ ամէնը: Եթէ մենք ամենահեռաւոր ու ամենաաղօտ աստղին վրայ կայնինք, անկասկածօրէն, անկէ անդին նոյնքան մը եւս աստղեր պիտի տեսնենք: Մենք կ'ապշինք հանդէպ Տիեզերքի անհունութեան:

Զօդիակոսի կենդանակերպերը կը պատկերացնեն երկնից այլեւայլ մասերը, որոնք տեսանելի են տարբեր եղանակներու մէջ:

ՄԵՐ ՄՈԼՈՐԱԿԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԶՈԴԻԱԿՈՍԻ ՆՇԱՆՆԵՐԸ

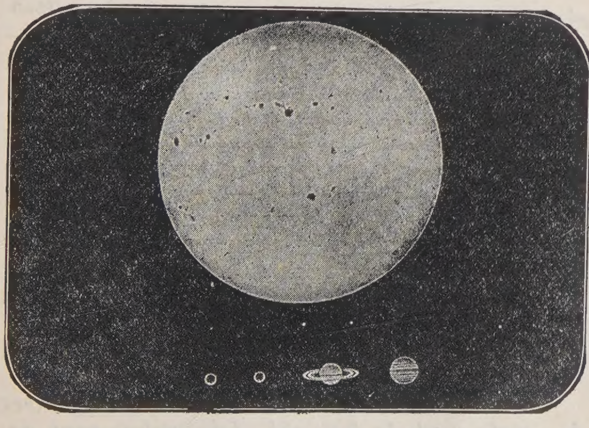

ԱՐԵՒԻՆ ԵՒ ՄՈԼՈՐԱԿԱՑ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԾԱՒԱԼԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

ԾՆՆԴՈՑԻ արձանագրութիւնը եւ ո՛չ մէկ բան կ՚ըսէ Երկրի կազմուելուն մասին: Ան կ՚ըսէ. «Սկիզբէն Երկիրը կար, անձեւ ու պարապ էր»: Հոն ո՛չ լեռ եւ ո՛չ ալ հովիտներ կային, ո՛չ ծառեր, ո՛չ թուփեր, գետեր կամ ովկիանոսներ, բայց Երկիրը կար: Երկիրը երբ ստեղծուած ըլլալուն մասին ո՛չ մէկ բան ըսուած է: Ծննդոց գրքին մէջ գրուած Ստեղծագործութեան Օրերու Հաշւոյն մէջ ո՛չ թէ մեր երկրագունդին կազմութիւնն է որ կը պատմուի, հապա անոր կարգադրուիլը, յարդարումը, մարդոց բնակութեան համար:

Երկրին կազմուելուն մասին շատ մը տեսութիւններ կան: Մենք կը հետեւինք այն տեսութեան, որը ամենէն աւելի կը համաձայնի Ս. Գրոց հետ, եւ որը կոչուած է (Vailian) տեսութիւն: Ան կ՚ենթադրէ թէ Երեւակի մանեակը եւ Լուսնթագի գօտիները Երկրին իրը մոլորակ զարգանալը կը պատկերացնեն:

Կար ժամանակ մը՝ երբ Երկիրը հալած վիճակի մէջ էր, որը Անկենդանութեան շրջանին կազմուած հրային ժայռերէն կը հասկցուի. ասիկա գիտութեան տուած բացատրութիւնն է՝ որը սակայն Աստուածաշունչին մէջ չէ մատնանշուած: Երբ Երկիրը հալած վիճակի մէջ էր, անոր ջուրը եւ մետաղները կազային վիճակի մէջ խիտ հեռուները նետուած էին: Բայց երբ անոնք պաղեցան, եւ ձեւակերպուեցան, մեծ օղակներ կազմեցին Երկրին շուրջը բաւական հեռաւորութեան վրայ:

Հետզհետէ այս օղակներուն թաւալումը սկսաւ տարբերիլ Երկիրինէն ձգողական կեդրոնին հեռաւորութեան համաձայն: Այս ջուրի եւ հանքային նիւթերու օղակները հետզհետէ սկսան Երկրին մօտենալ, սակայն կեդրոնախոյս զօրութեան պատճառաւ ստիպուած էին հեռուն մնալ, մասնաւորապէս հասարակածին վրայ՝ ուր կեդրոնախոյս զօրութիւնը աւելի ուժեղ էր: Ս. Հոգւոյ — Զօրութեան շրջումը (թխսումը) լոյս մը յառաջ բերաւ, թերեւս Հիւսիսայգի նման — բայց ոչ արեւի լոյս. Արեւը չերեւցաւ մինչեւ Չորրորդ Օրը:

«Թո՛ղ լոյս ըլլայ, եւ լոյս եղաւ»: Այսպէս՝ մի քանի խօսքերով ամփոփուած է 7,000 տարիներու արդիւնքը, Առաջին Օր կոչուած: Ո՛չ թէ Աստուծոյ Խօսքը բաւ պիտի չըլլար ուէէ հրաշքի համար, այլ որովհետեւ Նա կը նախադասէ բնական միջոցներով իրականացնել Իր ծրագիրները:— Ծննդոց Ա. 3:

Կան գիտուններ, որոնք կը հաւատան թէ Երկիրը իր շուրջը օղակ մը եւս ունի, ելեքտրական օղակ մը, որը երբ իյնայ, մի քանի տարուայ մէջ պիտի ոչնչացնէ խմորումը, (քայքուում) միքրոպները եւ միջատները, ու մեծապէս պիտի օգնէ բուսական եւ կենդանական կենաց:

ՄԱՆԵԱԿՆԵՐՈՒ (ՕՂԱԿ) ԿԱԶՄՈՒԻԼԸ

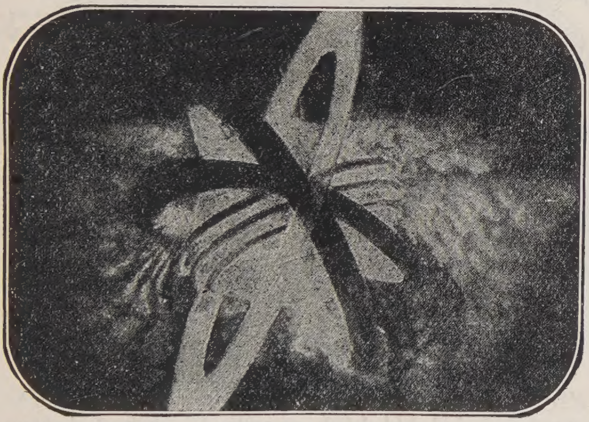

ՄԱՆԵԱԿՆԵՐԸ ԱՒԵԼԻ ԿԸ ԶԱՐԳԱՆԱՆ

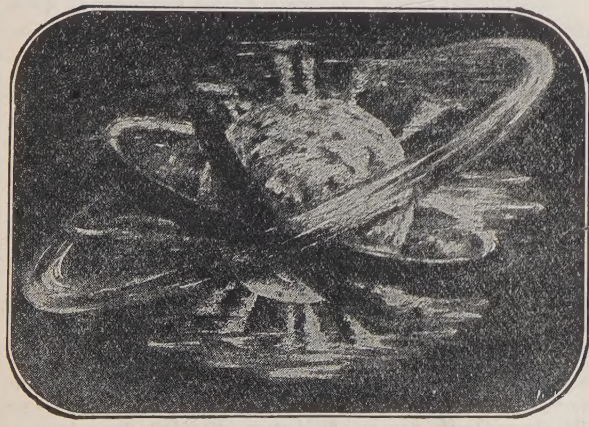

ՄԱՆԵԱԿՆԵՐԸ Ա՛Լ ԱՒԵԼԻ ԿԸ ԶԱՐԳԱՆԱՆ

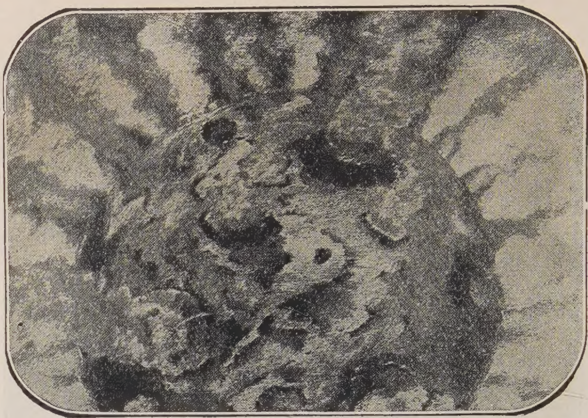

ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

«ԻՐԻԿՈՒՆ եւ առաւօտ»․ նոյնպէս «օր» ասացուածքները չեն կրնար 24 ժամուայ օրեր նշանակել, որովհետեւ ո՛չ Արեւը եւ ո՛չ ալ Լուսինը տեսանելի էին մինչեւ Չորրորդ Օրը։ Երկիրը անթափանձելի խաւարով պատուած էր։

«Օր» բառը կրնանք գործածել ուեւէ ժամանակուայ կամ Դարաշրջանի համար․ զորօրինակ, «Փորձութեան Օրը անապատին մէջ» — 40 տարիներ։ (Սաղ․ ՂԵ․ 8)։ Դարձեալ «Քրիստոսի Օր»ուանը մասին կը կարդանք, անտարակոյս մատնանշելով Հազար-տարուայ Օրը, ուր Մեսիան ամբողջ Երկրին վրայ պիտի Թագաւորէ։ (Եսայի Բ․ 11)։ Առօրեայ կեանքի մէջ «օր» բառը միեւնոյն առումով կը գործածենք, երբ կ'ըսենք՝ Կեսարին օրը՝ Նաբոլէոնի օրը, եւայլն։

Մենք կը հետեւինք այն տեսութեան, թէ Ստեղծագործութեան Շարթուայ Եօթը Օրերուն ամէն մէկը 7,000 տարուայ շրջան մ'էր։ Այս եօթը անգամ եօթը հազարը կ'ընէ քառասունը ինը հազար (49,000) տարի, ներածելով Հիանալի Յոբելեան Դարաշրջան մը։

Երբ Երկիրը շրջապատող ջուրի եւ հանքային նիւթերու գօտիները յաջորդաբար մօտեցան երկրագունդին, սկսան ամպհովանիի նման տարածուիլ, սակայն երկիրը շրջապատող օդին պատճառաւ որը Ս․ Գրոց մէջ «երկնից հաստատութիւն» կոչուած է, չէին կրնար Երկրին վրայ թափիլ։ Երեւակի գօտիները դեռ չեն թափած։

Աստուած երկնից հաստատութիւնը երկրորդ եւ կամ (Palæozoic) անկենդանական աղօտ Օրուայ տեւողութեանը կազմեց, եւ հաստատութեանը տակը գտնուած ջուրերը հաստատութեանը վրայ գտնուած ջուրերէն զատեց։ (Ծննդոց Ա․ 7)։ Երկրէն վեր գտնուած զօրաւոր կերպով հանքացեալ ջուրերը «հաստատութեան» ու կեդրոնական զօրութեան պատճառաւ ետ մղուեցան, մասնաւորապէս հասարակածին վրայ, որով, հետզհետէ կեդրոնացան երկու բեւեռներուն վրայ, ուր ի վերջոյ պատռեցան ու երկրի վրայ թափեցան, որով խաւ խաւի վրայ կազմեցին երկրի հանքային մթերքը երկրի երկու բեւեռներէն դէպի հասարակած խուժող ջուրի միջոցաւ։ — Ծննդոց Է․ 11, 18։

Ջուրի եւ հանքային նիւթերու այս օղակները կամ գօտիները մեծ ջրհեղեղներով յաջորդաբար ինկան Երկրի վրայ, թերեւս իրարմէ հազարաւոր տարիներ տարբերութեամբ։ Նոյի օրուայ ջրհեղեղը վերջինն էր, մաքուր ջուր միայն․ ծանրագոյն հանքային նիւթերը առաջուց թափած էին։ Որով հանքերը՝ ընդհանրապէս, զանազան կաւի, քարի ու հողի խաւերու ներքեւ կը գտնուին։

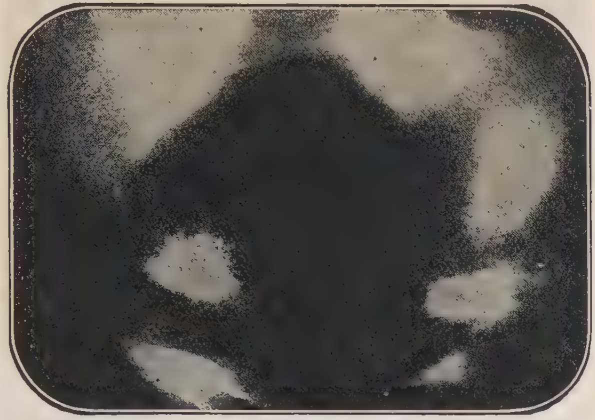

«ԹՈՂ ԼՈՅՍ ԸԼԼԱՅ»

ԵՐԵՒԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՐԻ ԾԱՒԱԼԸ ԲԱՂԴԱՏՈՒԱԾ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ (ՄԹՆՈԼՈՐՏԸ) ԿԱԶՄՈՒԱԾ

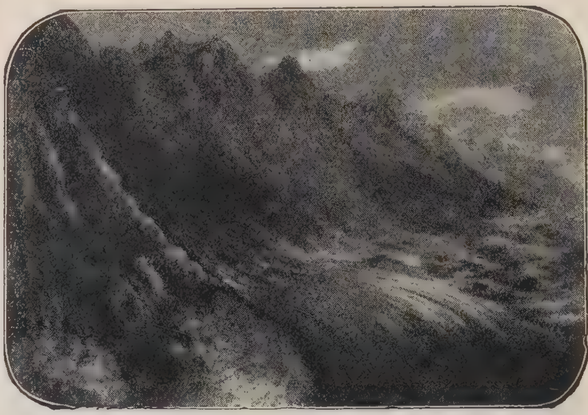

ԵՐՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

«ԵՒ Աստուած ըսաւ, երկնքին տակը եղած ջուրերը մէկ տեղ ժողուըուին, ու ցամաքը երեւնայ. եւ այնպէս եղաւ: Եւ Աստուած ցամաքին անունը Երկիր դրաւ, ու ջուրերուն ժողովքը ծովեր կոչեց. եւ իրիկուն ու առաւօտ ըլլալով՝ երրորդ օրը եղաւ»:

Այս ասացուածքին գեղեցիկ պարզութիւնը թերեւս մեզ սխալմամբ խորհել տայ՝ թէ ովկիանոսներուն կազմուիլը ու լեռներուն կանգնումը հրաշքի գործեր էին: Թէեւ Աստուածային գործողութիւնները բոլորն ալ վսեմ ու զարմանալի են, սակայն, ընդհանրապէս, բանաւոր մեթոտներով կատարուած են, որը կոչուած է «Բնութեան ընթացքը»: Բայց բնութեան ընթացքը պէտք է բնութեան Աստուծմէն նշանակուած ըլլայ:

Աշխարհագործութեան գօտիի տեսական գիտութիւնը այն է, թէ այս Երրորդ Դարաշրջանի տեւողութեան զանազան գօտիներ իջնան Երկրի վրայ: Ասոնք ըստ Աստուածային դիտաւորութեան Երկրի կեղեւին վրայ ճընշումը այնքան սաստկացուցին, որով անոր մակերեսը սկսաւ խորտ ու փորտել, որուն ցած մասերն ու անդունդները ձեւացուցին ովկիանոսներու յատակները, իսկ բարձունքներն ալ կազմեցին լեռնաշղթաները: Այսպէս Երրորդ Օրուայ գործը լրացած էր: Ջուրերը հաւաքուած էին ծովերու եւ ովկիանոսներու մէջ, իսկ ցամաքը բարձրացած էր ու սկսած էր ցամքիլ բուսականութեան պատրաստուելով: Այս ցամքիլը երկար ժամանակի կարօտած ըլլալու է: — Ծննդոց Ա. 9, 10:

Մենք պէտք չէ ըմբռնենք թէ ներկայի բոլոր ցամաքամասերը Երրորդ Օրուայ մէջ վեր նետուած էին: Խիստ հաւանական է թէ Ամերիկեան ցամաքամասը Եւրոպայէն, Ասիայէն ու Ափրիկէէն շատ վերջը վեր նետուած էր. Երկրաշարժները երկրին մակերեսը փոխած են: Անոնք մեզի տրամաբանական գաղափար մը կուտան, թէ ի՛նչպէս Աստուածային հրամանը գործադրուած էր Երրորդ Օրը, Երկրին բուսականութեանը պատրաստութեանը համար:

Ասոր իբր արդիւնք կը կարդանք. «Ու Երկիրը կանաչ խոտ, իր տեսակին պէս սերմ տուող խոտ, եւ իր տեսակին պէս սերմ ունեցող պտղաբեր ծառ հանեց»: Ասիկա կը նշանակէ թէ բուսականութիւնը սկսաւ Երրորդ, եւ կամ Ածխաբեր Օրը, որը իր կատարելութեանը հասաւ Արեւի ճառագայթներուն երկրի վրայ թափանցելէն վերջը: Այլեւայլ խոտեր ու բոյսեր կան՝ որոնք մթութեան մէջ աւելի լաւ կ'աճին:

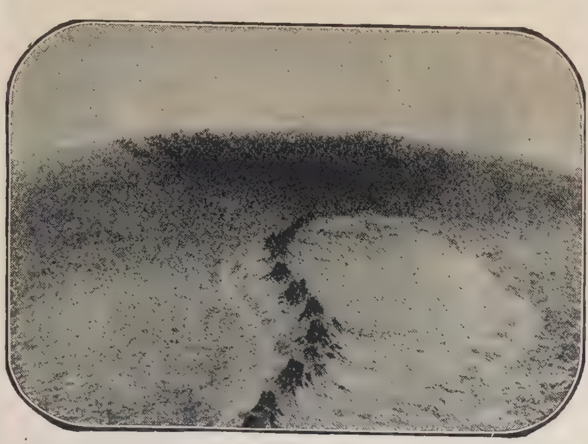

ՑԱՄԱՔԸ Կ'ԵՐԵՒՆԱՅ

ԲՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿՍԱԾ

ԲՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՂԿԱԾ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

«Եւ Աստուած երկու մեծ լուսաւորներ ըրաւ. մեծ լուսաւորը ցորեկին իշխելու համար, իսկ պզտիկ լուսաւորը գիշերին իշխելու համար»:

Անհրաժեշտ չէ ենթադրել, թէ Արեւը ու Լուսինը մեր Երկրէն վերջը ստեղծուած էին։ Ընդհակառակը, խնդիրը դիտելու աւելի տրամաբանական կերպ մը կայ։ Արեւը, Լուսինը ու Աստղերը շատ կանուխէն ստեղծուած էին, սակայն մինչեւ այս ժամանակ երբեք չէին կրցած իրենց լոյսը Երկրին վրայ ձգել այն անթափանցելի վարագոյրին պատճառաւ որը կը հրջապատէր Երկիրը։

Արեւին ու Լուսնին Չորրորդ Օրը երեւնալը կը նշանակէ, թէ այն ժամանակ ուրիշ գոտի մը եւս ինկաւ Երկրի վրայ մեծաքանակ ջուրով ու հանքային նիւթերով, որոնք իրենց անդիմադրելի վազքովը լեռներուն մէջ պեղեցին հովիտներն ու խոր ձորերը։

Մթնոլորտը բնածուխով խիստ լեցուած ըլլալով բուսականութեան աճման մեծապէս նպաստաւոր էր։

Կը խորհուի թէ՝ Երկիրը իր կեղեւին մէջ դեռ բաւականաչափ տաքութիւն ունէր, թէ՝ ովկիանոսները տաք էին ու խիստ ածխաբեր, եւ թէ՝ օդն ալ այնքան ծանրաբեռնուած էր բնածուխով որ չնչող կենդանի չէր կրնար գոյութիւն ունենալ։ Բայց այս վիճակները խիստ նպաստաւոր էին բուսականութեան տիտանային աճմանը։

Այս վիթխարի բուսականութիւնը հաւանօրէն վերածուեցաւ այն վիճակին, որը այսօր ներկայացուած է ածուխի հանքերով։ Այս նորահաստատ ածուխի հանքերը վերջէն մեծ ճնշումի ենթարկուեցան, երբ Երկիրը հըրջապատող գօտիները յաջորդաբար ջրհեղեղներով վար թափեցան, տիղմի կոյտերու տակ թաղելով բուսականութիւնը։ Մեր ածուխի հանքերը ասոնց արդիւնքն են։

Պէտք չէ ըմբռնել թէ Արեւը ու Լուսինը այն ատեն երկրի վրայ կը փայլէին հիմակուայ պէս, այլ, անոնք թանձր մշուշով եւ բնածուխով լեցուած մթնոլորտին մէջէն տեսանելի էին։ Արեւին ու լուսինին ազդեցութիւնները կարեւոր էին բարձրագոյն դասու բուսական եւ կենդանական կեանք պատրաստելու համար։

Մենք այս բնաբանին մէջ այնքան պատշաճօրէն կրնանք կարեւորութիւն տալ իշխել *բառին, որքան* շինեց *ին։ Աստուած* պատճառ եղաւ *Արեւին ցերեկուայ իշխելու, եւ Լուսինին ալ գիշերին իշխելու։ Ասկէ զատ, Լուսինը խորհրդաբանականօրէն կը ներկայացնէ Օրէնքի Ուխտին իշխանութիւնը, իսկ Արեւը՝ Նոր Ուխտին իշխանութիւնը։*

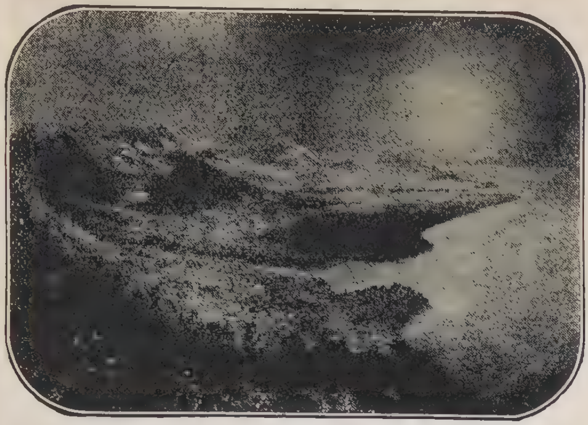

ՊԶՏԻԿ ԼՈՒՍԱՒՈՐԸ

ԱԾԽԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ

ԱԾԽԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ ՈՂՈՂՈՒԱԾ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

ՋՈՒՐԻՆ ու մթնոլորտին բնածխային յատկութիւնները ծովու կաւճային յօրինուածքներու մէջ ամփոփուած ըլլալով, որոնք կազմեցին կրաքարի խաւերը եւ ճոխ ու կոշտ բուսականութիւնը, որմէ յառաջ եկան ածուխի հանքերը, Երկրին մթնոլորտը սկսաւ այնքան մը մաքրուիլ, որով կարելի եղաւ շնչող անասուններու ապրիլը: Այս շրջանին ուրեմն կը պատկանի երկակենցաղ անասնական կեանքի զարգացումները. ինչպէս կոկորդիլոսները, որոնք կրնան թէ՛ ցամաքի եւ թէ՛ ջուրի մէջ ապրիլ: Թռչունները ալ այս շրջանին կը պատկանին, որուն վերջին մասին ժամանակ երեւան եկան Մեծագազանը եւ Ցամբերէն:

Աստուածաշունչին եւ Բարեշրջումին մէջեւ գոյութիւն ունեցող պայքարը սուր է: Թէեւ անկարեւոր բաղխումներ տեղի ունեցած են:

Աստուածաշունչը Միայն մարդուն ստեղծագործութեան նկատմամբ է որ կը յայտնէ թէ Աստուծոյ մասնաւոր, ուղղակի ստեղծագործութիւնն է: Ծննդոցի՝ ըստորին արարածներու նկատմամբ ըրած պատմութիւնը աւելի կը սպաշտպանէ ինքնուրոյն Բարեշրջութեան պէս բան մը: Աստուած ըսաւ. «Թող ջուրերը կենդանութեան շունչ ունեցող շատ սողուններ հանեն. եւ թռչունները երկրի վրայ թռչին»: (Ծննդոց Ա. 20, 21): Ասիկա ճիշդ մեր գիտական գիւտերուն համաձայն է, թէ անասնական կենաց սկիզբը ջուրերէն յառաջ եկաւ, եւ վերջէն ալ հասաւ թռչուններուն, եւ ապա, ցամաքի կենդանիներուն:

Տարուինական ուսուցումը յուսախափ ըրած է ամէն անոնք որոնք զայն կուլ տուած են առանց անոր ճշմարտութիւն ըլլալը ստուգող պէտք եղած փաստերը ունենալու: (Ա. Տիմ. Զ. 20): Վերջին ապացոյցները կուգան փաստելու թէ՝ եթէ նոյն իսկ ցեղերու ու տեսակներու ամէն խառնուրդ մասամբ յաջողի ալ, ստիպուած է, երեք կամ չորս սերունդի տեւողութեան վերափոխուելու սկզբնական աստիճանին. ըլլայ ան տունկ, ծաղիկ, պտուղ կամ կենդանի:

Իրականութիւնը՛ այն կը թուի ըլլալ թէ՝ Աստուածային Նախախնամութեան ներքեւ զանազան դասակարգի կենդանիները զարգացումի որոշ աստիճանի մը, եւ տեսակի անփոփոխելի վիճակի մը բերուեցան վերջէն չի փոխուելու պայմանաւ: Մարդուն, ստորին դասակարգի արարածներէ բարեշրջուած ըլլալուն եւ ո՛չ մէկ թելադրութիւն տրուած է. ընդհակառակը, ասոր բոլորովին հակառակը: Աստուածաշունչը միմիայն հաւատքի խարիսխ մը կը հայթայթէ, «որպէս» գի Աստուծոյ մարդը կատարելապէս սպառազինուած ըլլայ»:—Բ. Տիմ. Գ. 17:

ՀՈՅԱՄՈՂԷԶ — ՓԻՂԻ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

ՆԱԽԱՊԱՏՄԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻՔ

ՏԻԲԼՈՏՈՔՈՍ 84 ՈՏՔ ԵՐԿԱՅՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

Երբ բնածուխով լեցուած մթնոլորտը աւելի մաքրուեցաւ, բուսականութիւնը աւելի նրբացաւ։ Նոյնպէս եւ փոխուեցան կենդանիները։ Թանձրասկըր Ցամբերէն ու Մեծագազանը տեղի տուին աւելի նրբակազմ կարգի կենդանիներու, ներկայ հասարակ անասնոց։

Մարդուն ստեղծագործութեան մասնայատկութիւնը ցոյց տրուած է անոր ստորին կենդանիներէն ունեցած հսկայ գերազանցութեամբը։ Առաջին մարդը՝ Ադամ, իր Արարչին պատկերն էր․ մարմնեղէն կամ կենդանական հակի ամենաբարձր տեսակը։ Նա իր բարոյական ու մտաւորական կարողութեանց տեսակէտէ իր Արարչին պատկերն էր։ Ներկայ մարդկային ինկած վիճակներով դժուար է դատել այն բոլորը որ «Աստուծոյ պատկերով» ասացուածքը կը նշանակէ, ինչու որ բաղդատութեան համար կատարեալ մարդկութիւն չունինք։ «Բոլորն ալ մեղանչած են ու Աստուծոյ փառքէն կը պակսին», որով Ադամ ստեղծուած էր։ (Սաղ․ Ը․ 5)։ Մեղքի ու մահուան տիրապետութեամբը Աստուծոյ նմանութիւնը կորսուած է, որը սակայն Քրիստոսով պիտի վերստացուի։

Վեցերորդ Օրուան վերջաւորութեանն էր, եւ կամ, Երկրի կարգաւորման սկսելէն մօտաւորապէս 42,000 տարի վերջը, երբ Աստուած ստեղծեց Մարդը։

Այս տեսակէտէ, Աստուծոյ պատկերը պիտի նշանակէ մարդկային հակ մը, որը բոլորովին ներդաշնակ է Այն Անհունին հետ․ մէկը՝ որ բնաւ անարդարութիւն կամ անօրէնութիւն չունի իր մէջը։ Ադամի մեղանչումը տգիտութեան արդիւնք չէր, եւ ոչ ալ բոլորովին կամակորութեան, հապա, փորձութեան արդիւնքն էր, որը իր սահմանափակ գիտակցութիւնը զգետնեց։ Իր պատասխանատուութիւնը ունեցած գիտութեան համար էր։ Գիտէր թէ կ'անսաստէր զԱստուած։

Երբ Աստուծոյ պատկերովը ստեղծուած մարդուն վրայ կը խորհինք, բնազդաբար, ետ կը նայինք «Յիսուս Քրիստոս Մարդուն», սուրբ, անմեղ, անարատ, մեղաւորներէն զատուած» եւ առջի Ադամին նման, որուն պատիժը հատուցանելու համար աշխարհ եկաւ։—Ա․ Կորնթացիս ԺԵ․ 22։

«Մեզ նման թող իշխէ»։ Ադամին ստորին դասակարգի կենդանիներուն վրայ ունեցած իշխանութիւնը Աստուծոյ Տիեզերքի վրայ ունեցած իշխանութեան նըման էր։ Հրեշտակները՝ թէեւ Աստուծոյ պատկերովն են, բայց Անոր նման իշխանութիւն չունին ստորին կարգի արարածոց վրայ։ Մարդուն իշխանութիւնը, թէեւ մեղքով կործանուած՝ սակայն, պիտի վերահաստատուի, Մեսիական Թագաւորութեամբ։—Գործք Գ․ 19-21։

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԴԱՄԻ ԻՏԵԱԼԱԿԱՆ ՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐԴԸ ԿԵՆԴԱՆԻ ՀՈԳԻ ՄԸ ԵՂԱՒ

ԵՕԹԵՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

ԱՅՍ բացատրութեան ընթացքին մենք մտածումի շարքի մը կը հետեւինք որը հետզհետէ աւելի ընդունելութիւն կը գտնէ Ս. Գիրք ուսանողաց մէջ։

Մենք Ստեղծագործութեան Եօթերորդ Դարաշրջանին կամ Օրուայ մէջ կ'ապրինք, որը սկսաւ, երբ Վեցերորդ Օրը վերջացաւ, ուր Աստուած Իր նմանութեամբը ու պատկերովը ստեղծած էր Ադամը։— Ծննդոց Ա. 26, 27։

Հոն Աստուած Իր (ստեղծագործութեան) գործէն հանգչեցաւ։ *Նա կանխատեսեց Մեղքին Թոյլտրումը ու անոր մարդկութեան վրայ գործած սոսկալի ազդեցութիւնը։ Նա կանխատեսեց վերջի վերջոյ մարդկութեան Փրկիչ մը հայթայթելու Իր առնելիք քայլը, նոյնպէս ալ՝ թէ Փրկիչը հաւատացեալներու պզտիկ հօտ մը պիտի ընտրէ, որը այլաբանօրէն կոչուած է Քրիստոսի Հարսը։ Այս Փրկիչին ու Իր Հարսին Աստուած մտադրեց տալ իշխանութիւնը, Երկրի տիրապետութիւնը։ Աստուած որոշեց, թէ Մեսիային Վերահաստատութեան Թագաւորութիւնը վերջի վերջոյ Մեղքի ու Մահուայ վիճակներէն պիտի բարձրացնէ պատրաստակամներն ու հնազանդները։*

Աստուած Իր ստեղծագործութիւնէն հանգչեցաւ *այն ըմբռնումով, թէ Նա Իր Զօրութիւնը ժրաջանօրէն չի գործադրեց Մեղքը կործանելու ու մարդկութիւնը բարձրացնելու։ Աստուած այս խնդիրը Փրկչին՝ Յիսուսին յանձնեց։ Անոր մեզաց զոհաբերութեան ու փառաւոր Իշխանութեան միջոցաւ ազատելու մարդկութիւնը Մեղքէ ու Մահուընէ։ Եկեղեցին՝ Աստուծոյ* Նոր *ստեղծագործութիւնը՝ որ այս* հանգստեան *շրջանին կ'ընտրէ, Երկնային է, եւ ո՛չ երկրային։ — Բ. Կորնթ. Ե. 17։ Եբր. Գ. 1։ Դ. 1-4։*

Կ'ընդունուի թէ՝ ըստ Ս. Գրոց Ժամանակագրութեան, Ադամի ստեղծագործութիւնէն ի վեր արդէն 6000 տարի բոլորած է։ Ուրեմն Մեսիային Հազարամեայ Թագաւորութիւնը որը պիտի ամբողջացնէ Եօթերորդ մեծ Դարաշրջան Օրը, խիստ մօտ է։

Այս գեղեցիկ տեսակէտին համաձայն, ի մօտոյ սկըսելիք Մեսիական Հազարամեայ իշխանութեան գործը պիտի ամբողջացնէ ստեղծագործութիւնը։ Ո՛չ միայն մարդկութիւնը կատարելութեան պիտի բարձրացուի, այլ նաեւ մարդը բարիին ու չարին նկատմամբ պէտք եղած փորձառութիւնը ստացած պիտի ըլլայ։ Միեւնոյն ժամանակ, երկիրն ալ հետզհետէ կատարելութեան պիտի հասնի — Դրախտը վերականգնած աշխարհածաւալ ։ Թէ՛ մարդուն եւ թէ՛ Երկրի կատարելութիւնը պատշաճ կերպով ներկայացուած էր Եդեմին մէջ, երբ Ադամ իր Արարչին պատկերին նման էր — Թագաւոր մը։

ԵՐԿՐԻ ԵՕԹԸ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՕՐԵՐԸ

ՄԱՅՐ ԵՒԱՅ ՍՏԵՂԾՈՒՄԸ

ԻՆՉՊԷՍ որ Ադամին ստեղծումը Վեցերորդ Օրուայ վերջաւորութեանն էր. Մայր Եւայի ստեղծումն ալ կը թուի եղած ըլլալ Եօթերորդ Օրուայ սկիզբը։ Սակայն, ինչ կերպով ալ որ նկատելու ըլլանք խնդիրը, առաջին զոյգը ստեղծուած էր մօտաւորապէս Եօթերորդ Օրուայ կամ Դարաշրջանի սկիզբը, որը ներկայիս գրեթէ ամբողջացած է։ Մայր Եւայ միայն Ադամին մէկ մասն էր որմէ մասնաւոր նպատակի մը համար բաժնուած էր— ցեղը բազմացնելու համար։ Սկիզբէն Ադամ ունէր թէ՛ արականի եւ թէ՛ իգականի յատկութիւնները. որը ի վերջոյ բաժնուած էր իր եւ իր կնոջը միջեւ, երբ նա իր կողէն առնուեցաւ։—Ծննդոց Բ. 21-23։ Ա. Կորն. ԺԱ. 8։

Ադամ ժամանակ մը միայնակ էր Եդեմին մէջ. անկարող համամիտ ընկերակցութիւն մը գտնելու կենդանիներուն ու թռչուններուն մէջ։ Մայր Եւայ իր կենակիցը եղաւ, իր «ոսկորէն ոսկոր, ու մարմինէն մարմին ըլլալով»։ Իրենց յատկութեամբ եւ բնաւորութեամբ տարբեր ըլլալը աւելի դիւրահամբոյր ըրաւ զիրենք իրարու, որովհետեւ իւրաքանչիւրը միւսին մէջ գտաւ ցանկալի լրացուցիչ մասը։ Անոնք թէեւ երկու՝ բայց մէկ էին. ոչ մէկը կատարեալ էր առանց միւսին։ Ադամ իր կատարելութեան իգական յատկութիւնները դեռ ունէր — Մայր Եւային մէջ։

Ադամ, ցեղին հայրն էր, բայց թերացաւ անոր կեանք տալու։ Յիսուս, անոր երկրորդ հայրը պիտի ըլլայ, երկրորդ Ադամը, որուն միջոցաւ կարելի պիտի ըլլայ յաւիտենական կենաց տիրանալ։— Ա. Կորնթ. ԺԵ. 21։

Եւայ Ադամին ընկերակիցն էր մեղքին ու անհընազանդութեանը մէջ որը պատճառն էր պատիժին։ Այսպէս ալ՝ Ընտրեալ Եկեղեցին, Քրիստոսի Հարսը, երբ ամբողջանայ ու փառաւորուի, Անոր ժառանգակիցը պիտի ըլլայ Անոր Թագաւորութեանը մէջ, եւ Անոր ընկերակիցը աշխարհի «վերածնունդի» գործին մէջ Իր Մեսիական Իշխանութեան ժամանակ։ — Հռովմ. Ը. 17։ Մատթ. ԺԹ. 28։

Ուրիշ թելադրութիւն մ'ալ տրուած է. Յիսուս ըսաւ թէ՝ անոնք որ տիրանան այն յարութեանը, ոչ պիտի ամուսնանան, ոչ ալ էրկան պիտի տրուին։ Ինչպէս որ Ադամ սկիզբէն տէրն էր արական ու իգական նկարագրի բոլոր յատկութիւններուն, այնպէս ալ մարդկութիւնը, երբ կատարելապէս Աստուծոյ պատկերին ու նըմանութեանը բարձրանայ, պիտի վեր-ստանայ անհատականութեան կատարելութիւնը։ Սեռային բաժանում այլ եւս պիտի չըլլայ։ Երկիրը լեցուած պիտի ըլլայ բաւականաչափ բնակչով։ — Ղուկ. Ի. 35, 36։

ԱԴԱՄ ԵՒ ԵՒԱՅ ԵԴԵՄԻ ՄԷՋ

ԵԴԵՄԻ ՄԷԿ ՆՇՈՅԼԸ

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

ՄԱՅՐ ԵՒԱՅ ԽԱԲՈՒԱԾ

ՆՈՐ Կտակարանը կը վկայէ Ծննդոցի Մայր Եւային խաբուելու պատմութիւնը, ըսելով թէ՝ Հայր Ադամ իր կնոջը ազդեցութեամբը տեղի տուաւ անհնազանդութեան։ Ս. Պօղոս կ՚ըսէ թէ Ադամ չի խաբուեցաւ, որով Նա աւելի պատասխանատու էր։ Ս. Գրոց մէջ ամէնուրէք պատկերացուած է թէ Ադամի անհնազանդութեան պատճառաւ էր որ մահուան դատապարտութիւնը ամբողջ մարդկութեան վրայ ինկաւ։ Ան էր պատասխանատուն։ «Մարդով մը մեղքը աշխարհ մըտաւ, եւ մեղքէն մահը, եւ այսպէս ամէն մարդու վրայ տարածուեցաւ մահը»։ — Հռովմ. Ե. 12։

Ս. Գիրքը կը պատմէ թէ Մայր Եւայ գիտութեան ծարաւի էր, եւ Սատանան ասկէ օգտուելով խաբեց զայն անհնազանդութեան մղելով։ Մենք չենք կարծեր թէ օձը մարդու պէս խօսեցաւ. ընդհակառակը, ինչպէս որ առակը կ՚ըսէ, թէ «գործը խօսքէն աւելի բարձրաձայն կը խօսի», հաւանական է որ օձը այս կերպով խօսեցաւ։

Աստուած մեր նախածնողաց իրաւունք տուած էր Դրախտին ամէն ծառերէն համարձակ ուտելու. բացի «Բարիի ու Չարի գիտութեան ծառէն»։ Ժամանակուայ մը համար արգիլուած էր իրենց անոր պտուղէն ուտել, անոնց հնազանդութիւնը փորձելու համար։ Անոնց կանխաւ ըսուած էր՝ թէ այս ծառին պտուղէն ուտելը զիրենք անէծքի — Մահուան դատապարտութեան տակ պիտի ձգէ։ Օձն ալ ծառերուն պտուղէն կ՚ուտէր, եւ ըստ երեւոյթին այդ մասնաւորապէս արգիլուած պըտուղը շատ կը սիրէր։ Մայր Եւայ դիտելով օձին այս արարքը, տեսաւ, թէ պտուղը չի մեռցուց օձը, որով պահ մը խորհեցաւ թէ Աստուած զիրենք արգիլած էր Եդեմի ամենալաւ պտուղէն ուտելու։ Որով այն եզրակացութեան եկաւ, թէ Աստուած չահախնդիր դիտաւորութիւն մը ունեցած ըլլալու էր երբ արգիլեց այդ պըտուղին գործածութիւնը. թէ՝ Նա կը վախնար Իր արարածներուն Իրեն նման իմաստուն ըլլալէն։

Մայր Եւայ իր այս խորհրդածութիւնները չի պատմեց ամուսնոյն։ Նա որոշեց ուտել, ստանալու համար այն գիտութիւնը զոր Աստուած ետ կը պահէր, իսկ վերջն ալ Ադամին օգնել անկէ ուտելու։ — Ծննդոց Գ. 6։

Ադամ քաջ գիտէր Եւայի անհնազանդութեան ծանրակշիռ ըլլալը։ Նա խորհեցաւ այն երկար օրերուն վըրայ երբ զուրկ էր անոր ընկերակցութիւնէն։ Եւ հիմա դա՛րձեալ մինակ պիտի մնար։ Յուսահատութեան մէջ Ադամ որոշեց Եւային ընկերակցիլ Մեղքին ու անոր պատիժին մէջ։ Ադամի մահը յամրընթաց անձնասպանութիւն մ՚էր, որը 930 տարի տեւեց։

ԲՌՆԱԴԱՏՈՒԱԾ ՕՁԸ՝ ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՔԸ

ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

«ՓՈՒՇ ԵՒ ՏԱՏԱՍԿ»

ԴՐԱԽՏԷՆ ԱՐՏԱՔՍՈՒՄԸ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ Խօսքը պէտք է որ կա արուի, ըլլայ այն Ցաւի հնական կենաց խոստում մը, եւ կ՛ մ Մահուան դատապարտութիւն մը։ Նա անփոփոխ է։ Անէծքը, Մահուան Դատապարտութիւնը որ Տիրոջմէն կանխաւ ըսուած էր գործադրուեցաւ, բայց ոչ վարկենապէս։ Ադամ կայծակով մը չէր չանթահարուեցաւ։ Աստուած սկիզբէն ամէն բան գիտէր, եւ արդէն Ադամին ու Եւային եւ անոնց զաւակներուն փրկութիւնը ծրագրած էր։ Ասոր համար ալ Յիսուս եկաւ ու «մեռաւ, Արդարը անարդարներուն համար», որուն իբր արդիւնք, ի վերջոյ մահուան անէծքը պիտի վերցուի։ «Հոն ալ անէծք պիտի չըլլայ» — ո՛չ մահ, կոծ, կամ լաց, եւ ո՛չ ալ ցաւ։—Յայտ. ԻԲ. 3։ ԻԱ. 4, 5։

Ամէնուս ալ պատմուած էր, ու մեզմէ շատեր ալ լիովին հաւատացին, թէ Հայր Ադամի անհնազանդութեան պատիժը յաւիտենական տանջանք էր, որուն մէջ իր բոլոր սերունդը բաժին պիտի ունենար, բացի մի քանիներէ — սուրբերէն, ընտրեալներէն։ Մեզի ըսուած էր թէ ա՛յս է Աստուածաշունչին ուսուցումը, որը ընդունեցինք առանց փաստի։ Ա. Թես. Ե. 21։

Ներկայիս սակայն, Քրիստոնեաները իրենց Աստուածաշունչները աւելի ուշադրութեամբ կը քննեն։ Անոնք կը տեսնեն թէ անէծքը, մեղաց պատիժը, բոլորովին տարբեր բան մ՚է։ «Մեղաց վարձքը մահ է»։ (Հռովմ. Զ. 23)։ «Այն հոգին որ կը մեղանչէ պիտի մեռնի»։ Մեղաց այս պատիժը Ադամին ու իր ընտանիքին դէմ կեցած է ամբողջ 6000 տարի։ Ան որտմութեան, կոծի, ցաւի ու տառապանքի պատճառ եղած է, ան մեր կեանքերը՝ հարուածած է մտաւորապէս, բարոյապէս եւ ֆիզիքապէս։ — Հռովմ. Ե. 12։

Թէ՛ Ծննդոցի եւ թէ՛ Նոր Կտակարանի պատմութեան համաձայն մահուան այս անէծքովն էր որ դատապարտուեցաւ Հայր Ադամ։ «Երկիրը քու պատճառաւդ անիծեալ ըլլայ. փուշ եւ տատասկ բուսցընէ քեզի։ Երեսիդ քրտինքովը ուտես քու հացդ, մինչեւ դետինը դառնալդ, որ անկէ առնուեցար, քանզի հող էիր դուն եւ ի հող պիտ դառնաս»։ Այս անէծքէն էր որ Յիսուս ազատեց մեզ Իր մահուամբը, Արդարը անարդարներուն համար։ Մահուան այս անէծքէն է որ Մեսիան պիտի փրկէ ամէնը, յարութեամբ։ «Մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ նաեւ մեռելոց յարութիւնը։—Ա. Կոր. ԺԵ. 21։

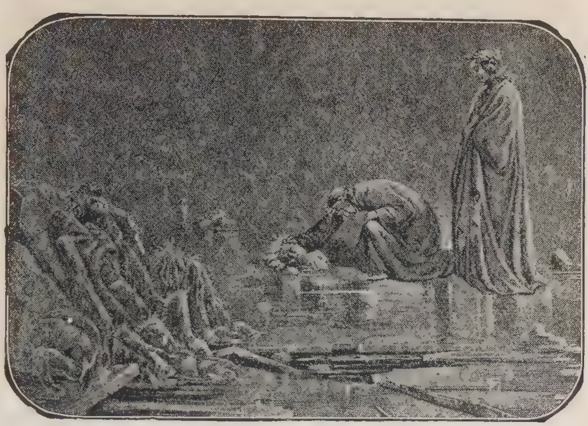

ՏԱՆԹԷԻ ԴԺՈԽՔԸ — ՍԱՌԱԾ ԲԱԺԻՆԸ

ԱԴԱՄ ԵՒ ԵՒԱՅ ՆԵՐԿԱՅԻՍ — ԸՍՏ ԴԱՒԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ՎԻԹԽԱՐԻ ՍՈՒՏԸ

ՀՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ — ՆԱԽԱՆՁ — ԲԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱԴԱՄԻՆ ու Եւային զաւակ ծնած չէր Եդեմին մէջ: Իրենց ճակտի քրտինքով բաւական ատեն աշխատելէն վերջն էր որ անդրանիկ զաւակը կը ծնէր: Անտարակոյս, անիկա նախանձով ու ապերջանիկ բնաւորութեամբ ծնած ըլլալու էր: Աշխատանքը զայրոյթ յառաջ բերաւ անոնց մէջ, որը վատ ազդեցութիւն ներգործեց իրենց սերունդին, Կայէնին վրայ:

Անոնց աղջիկներ ալ ծնան, վերջն ալ ուրիշ որդի մը, Հաբէլ, իրենց անդրանիկէն բոլորովին տարբեր բընաւորութեամբ: Թերեւս կեանքի փորձառութիւնները մեղմայուցած էին անոնց սրտերը: Անոնք իրենց դատապարտութեան վճռին հետ կապ ունեցած յոյսի խոստումը յիշեցին. այսինքն, թէ կնոջ սերունդը պիտի ջախջախէ օձին գլուխը: Հաբէլի բնաւորութիւնը ցոյց կու տայ թէ նա զգջումի ընդունակ սիրտ մը ունէր, փափաքելով զԱստուած հաճեցնել: Եթէ ծնողքները գիտնային թէ յղացման շրջանին իրենց մտային վիճակը ի՛նչ ազդեցութիւն կ՚ազդէ իրենց սերունդին վրայ, բոլորն ալ պիտի ջանային իրենց մտքի ու խորհուրդներու մաքրութեամբը աւելի ազնիւ յատկութիւններով օժտել իրենց սերունդը:

Տարիներ անցան: Կայէն եւ Հաբէլ կնոջը սերունդին նկատմամբ տրուած խոստումէն, ու դատապարտութիւնէն Աստուածային շնորհքով ազատուելու յոյսէն ներշնչուած Տիրոջը մերձեցան, իրենց նուէրներովը օրհնութիւն մը ստանալու համար: Հաբէլին ոչխարի զոհը Աստուծմէ ընդունուեցաւ, որովհետեւ անիկա պատկերացուց Յիսուսի մահուան պէտքը որպէս խարիսխ մեղաց թողութեան: Աստուծոյ՝ Կայէնին ընծային մերժելը կը սորվեցնէ, թէ առանց արեան սրսկման մեղաց թողութիւն չիկայ: Կայէն պարտ էր անասուն մը ընտրել ընդունելի զոհաբերութեան համար, որը Աստուծոյ կամքն էր: Մինչդեռ, նա թոյլատրեց բարկութիւնը, ատելութիւնը եւ նենգութիւնը իր սիրտը բունկեցնելու, եւ ահա դարձաւ մարդասպան մը:—Ծննդոց Դ. 5-8:

Ս. Պօղոս կ՚ըսէ թէ Հաբէլի արիւնը հատուցում կ՚աղաղակէ Աստուծոյ, հանդէպ Կայէնին, մինչդեռ Յիսուսի արիւնը մեղաւորին համար ողորմութիւն կ՚աղերսէ Աստուծմէ: Ամեն անարդարութիւն հատուցում կը խնդրէ Աստուծմէ: Մասնաւոր ուխտով մը Յիսուս եւ Իր Ընտրըեալ Եկեղեցին՝ իրենց կեանքերը կը զոհեն Ադամին ու անոր սերունդին համար: (Հռովմ. ԺԲ. 1): Երբ այս «լաւադոյն զոհերը» ամբողջանան, անոնց պիտի յաջորդէ Վերահաստատութիւնը:

ՀՐԷԱՆԵՐԸ Կ'ԱՅՐՈՒԻՆ — ՄԵՂՔԻՆ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԷԾՔԷՆ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՂՔԻ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

ՀԱԲԵԼ ԱՌԱՋԻՆ ՆԱՀԱՏԱԿԸ

«ՆԱՀԱՏԱԿ» բառը վկայ կը նշանակէ, եւ մասնաւորապէս գործածուած է անոնց նկատմամբ՝ որոնք Տիրոջը համար կը վկայեն հաւատարմօրէն, տանջանքի կամ մահուայ գնով։ Հաբելը պատիւը ունի Աստուծոյ առաջին նահատակը ըլլալու։ Խիստ նշանակելի կէտ մ'է՝ թէ գրեթէ բոլոր նահատակները իրենց «եղբայրներէն» տառապած են։ Այսպէս, Յիսուս եւ Առաքեալները իրենց հալածանքները գլխաւորապէս ստացան Հրէայ եղբայրներէ, միեւնոյն օրհնեալ յոյսերու եւ խոստումներու բաժնեկիցներէն։—Յովհ. ԺԶ. 2, 3։

Նոյնպէս ալ, ներկայ Աւետարանական Դարու տեւողութեան, Քրիստոնեաները իրենց Քրիստոնեայ ընկերներէն նահատակուած են։ Այսպէս արդէն կանխագուշակած էին Ս. Գրութիւնները ըսելով. «Ձեզ ատող ու մերժող եղբայրները ըսին՝ Թող Տէրը փառաւորուի։ Բայց Նա ձեր ուրախութեանը համար պիտի յայտնուի, ու անոնք պիտի ամչնան»։ Ամեն նահատակ, իր հաւատարմութեան համեմատ, ի վերջոյ կենաց պսակ մը պիտի ստանայ, մինչդեռ՝ բոլոր հալածողները պիտի ամչնան։

Մեղաց ու Մահուան իշխանութիւնը շարունակեց ամբողջ չորս հազար տարի, երբ Աստուած Իր Որդին աշխարհ ղրկեց անոր Փրկիչն ու ազատիչը ըլլալու։ Փրկիչը մարդկութիւնը Մեղաց ու Մահուան լուծէն չէր կրնար ազատել, եթէ նախապէս չի վճարէր մեղաց պատիժը — մեռնիլ, արդարը անարդարին համար։ Այս չորս հազար տարիներու շրջանին անորոշ խոստումներ միայն տրուած էին ժամանակէ ժամանակ։ Բայց անոնց իրականացմանը չէր ձեռնարկուած մինչեւ որ Յիսուս եկաւ։ Նոյնիսկ այս անորոշ խոստումները միմիայն Հրէից տրուած էին։ Միւս ազգերը, Հեթանոսները, Աստուծմէ եւ ո'չ մէկ խոստում ստացած էին։ Անոնք դատապարտուած մեղաւորներ էին, որոնց ո'չ մէկ յոյս ցոյց տրուած էր, ինչպէս որ Ս. Պօղոս կ'ըսէ, «Անոնք առանց յոյսի էին — Իսրայէլի քաղաքակցութենէն հեռացած էին, եւ օտարներ՝ խոստմունքին ուխտերէն, ու յոյս մ'ալ չունէին, եւ աշխարհի մէջ անաստուածներ էին»։ — Եփես. Բ. 12։

| Ըստ Ս. Պօղոսի ամբողջ 6000 տարի Մեղաց ու Մահուան իշխանութեան տակ եղած ենք։ Քրիստոնեաները դեռ կ'աղօթեն Մեսիային երանաւէտ Օրուանը, ուր Սատանան պիտի կապուի։ Այն ատեն փոխան մեղքի, տրտմութեան ու մահուան, օրհնութիւն պիտի ջամբուի աշխարհին։ — Յայտնութիւն Ի. 1-3։ ԻԱ. 4։ Եսայի ԿԱ. 11։ Միքիայ Դ. 1-7։ Սաղմոս ՀԲ. 1-19։ Ա. Կորնթացիս ԺԵ. 25, 26։

ՄԵՂՔԸ ԲՈԼՈՐԸ ՇԷՑՕԼ Կ'ԱՌԱՋՆՈՐԴԷ

ԽԱՒԱՐ ԴԱՐԵՐՈՒ ԽԱՒԱՐԻ ԳՈՐԾՔԵՐ

ՍԱՒՕՆԱՐՕԼԱ Կ'ԱՑՐՈՒԻ ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ԾԱՌԱՆԵՐԷՆ

ՈՂԲՆ ՈՒ ԿՈՒՐԸ ՍԿՍԱՒ

ԱԴԱՄԻ ընտանիքին մէջ պատահած առաջին մահը սուգի մեծ ստուեր մը ձգած ըլլալու էր։ Այն յոյսը որը կեդրոնացած էր Աստուածային խոստումին վրայ, թէ կնոջը Սերունդը պիտի ջախջախէ օձին գլուխը, առժամապէս ոչնչացած էր։ Բայց քիչ վերջը Սեթը կը ծնէր։ Անոր անունէն կը հասկնանք որ իր ծնողքը յուսացին թէ թերեւս նա պիտի ըլլայ Տիրոջը խոստացեալը — չի գիտնալով թէ Խոստացեալը Մեսիան ըլլալու էր, որը վերջէն պիտի գար, եւ որուն փրկութեան գործին դեռ կը սպասէ աշխարհը։

Թէեւ Աբելի առաջին մահը կը կոչենք, սակայն պէտք չէ մոռնանք թէ Աստուծոյ տեսակէտէ Ադամ ու իր սերունդը արդէն մեռած էին, այսինքն՝ ո՛չ ոք կրնար յաւիտենական կեանք ստանալ առանց Փրկչին Մեղքի — Քաւութեան գործին։

Աշխարհի ներկայ բնակչութեան թիւն է 1600 միլիոն, որմէ 90,000 կը մեռնի ամէն օր։

Մեր ինկած մարդկութեան համար բաղդաւոր պարագայ մ'է անտարակոյս, որ խորապէս չենք կրնար գնահատել ուրիշներուն վիշտերը։ Ամէն անհատ ու ամէն ընտանիք իրեն համար տառապանքի բաւականաչափ բաժին մը ունի արդէն։ Արդարեւ, բանաստեղծը, ըմբռնելով անքողարկելի տառապանքին կսկիծը, լաւ երգած է.

> «Գնա թաղէ քու ցաւըդ,
> Աշխարհը իր բաժինն ունի,
> Գնա թաղէ զայն խորունկ,
> Զգուշութեամբ քողարկէ»։

Յոյս, ուրախութիւն ու խաղաղութիւն կուգայ մեզ Աստուածային խոստումներէն, թէ ժամանակը կուգայ երբ այլեւս տրտմութիւն կամ մահ, մեղք կամ ցաւ պիտի չըլլայ։ Ինչու որ Մեսիային Թագաւորութիւնը պիտի յաղթէ Մեղքն ու Մահը ու Աստուծոյ կամքը լիուլի պիտի իրականացնէ Երկրիս վրայ, որը Երկինքը եղած է։ — Մատ. Զ. 9, 10։ Ովսեայ ԺԳ. 14։ Եսայի ԼԳ. 24։

Մեղքին ու իր պատիժին հետ ունեցած մեր փորձառութիւնները կարեւոր ըլլալու են մեզ։ Մենք պէտք չէ ուրիշներուն տրտմութիւնը աւելցնենք, ընդհակառակը ամեն կերպով ջանալու ենք նուազեցնել։ Յիսուսին խօսքերը կարեկցութեան այս լարին կը դպին, «Ինծի եկէք բոլոր յոգնած ու բեռնաւորուածներ, եւ ես պիտի հանգչեցնեմ ձեզ»։ Սրտով խոնջածին հանգիստ չի կայ, բայց միայն Քրիստոսով։

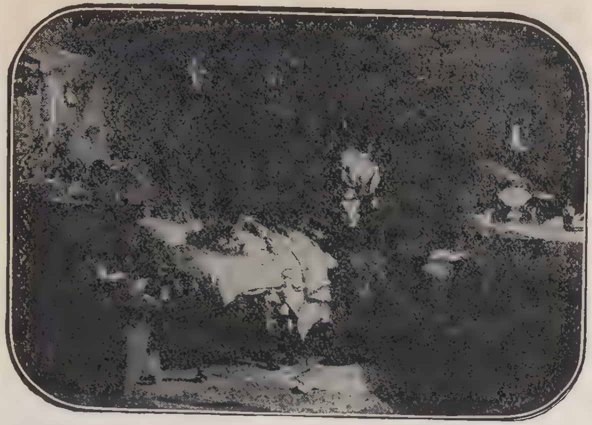

ԲԺԻՇԿԸ — ԿԸ ՊԱՅՔԱՐԻ ԱՆԷԾՔԻՆ ՀԵՏ

ԱԴԱՄ ԵՒ ԵՒԱՑ ԿԸ ԳՏՆԵՆ ԱԲԵԼԻ ՄԱՐՄԻՆԸ

Կ'ՈՂԲԱՆ ԱՆԷԾՔԸ ՎԵՐՑՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՈՐԴԻՔ ՈՒ ՄԱՐԴՈՑ ԴՍՏԵՐՔ

ՄԱՐԴՈՑ ստեղծուելէն շատ առաջ ըստեղծուած էին հրեշտակները, բայց մեղքը անծանօթ էր մինչեւ Ադամին օրը։ Մեղքին սկիզբը ըստ Ս. Գրոց Եդեմի Պարտէզին մէջն էր։ Արուսեակը, ամենաբարձր դասակարգի հրեշտակներէն մին, իր սրտին մէջ շատոնց ի վեր փայփայած էր փառասիրական ծրագիրներ։ Եթէ պատեհ առիթ ներկայանար, ցոյց պիտի տար Աստուծոյ ու հրեշտակաց իր հիանալի մեքենայութիւնները։ Անոր մտածումը Մարգարէին միջոցաւ յայտնուած է. «Իմ աթոռս Աստուծոյ աստղերէն (հրեշտակներէն) վեր պիտի բարձրացնեմ, Բարձրելոյն պիտի նմանիմ» — Կայսր մը պիտի ըլլամ։ Երբ Արուսեակը տեսաւ մեր նախածնողքը, փորձուեցաւ, գործադրելու իր մեքենայութիւնները։ Նա գիտէր թէ անոնք Աստուծոյ բարոյական պատկերովը օժտուած նոր դասակարգի էակներ էին, ու իրենց նմանները արտադրելու զօրութիւն ալ ունէին, որը ո՛չ մէկ հրեշտակ ունէր. թէ՝ անոնց սերունդը որ պիտի լեցնէր երկիրը, իր հպատակները պիտի ըլլային, եթէ յաջողէր իր իշխանութեանը ներքեւ բերել այդ զոյգը։ Այսպէս՝ Արուսեակը Սատանայ եղաւ։—Ես. ԺԴ. 12-14։

Բոլոր սուրբ հրեշտակները չփոթուած էին։ Նա Ամենակարողին օրինաց հանդէպ առաջին ապստամբն էր։ Անոր այս քայլը անպատիժ մնաց, որով հրեշտակները պահ մը կասկածեցան թէ արդեօք Աստուած կարո՞ղ էր Իր օրէնքները ստիպողական ընել տալ։ Դարեր սահեցան. մարդկութիւնը հետզհետէ կ'ոչնչանար. Աստուծոյ պատիժը՝ «Մեռնելով պիտի մեռնիս», հետզհետէ կը գործադրուէր։ Սատանան ըմբռնեց թէ մեռնող հպատակներէ բաղկացած իր թագաւորութիւնը միշտ խղճալի ցուցադրութիւն մը պիտի ըլլայ։ Նա նոր ծրագիր մը յղացաւ զԱստուած նենգելու ու նոր կարգի էակներ զարգացնելու — տարասեռած մարդիկ, բարձրագոյն զօրութեամբ պատուաստուած։

Հրեշտակները Աստուածատուր զօրութիւն ունէին մարմնանալու։ Անոնք կրնային մարդոց նման մարմիններով երեւնալ։ Ս.Գիրքը կ'ապացուցանէ զայս։ (Ծննդոց ԺԸ.)։ Հրեշտակները թոյլատրուած էին ինկած մարդկութեան հետ չփման գալու, ապացուցանելու համար թէ արդեօք կրնայի՞ն զանոնք ետ բերել Աստուծոյ։—Եբր.Բ.5։

Ծննդոց Զ. 2-5ի պատմութիւնն է՝ թէ «Աստուծոյ որդիները մարդոց աղջիկներուն գեղեցկութիւնը տեսնելով՝ բոլոր իրենց ընտրածներէն կիներ կ'առնէին»։ Այսպէս՝ հրեշտակները նոր սերունդի մը հայրերը եղան, Ադամականէն բոլորովին տարբեր։ Արձանագրութիւնը կ'ըսէ թէ անոնք հսկաներ էին, Փիզիքապէս եւ մտաւորապէս — «անուանի մարդիկ էին», որոնք երկիրը բռնութեամբ լեցուցին։

ԱՐՈՒՍԵԱԿԸ ՍԱԴԱՅԷԼՆԵՐՈՒ ԻՇԽԱՆ

ԵՐԲ ՏԱՊԱՆԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԷՐ

ԸՍՏ երեւոյթին, հրեշտակներուն այս անհնազանդ ընթացքը շարունակուեցաւ ամբողջ դարեր, առանց Աստուծոյ կողմանէ զանոնք զսպելու արտաքին յայտնութեան։ Այսպէս, բոլոր սուրբ հրեշտակները փորձուեցան, եւ որոնք որ ուզեցին «անհնազանդ եղան Նոյի օրերը»։ Ա. Պետ. Գ. 20։

«Նոյ իր դարուն մէջ արդար ու կատարեալ մարդ մ'էր». ասացուածքէն այնպէս կը հասկցուի, թէ բացի Նոյէն ու իր ընտանիքէն, քիչեր՝ եւ կամ ո՛չ ոք սերունդով կատարեալ — Ադամական սերունդէ էին։ (Ծննդոց Զ. 9)։ Նոյի ընտանիքը ուրեմն, կը պարունակէր բոլոր անարատները — միայն ութը հոգիներ։ Անոնք Աստուծոյ հրամանաւ, շինեցին Տապանը, այս կերպով վկայելով աշխարհին Աստուծոյ կողմանէ Ջրհեղեղի մը դիտաւորութիւնը։

Նոյին քարոզած Ջրհեղեղը, որպէս Աստուածային դատաստան՝ ծիծաղելի թուեցաւ, ինչու որ մինչեւ Ջրհեղեղ անձրեւ եկած չէր։ Վերջին մեծ «գօտին» որ այն ատեն հեղեղեց Երկիրը՝ մաքուր ջուր էր։ Անիկա դարերով մթնոլորտին շուրջը տարածուած կը մնար, որով ամբողջ Երկիրը մեծ ջերմանոց մ'էր։ Գրեթէ եղանակաց փոփոխութիւն չի կար, եւ ո՛չ ալ փոթորիկ, որովհետեւ ջուրի հսկայ ամպհովանին Երկիրը տեւական Ամառի մէջ պահած էր։ Այդ ժամանակուայ համար կը կարդանք. «Ինչու որ երկրի վրայ տակաւին անձրեւ եկած չէր»։ (Ծննդոց Բ. 5)։ Նոյ, արդարութեան քարոզիչը, ծաղրուեցաւ ու չիմար կարծուեցաւ Աստուծոյ Խօսքին նկատմամբ իր ունեցած հաւատքին համար, ինչպէս որ Տիրոջը ժողովուրդէն ուրիշներ ալ այլեւայլ ժամանակներու մէջ ծաղրուած են թերահաւատներէ, եւ դեռ կը ծաղրուին։

Վերջապէս, Ջրհեղեղը եկաւ։ «Մեծ անդունդին, (ամպհովանիին) բոլոր աղբիւրները ճեղքուեցան», որով միլիոնաւոր թօնօ ջուր դահավիժեց Երկրի երկու բեւեռներուն վրայ, ձեւացնելով երկու վիթխարի ծովախաղացքի ալիքներ, որոնք մեծ խորութեամբ ծածկեցին Երկիրը, խորացնելով ովկիանոսներուն յատակները, եւ վեր բարձրացնելով ուրիշ լեռներ։

Աշխարհին որորանը Հայաստանի մէջ ըլլալ կը խորհուի։ Երկրաբանութիւնը կ'ըսէ թէ՝ կար ժամանակ մը երբ Հայաստանի երկրամասը մրուրի խաղաղ լիճ մ'էր, որը կը տեսնուի ջրոց աղտի — սկախաւ — ի թանձր խաւերէն։

Այս շրջանին մէջ տատանեցաւ Տապանը, եւ Աստուածային պաշտպանութեամբ հանգչեցաւ Արարատայ գագաթը, իր թանկագին բեռովը, աշխարհի Նոր սկզբնաւորութեան համար։

ՆՈՅԸ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՔԱՐՈԶԷ

ՏԱՊԱՆԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԸ ՏԱՊԱՆԸ ԿԸ ՄՏՆԵՆ

ՀՐԵՇՏԱԿԱՑ ՈՐԴԻՆԵՐԸ ՈՉՆՉԱՑԱԾ

ՀՐԵՇՏԱԿԱՑ՝ Աստուածորդիներու վիճակէն սատանաներու վերածուելու պատմութիւնը կ'օգնէ մեզ ըմբռնելու, թէ ինչո՛ւ Աստուած հրամայեց Ջրհեղեղը մարդկութիւնը սրբել տանելու համար, բացի Նոյէն ու իր ընտանիքէն։ Մենք կ'ըմբռնենք թէ՝ սկիզբէն Աստուած մտադիր էր միմիայն Ադամի ու իր սերունդին հետ գործակցիլ։ Ինկած հրեշտակներու հսկայ որդիները Աստուծոյ կամաց հակառակ գոյութիւն ստացան, որով ըստ պատշաճի, անոնց համար ոեւէ խնամք պէտք չէր տածուէր։ Անոնք երբեք կենաց իրաւունք չունէին, եւ ոչ ալ յարութիւն պիտի առնեն։ Մինչդեռ, Ադամի բոլոր սերունդը, Յիսուսի մահուան շնորհիւ յաւիտենական կենաց տիրանալու կատարեալ պատեհութիւն մը պիտի ունենայ։

Ջրհեղեղէն վերջ, սադայէլ հրեշտակները աննիւթացան — իրենց հոգեղէն վիճակները ստացան. բայց կատարելութենէ ինկած ըլլալով չէին կրնար Երկինք վերադառնալ Եհովային ծառայելու համար։ Ս. Պետրոս եւ Ս. Յուդայ կը յայտնեն անոնց վրայ գործադրուած պատիժը, «Այն հրեշտակները, որոնք իրենց առջի վիճակը չի պահեցին, հապա իրենց բնակութիւնը ձգեցին, (հոգեղէն վիճակը) Աստուած մշտնջենական կապերով (արգելքներով) խաւարի մէջ պահեց։ Մեծ Օրուան Դատաստանին»։ — Բ. Պետ. Բ. 4։ Յուդայ 6։

Ինկած հրեշտակներուն — սադայէլներուն — ազատութիւնները սանձուեցան։ Անոնք այլեւս անկարող են լոյս օրով խաբէութիւններ գործածել — անկարող, առաջուայ պէս մարմնանալ։ Սակայն, նշմարեցէք, թէ ըստ Յուդայի, երբ «Բարկութեան Մեծ Օրը» գայ, այս ինկած հրեշտակները պիտի թոյլատրուին մարմնանալու, եւ պայքարին մէջ մեծ դերեր կատարելու։ Ուրիշ համարներ ալ ցոյց կուտան թէ այս սադայէլները մօտէն կապ ունին մեծ «Նեղութեան ժամանակուայ» հետ, որով այս դարը պիտի վերջանայ, ու Մեսիական Թագաւորութիւնը պիտի հաստատուի։

Այս ինկած հրեշտակները տարտարոսը — մեր Երկրին մթնոլորտին մէջ ձգուած էին։ Սատանան, բարձր կարգի քերովբէ հրեշտակ մը, Դեւերու Իշխանը կոչուած է։ Անոնք խիստ հեռու տեղ մը չեն, կրակ հրահրելու գործով զբաղած. ընդհակառակը, ըստ իրենց կարեացը՝ կը ջանան մօտ ըլլալ մարդկութեան։ Թոյլատրուած չըլլալով մարմնանալ, անոնք կը ջանան յատկատեսներու ու վհուկներու միջոցաւ դիւահարել մարդիկ։ Մարդկութիւնը բոլորովին պիտի մերժէր զանոնք, եթէ անոնց իսկական նկարագիրը գիտնար։ Անոնք երբեմն իբր մեռած բարեկամներ կը ներկայանան, հաղորդակցելով վըհուկներու եւ փալճիներու միջոցաւ։

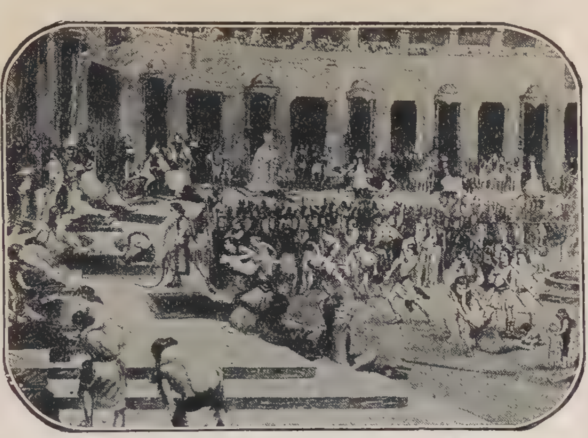

ՀՐԵՇՏԱԿԱՑ ՀՍԿԱՅ ՈՐԴԻՆԵՐԸ

Ս. Պետրոս Բ. 4 *Ս. Յուդայ 6*

ԱՍՏՈՒԱԾ ՉԽՆԱՅԵՑ ՄԵՂԱՆՉՈՂ ՀՐԵՇՏԱԿԱՑ

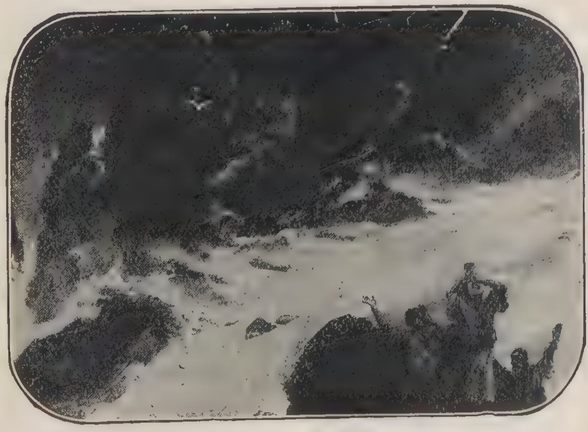

ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՆԵԱԿԻ ԱՆԿՈՒՄԸ — ՋՐՀԵՂԵՂ

ԱՅԴ ԴԱՐՈՒՆ ՎԵՐՋԸ

ՍԲ. ԳՐՈՑ մէջ յաճախ գործածուած է «աշխարհին վերջը» ասացուածքը։ Ս. Պետրոս կ'ըսէ մեզ թէ Ջրհեղեղի ժամանակ աշխարհը կորսուեցաւ։ Առանց դժուարութեան կրնանք ըմբռնել թէ կործանած բանը աշխարհը չէր, որովհետեւ Նոյի Տապանը Արարատայ գլուխը կը հանգչէր, որը հին աշխարհի լեռներէն մէկն էր. եթէ հին աշխարհը ոչնչացաւ, պէտք էր անոր լեռներն ալ ոչնչանային։ Այն ատենուայ աշխարհը չէր որ կորսուեցաւ, հապա Ջրհեղեղէն առաջ գոյութիւն ունեցող կարգ ու սարքերը՝ որոնք վերջ գտան։ Հոն նոր աշխարհ մը, նոր կարգ ու սարքեր ներմուծուեցան։ Ասիկա կատարելապէս կը համաձայնի Յունարէնի ուղիղ թարգմանութեանը հետ։ Հասարակ թարգմանութիւնը դժբաղդաբար շատերը խաբած է։ Ուղիղ թարգմանութիւնը «Դարուն Վերջն» է,— եւ ո՛չ թէ Աշխարհին Վերջը։

Դարերը կրնան վերջանալ ու նորեր յաջորդել, բայց Ս. Գիրքը կ'ըսէ թէ «Երկիրը յաւիտեան կը մնայ», թէ «Աստուած զայն պարապ տեղը չստեղծեց, հապա բնակութեան համար ստեղծեց»։ Երկիրը ոչ մէկ ատեն բոլորովին բնակելի եղած է։ Մեսիայի Թագաւորութեան գործը պիտի ըլլայ Աստուծոյ պատուանդանը փառաւորել։ Նա մարդն ալ պիտի բարձրացնէ ու անոր համար պիտի վերականգնէ այն բոլորը որ Եդեմի մէջ կորսուեցաւ եւ Գողգոթայի վրայ փրկուեցաւ։ Նա մի միայն անուղղաները պիտի ոչնչացնէ։

Նոյով սկսած կարգ ու սարքերուն մէջ, Աստուած թոյլատրեց մարդկութեան իրենց կամաց համաձայն գործադրել իրենց ծրագիրները առանց Աստուածային միջամտութեան, բացի ծայրահեղ պարագաներուն։ Նա թողուց որ մարդկութիւնը իր պիտանի դասերը սորվի, մինչդեռ, Ինքը յառաջ կը տանէր Իր Մեծ Ծրագիրը, որուն կեդրոնը Փրկութիւնն է, իսկ Մեսիական Թագաւորութիւնը շրջապատը։ — Հռովմ. Ե. 12-14։

Թէեւ մարդկային տեսակէտէ երկար եղած է Աստուծոյ Ծրագրին յառաջացումը, բայց ո՛չ Արարչին տեսակէտէ. ինչու որ կը կարդանք, թէ «Հազար տարին Քու քովդ երեկուայ պէս է». դարձեալ, «Մէկ օրը Տիրոջը համար հազար տարուայ պէս է»։ (Բ. Պետ. Գ. 8)։ Այս հազար տարուայ վեց օրերուն որ Նա հանգչեցաւ, կամ հրաժարեցաւ աշխարհին անցքերուն խառնուելէ, Աստուած Չարութեան իշխանութիւն մը թոյլատրած է. բայց Իր կարգադրութիւնները անթերի են, որով Մեսիան, Փրկիչը, պիտի վերականգնէ բոլոր կամաւորներուն ու հնազանդներուն համար այն բոլորը զորս Ադամ կորսնցուց։ — Գործք Առաք. Գ. 19-21։

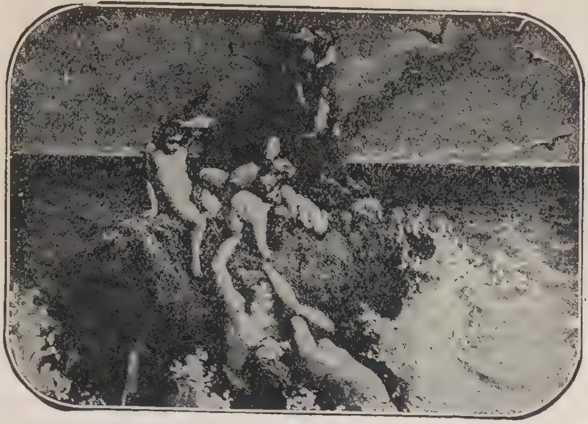

«ՋՈՒՐԵՐԸ ՋՈՐԱՑԱՆ»

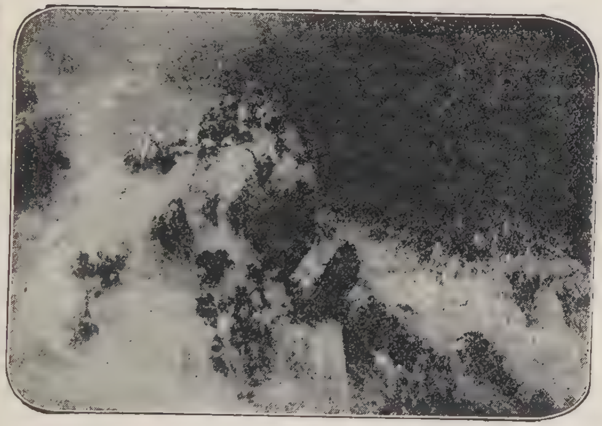

ԼԵՌՆԵՐԸ ԾԱԾԿՈՒԵՑԱՆ

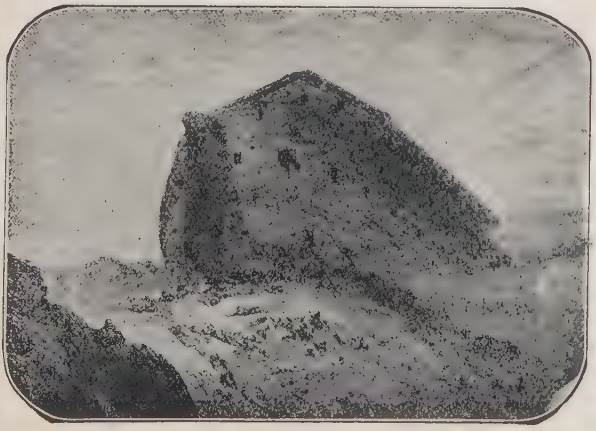

ՏԱՊԱՆԸ ԱՐԱՐԱՏԻ ՎՐԱՅ

ԾԻՐԱՆԻ ԳՕՏԻԻՆ ԵՐԱՇԽԻՔԸ

ԵՐԲ Նոյ ու իր ընտանիքը Տապանէն դուրս ելան, որպէս երախտագիտութիւն Աստուծոյ զոհ մը մատուցին։ Աստուած Ծիրանի Գօտին իբր երաշխիք տուաւ, թէ այլեւս մարդկութիւնը ջրհեղեղով չի պիտի կորսնցնէ։ Ասկէ առաջ երբէք ծիրանի գօտի տեսնուած չէր, Ս. Գրոց մէջ տրուած այն պատճառին համար թէ անձրեւ չէր գար։ Ասկէ զատ, Արեւուն ճառագայթները ուղղակի Երկրին չէին զարնէր, հապա ամպհովանիին մէջէն. աւելի ջերմանոցի մը վրայ ըրած ազդեցութեան նման։

Շատ մը փոփոխութիւններ տեղի ունեցան ամպհովանիին վերցուելովը — անձրեւներ, տեղատարափներ, երաշտութիւն, որոտումք ու փոթորիկք, թաթառներ, չափազանց տաք եւ պաղ։ Ասոնք ամպհովանիին ներքեւ անկարելի էին։ Նոյի գինովնալն ալ այսպիսի պատճառներու արդիւնքն էր։ Անկէ առաջ խաղողին մուզը — շիրան չէր քացխէր։ Որով Նոյ չէր գիտէր անոր գինովցընող ազդեցութիւնը։

Ջուրի գօտիին իյնալովը, յառաջ եկան արեւադարձներու ծայրահեղ տաքը եւ բեւեռային շրջաններու ծայրահեղ ցուրտը, ովկիանոսներու տաք հոսանքները զանոնք բարեփոխելէն առաջ։

Փոփոխութիւնը գրեթէ վարկենական եղած ըլլալու է, որը ապացուցանող փաստեր ունինք։ Հիւսիսային Սիպերիոյ մէջ այծքաղ մը գտնուած էր սառի մէջ թաղուած, որը կանաչ խոտ ունէր ստամոքսին մէջ, եւ որը ապացուցուց թէ իր մահը յանկարծակի տեղի ունեցաւ, խոտ կերած ժամանակ։ Դարձեալ, պտկաժանի (մեծ փիղ) մը գտնուեցաւ սառի մէջ թաղուած, որուն բերանը ուտելիք կար։ Այսպէս, կ'ապացուցուի թէ՝ կար ժամանակ մը երբ բեւեռներն ալ բարեխառն գօտիի պէս էին. բայց այսպիսի վարկենական փոփոխութիւն մը միմիայն ամպհովանիին գահավիժումովը կրնար տեղի ունենալ։ Հիւսիսային երկիրներու հսկայ սառնակոյտերը, որ այսքան արագ կազմուեցան, երկար դարեր տեւած են։ Բոլոր ջուրը սառի չի վերածուեցաւ, հապա որպէս ծովախաղացքի հսկայ ալիքներ՝ իրենց հետ քշեցին վիթխարի սառնակոյտեր ու խիճեր, որոնց հետքերը երկրաբանները ցոյց կուտան մեզ Հիւսիսային Ամերիկայի եւ Հիւսիսարեւմտեան Եւրոպայի մէջ։ Անոնք բլուրները այնպիսի ուժգնութեամբ կտրեցին, որոնց ձգած նշանները մինչեւ այսօր կը տեսնուին։ Հասարակածային ու Ճաբոնական հոսանքները, նաեւ Կալֆ Սթրիմը անկէ ի վեր բեւեռային սառոյցներէն շատ հալեցուցած են, մանաւորապէս վերջին մի քանի տարիներուն մէջ։

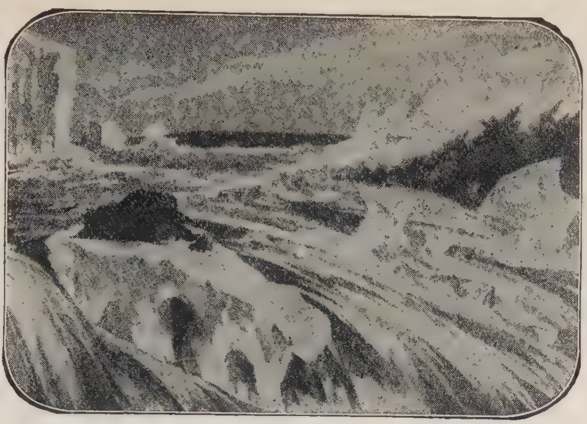

ՍԱՌՆԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆ

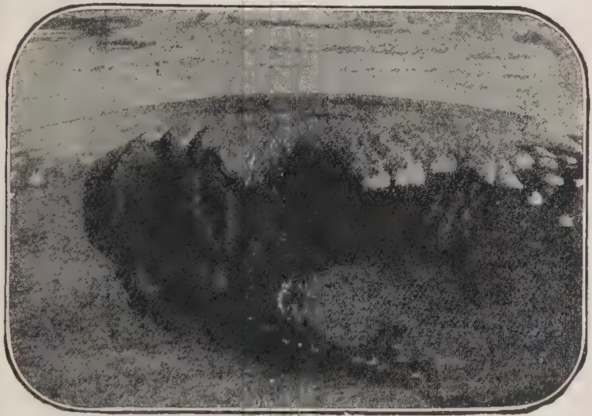

ՍԱՌՆԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԸ — ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՍԱՐԱՆ

ՊՏԿԱԺԱՆԻ ՍԱՌՈՅՑԻ ՄԷՋ ԹԱՂՈՒԱԾ

ՅՈՒՆԱՑ ԵՒ ԵԳԻՊՏԱՑՒՈՑ ԴԻՒՑԱԶՆԵՐԸ

ՏԱՏՈՆՑ ի վեր գիտունները զարմացած են թէ ի՞նչ փաստ կրնայ ունենալ Յունական Դիցաբանութիւնը։ Ներկայիս, Աստուծոյ ճշմարիտ Խօսքը քննելով, կ'ըմբռնենք թէ Դիցաբանական չաստուածները Ջրհեղեղէն առաջ մարդացած հրեշտակներն էին, իսկ անոնց զաւակները՝ հսկաները, դիւցազները։ Այս թելադրութիւնը խորհուրդներու հեղեղի մը ծայր տալ թերեւս մտածող մտքերու մէջ։

Եգիպտաբաններու Փարաւոններու գերեզմաններէն դտածները զիրենք ապշեցուցած են։ Ասոնցմէ ոմանց մէջ, պատմական քարետախտակներ գտած են, որոնք Փարաւոններու ազգատոհմը ետ կը տանի մինչեւ Ստեղծագործութիւնը — առաջին Փարաւոնը — Ադամ։ Բայց այս տախտակները Ս. Գրքէն զատ այնքան շատ ազգատոհմեր ցոյց կուտան, որով Եգիպտաբանները Ծննդոցի արձանագրութեան շուրջ բոլոր հաւատքնին կորսնցուցած են, բարձրագոյն քննադատներ դառնալով, որոնք կը մերժեն Ս. Գիրքը· հիմնելով հաւատքնին Եգիպտոսի գերեզմաններուն վրայ։ Այսու հանդերձ, կը խոստովանին թէ այս տախտակները իրարմէ կը տարբերին, եւ քիչ թէ շատ կը հակասեն զիրար։ Ամենաճիշդը ԱՊԻՏՈՍԻ ՔԱՐԵՏԱԽՏԱԿՆ է, Սէթի Ա.ին շիրիմին մէջ գտնուած։ Ասիկա թերեւս այն Փարաւոնն է որ Յովսէփը իր գլխաւոր նախարարը ըրաւ եւ որը կ'ենթադրուի մեռած ըլլալ Մովսէսի ծնունդէն 120 տարի առաջ։

Այս Քարետախտակին վերագրուած գլխաւոր յանցանքը այն է, թէ միւսներուն չափ ընդարձակ չէ։ Բայց եւ այնպէս, Սէթի Ա. Փարաւոնը այս Քարետախտակը մեծ խնամքով պահած է մեզ համար։ Ան կարծր ապառաժի մը մէջ վաթսուն ոտք խորութեամբ հոր մը բացաւ։ Այս մակարդակին վրայ իր քարակոփները սանդղամաս մը կտրեցին որուն վրայ գծուած է ԱՊԻՏՈՍԻ ՔԱՐԵՏԱԽՏԱԿԸ։ Անոր ճշգրիտ մէկ օրինակը կը գտնուի Բրիտանական Թանգարանը, որուն լուսանկարը կրցած ենք առնել բաւական ծախսով ու դժուարութեամբ, որը հոս կը ներկայացնենք։ Մեր նպատակն է ցոյց տալ թէ Եգիպտական ամենալաւ արձանագրութիւնը լիուլի կը համաձայնի Ծննդոցի պատմութեան հետ։

Հոս Փարաւոններուն շարքը միւսներէն կարճ է, որովհետեւ զանց ըրած է չաստուածներուն եւ դիւցազներուն անունները։ Զուտ մարդկային սերունդի կառավարիչներու Եգիպտական ամբողջ արձանագրութիւնն է որը ետ կ'երթայ մինչեւ Ադամ։ Ասկէ ի զատ, վերոյիշեալ զանցառութիւնները պատշաճ տեղին կը պատահին — Ջրհեղեղին ժամանակ։

ՅՂՎԻ ԺԼ «ՈՉՎ» ՂՈՎԳ ՎՍ ՅՂՍՎՈՅՈՓ ·Ո ՈՒԽՋՍ «ՈՂՎՃ» ՅՃՈՒՆ ՑՈՏՎՍԻ ՑԹՍՑ «ՅԻՈՏՊՈՏԳՅՈՒԺ ՎՈՍՏՎԽՈ»

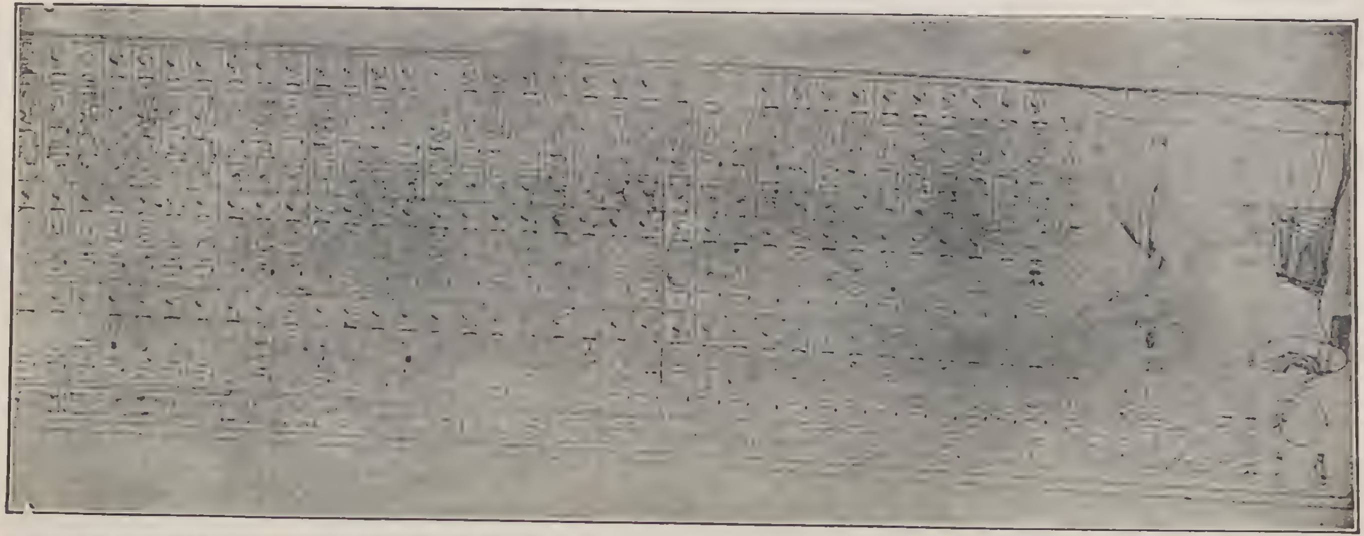

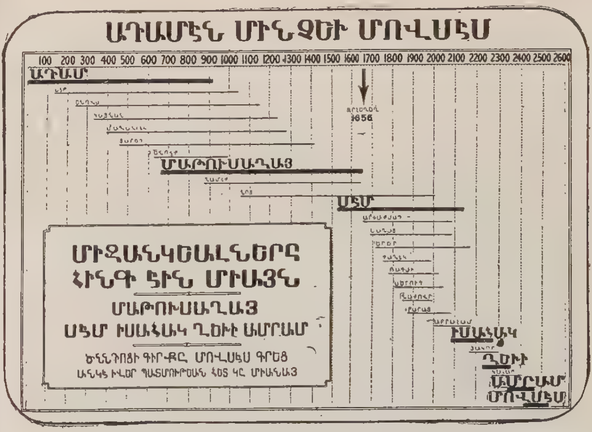

ԱԴԱՄ (ՄԷՆԱ) Ա. ՓԱՐԱՒՈՆՆ ԷՐ

ԱՊԻՏՈՍԻ ՔԱՐԵՏԱԽՏԱԿԸ լիուլի կը համաձայնի Ծննդոցի հետ, ու չաճախ հաստատուած է Ցոյն եւ Եգիպտական պատմագէտներէն, Հերոթոտոս եւ Մէնաթօէն։ Ադամը ցոյց կուտայ որպէս առաջին փարաւոնը, եւ Նոյը քսաներորդը, իսկ միջանկեալ 18ը Ծննդոցի հետ կը համաձայնի զարմանալի ճշտութեամբ։ Մէնաի կինն էր Շէշ — Եբրայեցերէն՝Իշա — Կին։ Անոր անդրանիկ որդին Բ. Փարաւոնն էր — Յունարէն՝ Թէքա — Խէնդ — չանցաւոր մը. Եբրայեցերէն՝Քանիկնի, Լատիներէն՝ Աքաս, Հայերէն՝ Կայէն։ Քարետախտակը Հաբելը կը ներկայացնէ մէկը, որ չէր դիմադրեր։

Այս Քարետախտակը ցոյց կուտայ միեւնոյն կարգը Մովսէսինին նման (Ծննդոց Դ.–Զ.), տալով նախ Կայէնի սերնդաբանական կարգը մինչեւ Ցաբելը։

Այդ առեններ, անտարակոյս, չաստուածներն ու դիւցազները սկսան Երկիրը բռնութեամբ լեցնել։ Սէթի ցուցակը ասոնց անունները զանց կ'ընէ։ Բոլոր դիւցազները Ջրհեղեղի ժամանակ ոչնչացան։ Ցաջորդը Նոյըն է արքայական տիտղոսով։ Բայց, որովհետեւ ան Կայէնի ընտանիքէն չէր, ԱՊԻՏՈՍԻ ՔԱՐԵՏԱԽՏԱԿԸ հոն ետ կը դառնայ, ու կը մատնանշէ Հաբելը եւ Սէթը, ու Սէթին ազգատոհմը մինչեւ Նոյ Ծննդոցին պէս։ Նոյ (Նօֆրու) Փարաւոն Ի.ն է, որմէ վերջ սերնդաբանական կարգը իր Քամ (Ջամու Զուֆու) որդիէն կ'սկսի։ Նոյին միւս որդիները անտեսուած են, որովհետեւ Սեմ եւ Ցաբեթը Ասիա եւ Եւրոպա գացին, մինչդեռ միայն Քամը Եգիպտոս գնաց։

Այսպէս, զարմանալիօրէն, Աստուածաշունչը պաշտպանուած է այն արձանագրութիւններովը, որոնք անգամ մը կը կարծուէր թէ կը հակասեն զայն։

Մովսէս «Եգիպտացւոց բոլոր գիտութիւնները սորված էր»։ Ասկէ ի զատ, ան Եհովային Մարգարէն էր. այսպէս վկայուած է Ցիսուսէն։ Թէեւ Մովսէս Ադամէն 2000 տարի վերջը կ'ապրէր, սակայն պատմութիւնը խիստ մօտէն կը միացնէր իր ժամանակուայ հետ։ Տես հետեւեալը.

Այս գծուած համեմատական գծերը, վերոյիշեալ անձանց կենաց երկարութեան համեմատութեամբ գծուած են, Ադամինը 930 տարի, Մաթուսաղայինը 969, Սեմինը 600, Իսահակինը 180, Ղեւիինը 137, Ամրամինը 137 եւ Մովսէսինը 120։ Իսկ գծերուն մէկը չէր վերջացած միւսը սկսելը համեմատաբար ցոյց կուտան մէկուն մեռնելէն քանի տարի առաջ միւսին ծնիլը։ 243, 68, 50, 40, 58, եւ 31 տարիներ։

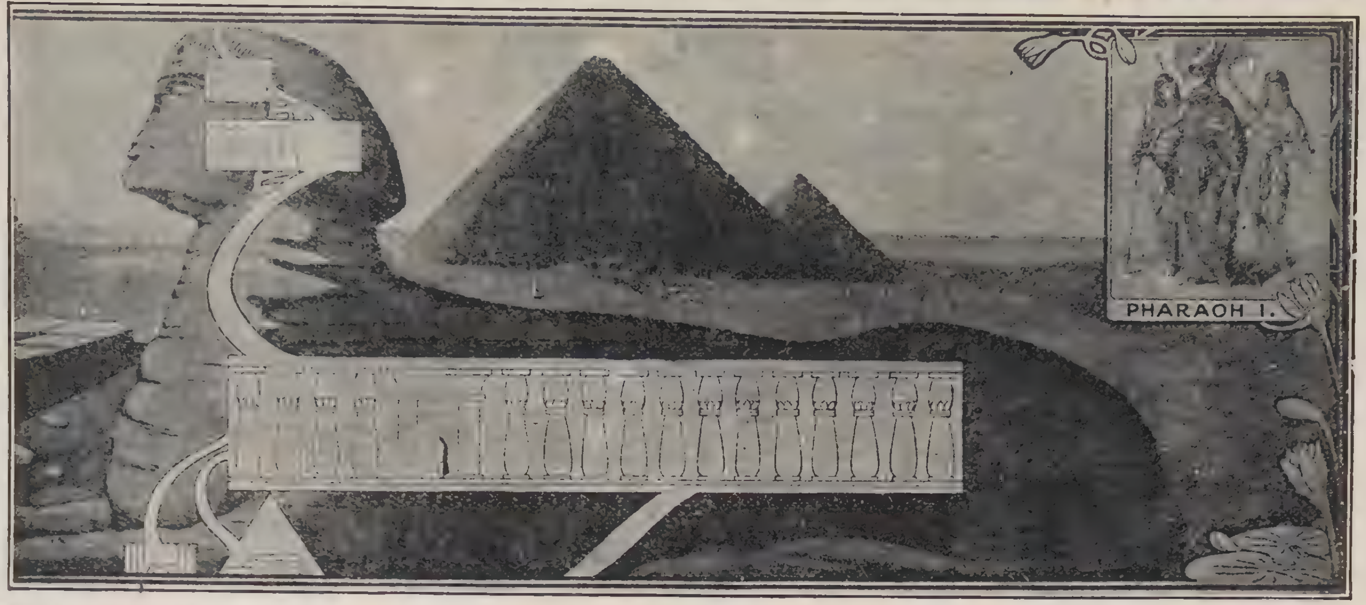

ՍՓԻՆՔՍԸ — ԱԴԱՄԻ, ՄԷՆԱ Ա.Ի ԵՆԹԱԴՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՄԲԱՆԸ

ԲԱԲԵԼՈՆԻ ԱՇՏԱՐԱԿԸ

ՋՐՀԵՂԵՂԷՆ տարիներ վերջը աշխարհը սկսաւ բազմամարդանալ։ Նոյի ու իր որդւոցը միջոցաւ հաղորդուած պատմութիւնը քիչ թէ շատ մոռցուած էր, եւ խոստումի աղեղի նշանակութիւնը մեծապէս կորսուած։ Ժողովուրդը Աստուծոյ վրայ վստահութիւնը կորսնցուցած, սկսաւ կառուցանել Բաբելոնի Աշտարակը, որը զիրենք պիտի փրկէր եթէ Աստուած յառաջիկային ուրիշ ջրհեղեղ մը ընէր։ Աւա՜ղ, ո՛րքան կարճատեսութիւն, ուրիշներու նման որոնք աշխարհային մեծ իմաստութեան տէր են։ Ս. Գիրքը Քրիստոնեաներուն մէջ ալ այս կարգի թերահաւատութիւն մը կը ծանանչէ, որոնք կը ջանան պաշտպանել ինքզինքնին եւ իրենց աշխարհային շահերը, հաշիւէ դուրս ձգելով Աստուած ու Իր Ծրագիրը։ Ոմանք այսօր միեւնոյն կերպով կ՚անտեսեն զԱստուած՝ ըսելով. Աստուծոյ խոստումներուն մի՛ վըստահիր։ Եթէ սպասես որ Աստուած գործէ քեզ համար, բան մ՚ալ պիտի չի կատարուի։ Ուրիշ խօսքով, մենք այն տեսակ օրուայ մը մէջ կ՚ապրինք, ուր Աստուածային կամաց, Աստուածային Ծրագրի ու խոստումներու հանդէպ հաւատքը կը պակսի։

Աստուած խնդիրը կարգադրեց խառնակելով անոնց լեզուն, ու ցրուելով ժողովուրդը, որպէս զի չի կարենան ուրիշ յիմարական ձեռնարկներու շուրջ իրարու հետ գործակցիլ։ Աստուածաշունչը ասիկա կ՚ակնարկէ ըսելով. «Անիկա որոշուած ժամանակները հաստատեց, ու անոնց բնակութեան սահմանները, որպէսզի Տէրը փընտռեն, ու խարխափելով զինքը գտնեն»։

Լեզուներու զանազանութիւնները աշխարհի ամենազարմանալի բաներէն մին է — զօրաւոր պատնէշ մը՝ արգիլելու համար մարդկութիւնը իրարու մօտենալէ իրենց շահախնդիր կամ մեղսալից նպատակները իրագործելու դիտաւորութեամբ։ Որը յետաձգուած է մինչեւ Վրէժխնդրութեան Մեծ Օրը։

Ներկայիս, լեզուի պատնէշները սկսած են քանդուիլ, ու մենք կը տեսնենք թէ՝ մարդկութիւնը միանալու միտում մը ունի։ Միութիւններ եւ Ընկերութիւններ կազմուած են Հարուստներէն ու Աղքատներէն — իւրաքանչիւրը ինքնապաշտպանութեան համար։ Ժողովուրդին մէջ լեզուներու եւ ինքնագիտակցութեան այս զարգացումը կը սպառնայ թագաւորաց ու իշխանաց տիրապետութեանը։ Եթէ սոյն արգելքները երկու հազար տարի առաջ վերցուած ըլլային, այս արդիւնքներն ալ շատ կանուխէն պիտի գային, ըստ Աստուածային ծրագրին, որը Երկրին գործերը կը ձեւակերպէ Մեսիական Թագաւորութեան պատրաստութեանը համար, եւ որը պիտի օրհնէ ընդհանուր մարդկային ընտանիքները, որով «բոլոր ազգաց ցանկալի բաները պիտի գան ու աշխարհը Տիրոջը փառքով պիտի լեցուի»։

ԲԱԲԵԼՈՆԻ ԱՇՏԱՐԱԿԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՔԱՄ, ՅԱԲԵԹ, ՍԵՄ — ՏԻՊԵՐԸ

ՑԵՂԱՅԻՆ ԲԱԺԱՆՄԱՆՑ ՔԱՐՏԷՍ

ԱԲՐԱՀԱՄ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԲԱՐԵԿԱՄԸ

ԱԲՐԱՀԱՄ իր հաւատքի արտայայտութեամբը Աստուծոյ բարեկամը եղաւ, երբ իբր պատասխան հրաւէրին, ձգեց իր հայրենի աշխարհը ու թափառեցաւ Քանանի մէջ։ Իր այս հնազանդութեամբը տիրացաւ Խոստումին, «Քեզմով ու քու սերունդովդ պիտի օրհնուին աշխարհի բոլոր ազգերը»։ (Գաղատացւոց Դ. 23,24)ին մէջ Ս. Պօղոս կը բացատրէ թէ Աբրահամին կինը կը պատկերացնէ այս ուխտը, կամ Խոստումը։ Սառայի ամլութիւնը կը համապատասխանէ Քրիստոսի գալստեանը երկար յապաղմանը՝ որուն տեւողութեանը· սակայն պիտի իրագործուի Խոստումը։ Իսահակը կը պատկերացնէ Մեսիան, Խոստումին Ժառանգը։ Իսահակին հարսը, Ռեբեկան, կը պատկերացնէ Ընտրեալ Եկեղեցին, Քրիստոսի Հարսը եւ Իր Խոստումին ժառանգակիցը։

Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ Հագարը կը պատկերացնէ Օրէնքի Ուխտը որը Իսրայէլի տրուեցաւ Սինայ Լեռէն, եւ թէ՝ Իսրայէլի ազգն ալ Իսմայէլով պատկերացուած էր։ (Գաղատացիս Դ. 25)։ Ինչպէս որ Հագար եւ Իսմայէլ Իսահակի ծնանելովը դուրս ձգուեցան, ու քիչ մնաց որ պիտի կորսուէին, նոյնպէս ալ Հրէաները՝ ամբողջ տասնեւութը դարեր մերժուած են Աստուծոյ շնորհքէն, ու այսօր գրեթէ սովամահ եղած են։ Ինչպէս որ Տէրոջը հրեշտակը ցոյց տուաւ անոնց ջուրի աղբիւր մը, որով Իսմայէլ կազդուրուեցաւ, նոյնպէս ալ այսօր Աստուծոյ պատգամը ցոյց կուտայ Հրէից ջուրի ակ մը. անոնց Սիօնական յոյսերը վերակենդանացած են.

Իսահակի զոհաբերութիւնը պատկեր մ'էր Քրիստոսի զոհաբերութեանը, որը անհրաժեշտութիւն մ'էր Իրեն համար Աբրահամի Հոգեղէն Սերունդը կարենալ ըլլալու, օրհնելու համար աշխարհի մարդկութիւնը։

Եղիազարը, որ ղրկուեցաւ Ռեբեկան, Իսահակին Հարսը բերելու, գեղեցիկ կերպով կը ներկայացնէ Ս. Հոգիին գործը, որ կը կանչէ Եկեղեցին, Քրիստոսի Հարսըն ու ընկերակիցը ըլլալու Իսրայէլը ու անոնց միջոցաւ ալ աշխարհի բոլոր ազգերը օրհնելու մեծ գործին մէջ։ — Գործք Գ. 19-26։

Ռեբեկայի Եղիազարին հետ վերադարձը կը ներկայացնէ Եկեղեցիին ուղեւորութիւնը ներկայ Աւետարանական Դարու տեւողութեան, Քրիստոսի, Փեսային միանալու յոյսով, որը պիտի ընդունի զինքը Իր Երկրորդ Գալստեանը։ Աբրահամ կը պատկերացնէ Եհովայ Աստուածը Որուն խոստմամբը պիտի իրականանայ բոլոր ազգաց օրհնուիլը։ Ահա այս խոստումն է եղած Իսրայէլի յոյսն ու մխիթարանքը ամբողջ երեսուն եւ հինգ դարեր։—Ծննդոց ԻԲ. 18։ Գաղատացիս Գ. 29։

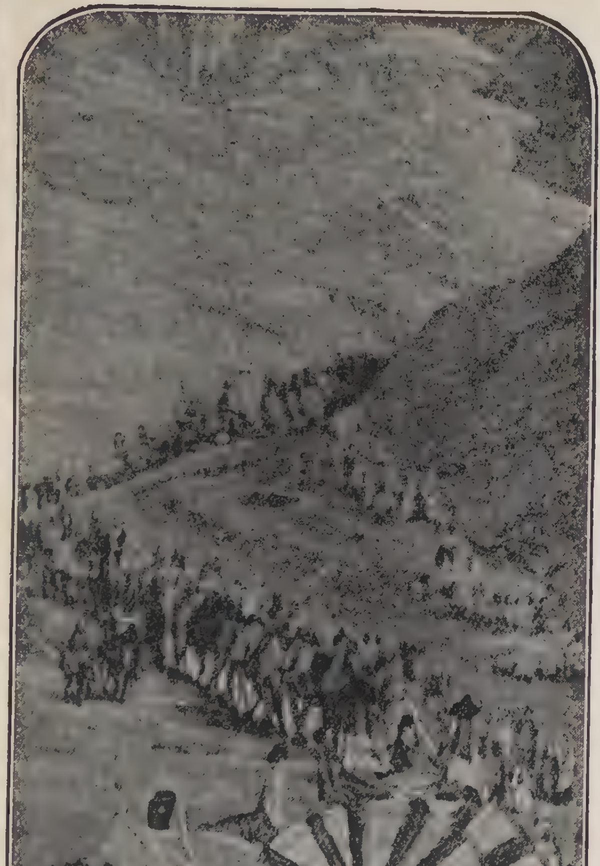

ԱԲՐԱՀԱՄԻ ՄՈՒՏՔԸ Ի ՔԱՆԱՆ

ՍՈԴՈՄԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

ՍՈԴՈՄԱՑԻՆԵՐԸ կը զրաւէին խիստ արգասաբեր հովիտ մը, որով բազդատմամբ ուրիշներու, մասամբ խուսափեցան անէծքի այն մասէն, թէ հացը ճակտի քրտինքով պէտք է վաստկուի։ Սակայն այս դիւրակեաց վիճակը զանոնք չաՀախնդրութեան ու մեղաց առաջնորդեց, որով Ս. Գիրքը կ'ամբաստանէ զիրենք — «Հպարտութիւն, հացի առատութիւն ու անհոգ հանգստութիւն ունեցան, եւ աղքատին ու տնանկին ձեռքը չուժովցուցին։ Ու իմ առջեւս պղծութիւն ըրին, որով զանոնք մէջ տեղէն վերցուցի երբ լաւ համարեցի»։ — Եզեկիէլ ԺԶ. 49, 50։

Աստուած յարմար դատեց Սոդոմացւոց կործանումովը մեղաւորաց վախճանը ցոյց տալ — որը մահ է, եւ ոչ թէ յաւիտենական տանջանք, ինչպէս որ Ս. Յուդայ կը յայտնէ, իսկ Յիսուս կ'ըսէ. «Երկինքէն կրակ տեղաց եւ բոլորն ալ կորսնցուց»։

Սակայն, Աստուածաշունչը կ'ուսուցանէ թէ՝ Սոդոմացիները անյուսօրէն չի կորսուեցան — թէ՝ Աստուծոյ ողորմութիւնը Քրիստոսի միջոցաւ կը ներփակէ նաեւ Սոդոմացիները։ Յիսուս, ինչպէս նաեւ Եզեկիէլ Մարգարէ կ'ըսէ, թէ Իր Երկրորդ Գալստեանը, Իր Մեսիական Թագաւորութեան տեւողութեանը, ընդհանուր աշխարհին փորձի, կամ դատաստանի պատեհութիւն մը պիտի տայ ամեն անոնց, որոնք ներկայիս պատեհութիւն չեն ունեցած։

Սոդոմացիք այն ատեն պատեհութիւն պիտի ունենան լսելու Աստուծոյ շնորհքը, ընդունելու եւ անով հըրճուելու։

Յիսուս կ'ըսէ թէ այն փառաւոր Դարաշրջանին Սոդոմացւոց վիճակը աւելի դիւրին պիտի ըլլայ քան այն ժողովուրդին՝ որոնց քարոզեց Իր Առաջին գալստեանը։ Ասոր պատճառը կը բացատրէ ըսելով որ, եթէ Սոդոմացիները Քորոզինի, Բեդսայիդայի եւ Կափառնայումի բնակչաց պատեհութիւնը ունենային, քուրձով ու մոխիրով պիտի ապաշխարէին, որով, ապագայ փորձութեան ժամանակ «աւելի դիւրին պիտի ըլլայ անոնց» քան այն ժողովուրդին որոնք թէեւ լսեցին պատգամը, բայց մերժեցին։—Մատթ. Ժ. 15։ ԺԱ. 21-24։

Եզեկիէլի մարգարէութիւնը (ԺԶ. 49-61) ամենէն բացայայտն է։ Ան կը յայտնէ թէ՝ Վերահաստատութիւն եւ օրհնութիւն կը սպասեն Իսրայէլին, եւ պատահմամբ կը մատնանշէ նաեւ թէ Սոդոմացիներն ալ այն ատեն Աստուծմէ շնորհք պիտի գտնեն — Նոր Ուխտին, Մեսիայի Թագաւորութեան ներքեւ։

«Ընդարձա՛կ է Աստուծոյ սէրը, ծովո՛ւ նման ընդարձակ»։

ՂՈՎՏ ԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ԿԸ ՑԱՆԿԱՅ

ՂՈՎՏ ԵՒ ԻՐ ԴՍՏԵՐՔԸ

ԱԲՐԱՀԱՄ ԿԸ ՏԵՍՆԷ ՍՈԴՈՄԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

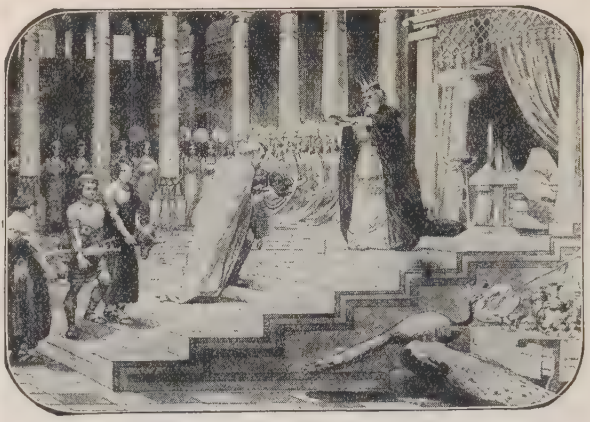

ՄԵԼՔԻՍԵԴԵԿ ՔԱՀԱՆԱՑ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐ

ՄԵԼՔԻՍԵԴԵԿ Աստուծոյ քահանայ մ'էր, միեւնոյն ժամանակ Սաղեմի (խաղաղութեան), Թագաւորը։ Աբրահամ ընդունեց զայն եւ տասանորդ վճարեց անոր։ Աստուած՝ Սաղմոսերգուին միջոցաւ ըսաւ, թէ Մեսիան Մելքիսեդեկի կարգին պէս յաւիտենական Քահանայ մը պիտի ըլլայ։—Սաղմոս ՃԺ. 4։

Հրէաները անտեսեցին այս մարգարէութիւնը, եւ խորհեցան թէ Աստուծոյ Ծրագրին նկատմամբ քահանայական բնոյթ ունեցող ամէն բան՝ Ահարոնական քահանայութեամբ պիտի կատարուի, որը սակայն, իրականին պատկերն էր միայն։ Անոնց Մեսիական Թագաւորութեան եւ փառաց ակնկալութիւնը կուրացուց զիրենք տեսնելու Յիսուսի որպէս Քահանայ կատարած մեղաց — քաւութեան գործը։

Անոնք չի տեսան թէ Մեսիան շատ մը անդամներէ պիտի բաղկանայ։ Մելքիսեդեկեան Քահանայի Գլուխը Յիսուսն է, իսկ Ընտրեալ Եկեղեցին՝ Անոր Մարմինը։ Քրիստոնեաները խիստ հետաքրքրուած են Մեսիական Թագաւորութեամբ. նոյնպէս այն իրականութեամբ, թէ Արքայական Քահանայութեան մէջ բաժին ունենալու համար պարտին Յիսուսի չարչարանաց մէջ բաժին ունենալ. զոհաբերելով իրենց կեանքը, ինչպէս որ Ս. Պօղոս կը պատուիրէ, Հռովմ. ԺԲ. 1։

Այն պատմութիւնը, թէ Մելքիսեդեկ առանց հօր եւ մօր էր, որ ո՛չ անոր օրերուն սկիզբը կայ՝ եւ ո՛չ ալ կեանքին վախճանը, Ս. Գրոց ուսանողները շփոթած է մինչեւ վերջերս։ Բացատրութիւնը խիստ պարզ եւ գոհացուցիչ է ներկայիս։ Մելքիսեդեկ առանց հօր եւ մօր էր քահանայութեան մէջ։ Նա չի ժառանգեց այդ քահանայութիւնը։ Ան՝ ո՛չ օրերու սկիզբ, եւ ո՛չ ալ վախճան ունէր իր պաշտօնին նկատմամբ. այսինքն թէ՝ անոր քահանայութեան սկսելուն արձանագրութիւնը եղած չէ, եւ ո՛չ ալ յաջորդ մը հայթայթուած է։ Այս տեսակէտով նա կը պատկերացնէ Մեսիան։ — Եբր. Է. 1-4։

Մելքիսեդեկ կ'ենթադրուի եղած ըլլալ այն Հովիւ Թագաւորներէն մին՝ որ արշաւեց Եգիպտոս, եւ կառոյց Մեծ Բուրգը, գրեթէ Ք. Ա. 2170ին, որը 12 էյքըր գետին կը ծածկէ։ Աստեղագէտները կ'ըսեն թէ՝ անոր չափերը ցոյց կուտան տարուայ երկարութիւնը, Երկրին ծանրութիւնը, արեւին հեռաւորութիւնը, եւն.։ Անոր ներքին անցքերը կը ներկայացնեն մարդկային պատմութիւնը — դէպի վար՝ մեղաց ու մահուան ընթացքը. դէպի վեր՝ Օրէնքի Դարը, Աւետարանական Դարը, Եկեղեցւոյ Թագաւորական փառքը, և Մարդկային Վերականգնումը։

ԲՈՒՐԳԸ — ԵՍԱՅԻ ԺԹ. 19

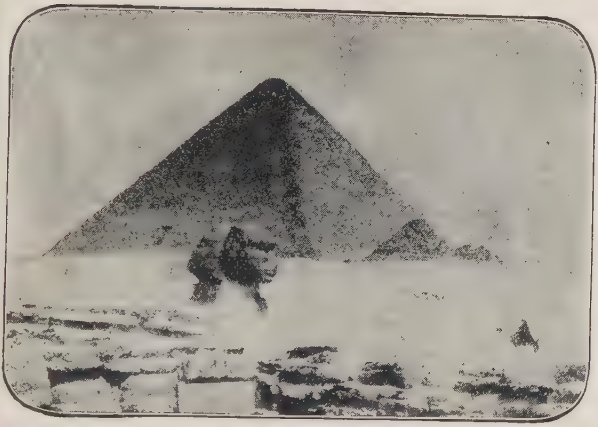

ԲՈՒՐԳԻՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՔԸ

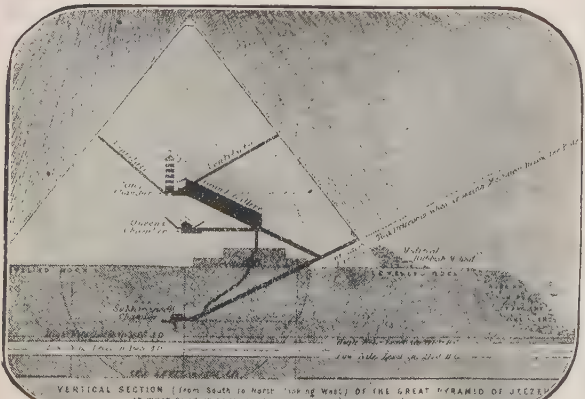

ԲՈՒՐԳԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՆՑՔԵՐԸ

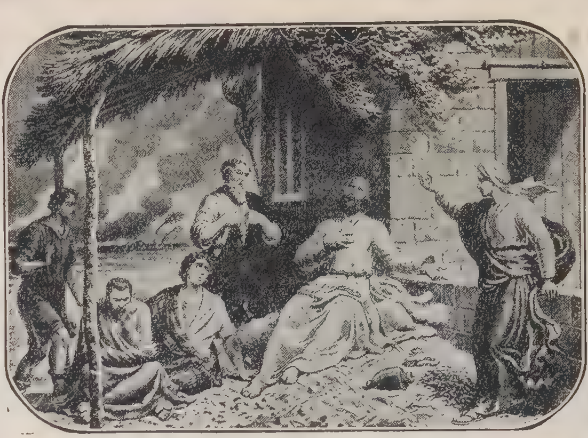

ՅՈԲԻ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈԲԻ՝ Հուսի Մարգարէին պատմութիւնը, որ ժամանակակից է Աբրահամի եւ Մելքիսեդեկի, Սբ. Գիրք Ուսանողաց համար հետաքրքրութեամբ լեցուն է։ Ո՛չ թէ միայն իրականութիւնները՝ հապա նաեւ անոնց խորհրդաբանական նշանակութիւնը կը հետաքրքրէ մեզ, երբ կը սորվինք, թէ Յոբի փորձառութիւնները՝ կը ներկայացնեն մարդկութեան անկումը եւ բարձրացումը։

Յոբ հարուստ էր, յարգուած ու բարգաւաճ։ Բայց աղէտները արագօրէն վրայ հասան։ Կայծակ մը ինկաւ այն տանը վրայ ուր իր զաւակները ծննդեան տարեդարձի առթիւ խնճոյք մը կ՚ունենային։ Բոլորն ալ մեռան։ Ասկէ յետոյ կը կորսնցնէր իր ոչխարները, էշերն ու այծերը, ուղտերն ու հօտերը։ Տառապանքին ներքեւ իր առողջութիւնն ալ քայքայուեցաւ. գլխէն մինչեւ ոտքերը պալարներով ծածկուեցաւ։ Նա իր բարեկամներն ալ կորսնցուց, որոնք ըսին թէ այս բոլորը կը նշանակեն անոր Աստուծմէ բոլորովին մերժուիլը։ Ի վերջոյ՝ կինն ալ իրմէ երես դարձուց, ըսելով. «Դուն Աստուծմէ անիծուած ես, երանի թէ մեռնէիր»։ Խեղճ Յոբն ալ մահուան ցանկաց աղօթելով. «Երանի՛ թէ մինչեւ Քու բարկութեանդ անցնիլը գերեզմանին մէջ ծածկէիր ու պահէիր զիս, ինծի ժամանակ մը որոշէիր ու ետքը զիս միտքդ բերէիր» (Յոբ ԺԴ. 13). Մեսիան պիտի իրականացնէ այս մարգարէութիւնը։

Յոբի առողջութեան, բարեկամաց եւ հարստութեան կորուստը իրեն թանկագին դասեր տուին։ Նոյնպէս ալ թշուառ մարդկութիւնը կարեւոր դասեր կը սորվի Աստուծոյ խնամոց կարօտը զգալով։

Աստուածային Նախախնամութեամբը Յոբ դարձեալ բարգաւաճեցաւ, առողջացաւ, եւայլն։ Նա ետ ստացաւ առաջուայ չափ զաւակներ, կրկնապատիկ եզ, ոչխար, ուղտ, եւայլն։ Ս.Գրոց ուսանողները կ՚ըսեն թէ՝ ըստ Աստուածաշունչին, մարդկութիւնն ալ այսպէս պիտի ըլլայ ի վերջոյ. թէ՝ մեղքի ու մահուան անէծքը պիտի վերնայ. որուն փոխարէն Աստուծոյ օրհնութիւնը պիտի հոսի դէպի մարդկութիւնը ամբողջ հազար տարի. կեանք պարգեւելով ամէն անոնց, որոնք գերեզման իջած են։ Այս դասը ներկայացուած է նաեւ Իսրայէլի Յոբելեանական Տարիներով, ուր բոլոր պարտքերը վճարուած կը համարուէին, եւ ժողովուրդը կը վերստանար իր հին ստացուածքները։ (Ղեւտացիս ԻԵ. 13)։ Ասիկա կը պատկերացնէ այն ժամանակը, որը ըստ Ս. Գրոց «Վերահաստատութեան Ժամանակներ» կոչուած է։—Գործք Գ. 19–23։

ՅՈԲԻ ԴԺԲԱՂԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՅԼԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՅՈԲԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԸ ՄԱՐԳԱՐԷԱԿԱՆ

ՀՐԷԻՑ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ ՊԱՏԿԵՐ Մ'ԷՐ ՎԵՐԱԿԱՆԳՄԱՆ

ԻՍԱՀԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐՍ ՄԸ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Սուրբ Գրոց ուսանողները կը համաձայնին, թէ Իսահակը Քրիստոսը կը ներկայացնէ։ Ինչպէս որ Աբրահամը՝ Իսահակը տուաւ զոհուելու համար, որուն վրայ կեդրոնացած էին խոստումները, նոյնպէս ալ, Երկնաւոր Հայրը՝ Իր Որդին, Յիսուսը տուաւ Մեղաց-պատարագ ըլլալու Ադամին եւ իր սերունդին համար. ու զԱյն մահուընէ ետ ստացաւ, ինչպէս որ Աբրահամ այլաբանօրէն վերստացաւ Իսահակը։ — Եբր. ԺԱ. 17-19։

Իսահակին Հարսը՝ Ռեբեկան, կը պատկերացնէ Քրիստոսի Եկեղեցին, որը յարութեան ժամանակ, Անոր Երկրորդ Գալստեանը, Իր Հարսը պիտի ըլլայ։ Համապատասխանող կէտերը աչքառու են։ Եթէ Իսահակը Յիսուսը կը ներկայացնէ, ուրեմն Աբրահամն ալ Երկնաւոր Հայրը պիտի ներկայացնէ, իսկ Եղիազարը՝ Հարսը բերող ծառան՝ պիտի ներկայացնէ Ս. Հոգիին՝ Ճշմարտութեան Հոգիին գործը։

Հին ժամանակուայ ամուսնութեան սովորութիւնը հիմակուանէն կը տարբերէր։ Այներեւ է, թէ Աստուած այնպէս կարգադրեց՝ որպէս զի Հրէական սովորութիւնները հոգեղէն բաներ ներկայացնեն։ Որով՝ փոխանակ Իսահակ Հարս մը փնտռելու, Աբրահամ անոր համար հարս մը փնտռեց Եղիազարի միջոցաւ. այսպէս՝ պատկերը կատարեալ է, ինչպէս որ Յիսուս ըսաւ. «Ո՛չ ոք կրնայ Ինծի գալ, եթէ Հայրը որ զիս ղրկեց զինքը չի քաշէ» — չի ՙբաւիրէ։ — Յովհ. Զ. 44։

Ինչպէս որ Ռեբեկան ուղտերուն ջուր տալու գործին մէջ գտնուած էր, նոյնպէս ալ անոնք՝ որ Քրիստոսի Հարսը ըլլալու կանչուած են, ընդհանրապէս, ո՛չ թէ գայլերուն հետ բարեկամութեան մէջ եղած ժամանակ գտնուած են, այլ Տիրոջը ուղտերուն հետ։ Դարձեալ, Ռեբեկան եւ ուղտերը ջրհորին քով գտնուած էին, որը խորհրդաբանականօրէն կը ներկայացնէ փոքրիկ հօտ դասակարգին Կենաց Ջուրի փափաքը — Ջրհօրը կը ներկայացնէ Աստուածաշունչը։

Ռեբեկան հօտին ջուր տալու գործին մէջ գտնուած էր. որը լաւ կերպով կը ներկայացնէ այն դասակարգը, զոր Յիսուս կ՚ընտրէ որպէս Իր Հարսը։ Նա չի փընտռեր այնպիսիներ որոնք կ՚ուզեն տէր ըլլալ ուղտերուն վրայ, հապա զանոնք՝ որ կը կերակրեն, կ՚ոգեւորեն եւ կը ծառայեն անոնց։

Ռեբեկային տրուած օրհնութիւնն էր՝ «Հազարաւոր միլիոններու մայրը եղիր»։ (Ծննդ. ԻԴ. 60)։ Ասիկա Ս. Գիրք ուսանողներէն ոմանց համար այնպէս կը նըշանակէ, թէ Վերածնութեան ժամանակ, փառաւորուած Փրկիչը՝ «Յաւիտենական Հայրը» պիտի ըլլայ Ադամի միլիոնաւոր սերունդին, իսկ Եկեղեցին ալ, որպէս մայր՝ պիտի խնամէ զանոնք։—Եսայի Թ. 6։

ԻՍԱՀԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐՍ ՄԸ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԵՂԻԱԶԱՐԻՆ ՆՈՒԷՐՆԵՐԸ ՌԵԲԵԿԱՅԻՆ

ԵՂԻԱԶԱՐԸ ԲԱԹՈՒԷԼԻՆ ՏՈՒՆԸ

ՅԱԿՈԲԻՆ ՍԱՆԴՈՒԽԻ ԵՐԱԶԸ

Ինչ որ ալ ըսուած ըլլայ Յակոբի մասին որպէս դատապարտութիւն ոչ-ներշնչուած գրողներէն, Ս. Գրոց ներշնչեալ մատենագիրները դատապարտութեան ոչ մէկ խօսք ունին ըսելու. ընդհակառակը՝ մեծ գովասանք։ Անոր հաւատքը մասնաւորապէս գովելի էր։

Յակոբը ընդունուած ժառանգն էր այն մեծ Ուխտին զոր Աստուած ըրաւ անոր մեծ հօրը, Աբրահամին հետ։ Այս խոստումը ա՛յնքան կարեւոր նկատուած էր, եւ անոր նկատմամբ հաւատքը ա՛յնքան անհրաժեշտ, որ Աստուած յետոյ Իր երդումովը հաստատեց զայն։ Աստուածային Իմաստութիւնը կանխաւ յայտնեց թէ օրհնութիւնը Իսմայէլի միջոցաւ չպիտի գայ, հապա Իսահակի։ — Ծննդոց ԻԱ. 12։

Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ՝ Յակոբ կամ Եսաւ իրենց ընտրութեան շուրջ ո՛եւէ բան ընելէ առաջ արդէն Աստուածային որոշումը տրուած էր։ Աստուած պարզապէս նախասահմանած էր, թէ օրհնութիւնը Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի միջոցաւ պիտի գայ. եւ վերջն ալ Յակոբի ընտանիքին՝ Իսրայէլի որդւոցը միջոցաւ։— Հռովմ. Թ. 11, 12։

Եսաւ հաճոյքը եւ որսորդութիւնը սիրեց։ Յակոբ՝ իր երկուորեակ եղբայրը, որ վայրկեան մը վերջը ծնած էր, սիրեց Աբրահամական խոստումը, ու երկրային ամէն ստացուածք ոչինչ համարեց շահելու համար այն մրցանակը։ Օրին մէկը երկուքն ալ անօթի էին. Յակոբ իրեն համար կերակուր պատրաստած էր. բայց փոխանակ անոր կէսը եղբօրը տալու, բոլորը անոր տալ խոստացաւ, եթէ նա փոխանակէր իր ժառանգութիւնը եղող Աբրահամին տրուած խոստումին հետ։ Եսաւ ուրախութեամբ ընդունեց, աւելի գնահատելով կերակուրը՝ քան խոստումը, որը երեւութապէս այնպէս կը թուէր թէ երբեք պիտի չ'իրականանայ։—Ծննդոց ԻԵ. 31-34։

Յակոբին մայրը գիտնալով Եսաւի լաւ նկարագիր մը չունենալը, խորհեցաւ թէ Յակոբ գնած ըլլալով Եսաւի անդրանկութեան իրաւունքը, կրնար պատշաճօրէն զայն ներկայացնել եւ ստանալ օրհնութիւնը։ Նա գիտէր թէ ասիկա անոր հայրենական օճախին կորուստը ու իր կենաց վտանգի մատնելը կը նշանակէր։ Յակոբ տունէն կը փախէր. ու երբ գիշերը ճամբուն մէկ անկիւնը կը քնանար, սանդուխին երազը կը տեսնէր, որը իր գլխուն տակի քարէն մինչեւ երկինք կ'երկարէր, եւ որուն վրայ հրեշտակները կ'ելլէին ու կ'իջնէին։ Երազը կը ներկայացնէր Աբրահամական Ուխտին կատարումը, Երկինքի ու Երկրի միջեւ խաղաղութեան ու բարեկամութեան վերահաստատումը, որմով Յակոբ խորապէս հետաքրքրուած էր։—Սաղմոս ԶԵ. 10-13։ ԶԶ. 9։ Մաղաքիայ Ա. 11։ Սաղմոս ԻԲ. 26-29։ ՀԲ. 1-19։ Միքիայ Դ. 1-7։

ԵՍԱՒ ԿԸ ԾԱԽԷ ԻՐ ԱՆԴՐԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

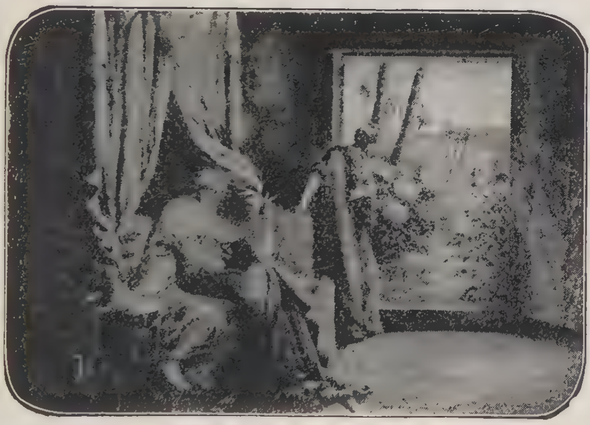

ԻՍԱՀԱԿ Կ'ՕՐՀՆԷ ՅԱԿՈԲԸ

ՅԱԿՈԲ ԿԸ ԾԱՌԱՅԷ ՌԱՔԵԼԻՆ ՀԱՄԱՐ

ՅՈՎՍԵՓԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆԸ ՃԱՆՉՑՈՒԱԾ

ՅԱԿՈԲԸ Նահապետ մը եղած էր, տասն եւ երկու որդիներու հայր, որոնց երկու պզտիկներն էին Յովսէփ եւ Բենիամին։ Մնացեալ տասը եղբայրները հօտերը կը պահէին։ Յովսէփ՝ որպէս իր հօրը լրաբերը, եղբայրներուն գնաց, անոնց վիճակէն տեղեկանալու. իր եղբայրները նախանձէ մղուած կ'ատէին զինքը. որով բռնելով զինքը Իսմայէլացիներու վաճառեցին. իսկ անոր երփներանգ պատմուճանը ուլի մը արեան մէջ թաթխելով իրենց հօրը բերին։ Յակոբ ճանչցաւ անոր Յովսեփին ըլլալը. ու կոտրած սրտով դառնապէս աղաղակեց. «Ես որդւոյս Յովսէփին համար պիտի ողբամ, մինչեւ որ անոր երթամ Շէօլը»։ (Ծննդոց Լէ. 35)։ Շէօլը Եբրայեցերէն գերեզման կը նշանակէ։

Ս. Գրոց մէջ ասիկա առաջին անգամն է որ Շէօլ բառը կը գործածուի։ Շէօլն է այն միակ բառը որը Հին Կտակարանին մէջ դժոխք թարգմանուած է։ Բոլոր լեզուագէտները ներկայիս կը խոստովանին, թէ այն իրապէս գերեզման կամ մահուան վիճակ կը նշանակէ։ Յակոբ չի խորհեցաւ թէ իր սիրեցեալ որդին յաւիտենական տանջանաց Շէօլ մը գացած է, եւ ոչ ալ կ'ակնալէր հոն երթալ ու անոր միանալ։ Յակոբ Տանթէի եւ ուրիշներու ներկայացուցած դժոխքներուն նկատմամբ ոչինչ գիտէր։

Այս խօսքերուն ճշմարտութիւնը խիստ դիւրաւ պիտի կարենաք ապացուցանել, եթէ գրաբար եւ աշխարհաբար Ս. Գիրքերը իրարու հետ բաղդատէք։ Գրաբարի թարգմանիչը՝ Շէօլ բառը հոս դժոխք թարգմանած է, իսկ աշխարհաբարինը՝ գերեզման։ Հին Կտակարանին մէջ այս բառը 64 անգամ յիշուած է. աշխարհաբարին թարգմանիչը ասոր 44ը գերեզման՝ իսկ 20ն ալ դժոխք թարգմանած է. իսկ գրաբարինը՝ 60 անգամ դժոխք, 2 անգամ մահ, 1 անգամ խորխորատ, եւ 1 անգամ ալ գերեզման թարգմանած է։ Նոր Կտակարանին մէջ ասոր համարժէք բառը Յունարէն Հատէսն է։ Յիսուս Հատէսին, Շէօլին մէջ էր, բայց երրորդ օրը յարութիւն առաւ գերեզմանէն, մահուան վիճակէն, Աստուածային զօրութեամբ։

Այս դժոխքի հայհոյիչ վարդապետութիւնը անցեալ «խաւար դարեր»ուն մէջ ծագում առաւ նախապաշարեալ ու խաւարամիտ կղերականներէ, որոնք այս ճիւաղային ուսուցումը որպէս խարազան գործածեցին տգէտ ժողովուրդը դէպի եկեղեցի առաջնորդելու. ըսելով թէ՝ ամէն անոնք որ եկեղեցւոյ որդիներ չ'ըլլան, մեռնելէ վերջ իրենց հոգիները դժոխքը պիտի ձգուին, ուր ամբողջ յաւիտենականութիւնը պիտի լան ու ողբան, այրուին ու խորովուին, անյոյս ու անմխիթար. մինչդեռ մարգարէն կ'ըսէ. «Այն հոգին որ կը մեղանչէ պիտի մեռնի», «Մեղաց վարձքը մահ է»։—Եզեկիէլ ԺԸ. 4։ Հռով. Զ. 23։

ՅՈՎՍԷՓ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԻՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԷՆ

ԽԱՒԱՐ ԴԱՐԵՐՈՒ ԴԺՈԽՔԸ — ՏԱՆԹԷ

Ս. ԳՐՈՑ ԴԺՈԽՔԸ — ՇԷՑՕԼ, ՀԱՏԷՍ

ՃԵՐՄԱԿ ՄԱԶԵՐՍ ԴԷՊԻ ՇԷՕԼ

ՅՈՎՍԷՓ Թէեւ գերի ծախուեցաւ Իսմայէլացւոց, սակայն, նա Աստուածային հովանաւորութեան տակ էր: Իր փորձութիւններն ու դժուարութիւնները իր զարգացմանը եւ հաւատքին նպաստեցին: Աստուած՝ ի վերջոյ, Փարաւոնին երկրորդը ըլլալու բարձր պաշտօնովը պատուեց զինքը Եգիպտոսի մէջ: Փարաւոնին երազին համեմատ՝ եօթը տարի առատութիւն եղաւ. եւ ապա, եօթը տարի երաշտ ու սով: Անոր երազին համեմատ, որպէս Թագաւորին գործակատարը, Յովսէփ առաջին եօթը տարուայ տեւողութեան բաւականաչափ ցորեն ամբարեց, ժողովուրդը սովէն ազատելու համար: Այսպէս ահա Յովսէփ անոնց Փրկիչը եղաւ — կեանք տուողը:

Յովսէփ Յիսուսին պատկերն էր, որը թէեւ Իր եղբայրներէն՝ Հրէից ազգէն մերժուեցաւ, բայց Երկնաւոր Հօրմէն բարձրացաւ Անոր երկրորդը ըլլալու, փառքով ու զօրութեամբ: Յովսէփ Եգիպտացւոց կեանք-պահողն էր, հաց-տուողը: Յիսուս ալ՝ Իր տիրապետութեան ժամանակ, աշխարհի մարդկութեան կեանք-պահողը պիտի ըլլայ. փափաքողներուն եւ հնազանդներուն յաւիտենական կենաց Հացը տալով:

Յակոբի ընտանիքն ալ սկսաւ սովէն տառապիլ: Իր տասը որդիները Եգիպտոս գացին ցորեն գնելու, առանց գիտնալու թէ Յովսէփը Փարաւոնին իշխանն է: Յովսէփ անոնցմէ տեղեկութիւն ուզեց իրենց ընտանեկան խնդիրներուն շուրջ, եւ անոնց ցորեն տալով ճամբու դրաւ, ըսելով թէ սովը դեռ պիտի շարունակուի, եւ անոնք աւելի ցորենի պէտքը պիտի զգան յառաջիկային. բայց, երբ նորէն գալու ըլլան, պէտք է որ իրենց կրտսեր եղբայրը՝ Բենիամինն ալ իրենց հետ բերեն, որպէս ապացոյց իրենց ըսածներուն: Բենիամինը Յովսէփի հարազատ եղբայրն էր:

Երբ կրկին ցորեն բերելու համար Եգիպտոս ուղեւորելու ժամանակը եկաւ, Յակոբ մերժեց Բենիամինը անոնց հետ ղրկել, որով՝ միւսներն ալ դժկամակեցան առանց անոր երթալու: Այն ատեն ըսաւ. Տարէք պատանին. բայց եթէ զինքը կենդանի չվերադարձնէք ինծի, ատիկա իմ մահս պիտի նշանակէ, ճերմակ մազերս տրտմութեամբ Շէօլ — գերեզման պիտի իջեցնէ:

Ասիկա երկրորդ անգամն է որ Շէօլ բառը կը յիշուի Ս. Գրոց մէջ, որը իսկապէս գերեզման *կը նշանակէ, սակայն սխալմամբ* դժոխք *թարգմանուած է. 20 անգամ Հին Կտակարանի աշխարհաբարին, իսկ 60 անգամ ալ գրաբարին մէջ: Իսկ Նոր Կտակարանին մէջ անոր հոմանիշը Հադէսն է, որը 11 անգամ կը յիշուի: (Սաղմոս ԺԶ. 10, Գործք Բ. 27): Գրաբարը 11ն ալ դժոխք թարգմանած է, իսկ աշխարհաբարը 8 անգամ դժոխք եւ 3 անգամ ալ գերեզման:*

ՅՈՎՍԷՓ ԿԸ ՊԱՏՈՒԸՈՒԻ ՓԱՐԱՒՈՆԷՆ

ՅԱԿՈԲ ՈՒ ՅՈՎՍԷՓ ԶԻՐԱՐ ԿԸ ԴԻՄԱՒՈՐԵՆ

ՅԱԿՈԲ Կ'ՕՐՀՆԷ ՅՈՎՍԵՓԻՆ ՈՐԴԻՆԵՐԸ

ՅՈՎՍԷՓ ԵՒ ԻՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

ՅԱՐՄԱՐ առենին Յովսէփ ինքզինքը իր եղբայրներուն յայտնեց։ Անոնց հետ խստօրէն խօսելէն վերջ խնճոյք մը պատրաստեց անոնց. եղբայրները զարմացան ու վախցան. չուարելով, թէ ի՛նչ կը նշանակէ այսքան բարեսրտութիւնը։ Յովսէփ Եգիպտացի ծառաները հեռացնելէ վերջ, ինքզինքը իր եղբայրներուն յայտնեց, վստահացնելով զանոնք, թէ ի բոլոր սրտէ ներած է իրենց, եւ թէ՝ Աստուած իր բոլոր դառն փորձառութիւնները իր լաւութեանը գործակից ընել տուած էր. որով ուրախ էր թէ՛ իրենց, եւ թէ՛ Եգիպտացւոց կենաց փրկիչը ըլլալուն Նախախնամութեան առաջնորդութեամբը, որը զինքը Եգիպտոս ղրկած էր։—Ծննդոց ԽԵ. 4-8։

Ս. Գիրք ուսումնասիրողներէն այնպէս ենթադրուած է թէ՝ եթէ Յովսէփ խորհրդաբանականօրէն Քրիստոսը ու Իր Եկեղեցին կը ներկայացնէ, Թագաւորական փառաց բարձրացուած՝ ուրեմն Յովսէփին եղբայրներն ալ Հրէաները պէտք է որ ներկայացնեն, իսկ Եգիպտացիները՝ մնացեալ մարդկութիւնը։ Եթէ ասիկա սխալ չէ, կը նշանակէ թէ՝ ո՛չ Հրէաները, եւ ո՛չ ալ Հեթանոսները պէտք է վախնան Մեսիային փառաց բարձրացումէն։ Ընդհակառակը, այն Փառաւորեալը որ խաչուեցաւ, պարարտ բաներու (մեծ) կոչունք մը նախասահմանած է բոլոր աշխարհին, ինչպէս նաեւ Իր եղբայրներուն համար, որոնք զինքը խաչուելու համար ծախեցին։—Եսայի ԻԵ. 6։

Յովսէփին զօրութիւնը կեդրոնացած էր Աստուծմէ Աբրահամին տրուած խոստումին նկատմամբ իր ունեցած գիտութեանը մէջ։ Անտարակոյս, Աստուծոյ Ծրագրին գիտութիւնը կարեւոր է։ Անցեալի բոլոր արժանաւորներուն հաւատարմութեան գաղտնիքը իրենց Աստուծոյ վստահելնուն մէջ կը կայանար. միեւնոյն սկզբունքը դեռ ճշմարիտ է։ Ուղիղ կը թուի երբեմնի այն ամբաստանութիւնը թէ՝ ինչ համեմատութեամբ որ Բարձր Քննադատութիւնը կը քանդէ Ս. Գրոց ու անոր խոստումներուն հանդէպ տածուած հաւատքը, նոյն համեմատութեամբ ալ կը զարգանայ նաեւ անօրէնութիւնը։

Վերջէն, երբ Իսրայէլացիները Եգիպտոս փոխադրուեցան, մենք Յովսէփին հաւատքը կը տեսնենք իր մահուան ժամանակ ըրած խնդրանքին մէջ։ Ան ըսաւ. «Աստուած անշուշտ ձեզի այցելութիւն պիտի ընէ, ու ձեզ այս երկրէն պիտի տանի այն երկիրը որ Աբրահամին երդում ըրաւ»։ Ան կը խնդրէր՝ որպէսզի Իսրայէլացւոց հետ իր ոսկորներն ալ Քանան տարուին։—Ծննդոց Ծ. 24-25։ Ս. Գիրք ուսանողաց այնպէս կը թուի թէ Յովսէփի զանազան փորձառութիւնները Յիսուսին ու Իր Եկեղեցիին փորձառութիւնները կը պատկերացնեն. նախ չարչարանքները, ու ապա փառքն ու պատիւը։

ՅՈՎՍԷՓ ՊԱՏՈՒՈՎ ՓԱՐԱՒՈՆԻՆ ՅԱՋՈՐԴԸ

ՅՈՎՍԵՓԻՆ ՄԱՐՄԻՆԸ ԿԸ ԶՄՌՍԵՆ

ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻՔ ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԱՅՐՈՂ ՄՈՐԵՆԻԻՆ ՔՈՎ

ՄՈՎՍԷՍ բառին բովանդակ նշանակութեամբը ցոյց տուաւ իրեն մեծ ըլլալը։ Որպէս մանուկ, իր հաւատարիմ ծնողքէն Նեղոսի շամբերուն մէջ դըրուեցաւ, ուր Եգիպտացի իշխանուհի մը գտաւ զայն ու որդեգրեց։ Իր թշնամիներուն մէջ ապահով՝ ճոխ դաստիարակութիւն մը ստացաւ «Եգիպտոսի բոլոր գիտութիւններուն մէջ»։ Իրն էին Եգիպտական Արքունեաց պատիւները. սակայն իր մեծ հայրենասիրութիւնը թոյլ չէր տար իրեն վայելելու զանոնք, քանի որ իր ազգակիցները գերութեան մէջ կը հեծէին։ Իր եղբայրներուն օգնելու դիտաւորութեամբ Եգիպտացի վերակացու մը սպաննեց։ Բայց նա յուսախաբ եղաւ՝ երբ տեսաւ թէ իր եղբայրներուն օգնելու ջանքերը անոնցմէ չէն գնահատուիր։

Նա Մադիամու երկիրը փախաւ, ուր 40 տարի կեցաւ։ Այն ատեն Աստուծոյ յարմար ժամանակը եկած ըլլալով, ղրկուեցաւ Իր Իսրայէլ ժողովուրդը ազատելու. բայց հիմա երկչոտ էր, ու կը վախնար թէ անկարող է։ Աստուածային հրամանով Ահարոն իր թարգմանը եղաւ. եւ Փարաւոնին լուր տրուեցաւ թէ պէտք է որ Իսրայէլի մեկնումը թոյլատրէ։ Այս պաշտօնը Մովսէսին տրուեցաւ այրող մորենիին քով — թուփ մը՝ որ ըստ երեւոյթին կ'այրէր, բայց չէր սպառէր։ Տիրոջը հրեշտակը այս միջոցը գործածեց, որպէսզի Աստուածային պատգամին հաղորդումը տպաւորիչ ըլլայ, ու անոր քաջութիւն եւ վստահութիւն տայ իր գործին մէջ։

Այս պատմութեան ճշմարիտ ըլլալը Յիսուսէն հաստատուած է։ Մի քանի Սադուկեցիներ, որոնք կ'ուրանային յարութեան վարդապետութիւնը, ջանացին ծուղակը ձգել զԻնքը, հարցնելով թէ յարութեան ժամանակ որո՞ւն պիտի պատկանի այն կինը, որ իր կեանքի տեւողութեանը եօթը ամուսիններ ունեցած է։ Յիսուս Իր պատասխանովը պաշտպանեց յարութեան վարդապետութիւնը, յայտնելով թէ՝ երբ Աստուած Մովսէսին ըսաւ. «Ես եմ Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին Աստուածը», ասիկա վստահօրէն կը նշանակէ թէ անոնք յարութիւն պիտի առնեն։ Սադուկեցիները կ'ուրանային յարութեան վարդապետութիւնը եւ անդրշիրիմեան կեանքը։ Սակայն, Աստուծոյ խօսքը հրեշտակին բերնովը ապացուցուց թէ մեռելոց յարութիւն պիտի ըլլայ։ Այսպէս, Աստուած չեղած կամ չիրականացած բաներու մասին այնպէս խօսեցաւ, իբր թէ անոնք արդէն իսկ իրականացած էին։ «Բոլորը Աստուծոյ համար կենդանի են» այն իմաստով, թէ Նա Քրիստոսի միջոցաւ բոլորին վերակենդանանալը ապահոված է, որը «որոշեալ ժամանակին» — Հազարամեային տեղի պիտի ունենայ։—Ա. Թեսաղոնիկեցիս Դ. 12, 13։ Սաղմոս ԻԲ. 27-29։

ՓԱՐԱՒՈՆԻՆ ԴՈՒՍՏՐԸ ԿԸ ԳՏՆԷ ՄՈՎՍԷՍԸ

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎԷՆ ԱՆՑՔԸ

ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԸ

ԶԱՏԻԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

ԿՐԿԻՆ ու կրկին Մովսէս ու Ահարոն Փարաւոնին գացին Աստուծոյ պատգամովը· «Թո՛ղ որ Իմ ժողովուրդս երթայ»։ Կրկին ու կրկին պատուհասներ տրուեցան որպէս պատիժ անոնց երթալուն արգելք հանդիսանալուն համար։ Կրկին ու կրկին Փարաւոնը խոստացաւ, թէ եթէ պատուհասները դադրին, թոյլ պիտի տայ անոնց որ երթան· եւ կրկին ու կրկին դրժեց իր խոստումը։ Ս. Գիրքը կ՚ըսէ թէ անոր համար Աստուած հանեց Փարաւոնը, որպէսզի Իր զօրութիւնը անոր միջոցաւը ցոյց տայ։ Ասիկա կը նշանակէ թէ Աստուած կրնար, եթէ ուզեր, Եգիպտոսի գահին վրայ ուրիշ մը բարձրացնել· բայց Նա նախադասեց այն մասնաւոր Փարաւոնը, իր չհախնդրութեանը, կամակորութեանը եւ յամառութեանը համար։

Ս. Գիրքը կ՚ըսէ թէ Տէրը խստացուց Փարաւոնին սիրտը· ասիկայ այնպէս կը բացատրուի, թէ Աստուծոյ բարութիւնն էր որ խստացուց Փարաւոնին սիրտը։ Ամէն անգամ որ Փարաւոն կը խոստանար ուղիղը գործել՝ Աստուածային բարութիւն եւ վեհանձնութիւն ցոյց տըրուած էր զանազան պատուհասներուն վերջացումովը։ Ասիկա փոխանակ զինքը սիրոյ եւ հնազանդութեան առաջնորդելու, ընդհակառակը աւելի յամառութեան մղեց։ Պատուհասներուն մէկը միւսին ետեւէն անցնելովը նա հաստատապէս համոզուեցաւ թէ միւս գալիքները չեն կրնար աւելի խիստ ըլլալ· սակայն, իր հակառակութիւնը սաստիկ սուղի նստաւ իրեն։—Ելից Դ. 21։ Է. 3։ ԺԴ. 4։

Տասներորդ պատուհասը վերջինն էր։ Եգիպտոսի բոլոր անդրանիկները մեռան, բացի Իսրայէլի անդրանիկներէն, որոնք շնորհիւ սրսկուած արեան՝ ազատեցան։ Ասով Աստուած պատկերացուց «Անդրանիկներու Եկեղեցին», որը ներկայիս աշխարհէն «կանչուած է»։ Անոնք Առաջին Յարութեամբ փառաւորուելէն վերջ, պիտի կազմեն «Արքայական Քահանաները» հոգեւոր Ղեւտացիները, օրհնելու համար բոլոր Իսրայէլը, ու Իսրայէլի միջոցաւ ալ Երկրիս բոլոր ընտանիքները։

Ս. Գիրք ուսանողները կը հաւատան թէ՝ Զատկի գիշերը խորհրդապատկերն է ներկայ Աւետարանական Դարուն· մօտաւորապէս 19 դարեր· որոնց տեւողութեանը Հոգիէն յղացածները, Անդրանիկներու Եկեղեցին, մասնաւորապէս պիտի փրկուին, ու Աստուածային բնութեան հաղորդ՝ եւ Մեսիական Թագաւորութեան մէջ ընկերակիցներ ըլլան, վերջէն ծնածները — վերակենդանացողները օրհնելու համար։ Դրանդեացը վրայ սրսկուած արիւնը՝ կը պատկերացնէ Քրիստոսի արեան վրայ ունենալիք հաւատքը, որով միայն կրնան արդարանալ Քրիստոսի հետեւորդները։—Ա. Պետրոս Ա. 18-20։ Ա. Յովհ. Ա. 7։ Եփես. Ա. 7։ Հռովմ. Գ. 20-25։ Ե. 6, 8-10։

ՄՈՎՍԷՍ ԵՒ ԱՀԱՐՈՆ ՓԱՐԱՒՈՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

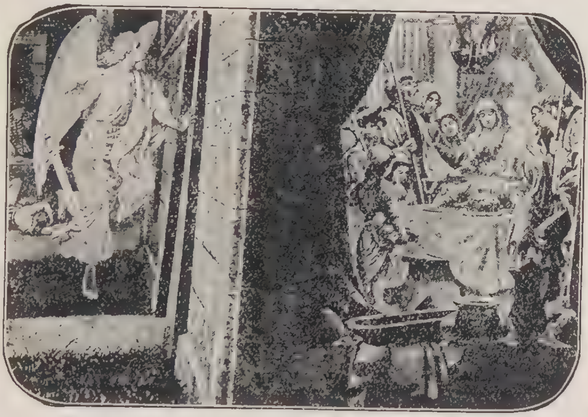

ԶԱՏԿՈՒԱՅ ԳԱՌԸ Կ'ՈՒՏԵՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿՆԵՐԸ ՄԵՌԱԾ

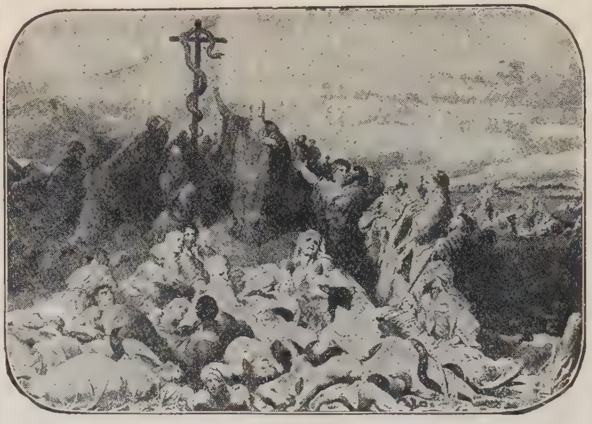

ԻՍՐԱՅԵԼԻՆ ԱՆԱՊԱՏԻ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԻՍՐԱՅԷԼ անապատին մէջ հաւատքի դասեր սորվեցաւ։ Աստուած անոնց Մանանայ ղրկեց, որը գիշեր ատեն կը տեղար խիստ մանր հատիկներով, եւ որուն հաւաքելը ու պատրաստելը ժամանակի ու համբերութեան կը կարօտէր։ Այդ աշխատանքը ո՛չ միայն պէտք մ'էր, հապա նաեւ Աստուածային դատավճռին համաձայն էր. «Ճակտիդ քրտինքովը պիտի ուտես հացդ մինչեւ հողին դառնալդ»։ Աշխատանքը մեր ամենաթանկագին բանը եղած է։ Առանց անոր մեր սերունդը մխրճուած պիտի լինէր ապականութեան մէջ։ Այն երկիրները ուր աշխատանքը պէտք մ'է եղած, աւոր ճշմարտութիւնը կը հաստատեն իրենց աւելի մեծ մտաւորական կարողութեամբը։

Յիսուս բացատրեց թէ Ինքն է իրական Մանանան կամ Երկնային Հացը, որմէ պարտինք ուտել, եթէ կ'ուզենք յաւիտենական կեանք ունենալ։—Յովհ. Զ. 48-58։

Կորխի ու իր հետեւորդներուն Մովսէսի դէմ սարքած դաւադրութեան իբր արդիւնք՝ անոնց բոլորն ալ գուբը (Եբր. Շէօլ) գերեզման իջան կենդանի։ Այսպէս ալ Մեսիայի բոլոր հակառակորդները Երկրորդ Մահուամբ պիտի սատակին։—Գործք Գ. 23։

Աստուած Իսրայէլի հրաշալի քանակութեամբ լորամարգիներ ղրկեց։ Մեր թարգմանութիւնները այն իմաստը կ'արտայայտեն, թէ լորամարգիները բանակին չուրջը մի քանի ոտք բարձրութեամբ տարածուեցան։ Ասիկա քննադատներէն մատնանշուած է որպէս անհեթեթութիւն։ Ճիշդ բացատրութիւնը այն է, թէ լորամարգիները Կարմիր Ծովը կտրել անցնելէն յոգնած՝ երկրէն մի քանի ոտք բարձրութեամբ թռան. որով Իսրայէլացիք դիւրութեամբ կրնային մեծ քանակութեամբ բռնել։

Զարնուած Ապառաժին դասը նշանակութեան արժանի է։ Երբ ժողովուրդը ծարաւէն կը պապակէր, Մովսէս Տիրոջը անունովը ապառաժի մը զարկաւ, որմէ ջուր ժայթքելով ժողովուրդը զովացաւ։ Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ ասիկա Քրիստոսի մարգարէականն էր, որը Իր մահուամբը կը հայթայթէ Կենաց Ջուրը, որը բոլորին — իրական Իսրայէլացիներուն համար է։

«Այրող օձեր»ու պատուհաս մը ինկաւ Իսրայէլի վրայ։ Աստուածային առաջնորդութեամբ Մովսէս պղինձէ օձ մը շինեց ու վեր բարձրացուց։ Իսրայէլացիներուն պատուէր տրուեցաւ բժշկութեան համար օձին նայելու։ «Այրող օձեր»ը մահ պատճառող մեղքը կը ներկայացնէին։ Աստուած մեղքէն — խայթուած աշխարհին կեանք ապահոված է Քրիստոսի խաչելութեամբը։ Նա իբրեւ մեղաւոր սեպուեցաւ, որպէսզի մեղաւորները մեղքէն ու մահէն ազատէ։ — Բ. Կորնթացիս Ե. 21։ Գաղատացիս Բ. 13։ Ա. Պետրոս Բ. 22-25։ Եսայի ԾԳ. 3-12։

ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ ՄԱՆԱՆԱՅ ԿԸ ՀԱՒԱՔԵՆ

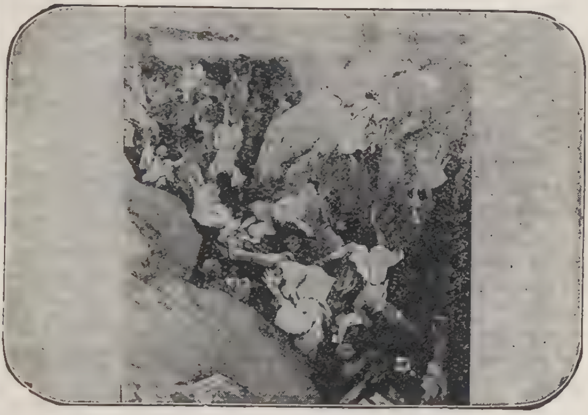

ԿՈՐԽԸ ԵՒ ԻՐ ԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ԳԱՀԱՎԻԺԻՆ

ԶԱՐՆՈՒԱԾ ԱՊԱՌԱԺԸ

ՕՐԷՆՔԻ ՈՒԽՏԸ ՍԻՆԱՅ ԼԵՌԱՆ ՎՐԱՅ

Սինայ Լեռան վրայ Մովսէս որպէս միջնորդ ծառայեց Աստուծոյ եւ Իսրայէլի միջեւ. Ժողովուրդը հոն ուխտեց պահել Աստուածային Օրէնքը: Աստուած յաւիտենական կեանք խոստացաւ ամէն անոնց, որոնք այդ Օրէնքը կատարելապէս կը պահեն: Նոյնպէս ալ՝ պիտի կարենային հետեւիլ Իսահակին զոհաբերութեամբը պատկերացուած Աբրահամի Սերունդին զոհաբերական պայմաններուն, եւ ժառանգել Խոստումը. «Քու սերունդովդ պիտի օրհնուին աշխարհի բոլոր ազգերը»: — Բ. Օրինաց Ե. 1-6: Ծննդոց ԻԲ. 18:

Ժողովուրդը կաթոգին ընդունեց կարգադրութիւնը, ըսելով. «Այս բոլոր բաները պիտի ընենք», առանց ըմբռնած ըլլալու Օրէնքին ամբողջ նշանակութիւնը: Յիսուս բացատրեց զայն ըսելով. «Սիրէ՛ Աստուածդ քու բոլոր սրտովդ, մտքովդ, հոգւովդ եւ զօրութեամբդ, եւ դրացիդ քու անձիդ պէս»: Հրէաները ամբողջ մարդկութեան նման անկատար ըլլալով՝ չէին կրնար պահել այս կատարեալ Օրէնքը: Կենաց անարժան ըլլալով՝ չէին կրնար ուրիշները փրկել, որով չէին կրնար ուրիշները օրհնել:

Երբ անոնք յուսահատեցան՝ Աստուած վստահացուց զանոնք թէ վերջէն Նոր կամ աւելի Նպաստաւոր Ուխտ մը պիտի ընէ անոնց հետ, Մովսէսէն աւելի մեծ մէկու մը միջոցաւ, որուն օգնութեամբը վեր պիտի բարձրանան իրենց ինկած վիճակէն, ու պատրաստուին մարդկութեան օրհնութեան գործին մէջ Աստուածային միջոց մ'ըլլալու:—Երեմիայ ԼԱ. 31: Մաղաքիայ Գ. 1-3:

Որոշեալ ժամանակին Յիսուս, խոստացեալ Մեսիան՝ եկաւ. ո՛չ թէ այն փառքովը զոր անոնք կ'ակնկալէին, հապա խոնարհ վիճակով մը, Մեղքի համար մեռնելու: «Նա Իրեններուն (ազգակիցներուն) եկաւ, եւ Իրենները զինքը չընդունեցին» — անոնք խաչեցին զինքը: Սակայն, Յիսուս սկսաւ Հոգեղէն Իսրայէլի՝ Աբրահամի Հոգեղէն Սերունդի ընտրութեան գործին: Անիկա նախ հընազանդ Հրէաները ընդունեց: (Հռովմ. ԺԱ. 7): Բայց ընտրեալներուն նախասահմանեալ թիւը լրացնելու չափ ընտիր Հրէաներ չի կային. Հետեւաբար Աբրահամի Ընտրեալ Սերունդը ըլլալու Կոչումը Հեթանոսաց տրըւեցաւ: Տասն եւ ութը դարերէ ի վեր Տէրը Աբրահամի Հոգեղէն Ընտրեալ Սերունդը կը հաւաքէ, ամէն ազգերու եւ յարանուանութիւններու սրբազոյններէն: Ու երբ Քրիստոսի «Հարսը» կամ «Մարմինը» ամբողջանայ, Աբրահամի տրուած խոստումին համաձայն՝ Երկրի բոլոր ազգատոհմերուն օրհնութեան գործին Աստուածային միջոցը պիտի ըլլայ:—Գաղատացիս Գ. 7, 8, 16, 29: Հռովմայեցիս Ը. 17, 22, 19-21: Յայտնութիւն Ի. 6: Մատթէոս ԺԹ. 27, 28:

ՄՈՎՍԷՍ ՔՕՂԱՐԿՈՒԱԾ — ՕՐԷՆՔԸ Ի ՁԵՌԻՆ

ՄՈՎՍԷՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՍՐԱՅԷԼԻ

ԱՆԱՊԱՏԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՈՐՀՐԴԱԲԱՆԱԿԱՆ ՏԱՂԱՒԱՐԸ

ԱՍՏՈՒԱԾ կանխաւ գիտէր թէ Իսրայէլացիք անկարող պիտի ըլլան կատարելու Օրէնքին Ուխտը. եւ թէեւ Տաղաւարին ու անոր մէջ մատուցուելիք զոհերուն մասին անոնց մանրակրկիտ հրահանգներ տուաւ, սակայն, անոնց բոլորն ալ, մեր ներկայի դաստիարակութեանը համար էին միայն: Տաղաւարը իր Գաւիթովը, Սրբութեամբը, Սրբութիւն Սրբոցովը, կահ կարասիներովը, քահանաներովը ու զոհաբերութիւններովը, պատկերացուց Աստուածային Ծրագրի ամենակարեւոր մասերը:

Ս. Պօղոս կը յայտնէ մեզ թէ Քաւութեան Օրուայ մեղաց պատարագի զուարակը մարմնաւոր Յիսուսը կը պատկերացնէր: Զուարակին սպաննումը կը ներկայացընէր Յիսուսի զոհագործութիւնը, որը Իր մկրտութեամբը սկսաւ: Իր զոհաբերութեանը մէջ, Յիսուս հակատիպ Քահանայապետն էր: Ոսկեայ Սեղանին վրայ մատուցուած խունկը կը ներկայացնէր Յիսուսին Իր Հօրը կամքը կատարելու սրտաբուխ ջանքերը:

Արեան՝ Սրբութիւնը տարուիլը կը ներկայացնէր յետագայ հակատիպ քահանային նուիրումը. վարագոյրը պատկերացնելով անոր կամքին մահը, որուն իբր արդիւնք ընդունուած է որպէս Նոր Արարած մը: Քահանայապետին երկրորդ վարագոյրին տակէն անցնիլը կը պատկերացնէր Քրիստոս Յիսուս Մարդուն Գողգոթայի վրայ Իր հոգին մահուան մատնելը:

Քահանայապետին կողմանէ Քաւութեան Սեղանին արեամբ սրսկումը կը պատկերացնէր Յիսուսը բուն Երկինքին մէջ, Արդարութեան մատուցանելով նախ Իր զոհաբերութիւնը, ու վերջն ալ Իր Եկեղեցիինը: Այծին (Եկեղեցիին) արեամբը ոչինչ կրնար կատարուիլ, մինչեւ որ Զուարակին (Քրիստոս Յիսուսի) արիւնը զայն չի սրբացնէր եւ ընդունելի ընէր:

Քահանայապետին՝ Գաւիթին մէջ լուացուիլը ու հագուիլը կը ներկայացնէր ամբողջացած Քրիստոսը, փոխուելով «խոնարհութեան Մարմնէն» փառաց եւ զօրութեան վիճակներուն: Քահանայապետը իր փառաւոր հանդերձներովը կը ներկայացնէր աշխարհի մարդկութիւնը օրհնելու համար զօրութեամբ օժտուած Մեսիան: — Եբր. ԻԸ. 2: Փիլիպ. Գ. 21:

Ահարոնին՝ ժողովուրդը օրհնելը կը պատկերացնէր Մեսիան Իր Երկրորդ Գալստեանը, երբ պիտի օրհնէ ամէն անոնք, որոնք Մեսիական Տիրապետութեան ժամանակ ճշմարիտ Իսրայէլացիներ պիտի ըլլան: Ժողովուրդին աղաղակելը ու մինչեւ գետին խոնարհիլը, կը ներկայացնէր Մեղաց ու Մահուան տիրապետութեան վերջանալուն գիտակցութեան գալը: Անոնց կանգնիլը, կը ներկայացնէր յարութիւնը:

ՄԵՂՔԻ ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ ՋՈՀԱԲԵՐՈՒՄԸ

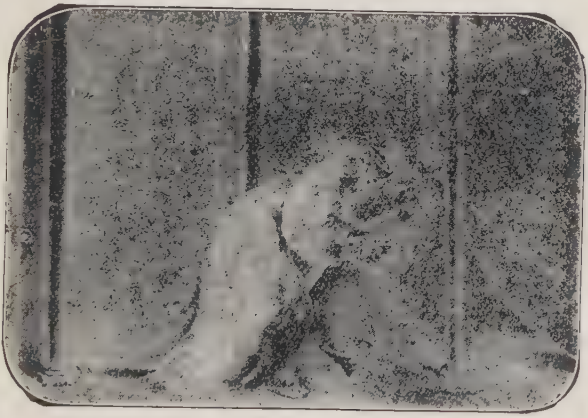

ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ԴԷՊԻ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՄՏՆԵԼԸ

ՔԱՒՈՒԹԵԱՆ ՍԵՂԱՆԻ ՍՐՍԿՈՒՄԸ

ՅՈՐԴԱՆԱՆԷՆ ԱՆՑՆԻԼԸ

ՎԵՐՋԱՊԷՍ, իրենց անապատի քառասուն տարուայ ուղեւորութենէն վերջ, Իսրայէլացիները Յորդանան հասած էին, ու ցոյց տրուած էր անոնց ո՛ր մասէն կտրել անցնիլը Յեսուի առաջնորդութեամբ։ Միեւնոյն ժամանակ, Մովսէս Յեսուն օրհնելէ վերջ, Նաբաւ Լեռան վրայ մեռած էր։—Բ․ Օրինաց Դ․ 21, 22։ Թ․ 1։ ԼԲ․ 48-52։ ԼԴ․ 5, 9։

Այս պարագային հիանալի հրաշք մը կը պատահէր — Յորդանանու ջուրերը կը կտրուէին, որով Իսրայէլին կարելի կ'ըլլար ցամաքով Քանան անցնիլ։ Ամէն բան այնպէս լաւ կերպով կարգադրուած էր Տիրոջմէն՝ որ երբ Քահանաները Տապանը ուսերնին դէպի ջուրերը յառաջացան, ոտքերնին ջուրին եզրին դպածին պէս ջուրերը տեղի տուին։ Քահանաները յառաջացան որքան որ ջուրերը տեղի տուին, եւ Յորդանանու մէջ տեղը կայնեցան, մինչեւ որ բոլոր Իսրայէլը միւս կողմը անցաւ։— Յեսու Գ․ 3-17։

Անհաւատութիւնը հեգնած է այս միջադէպը որպէս անկարելիութիւն․ բայց վերջին քննութիւնները ցոյց կուտան հրաշքին տեղի ունենալը, ու այն միջոցը՝ զոր Տէրը գործածեց անոր համար։ Պէտք է գիտնալ թէ ամէն հրաշք, Աստուածային տեսակէտէ պարզ բան մ'է։ Սակայն, Աստուած, նոյն իսկ հրաշքներուն մէջ՝ ընդհանրապէս, բնական միջոցներով կը գործէ։ Ներկայիս ապացուցուած է թէ Յորդանանու ջուրերը Իսրայէլի անցած տեղէն մի քանի մղոն վերէն, Ատոմ կոչուած քաղաքի մօտերէն կտրուած էին։ Հոն՝ մեծ բլուրի մը կողը դէպի գետը սահելով լեցուց անոր յատակը, որով ջուրը կանգ առաւ, պզտիկ լիճեր կազմելով։ Ու հետզհետէ կտրեց անոր ճամբան։ Ահա այն ատեն էր որ Իսրայէլացիք «ցամաքով» անցան Յորդանանէն։

Յորդանանէն անցնելու հակապատկերը կը ներկայացընէ այն իրականութիւնը, թէ Աստուծոյ ժողովուրդը ներկայիս մահուընէ դէպի կեանք կ'անցնի, Յիսուսի արեան վրայ ունեցած հաւատքովը։ Նոր կեանքը սկսած է․ անոնք հաւատքով կը քալեն, հաւատքով կ'ապրին, ու հաւատքով կը պայքարին բարի պատերազմը, Տիրոջը անուամբը եւ հովանաւորութեամբը։ Եւ Յեսու անունը Յիսուս, Փրկիչ, կեանք տուող կը նշանակէ։

Առաքեալները անցեալի պատկերներուն ու Մարգարէութիւններուն նկատմամբ կ'ըսեն մեզի թէ՝ Օրէնքը վերջէն գալիք լաւ բաներու շուքն էր․ եւ թէ՝ այս բաները Եկեղեցիին մասնաւոր դաստիարակութեանը համար գրուած էին։—Հռովմ․ ԺԵ․ 4։ Եբր․ Ժ․ 1։

ՄՈՎՍԷՍ Կ'ՕՐՀՆԷ ՅԵՍՈՒՆ

ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻՔ ՔԱՆԱՆ ԿԸ ՄՏՆԵՆ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՏԵՍԱՒ ՈՒ ԵՐԿՐՊԱԳԵՑ

ՅԵՍՈՒԻ ԵՐԿԱՐ ՕՐԸ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻՆ՝ Յեսուի երկար օրուայ նկատմամբ յիշած պատմութիւնը բոլորովին անհիմն չէ։ Ս. Գիրք ուսանողներէն ոմանք կ՚ըսեն թէ Եբրայեցերէն բնագրին լեզուն այնպէս կ՚արտայայտէ, թէ անիկա մութ օր մ՚էր, թէ Արեւը երբեք չի փայլեցաւ — Պաղեստինի համար խիստ անսովոր բան մը։ Յեսուի թշնամիները Արեւապաշտներ էին, որով օրուայ մթութիւնը ենթադրել տուաւ թէ իրենց Արեւ չաստուածը խաւարած էր։ Պատմութեան մէջ յիշուած խոշոր կարկուտը որ շատեր ըսպաննեց՝ այս բացատրութեան հետ լաւ կերպով կը համաձայնի, թէ անիկա մութ օր մ՚էր փոխան պայծառ ըլլալու, թէ Արեւին ու Լուսնին խաւարումը զարմանալի երեւոյթ մ՚էր, որմէ Յեսու օգտուեցաւ թշնամին խորտակելու համար, հրամայելով, որպէսզի Արեւն ու Լուսինը ծածկուած մնան։—Յեսու Ժ. 11-14։

Միւս բացատրութիւնն ալ նոյնչափ տրամաբանական է։ Ան կ՚ընդունի թէ ցերեկին Արեւը տեսանելի էր, եւ թէ թանձր ամպերը Արեւուն ճառագայթները անսովոր կերպով ցոլացուցին իրիկուան մինչեւ ուշ ատենները — մինչեւ որ Լուսինը ծագեցաւ, որով, երբե՛ք չի մթնեց։ Այս բացատրութիւններէն ո՛եւէ մէկը գոհացուցիչ է։ Պէտք չէ որ Ս. Գրոց այս միջադէպը ո՛եւէ մէկուն դայթակղութիւն պատճառէ։

Գեդէոնի պզտիկ բանակին թշնամոյն վրայ տարած յաղթանակը կը պատկերացնէ Քրիստոսի ու Իր հետեւորդներուն Մեղքին վրայ տանելիք վերջնական յաղթանակը։ Կոտրած ամանները անձնազոհութիւն կը ներկայացնէին, թող տալով որ լոյսը փայլի. փողերը՝ Աւետարանին պատգամը. սուրը՝ Աստուծոյ Խօսքը։ (Եփեսացիս Զ.13-17։ Բ.Կորնթացիս Ե.1, 2։ Մատթէոս ԺԶ. 24, 25)։ Գեդէոնի ու իր եղբայրներուն մասին գրուած է թէ իւրաքանչիւրը թագաւորի մը որդւոյն կը նմանէր։ Քրիստոս ու Իր բոլոր հետեւորդները, նկարագրով Աստուծոյ նման են։—Դատաւորաց Է. 16-25։ Ը. 18։

Յեփթայէին դուստրը մահուամբ չի զոհաբերուեցաւ որպէս կատարում իր հօրը ուխտին։ Նա միայն չարունակ կոյս մնալու ուխտ մը ըրաւ, ու այլաբանօրէն մեռաւ աշխարհին, իր կոյս բարեկամներուն հետ կարճ ժամանակ մը անցնելէ վերջ։ Աստուածաշունչը պարզ ու տրամաբանական է երբ զայն կը հասկնանք։ — Դատաւորաց ԺԱ. 30-40։

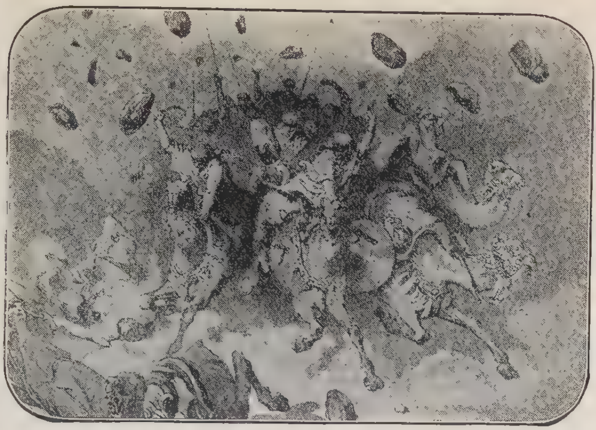

ԱՄՈՐՀԱՅԻՈՑ ԿՈՏՈՐԱԾԸ

ԳԵԴԷՕՆԻՆ ԽՈՒՄԲԸ — ԼՈՒՍԱԿԻՐՆԵՐ

ՅԵՓԹԱՅԷՅԻՆ ԴՈՒՍՏՐԸ ԿԸ ԴԻՄԱՒՈՐԷ ԶԻՆՔԸ

ԴԱՒԻԹ Կ՚ՕԾՈՒԻ ՍԱՄՈՒԷԼԷՆ

ԴԱՒԻԹԻՆ՝ պատանի հովիւին՝ Իսրայէլի վրայ Թագաւոր ըլլալու ընտրութիւնը հետաքրքրութեամբ լեցուն է թէ՛ ծերերուն, եւ թէ՛ երիտասարդներուն։ Սամուէլ Մարգարէն, որը կատարեց օծումը, Տիրոջմէն մասնաւորապէս առաջնորդուած էր։ Սամուէլն ալ պզտիկուց Տիրոջը նուիրուած էր։ Երբ անոր ժամանակը հասաւ Սաւուղ Թագաւորին յաջորդ մը օծելու, Յեսսէին բոլոր որդիները անոր առջեւէն անցան։ Անոնք ընտիր ընտանիք մ՚էին, եւ նա մէկը միւսին ետեւէն կ՚ակնկալէր որ ընտրելին պիտի ըլլայ, բայց Աստուած ուրիշ կերպով առաջնորդեց զինքը։ Պատանի Դաւիթը, որ ոչխարներուն հետն էր՝ չէր յիշուած, մինչեւ որ իր բոլոր եղբայրներուն քննուիլը պարապը ելաւ. այն ատեն Դաւիթը բերուեցաւ, որուն համար Տէրը յայտնեց թէ այս է օծուելիքը։—Ա. Թագ. ԺԶ. 1-13։

Դաւիթին պատմութիւնը մեզ մասնաւորապէս կը հետաքրքրէ, որովհետեւ իր անունը Սիրեցեալ կը նշանակէ. նոյնպէս, որովհետեւ նա Քրիստոս Յիսուսը ու Իր հաւատարիմ եղբայրները, Եկեղեցին, Աստուծոյ մասնաւորապէս սիրուածները կը խորհրդապատկերացնէ, որոնք պիտի ժառանգեն Մեսիական Թագաւորութիւնը։

Դաւիթ իր Թագաւոր ըլլալէն շատ տարիներ առաջ օծուած էր։ Նոյնպէս ալ Քրիստոս, Իր մկրտութեան ժամանակ ստացաւ Ս. Հոգւոյ օծումը. իսկ Եկեղեցին՝ Պենտէկոստէին — Մեսիական Թագաւորութեան հաստատուելէն շատ տարիներ առաջ։ Դաւիթի փորձութիւնները զինքը Թագաւորական պաշտօնին պատրաստմանը համար էին։ Նոյնպէս ալ Քրիստոսին, Գլուխին ու Մարմինին փորձութիւններն ու դժուարութիւնները, զանոնք Թագաւորութեան համար կը պատրաստեն։

Այլաբանական Իսրայէլի մէջ՝ քահանայական պաշտօնը որոշ կերպով բաժնուած էր Թագաւորական պաշտօնէն. բայց Քրիստոսի մէջ երկուքը կը միանան։ Ասիկա պատկերացուած էր Մելքիսեդեկի կրկնակ պաշտօններովը, որը քահանայ մ՚էր իր գահին վրայ, կամ արքայական քահանայ մը։ Նոյնպէս ալ Քրիստոս՝ Գլուխն ու Մարմինը՝ պիտի ըլլան հակաայլաբանական Արքայական Քահանայութիւնը, հազար տարի Թագաւորելու համար։ Ասիկա Ս. Պետրոսի ըսածին հետ կը համաձայնի. «Դուք արքայական Քահանայութիւն մ՚էք, սուրբ ազգ մը, սեփական ժողովուրդ մը»։ Կը համաձայնի նաեւ այն ասացուածքին հետ ալ թէ՝ անոնք որ Առաջին Յարութեան մէջ բաժին պիտի ունենան, Թագաւորներ ու քահանաներ պիտի ըլլան Աստուծոյ՝ ու Քրիստոսի հետ հազար տարի Թագաւորեն։ — Յայտ. Ի. 6։ Ե. 10։ Ա. Պետ. Բ. 9։

ԴԱՒԻԹ ԱՌԻՒԾ ՄԸ Կ'ՍՊԱՆՆԷ

ԳՈՂԻԱԹ ԴԱՒԻԹԷՆ ԳԼԽԱՏՈՒԱԾ

ԴԱՒԻԹ ԲՈԼՈՐ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՎՐԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐ Կ'ՕԾՈՒԻ

ՍԱՒՈՒՂԻ ԿԵԱՆՔԸ ԽՆԱՅՈՒԱԾ

ՍԱՒՈՒՂԸ Իսրայէլի առաջին Թագաւորն էր։ Նա բարձրահասակ էր, ու մարդկային տեսակէտէ աւելի խոհական էր։ Ան բաւական իմաստուն ալ էր։ Արդարեւ, ասիկա էր իր սխալը։ Նա Թերացաւ տեսնելու այն իրականութիւնը, թէ իր Թագաւորութիւնը միւս բոլոր Թագաւորութիւններէն կը տարբերէր. սակայն, Նա փորձեց միւս Թագաւորներուն մեթոտովը իշխել։ Իսրայէլի նկատմամբ Աստուած յայտնած էր թէ Ինքն է Թագաւորը, իսկ գահին վրայ եղողը իրապէս Իր Ներկայացուցիչն էր, որով ամէն բաներու մէջ Իրմէ պէտք էր առաջնորդուէր։ Եւ որովհետեւ Դաւիթ ի սրտէ կը ցանկար այս բոլորը ընել, ու խիստ զղջացող մ'էր ամէն անգամ երբ կը տեսնէր իր սխալը, ատոր համար կոչուած էր «Աստուծոյ սրտին համեմատ մարդ մը»։ Իր սիրտը ուղիղ էր։

Դաւիթի օծումը գաղտնի պահուած էր. սակայն Սաւուղ սկսաւ տեսնել թէ Աստուծոյ շնորհքը Դաւիթին հետ է, եւ թէ՝ Իսրայէլի ժողովուրդը կը սիրէ զայն, մասնաւորապէս զանոնք Գողիաթէն ազատելէն վերջ։ Սաւուղ չահախնդրաբար փափաքեցաւ որպէսզի իր սերունդը շարունակաբար մնայ գահին վրայ, որով կը ջանար Դաւիթը ոչնչացնել։ Նա Թափառական ըրաւ Դաւիթը, ու ամէն ատեն ջանաց սպաննել զայն։

Ընդհակառակը, Դաւիթ երկու անգամ Սաւուղի կեանքը իր տրամադրութեան ներքեւ ունեցաւ, սակայն չսպաննեց զայն։ Այս կէտին մէջ նա Աստուծոյ սրտին համեմատ մարդ մ'էր։ Աստուած իր օծմանը պատճառ եղած էր, ու իրեն պիտի տար գահը։ Մինչեւ Աստուծոյ ժամանակուայ գալը Դաւիթ կ'ուզէր սպասել։ Սաւուղի կեանքը խնայելով՝ Դաւիթ Աստուծոյ կամացը համաձայն գործեց, որ կ'ըսէ. «Իմ օծեալիս մի՛ դպչիր, ու Մարգարէներուս մի՛ վնասեր»։ Սաւուղ Թագաւորը Աստուծոյ օծեալն էր, եւ Աստուծոյ կը վերաբերէր զայն պաշտօնանկ ընել ու Իր յարմար ժամանակին գահը Դաւիթին տալ։ Եւ որը ըրաւ ի վերջոյ։

Ո՛րքան Թանկագին պիտի ըլլայ բոլորիս ալ սորվելու համբերութեան ու Տիրոջը սպասելու այս դասը, Իրմէ առաջնորդուելու, Իր յարմար ժամանակին ու Իր ճամբովը։ Ասիկա էր Յիսուսի ոգին. «Ոչ թէ իմ կամքս (որպէս մարդ մը), հապա Քուկդ (Երկնային Հայր), թող ըլլայ»։ — Ղուկ. ԻԲ. 42։

ՍԱՒՈՒՂ ՆԻԶԱԿԸ ԴԱՒԻԹԻՆ ԿԸ ՆԵՏԷ

ԴԱՒԻԹ ԿԸ ԽՆԱՅԷ ՍԱՒՈՒՂԻ ԿԵԱՆՔԸ

ՍԱՄՈՒԷԼ ԿԸ ՅԱՆԴԻՄԱՆԷ ՍԱՒՈՒՂԸ

ԱՄԱՂԵԿԱՑԻՈՑ ՕՐՀԱՍԸ

ՍԱՒՈՒՂ Թագաւորը չարունակ չահախնդիր կամք մը արտայայտեց, նոյնիսկ երբ Սամուէլ Մարգարէին միջոցաւ մասնաւոր պատուէրներ տրուած էին. նա խոտորեցաւ, որով յանդիմանուեցաւ:

Սաւուղի մէկ թերութիւնն էր, որ երբ կանչուեցաւ Ամաղէկացիները ջարդել ու զանոնք դուրս վտարել, բոլորովին չհնազանդեցաւ: Նա խնայեց Թագաւորը, եւ այլն: Շատեր տարօրինակ նկատած են՝ թէ ի՛նչպէս Աստուած այս՝ ու այս նման հրամաններ կրնար տալ: Ամենագոհացուցիչ բացատրութիւնը այն է, թէ արդէն ամբողջ աշխարհը մահուան դատապարտութեան տակ է, որով խիստ պզտիկ տարբերութիւն մը կ՚ընէ թէ արդեօք անոնք ժանտախտով կը մեռնին, թէ սովով, եւ կամ սուրով: Ամաղեկացւոց անօրէնութիւնը ըսուած է թէ իր գենիթին հասած էր, Սոդոմացւոց նման: Վճիռը բնաջնջում էր:

Եթէ ջարդուած ժողովուրդը յաւիտենական չարչարանքի մատնուած ըլլար, ինչպէս որ ատեն մը կը խորհէինք, խնդիրը ամենէն ահռելին պիտի ըլլար: Սակայն, խնդիրը բոլորովին կը տարբերի, երբ կ՚ըմբռնենք թէ Աստուծոյ հոգատարութիւնը թէ՛ Ամաղեկացւոց, եւ թէ՛ Սոդոմացւոց յարութիւն մը ապահոված է Քրիստոսի մահուամբ: Ինչպէս որ արդէն տեսանք, Սոդոմացիք պատեհութիւն պիտի ունենան «իրենց առջի վիճակին» դառնալու, նոյնպէս եւ մարդկային կատարելութեան: Որով՝ ամէն անոնք, որոնք այս կեանքի տեւողութեան Աստուծոյ նկատմամբ պէտք եղած գիտութիւնը չեն ըստանար, Մեսիական Իշխանութեան ժամանակ պատեհութիւն պիտի ունենան:

Այս ուղղութեամբ ուրիշ օրինակ մ՚էր նաեւ Սենեքերիմի բանակը, որը Տիրոջը հրեշտակին կողմանէ մէկ գիշերուայ մէջ ջարդուեցաւ, թերեւս աւազի փոթորիկով մը: — Դ. Թագ. ԺԹ. 35-36:

Անցեալ խաւար դարերուն, Աստուծոյ նկարագրին ու Ս. Գրքի ուսուցմանց նկատմամբ անհեթեթ սխալ ըմբռնումներ մէջ տեղ ելան, երբ Ս. Գիրքը գոյութիւն չունէր հասարակ ժողովուրդին համար: Ս. Գիրքերը խիստ արժէքաւոր էին, ու քիչերը միայն ունէին. ասկէ ի զատ՝ շատ քիչերը կրնային կարդալ: Անոնք չի գիտցան թէ յաւիտենական չարչարանքի աստուածութեան մը երկրպագելը Բահաղին երկրպագել է, որը Աստուած մասնաւորապէս դատապարտեց: Նոր Դարու արշալոյսի ցոլքերը ցոյց կուտան մեզի Աստուծոյ սիրոյ նկարագիրը, ու կը լուսաւորեն Ս. Գիրքը:—Առակ. Դ. 18:

ՍԵՆԵՔԵՐԻՄԻ ԲԱՆԱԿԸ ՈՉՆՉԱՑԱԾ

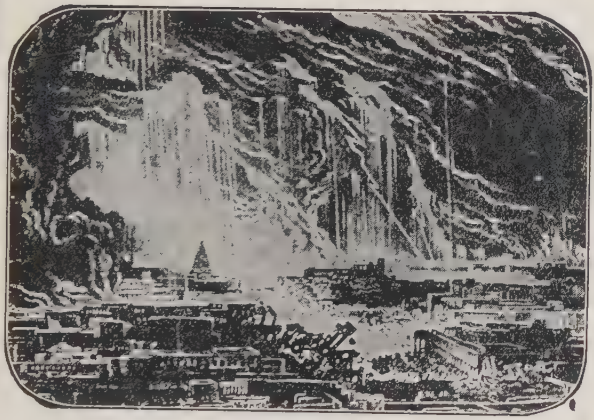

ԳՈՄՈՐԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

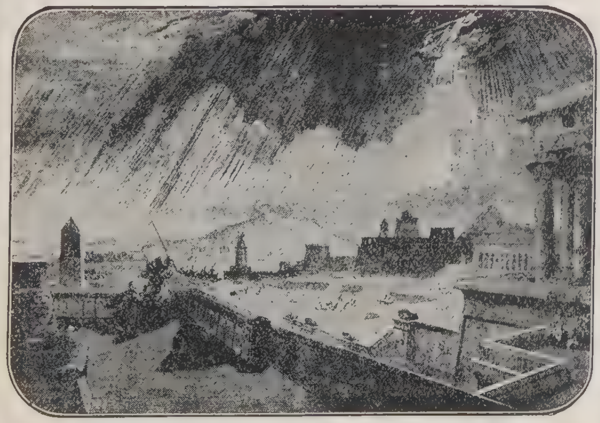

ՆԻՆՈՒԷԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

ԱՆԴՈՎՐԻ ՎՀՈՒԿԸ

ՄԵՆՔ արդէն տեսանք թէ Ջրհեղեղի ժամանակ ինկած հրեշտակները այլեւս արգիլուեցան նիւթականանալէ — մարդկային մարմնով երեւնալէ։ Անկէ ի վեր անոնք ջանացած են ուրիշ միջոցներով ազդեցութիւն բանեցնել մարդկութեան վրայ։ Շատ քիչերը պիտի հաղորդակցէին անոնց հետ, եթէ գիտնային անոնց իսկական նկարագիրը, որոնք ինքզինքնին այնպէս կը ներկայացնեն՝ իբր թէ մեր մեռեալ բարեկամներն են, ու այս կերպով կը ջանան կենդանի եղողներուն հետ հաղորդակցութեան մտնել հոգեբաններու — կախարդներու — միջոցաւ, որոնք խաբուած են, եթէ ոչ այդ կերպով յանձն պիտի չառնէին սադայէլներու ծառայել։—Եսայի Ը. 19։ Բ. Օրինաց ԺԸ. 9-12։

Հին ատենները այս հոգեբանները վհուկներ, կախարդներ կը կոչուէին, որոնք Նոյի օրերը գտնուող չար ու անհնազանդ հրեշտակներէն գրաւուած էին։

Աստուած կանխաւ զգուշացուցած էր Իսրայէլը այս չար հրեշտակաց ու անոնց գործածած վհուկներուն մասին։ Նա ըսած էր, թէ այս կարգի ո՛չ մէկ վհուկ պէտք է կենդանի թողուի Իսրայէլի երկրին մէջ։ Անոնք թերեւս գործէին Աստուածային խնամոց ներքեւ չի գտնուող ազգաց մէջ, բայց Աստուծոյ ներկայացուցիչը, Սաւուղ՝ հրամայուած էր մահուան դատապարտել բոլոր վհուկները։

Երբ Սաւուղ Տէրոջմէն հեռացաւ, խրատի համար Անդովրեցի վհուկի մը դիմեց, խնդրելով արթնցնել Սամուէլ Մարգարէն, որը արդէն մեռած էր։ Չար հրեշտակները դիւրիւթեամբ անձնաւորեցին Սամուէլը, եւ վհուկը անոր անուամբը Թագաւորին տուաւ պատգամը, մինչդեռ Սամուէլ մեռած էր, որով չէր կրնար պատգամ տալ կամ ստանալ։ Սաւուղ ոչինչ տեսաւ. Նա միայն վհուկէն պատասխան մը ստացաւ, որը ըսաւ թէ Սամուէլը թէ՛ տեսաւ, եւ թէ՛ լսեց։ Չար հրեշտակները կերպով մը շատ բան գիտեն ապագային մասին։ Բայց այդ պարագաներուն ներքեւ ոեւէ մէկը կրնար գիտնալ Սաւուղին ու իր բանակին ճակատագիրը։ Նոյն ինքն Թագաւորը գիտեր թէ ի՛նչ պէտք էր ակնկալել։ Այս էր արդէն որ զինքը խռովեցուց, ու առաջնորդեց կախարդ մը փնտռելու, Աստուածային հրամանին հակառակ։ — Ա. Մնացորդաց Ժ. 13, 14։

Ամէն անոնք, որոնք անգիտաբար հետաքրքրուած են հոգեբանութեամբ եւ կամ վհուկութեամբ, որպէս բարեկամ կը թելադրենք զիրենք որպէսզի ջանան անմիջապէս օձիքնին ազատել այս չար ոգիներուն ճիրաններէն, որոնք շատ անգամներ որպէս լուսեղէն հրեշտակներ կը ներկայանան։—Բ. Կորնթացիս ԺԱ. 14, 15, 13։

ՍԱԴԱՑԷԼԻ ՄԸ ԱՐՏԱՔՍՈՒՄԸ

ԳԱԴԱՐԱՑԻ ԴԻՒԱՀԱՐԸ

Ս. ՊՕՂՈՍ ԴԵՒ ՄԸ ԿԸ ՀԱՆԷ

ՄԱՐԳԱՐԷԻՆ ՑԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Աստուածաշունչին մէջ կայ բան մը որը որոշապէս կը տարբերի միւս բոլոր գրքերէն, եւ որը անոր անկողմնակալութիւնն է։ Թէեւ Դաւիթ Թագաւոր էր, ու իր ընտանիքէն սերունդներ յաջորդեցին իրեն, սակայն ո՛չ մէկ բան կրցաւ արգիլել Ուրիային ու անոր կնոջ հանդէպ իր չար գործքերուն բոլոր մանրամասնութեանց արձանագրութիւնը։ Սխալը ա՛յնպէս ուրոշ կերպով մերկացուած է որ՝ իբր թէ Թագաւորը ստորին դասակարգի ծառայ մը եղած ըլլար։

Տիրոջը մարգարէն Աստուածային հրամանով Թագաւորին ղրկուեցաւ։ Նա առակով մը ցոյց տուաւ անարդարութիւնը, ու հարցուց թէ ի՛նչ պէտք է ըլլայ արդար վճիռը։ Դաւիթ Թագաւոր զայրացաւ, եւ անարդար մարդուն անունը ուզեց զայն պատժելու համար։ Աստուծոյ Մարգարէն անվեհեր կերպով ըսաւ. «Դո՛ւ ես այն մարդը»։ Խոնարհաբար, Թագաւորը խոստովանեցաւ իր մեղքը Տիրոջը։ Նա արդէն տեսած էր իր սոսկալի սխալը, բայց անոր քողազերծումը սաստկացուց սխալը։ Նա դառնապէս լացաւ, ու քուրձով եւ մոխիրով աղօթեց Տիրոջը առջեւը ներողութեան համար։

Այս տեսակէտէ ահա Դաւիթ Աստուծոյ սրտին համեմատ մարդ մ'էր։ Ամէն անգամ երբ թերութեան մը մէջ կը բռնուէր, կամ իր տկարութիւններէն ծուղակը կը ձգուէր, նա կը խոստովանէր, կը բարեփոխուէր ու ներողութիւն կը հայցէր։

Աստուած ընդունեց Դաւիթ Թագաւորին ապաշխարանքը, ու Իր շնորհաց մէջ վերահաստատեց. սակայն, անիկա չարգիլեց գինքը իր գործած չարութեան համար պատժուելէ։ «Տէրը ով որ կը սիրէ, նաեւ կը յանդիմանէ»։—Յոբ Ե.17։ Առակաց Գ.11, 12։ Եբր. ԺԲ.5, 6։

Ս. Գրոց անկողմնակալութիւնը բացատրուած է թէ՛ Հին, եւ թէ՛ Նոր Կտակարաններուն մէջ։ Մեզի յայտնուած են «Աստուծոյ բարեկամ»ին, Աբրահամին սխալները։ Մեզի յայտնուած են նաեւ Առաքեալներուն սխալները։ Ագնիւ Ս. Պետրոսը վախէն ա՛յնպէս յաղթուեցաւ, որ երեք անգամ ուրացաւ իր Տէրը։ Մեզի ըսուած է թէ Ս. Պօղոս առենօք Տարսոնցի անգութ Սօղոսն էր, որը թոյլատրեց Ս. Ստեփաննոսի քարկոծուիլը։ Ս.Պետրոսի եւ Ս.Յովհաննէսի համար կը կարդանք՝ թէ «տգէտ ու անուս մարդիկ էին»։ Աշխարհի մէջ ուրիշ եւ ո՛չ մէկ գիրք այսքան մեծ անկողմնակալութիւն ցոյց կուտայ, եւ ո՛չ ալ Աստուածաշունչին չափ վստահութեան արժանի է։

«ԵՐԲՈՐ ԿԸ ԴԻՏԵՄ ՔՈՒ ԵՐԿԻՆՔԴ»

«ՏԷՐԸ ԻՄ ՀՈՎԻՒՍ Է»

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՈՉԽԱՐՆԵՐ

ՍՈՂՈՄՈՆ ԻՐ ԲՈԼՈՐ ՓԱՌՔՈՎԸ

ԻՆՉՊԷՍ որ Դաւիթ Թագաւոր Աստուծոյ սրտին համեմատ ու Անոր հնազանդ մէկն էր, ու ներկայացուց Քրիստոսը՝ աշխարհային փորձութեանց, տառապանաց եւ յաղթութեանց վիճակին մէջ, նոյնպէս ալ Սողոմոն Թագաւոր, պատկերացուց Եկեղեցին՝ փառաւորուած։ Թէեւ Դաւիթին տիրապետութիւնը պատերազմներով լեցուն էր, սակայն Սողոմոնինը մէկ հատ չունէր։ Նա ո՛չ միայն խաղաղութեան իշխան մ'էր, հապա նաեւ իմաստուն, հարուստ Թագաւոր մ'էր, որը Եհովային Տաճարը կառոյց։—Գ.Թագ. Դ.24։ Զ.1։ Ժ.4, 23, 24։

Սողոմոն Թագաւորին համբաւը տարածուեցաւ այն ժամանակուայ քաղաքակրթուած երկիրներուն մէջ։ Սաբայի Թագուհին, որը եկաւ անձամբ տեսնելու զինքը, ըսաւ թէ անոր իրական փառքը պատմուածին կրկնապատիկն էր։ Յիսուս ալ ակնարկեց Սաբայի Թագուհիին այս այցելութիւնը, ըսելով թէ՝ հեռու երկրէ մը եկաւ լսելու համար Սողոմոնին իմաստութիւնը։ Այսպէսով ամնչյուց Պաղեստինի ժողովուրդը, որոնք Սողոմոնէն աւելի բարձրագոյն իմաստութեամբ օժտուած Ուսուցիչը անարգեցին։

Որոշ է թէ՝ արժանիքներու գնահատումը մեծապէս մեր աչքերէն կախում ունի։ Որով մեր ըմբռնումի աչքերը նախ պէտք է բացուին իրապէս կարենալ գնահատելու համար հոգեղէն բաները։ Այսպէս ըսաւ Յիսուս Իր հետեւորդներուն. «Երանի ձե՛ր աչքերուն որ կը տեսնեն, և ձեր ականջներուն որ կը լսեն»։—Մատթ. ԺԳ.16։

Անցեալի շատ մը անտրամաբանութիւնները արդէն կը տեսնենք։ Այլեւս Քէնթըրպըրիի Հռովմէական Կաթոլիկ արքեպիսկոպոսը խարոյկի պիտի չի դատապարտէ Սըր Ճան Օլտ Քէսըլը եպիսկոպոսական մը ըլլալուն համար։ Մեր աչքերը՝ թէ՛ Պապական, եւ թէ՛ Բողոքական ու Լուսաւորչական բացուած են ու դեռ կը բացուին։ Մեր մտքի աչքերուն լայնօրէն բացուելուն պէտքն է որ որոշապէս կ'զգանք, որպէս զի կարենանք տեսնել Աստուծոյ սիրոյն լայնքն ու երկայնքը, բարձրութիւնն ու խորութիւնը։ Աստուած ներկայիս փոքրիկ դասակարգի մը աչքերը միայն հաճած է բանալ, այսինքն այն դասակարգը, որը կոնակ կը դարձնէ մեղքին, ու բովանդակ նուիրում մը կ'ընէ Յիսուսի քայլերուն հետեւելու։ Անոնց աչքերը պիտի բացուին որպէսզի Թագաւորը Իր գեղեցկութեամբը տեսնեն։ «Տիրոջը փառքը հայելիի մը մէջ տեսնելով», Յիսուսի հետեւորդները «միեւնոյն պատկերին կը փոխուին, փառաց ի փառս»։—Բ.Կոր. Գ.18։

ԴԱՒԻԹԻ ՍՈՂՈՄՈՆԻՆ ՏՈՒԱԾ ՊԱՏՈՒԷՐԸ

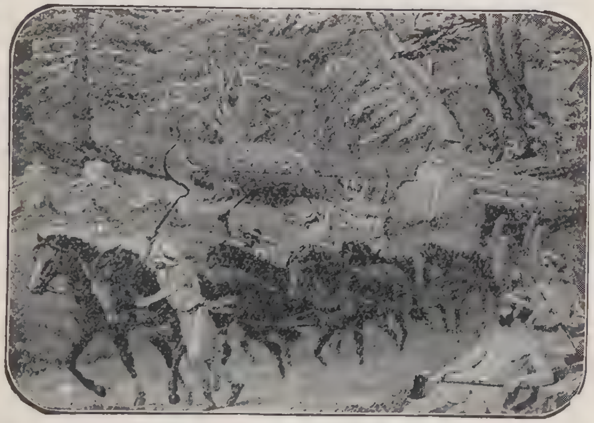

ՏԱՃԱՐԻ ԱՏԱՂՁՆԵՐՈՒ ԿՐՈՒՄԸ

ՍՈՂՈՄՈՆ ԵՒ ՍԱԲԱՅԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

ՏԻՐՈՋԸ ՏԱՃԱՐԸ

ՄԵՆՔ արդէն տեսանք թէ Տաղաւարը Աստուծոյ առժամանակեայ բնակութիւնը ներկայացուց Իսրայէլի հետ։ Վերջէն, Տաղաւարին տեղը Տաճարը կառուցուեցաւ։ Ասով, Աստուած յայտնեց թէ ապագային տեւական կերպով պիտի մնայ Իր ժողովուրդին հետ։

Դաւիթ Թագաւոր՝ ինչպէս որ տեսանք, Քրիստոսը կը ներկայացնէր այս Աւետարանական Դարու տեւողութեանը։ Նա Տաճարին պէտք եղած նիւթերը հաւաքեց, բայց չի թոյլատրուեցաւ շինելու զայն։ Ասկէ այն դասը կ'ըստանանք, թէ Աստուածային պմբողջ կարգադրութիւնները մարմնեղէն Քրիստոսով պիտի չի հաստատուին, հապա փառաց Քրիստոսով, Սողոմոնով ներկայացուած։

Այս տաճարը աւելի մեծ Տաճարին պատկերն էր, որուն համար Ս.Պօղոս եւ Ս.Պետրոս կ'ըսեն թէ Եկեղեցին է։ «Աստուծոյ Տաճարը սուրբ է, որը դուք էք»․ դարձեալ՝ «Դուք ալ մեկտեղ կը շինուիք Աստուծոյ բընակարան ըլլալու հոգիով»։ Ս.Պետրոս Աստուծոյ հաւատարիմ սուրբերը Թագաւորական Քահանաներ կը կոչէ, կենդանի քարեր Աստուծոյ Տաճարին մէջ, որոնցմով՝ ի վերջոյ, ամբողջ աշխարհը Աստուծոյ պիտի մերձենայ։ Ա.Կոր. Գ. 16, 17։ Զ.19։ Եփես. Բ. 21։ Ա. Պետ. Բ. 5, 9։ Յայտ.Գ.12։ ԻԱ.2, 9, 10, 1-4։ Ի.1-4, 6։ Բ.Տիմ.Բ.11, 12։

Սողոմոնի Տաճարին քարերը Տաճարին մէջ բերուելէ առաջ պատրաստուած էին քարահանքին մէջ։ Նոյնպէս ալ անոր սիւները։ Տաճարին կառուցման ժամանակ «մուրճի ձայն չի լսուեցաւ»։ Ամէն մէկ կտորը այնպէս վարպետութեամբ յարմարցուած էր որ ուեւէ տաշումի պէտքը չէր զգացուէր։

Ասիկա պատկերացուց խորհրդաբանական Տաճարին կառուցումը, Եկեղեցիին ներկայ կեանքի տեւողութեան պատրաստութիւնը, ու անոնց յառաջիկային կառուցումը որպէս Աստուծոյ Հոգեւոր Տաճարը, յարութեան զօրութեամբ։ Ահա այս է փորձութեանց, տաշումներու եւ յղկումներու նշանակութիւնը՝ որոնք բոլոր ճշմարիտ Քրիստոնեաները պէտք է ստանան։ Յարութեան փոփոխութիւնը այս բոլոր կենդանի քարերը իրարու պիտի բերէ առանց բռնի զօրութեան կամ ստիպումի։ Այն ատեն Տիրոջը փառքը պիտի լեցնէ Ճշմարիտ Տաճարը, եւ նոր Տնորինութիւնը պիտի սկսի։ Ասիկա խոստացեալ այն Թագաւորութիւնն է, որը պիտի իրականացնէ «Մեծ Ուրախութեան Աւետիսը»—«Երկրիս վրայ խաղաղութիւն ու մարդոց մէջ հաճութիւն»։—Ղուկ. Բ. 10-14։ Անգեայ Բ. 7։

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԶՈՀԸ

ՀԵՐՈՎԴԷՍ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ՏԱՃԱՐԸ

ՏԱՃԱՐԻՆ ՍՐԲԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

ԵՂԻԱ ԵՒ ԲԱՀԱՂԻՆ ՄԱՐԳԱՐԷՆԵՐԸ

ԱՔԱԱԲ՝ Իսրայէլի Թագաւորը, իր Յեզաբել Թագուհիէն մոլորուած՝ սկսաւ խեղաթիւրել կրօնքը Իսրայէլի մէջ։ Տաճարին մէջ հաստատուած պաշտամունքը անտեսուեցաւ, եւ անոր տեղը կռապաշտութիւնը հաստատուեցաւ։ Հաւատարիմ Մարգարէն Եղիա՝ յանդիմանեց Աքաաբը, եւ Յեզաբել Թագուհիէն ստիպուեցաւ անապատը փախիլ, ուր ագռաւներէ երեք ու կէս տարի կերակրուեցաւ։—Գ. Թագ. ԺԷ. 5, 6։

Վերջապէս, Աստուծոյ առաջնորդութեամբ, Եղիա վերերեւեցաւ. եւ Բահաղին մարգարէները հրապարակային փորձի մը հրաւիրեց, թէ ո՛ր աստուածը կրնայ աղօթքներու պատասխանել, Եհովան, թէ Բահաղը։ Որ մէկ աստուածը որ երկինքէն իջած կրակով սպառէր մատուցուած զոհը, պիտի նկատուէր ճշմարիտ Աստուածը։ Բահաղին մարգարէները չէին կրնար խուսափիլ։ Եղիա անոնց տուաւ նախապատուութիւնը։ Ամբողջ օրը անոնք ողբերգեցին, ինքզինքնին քարերով կտրեցին, ու Բահաղին աղաղակեցին որպէսզի ընդունի մատուցուած զոհը ու պաշտպանէ իր դատը։ Եղիա ծաղրեց զանոնք ըսելով. «Քիչ մը աւելի բարձրաձայն աղաղակեցէք. թերեւս Բահաղը կը քնանայ, եւ կամ ուղեւորութեան ելած ըլլայ»։

Երբ իրիկուն եղաւ, Եղիա տուաւ իր փաստը։ Նախ ջուր բերել տուաւ ու լեցուց սեղանին ու զոհին վրայ, որպէսզի ոեւէ կասկած տեղի չունենայ։ Եւ Եղիա աղօթեց Աստուծոյ որպէսզի պաշտպանէ Իր դատը։ Եւ ահա՛ երկինքէն կրակ իջաւ ու սպառեց զոհը, լափելով նոյնիսկ խրամին մէջի ջուրը։ Երբ ժողովուրդը տեսաւ ասիկա՝ բարձրաձայն աղաղակեց ըսելով. «Եհովան է Աստուած»։ — Գ. Թագ. ԺԸ. 30-39։

Ս. Գիրք ուսանողները կ՚ընդունին թէ Եղիան ճշմարիտ Եկեղեցին կը ներկայացնէ, Յեզաբել Թագուհին՝ կրօնական կեղծ կազմ մը, Աքաապը՝ Երկրի կառավարութիւնները։ Յեզաբելի հալածանքին ժամանակ, երբ Եղիա անապատին մէջ ծածկուեցաւ եւ 1260 օր անձրեւ չեկաւ, կը ներկայացնէ 1260 տարուայ հոգեղէն երաշտը (Ք. Թ. 538էն մինչեւ Ք. Թ. 1798), երբ հակատիպ Յեզաբելեան մինչեւ ի մահ հալածող զօրութիւնը վերջացաւ։ (Յայտ. ԺԲ. 6, 14։ ԺԳ. 5)։ Երբ Նաբոլէօն Պօնաբարթ Հռոմի Պապը գերի վարեց Ֆրանսա, ուր նա մեռաւ բանտին մէջ։ Ահա՛ այս թուականէն սկսեալ Պապականութիւնը որպէս քաղաքական զօրութիւն սկսաւ իյնալ ու ոչնչանալ. իսկ միւս կողմէն շնորհիւ Ս. Գրոց հսկայ ընկերութեանց գործունէութեան՝ այն թուէն մինչեւ այսօր միլիոնաւոր Աստուածաշունչներ տարածուած են աշխարհի ամէն կողմերը, որոնք ճշմարտութեան տարափ մը յառաջ բերած են։

ԵՂԻԱ ԱԳՌԱՒՆԵՐԷՆ ԿԸ ԿԵՐԱԿՐՈՒԻ

ԵՂԻԱՅԻ ԶՈՀԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒԻԱԾ

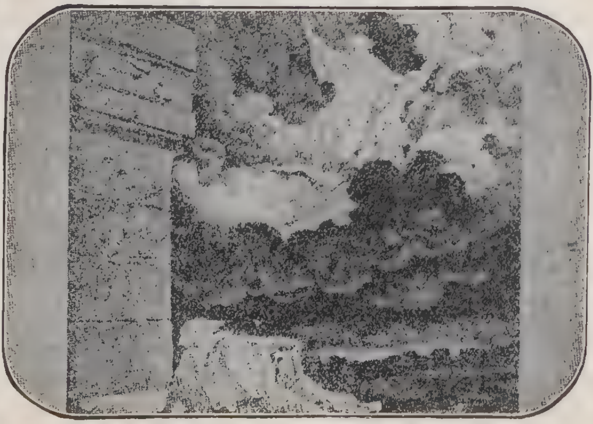

ԵՂԻԱՅԻ ՀՐԵՂԷՆ ԿԱՌՔԸ

ՍԵԴԵԿԻԱ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿՈՒՐԱՑՈՒԱԾ

ԱՍՏՈՒԱԾ խոստացաւ Դաւիթ Թագաւորին թէ Մեսիական Թագաւորութիւնը իր սերունդին միջոցաւ պիտի գայ. եւ մի քանի դարեր Երուսաղէմի մէջ մի՛այն Դաւիթի թոռները իշխեցին: Ամենէն վերջինը Սեդեկիան էր: Որուն համար Աստուած Մարգարէին միջոցաւ ըսաւ (Եզեկ. ԻԱ. 25-27). «Եւ դուն՝ ո՛վ պիղծ ու ամբարիշտ իշխան Իսրայէլի, որ քու օրդ հասած է, ու անօրէնութեան ժամանակին վախճանը, խոյրը վերցո՛ւր ու թագը հանէ՛. ասիկա այսպէս չըլլար. զանիկա տակնուվրայ, տակնուվրայ, տակնուվրայ պիտի ընեմ, մինչեւ որ գայ Անիկա՝ որուն իրաւունքն է, ու անոր պիտի տամ»: Ասիկա ըսելու ուրիշ կերպ մ՚էր՝ թէ Դաւիթի սերունդէն այլեւս Թագաւոր պիտի չըլլայ մինչեւ Մեսիան: Ասիկա իրականացած է 2520 տարուայ երկար շրջանին, անկէ մինչեւ այսօր: Վերջի բոլոր Թագաւորները հարկատու էին, եւ ո՛չ մէկը Դաւիթի սերունդէն:

Երբ Աստուած Իր Թագաւորութիւնը Սեդեկիայէն առաւ, Մարգարէի մը բերնովը ըսաւ՝ թէ Նաբուգոդոնոսորի կողմէ Բաբելոն գերի պիտի տարուի. իսկ ուրիշի մը միջոցաւ ալ թէ՝ Բաբելոնը պիտի չի տեսնէ: Երկու մարգարէութիւններն ալ իրականացան. որովհետեւ Նաբուգոդոնոսոր անոր աչքերը հանել տուաւ երբ իր ձեռքը գերի ինկաւ, ու այդ վիճակին մէջ Բաբելոն տարաւ:

Սակայն, Աստուծոյ Դաւիթին տուած խոստումը՝ թէ «Քու երանքիդ պտուղէն գահիդ վրայ թագաւոր մը պիտի նստի յաւիտեան», չէր դրժուած: Սեդեկիայի տրուած պատգամը պարզապէս ցոյց կուտար թէ Իսրայէլի գահը կործանուած պիտի մնար մինչեւ Մեսիայի Թագաւորութիւնը:

Սակայն, Յիսուսի Առաջին Գալուստը չիրականացուց այս մարգարէութիւնը, որովհետեւ, թէեւ Յիսուսը Մեսիան է, բայց Իր Թագաւորական պաշտօնին չէ ձեռնարկած: Յիսուս՝ որպէս Քահանայ սկսաւ Իր գործը — «Նա ինքզինքը նուիրեց»: Իր նուիրումը կը շարունակուի այս ամբողջ 19 դարերը: Պենտէկոստէէն սկսեալ Նա կ՚ընդունի ու կը զոհաբերէ որպէս Իր անդամները ամէն անոնք, որոնք իրենց մարմինները կենդանի պատարագներ կը ներկայացնեն: (Հռովմ. ԺԲ. 1): Այս զոհակիցներուն, որպէս «Քրիստոսի Մարմնոյն անդամները», Մեսիական Հազարամեայ իշխանութեան մէջ բաժին մը խոստացուած է, ուր թէ՛ Իսրայէլը, եւ թէ՛ բոլոր աշխարհը պիտի օհրնուին: — Յայտ. Ի. 6:

«ՉԵՒ ԴՈՒՆ Ո՛Վ ԱՄԲԱՐԻՇՏ ԻՇԽԱՆ»

ՍԵԴԵԿԻԱ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿԸ ԲՌՆՈՒԻ

«ՔՈՒ ԽՕՍՔԴ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ Է»

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԸ ԱՄԱՅԱՑԱԾ 70 ՏԱՐԻ

ՆԱԲՈՒԳՈԴՈՆՈՍՈՐ Սեդեկիա Թագաւորը կուրացնելէ վերջ, իր ժողովուրդովը միասին Բաբելոն տարաւ, իսկ Երուսաղէմը ու իր Տաճարը բոլորովին կործանեց։ Ս. Գիրքը կ՚ըսէ թէ քաղաքը 70 տարի ամայի մնաց։ Երուսաղէմի 70 տարուան այս ամայացումը ըստ Ս.Գրոց, պատիժ մ՚էր որ եկաւ Իսրայէլացւոց վրայ, որովհետեւ անոնք պատշաճ կերպով չէին պահեցին Աստուծոյ իրենց սահմանած Յոբելեան տարիները։ Ամէն 50երորդ տարին Յոբելեան տարի պիտի ըլլար, ուր բոլոր պարտքերը պիտի վերջանային, եւ բոլոր ստացուածքները իրենց նախկին տէրերուն պիտի վերադարձուէին — պատկերացնելով գալիք «Վերահաստատութեան ժամանակները»։ (Գործք Գ. 19-21)։ Բայց, Իսրայէլացիներն ալ միւս բոլոր ժողովրդոց նման շահախնդիր էին։ Անոնք գիտէին թէ այս օրէնքին կատարումը իրենց կորուստ պիտի նշանակէր։ Ուրով՝ անոնք այս Յոբելեան Շաբաթները ժամանակ մը խիստ անկատար կերպով պահեցին, ու հետզ հետէ դադրեցան պահելէ։

Աստուած կը բացատրէ թէ 70 տարուան ամայացումը որը սկսաւ Իսրայէլի գերութիւնէն, բոլոր Յոբելեան տարիներուն թուին տեղը փոխարինելու համար էր։ Ինչպէս որ կը կարդանք. «Որպէսզի Երեմիային բերնովը ըսուած Տիրոջը խօսքը կատարուի, մինչեւ որ երկիրը իր շաբաթները վայելէ։ Իր աւերման բոլոր օրերը շաբաթ պահեց, մինչեւ 70 տարիին լմննալը»։—Բ. Մնաց. ԼԶ. 21։ Երեմ. ԻԵ. 11։

Ս. Գիրք ուսանողները կը խորհին թէ՝ եթէ Յոբելեաններուն բոլոր թիւը 70 էր, եւ Յոբոլեաններու իւրաքանչիւրին շրջանն ալ 49 տարի՝ այն ժամանակ Յոբելեաններուն հաստատուելէն սկսեալ 70 շրջաններու վերջաւորութիւնը պիտի նշանակէ իրական Յոբելեանին ըսկիզբը — «Վերահաստատութեան ժամանակները»։ Անոնց հաշուով, այս Յոբելեանը կ՚ըսկսի 1874ի ժամանակներէն։ Շատեր կ՚ընդունին թէ ներկայիս արդէն իրական Յոբելեանը սկսելու վրայ է, որու տեւողութեանը — ամբողջ հազար տարի — մարդկութիւնը հետզհետէ պիտի վերադառնայ իր բոլոր իրաւունքներուն եւ պատեհութիւններուն։ Ներկայ ընկերական անհանգստութիւնը ու մանաւորապէս միջազգային պատերազմը, մեծ փոփոխութեան հետ մօտէն կապ ունին։ Մենք նոր Դարու սկզբնաւորութեան մէջ կ՚ապրինք։ Ի մօտոյ, Մեսիական Թագաւորութիւնը պիտի բազմապատկէ օրհնութիւնները ու վերցնէ անէծքը։—Յայտ. ԻԱ. 4, 5։

ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻՔ ԳԵՐԻ ԿԸ ՏԱՐՈՒԻՆ

ՀՐԷԱՆԵՐԸ ԿԸ ՋԱՐԴՈՒԻՆ

ՅՈԲԵԼԵՆԱԿԱՆ ՓՈՂԵՐՈՒ ՀՆՉՈՒՄԸ

ՆԱԲՈՒԳՈԴՈՆՈՍՈՐԻ ԵՐԱԶԸ ՄԵԿՆՈՒԱԾ

ԴԱՆԻԷԼ՝ երիտասարդ Իսրայէլացի մը՝ որ Բաբելոն գերի տարուած էր, վերջէն Աստուծոյ Մարգարէն եղաւ։ Նաբուգոդոնոսոր արքան տպաւորիչ երազ մը տեսած էր, զոր արթննալէն վերջը չէր կրնար մտաբերել։ Իր «իմաստուններըը» չէին կրնար օգնել իրեն։ Վերջապէս, Դանիէլ՝ Տիրոջմէն առաջնորդուած, թէ՛ երազը ըսաւ, եւ թէ՛ անոր մեկնութիւնը։—Դան. Բ. 1, 5, 26-30։

Երազը ու անոր մեկնութիւնը այսօր մեզ աւելի կը հետաքրքրէ, ու աւելի մեզի կը վերաբերի, քան Նաբուգոդոնոսորին։ Թագաւորը երազին մէջ մեծ Արձան մը տեսաւ, որուն գլուխը՝ ոսկի էր. կուրծքը եւ թեւերը՝ արծաթ. փորը ու ազդրերը՝ պղինձ. սրունքները՝ երկաթ. իսկ ոտքերն ալ՝ երկաթ, կաւի հետ խառնուած։ Եւ ահա՛ Թագաւորը լեռնէն առանց ձեռքի կտրուած Քար մը տեսաւ որը Արձանին ոտքերուն զարկաւ։ Արձանը ինկաւ, փոշիի վերածուեցաւ, եւ հովը տարաւ զայն։ Իսկ Քարը խոշորցաւ մինչեւ որ ամբողջ երկիրը լեցուց։—Դան. Բ. 31-35։

Այս երազին Աստուածային մեկնութիւնը որը Դանիելի միջոցաւ տրուեցաւ, կը բացատրէ, թէ Արձանին գլուխը՝ Բաբելոնական Թագաւորութիւնը կը ներկայացնէ. կուրծքը եւ թեւերը՝ յաջորդող Մարաց ու Պարսից Կայսրութիւնը. պղնձէ փորը ու ազդրերը՝ Յունական Կայսրութիւնը. իսկ սրունքները՝ յաջորդող Հռովմէական Կայսրութիւնը։ Ոտքը՝ կը ներկայացնէր «Հռովմէական Ս. Կայսրութիւնը» ու իր յաջորդները. ոտքին երկաթը՝ քաղաքական զօրութիւնը կը պատկերացնէր, իսկ երկաթին հետ խառնուած կաւն ալ՝ մեր օրուայ կրօնական զօրութիւնը։ Այս տեսակէտէ, մենք տասը մատներու օրերուն մէջ կ'ապրինք։

Քարը՝ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը կը ներկայացնէ. իսկ արձանին ոտքին վրայի կաւը՝ ասոր կեղծն էր։ Քարը՝ Աստուծոյ Ընտրեալ Եկեղեցիին խորհրդանշանն է, ընտրուած Հրէաներէ ու Հեթանոսներէ ու ամեն ազգէ ու յարանուանութիւնէ, կազմելու համար Մեսիայի Թագաւորութիւնը։ Ի մօտոյ, այս Թագաւորութիւնը զօրութեամբ ու մեծ փառքով պիտի հաստատուի, ու այս աշխարհի Թագաւորութիւնները պիտի անհետանան, որպէս թէ հրաշքով մը։ Այն ատեն Մեսիային Թագաւորութիւնը պիտի աճի, մինչեւ որ ամբողջ աշխարհը լեցնէ, ու ամէն բան իր տիրապետութեան տակ բերէ. իսկ բոլոր կամաւոր մեղաւորներն ալ Երկրորդ Մահուամբ պիտի ոչնչացնէ։

ՄԵԾ ՈՒ ՀՊԱՐՏ ՆԱԲՈՒԳՈԴՈՆՈՍՈՐԸ

ՆԱԲՈՒԳՈԴՈՆՈՍՈՐ ՑԻՄԱՐԱՑԱԾ

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ

ԴԱՆԻԷԼԻ ԵՐԱԶԸ — ՈՒՐԻՇ ՏԵՍԱԿԷՏ ՄԸ

ՍԵԴԵԿԻԱՅԻՆ ու Մեսիային միջեւ երկար ժամանակաշրջան մը եղած է, որու տեւողութեանը Աստուած Հեթանոս Թագաւորաց կառավարական պայմանաժամ մը տուաւ, որը Նաբուգոդոնոսորի Արձանովը ներկայացուած է։ Այս զօրութեան ու աշխարհի վրայ իշխելու պայմանաժամը «եօթը ժամանակներ» պիտի տեւէր — եօթը խորհրդաբանական տարիներ, որոնց ամէն մէկ օրը (լուսնական ժամանակ) տարի մը կը ներկայացնէ։ Այսպէս, «եօթը ժամանակներ» 7 անգամ 360 պիտի նշանակէ, որը կ'ընէ 2520 տարի։ Այս ժամանակը յայտնի է որ 1915ին կը լրանայ։ Ուրիշ խօսքով՝ Հեթանոսաց Երկրային Տիրապետութեան պայմանաժամը ներկայիս լրացած է· որով այլեւս եկած է ժամանակը սկսելու Մեսիական Թագաւորութիւնը։ Ներկայ Հեթանոս ազգաց մղած կործանիչ պատերազմը որ բոլորին ալ տապալումը կը նշանակէ ըստ մարգարէութեան, Մեսիայի հզօր Թագաւորութեան նախապատրաստութիւնն է։

Նաբուգոդոնոսորի ներկայացուած այս իրողութիւնները Աստուած տարբեր խորհրդապատկերներով Դանիէլ Մարգարէին ցոյց տուաւ։ Փոխանակ մեծ արձանի մը՝ Դանիէլ մեծ Գազաններ տեսաւ։ Ասիկա կը նշանակէ թէ Հեթանոս կառավարութիւնները, թէեւ ա՛յսքան մեծ կը թուին աշխարհային մարդուն՝ սակայն, Աստուածային տեսակէտէ գազանային են։ Արդարեւ՝ մենք ասոր հետ կրնանք համաձայնիլ երբ պատմութեան արիւնալի էջերուն վրայ ակնարկ մը նետենք· աշխարհը գազանային իշխանութեան ներքեւ գտնուած է։

Դանիէլի երազին առաջին գազանը՝ առիւծ մը, կը ներկայացնէր Բաբելոնը· երկրորդը՝ արջ մը, Մարերն ու Պարսիկները· երրորդը՝ ինձ մը, Յունաստանը — 4 գլուխները կը ներկայացնէին Մեծն Աղեքսանդրի յաջորդող 4 զօրապետները։ Չորրորդ գազանը կը ներկայացնէր Հռովմէական Կայսրութիւնը։ Անոր 10 եղջիւրները կը համապատասխանեն Արձանին 10 մատերուն։ Այն եղջիւրը որ աչքեր ունէր, նոյնպէս եւ թագ՝ շատերէն կ'ընդունուի ըլլալ Պապականութիւնը։

Դատաստանի տեսարան մը ցոյց տրուեցաւ Դանիէլին, ուր այս բոլոր կառավարութիւնները մերժուեցան· որոնցմէ իշխանութիւնը առնուեցաւ ու Մէկու մը տրուեցաւ որը Մարդոյ Որդիին կը նմանէր։ Անոր տրուած Թագաւորութիւնը տեւական էր, որպէսզի բոլորն ալ Անոր ծառայեն ու հնազանդին· իսկ բոլոր գազանաբարոյ կառավարութիւնները ոչնչացան։—Դան. Է. 13-27։

ԵՐԿՐԻ ՉՈՐՍ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՓԱՌՔԸ — ԵՍԹԵՐ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

ՀՐԷԱՆԵՐԸ ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԲԱՂՏԱՍԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԽՆՃՈՅՔԸ

ՀՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ դերակշռեց Նաբուգոդոնոսորի դատողութիւնը, որը Դուրա դաշտին մէջ իր մէկ հըսկայ արձանը կանգնեց որպէս Երկրի իշխանը, որուն առջեւ բոլոր ժողովուրդէն կը պահանջուէր հլու ակնածութեամբ խոնարհիլ։ Բայց անոնց մէջէն երեք Հրէաներ մերժեցին ծնրադրել։ Մեծ հնոց մը եօթնապատիկ տաքցուեցաւ, որուն մէջ նետուեցան Աստուծոյ երեք ծառաները։ Զանոնք հնոցը նետողները բացերուսաստկութենէն մեռան։ Նաբուգոդոնոսոր ու իր իշխանները երբ հնոցը կը դիտէին, տեսան որ ներս նետուած երեք Հրէաները անվնաս մնացած են, եւ անոնց հետ Աստուծոյ Որդիին նման Մէկն ալ կայ։ Նաբուգոդոնոսոր հաւատաց Հրեից Աստուծոյն՝ եւ բոլոր ժողովուրդին հրամայեց որպէսզի Անոր երկրպագեն։ Թէեւ Աստուծոյ ժողովուրդը այսօր ալ կրակոտ փորձութեանց ենթակայ ըլլայ, սակայն, հաւանական չթուիր թէ անոնք իրական բոցավառ հնոցի մը մէջ պիտի ձգուին։ Այսուհանդերձ, Աստուծոյ զօրութիւնը կրնայ ո՛եւէ նեղութեան մէջ սրտապնդել զանոնք։

Ասկէ վերջն էր որ Նաբուգոդոնոսոր չիմարացաւ ու անասունի նման խոտով ապրեցաւ, ամբողջ եօթը տարի՝ որմէ վերջ իր բանականութիւնը վերադարձաւ, ու նա Աստուծոյ փառք տուաւ։

Վերջէն տեղի ունեցաւ Բաղտասարի խնճոյքը, պատին վրայ գրուած ձեռագիրը ու Բաբելոնի անկումը, երբ Մարաց ու Պարսից թագաւորութիւնը, որը Արձանին արծաթ մասերովը ու Դանիէլի տեսիլքին Արջովը ներկայացուած էր՝ տիրեց Բաբելոնին։ Կիւրոսին բանակը Եփրատին ընթացքը փոխելով ու գետին ճամբովը ներս մտնելով՝ գրաւեց քաղաքը, որը անառիկ կը համարուէր։

Բաբելոնը՝ Յայտնութեան Գրքին մէջ յիշուած Կրօնական մեծ Կազմի մը խորհրդաբանական անունն է։ Այնպէս նկարագրուած է, իբր թէ անոր անկումը տեղի ունեցաւ այլաբանական Եփրատ գետի ցամքելովը, որպէսզի Արեւելքի Թագաւորաց — Արքայական Քահանայութեան՝ որուն գլուխը Քրիստոս է — ճամբան պատրաստուի։

Գետը՝ ժողովուրդ եւ հարստութիւն կը ներկայացընէ։—Յայտնութիւն ԺԷ. 15։

ԲՈՐԲՈՔԱԾ ՀՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՂՏԱՍԱՐԻ ՎԵՐՋԻՆ ԽՆՋՈՅՔԸ

ԴԱՆԻԷԼ ԿԸ ՄԵԿՆԷ ԶԵՌԱԳԻՐԸ

ԴԱՐԵՀ ԵՒ ԿԻՒՐՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐԸ

ԴԱՆԻԷԼ Մարգարէ իր անկեղծութեան շնորհիւ Դարեհ Թագաւորին առջեւ բարձր դիրք ունէր։ Իր պաշտօնակիցները ատեցին զինքը, որովհետեւ նա կ'արգիլէր կաշառքը։ Անոնք Դանիէլը դատապարտելու համար անոր կրօնքէն զատ ուրիշ պատճառ մը չկրցին գտնել։ Անոնք ստիպեցին Դարեհը որպէսզի յայտարարէ թէ ամէն մարդ պէտք է միայն զինքը պաշտէ, որը պատճառ պիտի ըլլայ կ'ըսէին ազդեցութեանդ զօրանալուն։ Անոնք պնդեցին թէ ասիկա ժողովուրդին վրայ մեծ տպաւորութիւն պիտի ձգէ, զանոնք աւելի հնազանդ ընելով իր կառավարութեանը։ Անոնք կրցին հրովարտակ մը հանել տալ՝ թէ ո'եւէ մէկը որ Դարեհէն տարբեր աստուած մը կը պաշտէ, առիւծներու գուբը պիտի ձըգուի։ Իսկ յետոյ լրտեսեցին Դանիէլը, ու դատապարտեցին զինքը։

Մարաց ու Պարսից մէկ օրէնքն էր որ արքայական հրովարտակները երբեք պէտք չէ անտեսուին։ Որով, թէեւ Դարեհ խիստ կը ցաւէր տեսնելով թէ իր ամենահաւատարիմ պաշտօնեան բռնուեցաւ, սակայն անկարող էր բեկանել իր հրամանը։ Իր միակ յոյսն էր, թէ թերեւս Դանիէլին Աստուածը կերպով մը ազատէ զինքը։

Դանիէլ առիւծներուն գուբը ձգուեցաւ, բայց առաւօտուն անկէ կենդանի դուրս հանուեցաւ։ Այն ատեն անոնք, որոնք զինքը այսպէս թակարդը ձգեցին, թագաւորին հրամանովը առիւծներուն գուբը ձգուեցան ու յօշոտուեցան։—Դան. Զ. 14-24։

Երուսաղէմի 70 *տարուայ ամայացման վերջաւորութեանը Աստուած զրգռեց Կիւրոսի սիրտը, որը հրովարտակ մը հանեց, ազատութիւն շնորհելով ամէն Իսրայէլացիի Պաղեստին վերադառնալու։ Նո'յնիսկ դրամ տուաւ, ու հրամայեց որպէսզի Տիրոջը Տունէն գրաւուած անօթները ետ տրուին։ Մօտաւորապէս* 50,000 *Հրէաներ վերադարձան — ա'յնքան քիչ այն մեծ բազմութիւնէն որ գերի տարուեցան։ Նախանձախնդիրները ու Աբրահամական Ուխտի նկատմամբ լեցուն հաւատք ունեցողները միայն վերադարձան ու վերաշինեցին քաղաքը. իսկ Եզրայի ժամանակ ալ՝ Տաճարը։ Միւսները աշխարհային գաղափարներով տոգորուած էին, ու Բաբելոնով հետաքրքրուած։ Այսպէս ահա', Աստուած անջատեց Իսրայէլի աղտը, զանոնք Մեսիային պատրաստելով։ Սակայն, «Ճշմարիտ Իսրայէլացիները» քիչուոր էին, երբ անոնց այցելութեան օրը եկաւ։*

ԴԱՆԻԷԼ ԿԸ ՁԱՅՆԷ ԹԷ ԿԵՆԴԱՆԻ Է

ԿԻՒՐՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐ Կ'ԱԶԱՏԷ ՀՐԷԱՆԵՐԸ

ՏԱՃԱՐԻՆ ԱՆՕԹՆԵՐԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՆ

ՉՈՐ ՈՍԿՈՐՆԵՐՈՒ ՀՈՎԻՏԸ

ԵԶԵԿԻԵԼԻ չոր ոսկորներու հովիտին տեսիլքը, որոնք իրարու մօտեցան, ջիղերով ծածկուեցան եւ ապա մորթով՝ ու մեծ բանակ մը կազմեցին, կը կարծուի թէ մեռելներու յարութիւնը կը ներկայացնէ։ Բայց այս ըմբռնումը սխալ կը թուի ըլլալ։ Մարգարէն կը յայտնէ թէ այս պատկերը Իսրայէլի Յոյսերուն վերակենդանացումը կը ներկայացնէ։ Նախ՝ յուսոյ չորցած ոսկորները, ապա՝ զօրութեան ջիղերը, ու վերջէն ալ վայելչութիւնը և լրացումը։ Մենք կը կարդանք. «Ասիկա Իսրայէլի բոլոր Տունն է, որոնք կ'ըսեն. Մեր (դարձեալ ազգ մը ըլլալու) յոյսը մեռած է. մենք մեր բաժինէն զրկուած ենք»։ — Եզեկիէլ ԼԷ. 1-14։

Այս գուշակութեան իրականացումը իր յառաջդիմութեանը մէջ կը թուի ըլլալ ներկայիս Հրեից մէջ։ Դեռ մօտ անցեալին մէջ ոեւէ յոյս չունէին. բայց ահա՛ Սիոնական շարժումը երեւան ելաւ, յուսոյ չորցած ոսկորներուն տառապանքը չքացնելու համար, որը սակայն Աբրահամական խոստումին նկատմամբ ո՛եւէ հաւատք չէր տածէր։ Վերջերս սակայն, կը տեսնենք թէ Հրէաները սկսեր են աճիլ Աբրահամական խոստման յոյսին մէջ, ու իրարու կը միանան զօրութեամբ, հարստութեամբ և հաւատքով։ Արդարեւ, ժամանակը շատ հեռու չէ երբ իրենց ազգային յոյսը պիտի վերահաստատուի, ու անոնք որպէս ժողովուրդ՝ դարձեալ պիտի հրճուին։ — Եսայի Խ. 1, 2։ Հռովմ. ԺԱ. 25-33։

Ս. Գիրքը մեռելոց յարութեան մասին խօսելով կ'ըսէ թէ՝ մեռած մարմինը չէ որ յարութիւն պիտի առնէ։ Մարմինը հողին կը դառնայ։ Մեսիայի Թագաւորութեան առաւօտուն, Աստուած Անոր միջոցաւ Ադամի սերունդին ամէն անդամին «մարմին մը պիտի տայ ինչպէս որ կ'ուզէ»։ Փոքրաթիւ սուրբերը Առաջին Յարութեան մէջ բաժին պիտի ունենան. փառք, պատիւ ու անմահութիւն, Աստուածային բնութիւն պիտի ստանան. հրեշտակներէն խիստ բարձր։ Այն ատեն Աստուծոյ օրհնութիւնը դէպի աշխարհ պիտի հոսի անոնց ալ Յարութիւն տալու — երկրային մարմիններով։ Որոշ է թէ Աստուծոյ համար շատ աւելի դիւրին է Իր նպատակին համեմատ նոր մարմին մը տալ, քան ինչպէս որ ժամանակ մը կը խորհէինք թէ Նա երկրի ամէն ծայրերէն պիտի հաւաքէ փոշիի ամէն մէկ հիւլէները՝ վերարտադրելու համար նախկին մարմինը։ Ս. Գրոց ո՛չ մէկ համարը կը յիշէ մարմինին յարութիւնը. բայց շատ մը համարներ կը յայտնեն հոգիին յարութիւնը, որը պիտի արթնցուի եւ նոր մարմին մը տրուի, երկրայիններուն՝ երկրային, ու Երկնայիններուն ալ՝ Երկնային։ — Ա.Կորնթացիս ԺԵ. 37-40։

ՅՈՎՆԱՆ ՀՐԷԻՑ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

«ՅՈՐՈՎԱՅՆ ԴԺՈԽՈՑ» ԿԸ ՄՏՆԷ — ՅՈՎՆԱՆ Բ. 3

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱԽԱՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒԱԾ — ՄԱՏԹ. ԺԲ. 40

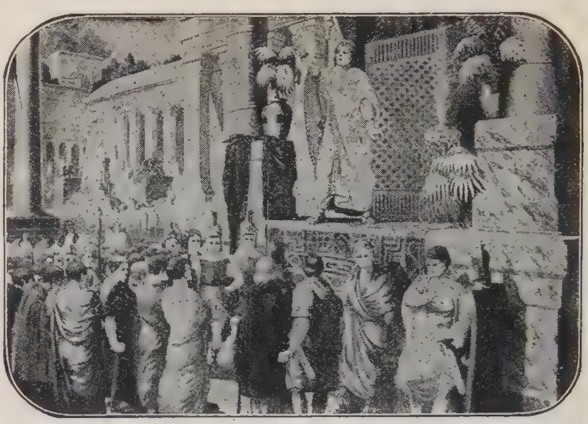

ԲԱՆԸ ՄԱՐՄԻՆ ԵՂԱՒ

ՀՐԷԻՑ ազգը՝ չկարենալով պահել Օրէնքին Ուխտը, չկրցաւ Աբրահամին Սերունդը ըլլալ, օրհնելու համար աշխարհը։ Եւ ահա՛ եկաւ Աստուծոյ որոշեալ ժամանակը հայթայթելու համար Մեսիան — Փրկիչն ու Ազատարարը, թէ՛ Իսրայէլի, եւ թէ՛ բոլոր մարդոց։ Նա պէտք էր մարմնանար, Աբրահամի ընտանիքէն, կատարէր Օրէնքի Ուխտին պայմանները, ու հապա՝ անձնազոհութեամբ՝ ըլլար Աբրահամի Սերունդը Հոգեղէն մակարդակի վրայ, որպէսզի կարենար օգնել ամէն անոնց որոնք Իր միջոցաւը Հօրը պիտի գային։

Յովհաննու Աւետարանին (Ա. 1-5)ին մէջ, Յիսուս Իր նախամարդկային վիճակին մէջ ներկայացուած է որպէս Աստուծոյ Խօսքը կամ Լոկոսը, «Բոլոր Արարածոց Անդրանիկը»։ — Կող. Ա. 15։

Հին Թագաւորները երբ ժողովուրդին հետ խօսիլ կ'ուզէին՝ վանդակապատի մը ետեւը կը նստէին, որուն առջեւը կը կենար ներկայացուցիչ մը, որը ժողովուրդին կուտար Թագաւորին պատգամը։ Այս տեսակ ներկայացուցիչները Լոկոս — Թագաւորին խօսքը կամ ներկայացուցիչը կը կոչուէին։ Օրինակը իմաստալից է ու գեղեցիկ, երբ զայն Աստուծոյ Միածին Որդւոյն կը վերագրենք, որուն միջոցաւ Աստուած կը խօսի մարդկութեան — Եկեղեցիին՝ ներկայիս, իսկ աշխարհին՝ ի մօտոյ, Մեսիական Թագաւորութեամբ։

Յովհաննու Ա. 1ին բառական թարգմանութիւնը մինչեւ ցարդ մութ մնացած նիւթի մը վրայ մեծ լոյս կը սփռէ։ «Սկիզբէն էր Լոկոսը, եւ Լոկոսը Աստուծոյ հետ էր, եւ Լոկոսը Աստուած մ'էր։ Անիկա սկիզբէն Աստուծոյ հետ էր։ Ամէն բան Անով եղաւ, եւ առանց Անոր բան մը չեղաւ։ Լոկոսը մարմին եղաւ ու մեզ հետ բնակեցաւ եւ մենք Անոր փառքը տեսանք, Հօրը Միածինին փառքին նման»։ Յիսուս միեւնոյն բանը տարբեր լեզուով կ'ըսէ, թէ «Ինքը Աստուծոյ արարածոց սկիզբն է»։ (Յայտ Գ. 14)։ «Նա սկիզբն ու վախճանն էր, Ալֆան եւ Օմեղան»։ (Յայտ. ԻԱ. 6)։ Գաղափարը որոշ է. Եհովայ Աստուածը, անհատապէս, Լոկոսէն զատ ուրիշ բան չստեղծեց, ու զԱյն ալ խիստ մեծ ստեղծեց, Եհովային նմանութեամբը։ Ո՛րքան յստակօրէն՝ թէեւ համառօտակի, Ս. Յովհաննէս յայտնած է այս բաները։

Աստուածային Ծրագրին յաջորդ կէտը Մարիամին աւետումն էր, որուն կը յաջորդէր պատմութեան ամենամեծ անցքը, մեր Փրկչին ծնունդը։

ԱՒԵՏՈՒՄԸ

ՅՈՎՍԷՓ ՈՒ ՄԱՐԻԱՄ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ

ԲԵԹՂԷՀԵՄ ԿԸ ՀԱՍՆԻՆ

ՄԵԾ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՏԻՍ

ՅԻՍՈՒՍԻ նկատմամբ մեր մտային ըմբռնումը այն ատեն միայն կը ճշդուի, երբ Բեթլէհէմի Մանուկը կ'ընկերացնենք Լօկօսին հետ։ Անոր կեանքը Ադամէն չէր գար, Յովսէփի միջոցաւ՝ որպէս դատապարտուած կեանք մը։ Ան՝ փոխանցուած կեանք մ'էր։ Լօկօսը՝ որ հարուստ էր հոգեղէն պատեհութիւններով, փառքով ու պատուով, «մեր սիրոյն համար աղքատացաւ (Մարդ եղաւ), որպէսզի Իր աղքատութեամբը հարստանանք» — որպէսզի մարդկութիւնը փրկուի անէծքէն — Մահուան դատապարտութենէն, ու անոր պարունակած բոլոր կսկիծներէն, ցաւերէն եւ Աստուծոյ շնորհազրկութենէն։ «Ինծի մարմին մը պատրաստեցիր մահուան չարչարանքներուն համար»։ Անարատ Մէկու մը մահը կարեւոր էր, որպէս Փրկագին, Ադամին ու իր սերունդին համար։ — Ա. Տիմ. Բ. 6։

Զարմանալի չէ որ հրեշտակները հրճուանօք կ'աւետէին հովիւներուն Լօկօսին մարդեղութիւնը — Բեթլէհէմի Մանուկը։ «Մի՛ վախնաք. ահա՛ ձեզի մեծ ուրախութեան աւետիս կը բերենք, որ բոլոր ժողովուրդին պիտի ըլլայ»։ Քիչեր միայն վերլուծած են Աւետիսը, քիչեր միայն կրցած են տեսնել թէ ո՛րքան ընդարձակածաւալ է անոր սահմանը։ Անիկա Հրեից ու Հեթանոսաց համար է — բոլոր մեղաւորաց — «բոլոր ժողովուրդին»։ Քիչեր միայն պատեհութիւնը ունեցած են ընդունելու այս մեծ ուրախութիւնը. սակայն Փրկիչը խոստացաւ թէ Ինքը ապագային պիտի ըլլայ այն Ճշմարիտ Լոյսը որ աշխարհ եկող ամէն մարդ կը լուսաւորէ։—Յովհ. Ա. 9։

«Որովհետեւ ձեզի (մարդկութեան) այս օր Դաւիթի Քաղաքին մէջ փրկիչ մը ծնած է, որը Օծեալ Տէր է»։ Ո՜հ, ո՛րքան քաղցր է այս Փրկիչ բառին նշանակութիւնը։ Ան՝ կեանք-տուող կը նշանակէ։ Ապրելու իրաւունքը կորսուած էր — բոլորն ալ կը մեռնին։ Կեանքտուողը եկաւ յաւիտենական կեանք հայթայթելու մեռնող սերունդին։ Փա՜ռք Աստուծոյ այս մեծ կեանքտուողին համար, Որը կարող է բոլորովին փրկելու։— Եբր, Է. 25։

«Երկրի վրայ խաղաղութիւն, մարդոց մէջ հաճութիւն» մարգարէութիւնը դեռ կատարուած չէ, բայց խիստ կը մօտենայ։ Մանուկին ծնունդը՝ քայլ մ'էր այս ուղղութեամբ. խաչին վրայ մեռնիլը՝ ուրիշ մը. Լօկօսին Հոգեղէն մակարդակի վրայ փառաւոր յարութիւնն ու համբարձումը՝ ուրիշ քայլեր էին։ Իսկ գրեթէ ամբողջացած Եկեղեցիին ընտրութիւնը որպէս Մեսիային Հարսը՝ ուրիշ քայլ մ'է։ Մեսիական Թագաւորութիւնը պիտի լրացնէ այս օրհնեալ մարգարէութիւնը։

ՀՈՎԻՒՆԵՐԸ ՔԱՂԱՔ Կ'ԵՐԹԱՆ

ՄՈԳԵՐԸ ԱՍՏՂԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԱԾ

ՀՈՎԻՒՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐՊԱԳՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱՐԱՊԵՏԸ

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ գործը սկսաւ Յիսուսի մահուան նուիրումովը 30 տարեկան եղած ժամանակ, որը Իր Մկրտութեամբը պատկերացուած է։ Հոն՝ Նա որ նպատակի մը համար մարմնացեր էր, Ինքզինքը բոլորին Փրկա-գին մը ըլլալու համար ներկայացուց, որը յարմար ատենին բոլորին վկայութիւն պիտի ըլլայ։ Մարդկային բնութիւն ստանալու համար Լօկօսին խոնարհումը, Բեթլէհեմի Մանուկին ծնունդը, ու Անոր աճումի շրջանի յետագայ տարիները երկրորդական բաներ էին։ Նոյնպէս ալ Յովհաննէս Մկրտչին գործը պատրաստութիւն մ'էր։ Անոր պաշտօնն էր ծանուցանելու Յիսուսը որպէս «Աստուծոյ Գառնուկը, որը աշխարհին մեղքը կը վերցնէ»։ Նա յանդիմանեց մեղքը, ու արդարութեան յորդորեց՝ որը կարեւոր էր ամէն անոնց համար որ պիտի ընդունէին Մեսիան ու պիտի ընդունուէին եւ օրհնուէին Անկէ, որպէս բաժանորդներ Անոր հաստատելիք Թագաւորութեան։

Յովհաննէս քարոզեց, թէ «Երկնից Թագաւորութիւնը մօտեցած է։ Ապաշխարեցէ՛ք»։ Մի՛միայն ճշմարիտ, անարատ Իսրայէլացիները ընդունեցին Մեսիան, ու Անոր փառաւոր գործին ընկերակիցները եղան։ Յովհաննէսին Մկրտութիւնը Հրէական Օրէնքին դէմ գործուած մեղքերը լուալու, եւ մի՛միայն մասամբ անհաւատարիմ եղող Հրեից համար էր։

Յովհաննէսին Մկրտութիւնը պղծութիւններէ մաքրում կը պատկերացնէր, եւ միայն Հրեից քարոզուեցաւ, որովհետեւ անոնց միայն կը վերաբերէր։ Հեթանոսները դուրս ձգուած էին։ Ի՞նչպէս կրնային անոնք ապաշխարել ու վերստանալ ուխտին ընծայած հաղորդութիւնը, երբ անոնք երբե՛ք Աստուծոյ հետ հաղորդութեան մէջ գտնուած չէին։ Հրէաները, Սինայ Լեռնէն Մովսէսի միջնորդութեամբ տրուած ուխտին տակ գտնուելով, հաղորդութեան մէջ էին Աստուծոյ հետ, ինչպէս որ Ս. Պօղոս կ'ըսէ. անոնք՝ «Բոլորն ալ Մովսէսի մկրտուեցան ամպին ու ծովուն մէջ»։ Մովսէսի միջոցաւ Աստուծոյ հետ սրտանց հաղորդակցութեան մէջ գտնուող ամէն Իսրայէլացի, Մովսէսէն Քրիստոսի փոխանցուեցաւ. որով Քրիստոսի յաւելուածական մկրտութեան պէտք չկար, որովհետեւ արդէն Մովսէսով ընդունուած էր, որը Քրիստոսի պատկերն էր։

Երբ կոչը սկսաւ Հեթանոսաց երթալ, Եփեսոսի մէջ մի քանիներ հաւատացին ու Յովհաննէսին Մկրտութեամբը մկրտուեցան՝ իբր թէ Հրէաներ եղած ըլլային։ Ասիկա սխալ մ'էր։ Հեթանոսները պարտէին ուղղակի Քրիստոսի մահուանը մկրտուիլ։ — Գործ. ԺԸ. 25։ ԺԹ. 3-5։ Հռովմ. Զ. 3։ ԺԱ. 17-25։

ԸՆԾԱՅՈՒՄԸ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ Կ'ԵՐԹԱՆ

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՀԱՐՑԱՔՆՆԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵՐԸ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԲ Յիսուս Յորդանանու եզերքը Ինքզինքը Յովհաննէսին ներկայացուց մկրտուելու համար՝ Յովհաննէս զարմանքով ըսաւ. Աւելի ե՛ս Քեզմէ մկրտուելու պէտքը ունիմ. Դուն լուանալու մեղք չունիս։ Յիսուս չբացատրեց պատճառը, այլ միայն ըսաւ. «Թող որ այսպէս ըլլայ»։ Նա այսպէսով ցոյց տուաւ թէ Ինք Յովհաննէսին մեղքեր լուալու մկրտութեանը չէր հետեւէր, հապա՝ թէ Իր մկրտութիւնը ուրիշ մասնաւոր նշանակութիւն մ'ունէր, որը չբացատրեց։ Ս. Պօղոս կը յայտնէ մեզ թէ Յիսուսի մկրտութիւնը կը պատկերացնէր Անոր կեանքին ամբողջութեամբ Աստուծոյ նուիրումը, որպէս մահուան զոհ մը։ — Եբր. Ժ. 5-9։

Վերջէն՝ Յիսուս յայտնեց, թէ Իր բովանդակ պաշտօնը նուիրումի մը կատարումն էր զոր 30 տարեկան հասակին մէջ ըրած էր, մկրտութեան ժամանակ։ Անիկա պատկերացուց Իր մահուան մկրտութիւնը — Իր կեանքին Աստուծոյ ծառայութեան նուիրելը։ Իր առաքելութեան վերջաւորութեան ժամանակ ըսաւ. «Մկրտութիւն մը ունիմ մկրտուելու, եւ ի՜նչպէս կը տագնապիմ մինչեւ որ կատարուի»։ (Ղուկ. ԺԲ. 50)։ Միւս օրը, խաչին վրայ ըսաւ. «կատարուեցաւ»։ Իր մահուան մկրտութիւնը որ Յորդանանէն սկսած էր, հոն ամբողջացաւ։

Այս խնդրոյն մէջ Յիսուսի հետեւորդները Զինքը կ'ընդօրինակեն։ Անոնք Իր մահուանը մկրտուած են, Իր Մարմնոյն, Եկեղեցիին։ (Հռովմ. Զ. 3)։ Դէպի Քրիստոսի խումբը կամ Մարմինը կնքուած այս մկրտութիւնը պիտի չամբողջանայ՝ մինչեւ որ վերջին անդամը չմեռնի։ Այն ատեն Քրիստոսի մկրտութիւնը որպէս ամբողջութիւն պիտի լրանայ։ Այն ժամանակ՝ վարագոյրէն անդին, Առաջին Յարութեամբ, ամբողջ Մարմինը փառք, պատիւ եւ անմահութիւն պիտի ստանայ, ու այն ատեն հիմնուած Թագաւորութեանը մէջ Յիսուսի հետ ժառանգակից պիտի ըլլայ։ «Եթէ Անոր հետ չարչարուինք, Անոր հետ ալ պիտի թագաւորենք»։

Երբ Յիսուս ջուրէն դուրս ելաւ, երկինքը (երկնային բաները) բացուեցան Անոր։ Երկնային ճշմարտութիւնները որոշ կերպով սկսան երեւնալ։ Նա այլ եւս կրնար ըմբռնել «Աստուծոյ խոր բաները»։ (Ա. Կորնթ. Բ. 10)։ Այս լուսաւորումը Ս. Հոգին ստանալուն արդիւնքն էր։ Իր հետեւորդներն ալ չափով մը կ'ստանան Հոգին, որը կը յղացնէ զանոնք որպէս Աստուծոյ որդիները ու Յիսուսի ժառանգակիցները։ Անոնք ալ լուսաւորուած են։— Եբր. Ժ. 32։

ՀԻՒՍՆԻՆ ՈՐԴԻՆ

ԳՐԵԹԷ 30 ՏԱՐԵԿԱՆ — ՄԿՐՏՈՒԵԼՈՒ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ՀՈԳԻՈՎ ՕԾՈՒԱԾ

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ

ԱՒԵԼԻ քան 16 դարեր Իսրայէլը սպասած եւ աղօթած էր Մեսիական Թագաւորութեանը համար, որը գիրենք պիտի բարձրացնէր, ու օրհնէր աշխարհը։ Այն յայտարարութիւնը՝ թէ Թագաւորութիւնը մօտեցեր է, լաւ լուր մ'էր — կամ Աւետիս մը։

Սակայն պէտք եղածէն նուազ թիւով Հրէաներ միայն պատրաստ սիրտ ունէին ճշմարիտ Իսրայէլացիներ ըլլալու եւ Յիսուսի մեծ ու վաղուց ի վեր խոստացուած Թագաւորութեան փառաւոր գործին մէջ Անոր ընկերակցելու։ «Ան՝ Իրեններուն (ժողովուրդին) եկաւ, բայց Իրենները Զինքը չընդունեցին» — անոնք խաչեցին Զինքը։ Բայց ամէն անոնք (քիչեր) որոնք ընդունեցին Զինքը, անոնց իշխանութիւն, պատեհութիւն տուաւ Աստուածորդիներ ըլլալու, Մովսէսի Ծառայութեան Տունէն Որդիներու Տունին անցնելու, որուն գլուխը Յիսուս է։ Ասիկա տեղի ունեցաւ Հոգեգալուստին, Ս. Հոգիէն յղացումով։— Յովհ. Ա. 11-13։ Եբր. Գ. 1-6։

Բաւականաչափ արժանի Հրէաներ չգտնուելով՝ Թագաւորութեան պարգեւը անոնցմէ առնուեցաւ. եւ 19 դարերէ ի վեր Աստուած Հեթոնոսներու սրբազոյններէն կ'ամբողջացնէ Նախասահմանուած թիւը։ Արտաքին նշանները ու մարգարէութիւնները ցոյց կուտան թէ Թագաւորութիւնը այն ժամանակ չհաստատուեցաւ, եւ ո'չ ալ սկսաւ աշխարհին օրհնութիւնը։ Ընդհակառակը, բոլոր անպատրաստ Իսրայէլացիները ժամանակուայ մը համար Աստուածային շնորհքէն կորուեցան. մինչդեռ Թագաւորութեան կոչը Հեթանոսներուն ղրկուեցաւ անոնցմէ ժողովուրդ մը առնելու, նախասահմանեալ թիւը, «Քրիստոսի Եկեղեցին» ամբողջացնելու համար։ (Հռովմ. ԺԱ. 1-7, 11, 12)։ 19 դարերէ ի վեր սուրբ նկարագրիտէր անձինք կը հաւաքուին ամէն ազգէ. թիւը գրեթէ ամբողջացած է, եւ Թագաւորութիւնն ալ հաստատուելու վրայ է։

Ուրեմն, երբ Աբրահամի Հոգեղէն Սերունդին Ընտրութիւնը լրանայ, ներկայ Աւետարանական Դարը պիտի վերջանայ, որուն պիտի յաջորդէ Մեսիական Դարը, ուր Քրիստոսն եւ Եկեղեցին պիտի Թագաւորեն հոգեղէն զօրութեամբ։—Յայտ. Ե. 10։ Ի. 6։ Դան. Է. 22, 27։

Այն ատեն Իսրայէլի կուրութիւնը պիտի վերնայ, եւ անոնց պիտի գայ Նոր Տնօրինութեան օրհնութիւնները, ու անոնց միջոցաւ ալ աշխարհի բոլոր ազգաց, ինչպէս որ Աստուած խոստացաւ։ Եկեղեցիին Աբրահամի Հոգեղէն Սերունդը ըլլալը որոշ կերպով ցոյց տրուած է Գաղատացւոց Գ. 16, 29ին մէջ։

ԱՂՕԹԵՑԷՔ, «ՔՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԴ ԳԱՅ»

ՏԱՍՆԵՒԵՐԿՈՒ ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐԸ

ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉՆԵՐԸ

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱԿՆԵՐԸ

ՅԻՍՈՒՍԻ առակները գլխաւորապէս Թագաւորութեան նկատմամբ էին։ Անոնցմէ ոմանք ցոյց կուտան՝ թէ ի՛նչպէս Հրէաները թերացան Թագաւորութեան ժառանգները ըլլալու, եւ թէ ի՛նչպէս Հեթանոսները ընդունուեցան անոնց կորսնցուցած բաժինը ըստանալու համար։ Ուրիշ առակներ ցոյց կուտան Թագաւորական դասակարգին Արքայական փառաց պատրաստութեան համար այս Դարու տեւողութեան կրած հալածանքները։ «Երկնից Թագաւորութիւնը (դասակարգը) կը բռնաբարուի»։ Եւ բռնակալները բռնի ուժով տիրած են անոր դարերէ ի վեր։

Թագաւորին Որդւոյն առակը ցոյց կուտայ թէ Հրէաները առաջին պատեհութիւնը ունէին Մեսիայի Թագաւորութեան ժառանգակիցները ըլլալու։ Յետոյ՝ Հեթանոսները ընդունեցին Հրաւէրը։ Եւ անոնց մէջ ո՛չ շատ իմաստուններ, եւ ո՛չ ալ զօրաւորներ եղած են, որոնք 18 դարերէ ի վեր կը պատրաստուին Մեսիային Թագաւորութեանը։ «Չէ՞ք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը»։ — Ա. Կորնթ. Զ. 2։

«Հարսնիքի Հանդերձ»ի առակը կը ներկայացնէ Աստուծոյ հետ հաւատքի բարեկամութիւն մը, Քրիստոսի արժանաւորութեամբ։ Այն որ մերժեց զայն, հարսնեւորներուն մէջէն դուրս ձգուեցաւ։ Ասիկա կը նախապատկերացնէ վիճակը ամէն անոնց, որոնք կը մերժեն իրենց մեղաց քաւութեան համար Քրիստոսի զոհաբերութեան բաւարարութիւնը։ Անոնք Ներկայ Ճշմարտութենէն դէպի աշխարհի «դուրսի խաւարը» պիտի քշուին։ Վերջէն սակայն՝ ցաւով — լացով եւ ակռաներու կրճըտումներով — պիտի ըմբռնեն իրենց Թագաւորութեան կորուստը։

Թանկարժէք Մարգարիտը կը պատկերացնէ Թագաւորութեան անգին արժէքը — անիկա արժանի է իր գնոյն՝ մեր ամբողջ ունեցածին։

Թագաւորութեան Ցորենի արտին առակը կը ներկայացընէ ներկայ Դարու Եկեղեցին։ Ցորենը՝ որ գրեթէ մոլորութեան որոմներու առատութենէն խեղդուած էր, եւ որը ի վերջոյ հնձուեցաւ եւ Երկնային ամբարը հաւաքուեցաւ՝ կը ներկայացնէ այն դասակարգը, որը պիտի կազմէ Արդարութեան Արեգակը, որը պիտի ներածէ Մեսիական Թագաւորութեան Նոր Օրը։—Մատթ. ԺԳ. 43։

Տաղանդներու առակը կը ցուցնէ, թէ ի՛նչպէս Յիսուսի ամէն մէկ նուիրուած աշակերտը իր տաղանդներուն վերակեցուն է, եւ թէ իր հաւատարմութեան համաձայն բաժին պիտի ունենայ Թագաւորութեան մէջ։ Ներկայի մի քանի տաղանդներու հաւատարմաբար գործածելը մեծ պատեհութիւններ պիտի բերէ յառաջիկայ Դարուն, օրհնելու աշխարհը։ «Քեզ շատ բաներու վրայ իշխան պիտի դնեմ»։—Մատթ. ԻԵ. 21։

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏԸ

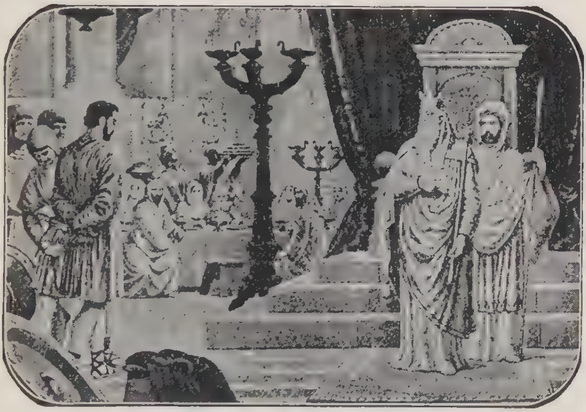

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՈՐԴԻՈՑՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔԸ

ՏԱՂԱՆԴՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱԿԸ

ԱՆԱՌԱԿ ՈՐԴԻՆ

ԴՊԻՐՆԵՐԸ, Փարիսեցիները ու Օրէնքի վարդապետներն էին Անառակ Որդիի առակին մէջ յիշուած Մեծ Եղբայրը, իսկ Մաքսաւորներն ու մեղաւորները՝ իրենց Հօրը Տունէն օտարացած Անառակ որդին էին: Յիսուս ցոյց կուտայ վերադարձող անառակին հանդէպ Աստուծոյ վերաբերմունքը: Նա այսպիսիներուն համար «խնճոյք» մը կը սարքէ, օրհնութիւն մը, որմէ բոլոր փափաքողները կրնան բաժին ստանալ:

Մեծատունին եւ Ղազարոսին առակն ալ միեւնոյն դասը կը նկարագրէ: Հրեից ազգը Մեծատունն էր: Անոր Աստուածային խոստումներու հոգեղէն սնունդի սեղանը առատօրէն զարդարուած էր. անոր հագուստը՝ ընտիր բեհեզը՝ կը ներկայացնէր արդարացումը, որը այլաբանական Քաւութեան օրուայ զոհերուն արդիւնքն էր: Անոր ծիրանի պատմուճանը խորհրդաբանականօրէն կը ներկայացնէր անոր Աստուծոյ Թագաւորութեան հետ միացած ըլլալու պարագան. ծիրանին արդէն Թագաւորութեան խորհրդանշան է: Ղազարոս՝ կը ներկայացնէր մեղաւորաց ու Հեթանոսաց անյոյս վիճակը, որոնք Աբրահամի խոստումներէն բաժին ունենալու անօթի էին, որոնք սակայն Իսրայէլի մերժուելէն առաջ «փշրանքներ» միայն կ՚ստանային:—Մատթ. ԻԳ. 38.

Աղքատ մարդուն վէրքերը կը ներկայացնէին մեղքով — հիւանդ վիճակը. շուները՝ որ կը լզէին զանոնք, կը ներկայացնէին Հեթանոս «շուներ» ու փոխադարձ կաբեկցութիւնը: Ասիկա ցոյց տրուած էր Քանանացի կնոջմով, որուն դուստրը Յիսուս բժշկեց: Անոր Հրէուհի չըլլալուն համար էր որ Յիսուս նախ մերժեց օգնել, ըսելով. «լաւ չէ տղայոց առջեւէն հացը առնել ու շուներուն տալ». բայց նա ըսաւ. «Այո՛ Տէր, սակայն շուներն ալ իրենց տիրոջը սեղանէն ինկած փշրանքներովը կը կերակրուին»: Յիսուս անոր տուաւ փշրանքը:

Հարուստ մարդը, Հրեից ազգը, մեռաւ հանդէպ իր մեծ օրհնութիւններուն: Նա ազգովին քնացաւ Հատէսին մէջ, ու իր վերազարթնումին կ՚սպասէ: Բայց անհատապէս Հրէաները 18 դարերու մեծ նեղութեան շրջանի մը մէջ ինկան, որը խորհրդաբանականօրէն որպէս կրակ ներկայացուած է:

Ղազարոսն ալ մեռաւ հանդէպ իր շնորհազրկման վիճակին, ու ինքզինքը «Աբրահամին գիրկը» գտաւ — Աբրահամի որդի մը եղաւ: Այսպէս ահա՛ Հեթանոսներն ալ Աբրահամի Սերունդը, եւ Աբրահամական Խոստման հոգեղէն մասին ժառանգները եղան:—Գաղ. Գ. 29:

ԱՆԱՌԱԿԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

ՓԻՒՆԻԿ ԱՍՈՐԻ ԿԻՆԸ

ՄԵԾԱՏՈՒՆԸ ԵՒ ՂԱԶԱՐՈՍԸ

ՄԵՌԱԾ ՉԷ ԱՅԼ ԿԸ ՔՆԱՆԱՅ

Երբ Յիսուս տեսաւ Յայրոսի դստեր մահը ողբացողները, արգիլեց զանոնք ըսելով. «Աղջիկը մեռած չէ, այլ կը քնանայ»։ ու արթնցուց զայն։ Մարդ չմեռնիր ա՛յնպէս, ինչպէս անասունը։ Թէեւ մահը թէ՛ մարդուն, եւ թէ՛ անասունին համար կենաց դադարում կը նշանակէ, սակայն Աստուած մարդուն ապագայ կենաց թանկագին խոստումներ տուած է յարութեան շնորհիւ։ Բազմաթիւ ապացոյցներ կան՝ թէ մարդկութիւնը պիտի վերականգնի մահուընէ, ընդունելու համար խոստացուած բաները։ Ասոր համար է որ Ս. Գիրքը մարդուն նկատմամբ այնպէս կը խօսի՝ իբր թէ ան չմեռնիր, այլ կը քնանայ։ Բոլոր ազգաց քնացողներուն զարթնում մը խոստացուած է Յարութեան Առաւօտուն։ Յիսուս կ՚ըսէ թէ բոլոր գերեզմաններուն մէջ եղողները Իր ձայնը պիտի լսեն ու դուրս գան — ոմանք յաւիտենական կենաց՝ որպէս վարձատրութիւն իրենց ներկայ հաւատարմութեան, իսկ ուրիշներ ալ փորձի կամ դատաստանի համար, որոշելու համար իրենց յաւիտենական ճակատագիրը։ — Յովհ. Ե. 28, 29, (Տես գրաբար թարգ.)։

Յիսուս Ղազարոսն ալ արթնցուց։ Երբ Ղազարոս խիստ հիւանդ էր, անոր քոյրերը լուր ղրկեցին Յիսուսին ըսելով. «Տէ՛ր՝ ահա՛ անիկա որ դուն կը սիրես, հիւանդ է»։ Ի զարմանս անոնց, Յիսուս թողուց որ Ղազարոս մեռնի։ Միեւնոյն ժամանակ եղելութիւնը Իր աշակերտներուն իմացուց, ըսելով. «Մեր բարեկամը Ղազարոս կը քնանայ»։ իսկ վերջէն աւելի պարզ լեզուաւ յայտնեց անոնց. «Ղազարոս մեռած է»։ Յիսուս եւ ո՛չ մէկ խօսք ըսաւ մեռելներուն մասին թէ անոնք Երկինք, քաւարան, հոգիներու կայարաններ և կամ դժոխք կ՚երթան, ինչպէս որ մենք ալ ատեն մը կը հաւատայինք։ — Տես Յովհ. Գ. 13։ ԺԱ. 13, 14։ Գործ. Բ. 29-35։

Այս քուն բառը երկար ատենէ ի վեր մահուան խորհրդանշան գործածուած է։ «Աբրահամ իր հայրերուն հետ քնացաւ», եւ իր հայրերը հեթանոսներ էին։ Ս. Պօղոս կը խօսի անոնց մասին «որ Յիսուսով կը քնանան», ու կ՚ըսէ մեզ թէ «Մենք ամէնքս ալ պիտի չքնանանք», ակնարկելով ամէն անոնք, որոնք մինչեւ Մեսիայի Թագաւորութեան հաստատուիլը կենդանի պիտի մնան։

Ասոնք ո՛չ Երկնքին, ո՛չ քաւարանին, ո՛չ հոգիներու կայարաններուն եւ ո՛չ ալ դժոխքի տանջանաց մէջ կը քնանան։ Աստուածաշունչը կ՚ըսէ թէ «Անոնք որ երկրի փոշիին մէջ կը քնանան՝ պիտի արթննան», ոմանք աստղերու նման փայլելու, իսկ ուրիշներ ալ նախատանաց եւ անարգանաց համար, մինչեւ որ ցոյց տան իրենց ապաշխարանքն ու հնազանդութիւնը։ — Դան. ԺԲ. 2։

ԱՅՐԻ ԿՆՈՋ ՈՐԴԻՆ ԿԸ ԶԱՐԹԻ

ՂԱԶԱՐՈՍԻ ԶԱՐԹՆՈՒՄԸ

«ԴՈՒՆ ԵՍ ՔՐԻՍՏՈՍԸ»

ԿԱՓԱՌՆԱՅՈՒՄԸ «ԴԺՈԽՔ ԻՋԱԾ»

Կ ԱՓԱՌՆԱՅՈՒՄԸ՝ որ Յիսուսի ամենաշատ հրաշքներ գործած վայրն էր, ներկայիս աւերակներու կոյտ մ'է միայն: Հոն կատարուած կը գտնենք Յիսուսի մարգարէութիւնը. «եւ դուն Կափառնայում, որ մինչեւ երկինքը բարձրացած ես, մինչեւ դժոխքը — Հադէսը — գերեզմանը — պիտի իջնես»: Այլաբանօրէն՝ այդ քաղաքը երկինքը բարձրացած էր իր ոսկի պատեհութեամբը, որովհետեւ ան Տիրոջը ամենէն շատ յաճախած քաղաքներէն մին էր Իր առաքելութեան ժամանակ: Անոր մեծ պատեհութիւնները սակայն մեծ ալ պատասխանատուութիւն կը նշանակէր. որով Յիսուս ըսաւ անոնց. եթէ այս հրաշքները Սոդոմի եւ Գոմորի մէջ եղած ըլլային, անոնք պիտի ապաշխարէին. ու աւելցուց. «Դատաստանին Օրը, աւելի դիւրին պիտի ըլլայ Սոդոմի եւ Գոմորի քան քեզի»:

Դատաստանին Օրը, անտարակոյս Քրիստոսի Տիրապետութեան Հազարամեայ Օրն է, ուր դատաստանի կամ փորձի պատեհութիւն մը պիտի շնորհուի աշխարհին, բաժնելու համար «ոչխարները» «այծեր»էն — որոշելու համար յաւիտենական կենաց արժանի ու անարժան եղողները: Այդ փառաւոր Դարաշրջանը պատեհութեան, լոյսի եւ շնորհաց օրհնեալ Օր մը պիտի ըլլայ, ուր մեղքի բոլոր խաւարը պիտի անհետանայ: «Աւելի դիւրին» պիտի ըլլայ անոնց, որոնք առանց լոյսի մեղանչեցին, քան անոնց, որոնք մեծ առանձնաշնորհներ ու պատեհութիւններ վայելեցին:

Ս. Գիրք ուսանողները ներկայիս կը տեսնեն թէ Դատաստանի Օրը խիստ սխալ ըմբռնուած է: Անիկա դատապարտութեան ժամանակ մը կարծուած էր, մինչդեռ փորձի ու դաստիարակութեան ժամանակ մը պիտի ըլլայ՝ տեսնելու համար թէ փորձին ներքեւ ո՛վ արժանի, եւ ո՛վ անարժան պիտի ըլլայ յաւիտենական կենաց, որը Ադամի ամբողջ գերդաստանին ապահովելու համար Քրիստոս մեռաւ, եւ անոր փափաքողները Աստուծոյ պայմաններուն հպատակելով միայն պիտի կրնան ստանալ:

Առաջին Դատաստանին Օրը Եդեմի մէջ էր: Հայր Ադամ անհնազանդութեան պատճառաւ մահուան դատապարտուեցաւ: Ամբողջ 6000 տարի իր սերունդն ալ այդ դատապարտութեան տակ մնացած է: Յիսուս մեռաւ՝ որպէսզի այդ դատապարտութենէն բոլորն ալ ազատէ, եւ յաւիտենական կենաց պատեհութիւն մը շնորհէ ամենուն: Դեռ մի քանի հաւատարիմներ, Ընտրեալ դասակարգ մը միայն օրհնուած է: Անոնց դատաստանը կամ փորձը աշխարհինէն առաջ է, որպէսզի անոնք Յիսուսի հետ աշխարհի դատաւորները ըլլան անոնց Հազար տարուայ Դատաստանին Օրը: — Ա.Կորնթ.Զ.2: Գործ.Ժէ. 31: Բ. Պետ. Գ. 8:

ԲԵԹՍԱՅԻԴԱ ՀԱՏԷՍԸ ԻՋԱԾ

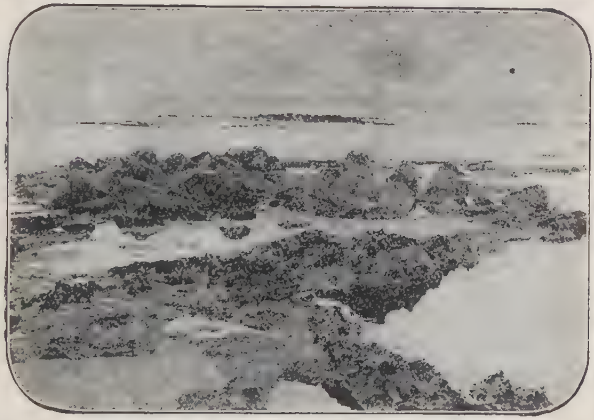

ՏԻՒՐՈՍԸ ՀԱՏԷՍԸ ԻՋԱԾ

ՔՈՐՈԶԻՆԸ ՀԱՏԷՍԸ ԻՋԱԾ

ՈՉԽԱՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅԾԵՐՈՒ ԱՌԱԿԸ

ԱՅՍ առակը կը պատկերացնէ Թագաւորութեան վիճակները, երբ Եկեղեցին փառաւորուած ու Թագաւորութիւնն ալ հաստատուած է: Անիկա պիտի սկսի կատարուիլ, «Երբ Մարդոյ Որդին Իր փառքովը գայ, եւ բոլոր սուրբ հրեշտակները Իր հետը»: Բոլոր ազգերը՝ ներկայիս մահուամբ քնացողներն ալ հաշուելով, փորձի պիտի ենթարկուին Քրիստոսի Դատաստանի Աթոռին առջեւը, որոշելու համար թէ ո՛վ պիտի ուզէ ի բոլոր սրտէ համաձայնիլ Աստուծոյ հետ ու ստանալ Անոր յաւիտենական կենաց օրհնութիւնը, եւ ո՛վ Երկրորդ Մահուամբ պիտի ոչնչանայ:

Անոնք որ չամառ, այծի նման նկարագիր մը զարգացընեն, Մեսիային մերժմանը պիտի արժանանան՝ որը Իր ձախ կողմովը ներկայացուած է: Հազարամեայի վերջաւորութեանը ամբողջ մարդկութեան անջատումի գործը լրացած՝ եւ բոլորն ալ այս երկու դասակարգերէն մէկուն կամ միւսին մէջ զետեղուած պիտի ըլլան: Մէկ դասակարգը «Աստուծոյ պարգեւովը, յաւիտենական կեանք»ով պիտի վարձատրուի, իսկ միւսը՝ անարժան, Աստուծոյ սահմանած պատիժը պիտի ստանայ — ոչնչացում, որը Յունարէն Κόλασιν բառէն թարգմանուած է, եւ որը կեանքէ կտրուիլ կը նշանակէ: «Այն հոգին որ կը մեղանչէ պիտի մեռնի»:

Անոնց ոչնչացումը, այլաբանօրէն, կրակով ներկայացուած է, որը Ենովմի Ձորին կրակովը պատկերացուած էր, ուր որ կ՝ոչնչացնէին Երուսաղէմի աղտեղութիւնները: Ենովմի Ձորը (Յունարէն Կեհենա) ժամանակին խիստ խոր էր: Միայն մեռած դիակները հոն կը նետուէին, նաեւ մեծ չարագործներուն դիակները: Անիկա անյուսութիւն — ոչնչացում կը պատկերացնէր: Յիսուս Երուսաղէմը որպէս պատկեր գործածեց Նոր Երուսաղէմին: Այս ձորը — Գեհենը — կանխապատկերացուց Երկրորդ Մահը, որմէ փրկութիւն պիտի չըլլայ:

Գեհենը՝ հինուց Տօփեթ կը կոչուէր: Երբ Իսրայէլը կռապաշտութեան դիմեց, հոն կանգնեցին Մողոքին կուռքը, որուն շիկացած թեւերուն մէջ ողջ ողջ կը խորովէին իրենց զաւակները որպէս զոհ: Յովսիա՝ բարի Թագաւորը, պղծեց զայն, Երուսաղէմի աղտեղութիւնը հոն թափել տալով:

Մեր բարեպաշտ հայրերը աւելի սոսկալի կուռքեր պատրաստեցին մեզ համար — Դաւանանքի կուռքեր: Անոնք մեզի սորվեցուցած էին առանց զոհելու միլիոնաւոր հեթանոսները, եւ ոչ ընտրուած մանուկները: Բայց անոնց օրը այլեւս անցած է: Փա՛ռք Աստուծոյ: Ներկայիս Աստուծոյ հանդէպ աւելի առողջ ըմբռնում մը, եւ Ս. Գրոց նկատմամբ աւելի ճշգրիտ մեկնաբանութիւն մը ունինք:

ԵՆՈՎՄԻ ՁՈՐԸ — ԳԵՀԵՆ

ՄՈՂՈՔ ՆԱԽԱՏԻՊ ՏԱՆՋԱՆՔԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

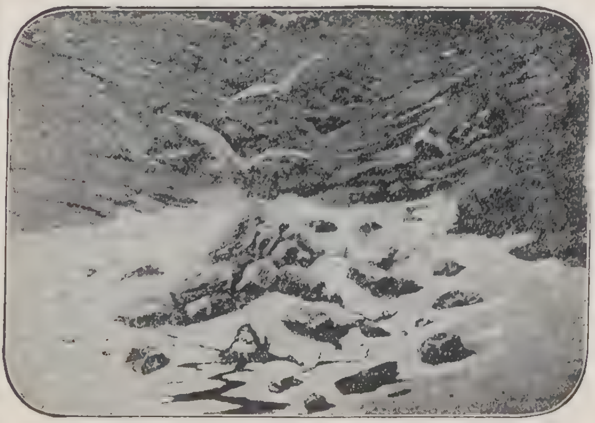

ԳԵՀԵՆԻՆ ՄԻՋ — ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՀԸ ՊԱՏԿԵՐՈՒԱԾ

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ ՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒԱԾ

Ո՛Չ ՄԻԱՅՆ ՅԻՍՈՒՍ և Իր աշակերտները քարոզեցին Թագաւորութիւնը եւ զայն առակներով բացատրեցին, հապա նաեւ այն հրաշքները զոր Յիսուս գործեց՝ նպատակ ունէին նախապատկերացնելու Իր Հազարամեայ Թագաւորութեան ժամանակ կատարելիք աւելի մեծ գործերը։ — Մատթ. Դ. 23։ Եսայի ԼԵ. 5, 6։

Ասիկա կը հասկնանք հետեւեալ խօսքերէն. «Յիսուս, այս բաները ընելով արտայայտեց Իր փառքը»։ Ուրիշ խօսքով՝ Յիսուսի գործքերը նախանշոյլներ էին Իր Փառաւոր Թագաւորութեանը գործին։ Իր հրաշքներէն շատերը Շաբաթ օրը գործուած էին, միեւնոյն նպատակաւ։ Ինչպէս որ գործի վեց օրերը որպէս մեղաց արդիւնք տքնութիւնն ու երկունքը կը պատկերացնեն, նոյնպէս ալ եօթերորդ օրը կը ներկայացնէ Հազարամեան, «Աստուծոյ Ժողովուրդին Հանգիստը», որը ապահովուած է ամէն անոնց՝ որոնք կ'ընդունին զայն Քրիստոսի զոհագործութեան արժանիքովը։

Ջուրին՝ գինիի փոխուիլը, կը ներկայացնէ՝ թէ ի՛նչպէս ներկայի պարզ բաները, ներկայ Ճշմարտութեան պարզութիւնը, Տիրոջը միջոցաւ՝ ապագային, փառաց Հարսանիքի խնճոյքին մէջ՝ Թագաւորութեան ուրախութեանց պիտի փոխուին։

Բորոտներուն մաքրուիլը՝ կը ներկայացնէ մեղաց բորոտութիւնէն մաքրուիլը։ Անիկա որ վերադարձաւ Աստուծոյ փառք տալու, կը ներկայացնէ այն իրականութիւնը՝ թէ միայն «Փոքրիկ հօտ» մը կը գնահատէ այս դարու մեղաց թողութեան շնորհքը։

Հիւանդին բժշկումը՝ կը ներկայացնէ այն մեծ իրողութիւնը, թէ բոլոր հիւանդութիւնները, ըլլան անոնք մտաւորական, բարոյական կամ ֆիզիքական, Մեսիայէն, «Բարի Բժիշկէն», Մելքիսեդեկով պատկերացուած Արքայական Քահանայէն պիտի բժշկուին։

Կոյր աչքերու եւ խուլ ականջներու բացուիլը՝ կը ներկայացնէ այն մեծ իրողութիւնը, թէ որոշեալ ժամանակին բոլոր մարդկութեան գիտակցութեան աչքերն ու ականջները պիտի բացուին, եւ Աստուծոյ փառքը պիտի ղնահատուի։ «Ամէն մարմին մէկտեղ պիտի տեսնէ զԱնիկա»։—Ես. Խ. 5։

Մեր Տիրոջ՝ լերանը վրայ Այլակերպուիլը Թագաւորութեան մէկ ուրիշ պատկերն էր։ Իր աշակերտները չէին գիտեր թէ անիկա արդեօք իրականութիւն մ'էր, թէ ո՛չ տեսիլք մը, մինչեւ որ Յիսուս ըսաւ. «Տեսիլքը մէկու մը մի՛ ըսէք մինչեւ որ Մարդոյ Որդին մեռելներէն յարութիւն առնէ»։ Վերջէն՝ Ս.Պետրոս կը յայտնէր թէ սուրբ լերանը վրայ տեսածնին Մեսիային Թագաւորութիւնը կը ներկայացնէր։—Բ.Պետ.Ա.16-18։

ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԺՇԿՈՒՄԸ

ՏԿԱՐԻՆ ԲԺՇԿՈՒՄԸ Ի ԲԵԹՍԱՅԻԴԱ

«ԵՐԱՆԻ՛ ՀԵԶԵՐՈՒՆ»

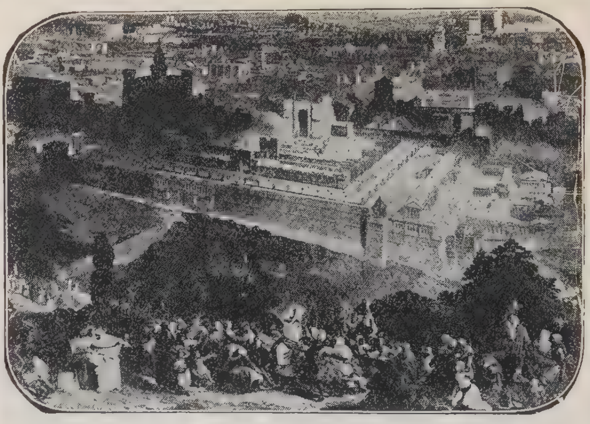

ՈՎՍԱՆՆԱ 'Ի ԲԱՐՁՈՒՆՍ

ՅԻՍՈՒՍ Իր Առաքելութեան վերջաւորութեանը ատենները Բեթանիա եկաւ, Ղազարոսին, Մարթային եւ Մարիամին տունը — Միեւնոյն Ղազարոսին՝ զոր Նա մահուան քունէն արթնցուցած էր։ Մարիամ այս պատեհութիւնէն օգտուելով Տիրոջը ոտքերը Թանկագին Իւղով Օծեց, որուն համար Նա ըսաւ թէ Իր թաղմանը համար օծում մ'էր։—Մատթ.ԻԲ.12։

Միւս օրը՝ Իսրայէլի Թագաւորներուն նման էշու մը վրայ հեծած Երուսաղէմ մտաւ։ Երբ Յիսուս տեսաւ Երուսաղէմը՝ լացաւ անոր վրայ, բացականչելով. «Ո՛վ Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ, որ մարգարէները կ'սպաննէիր ու քեզի ղրկուածները կը քարկոծէիր. քանի՛ անգամ քու տղաքներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձագերը թեւերուն տակը կը ժողվէ, բայց դուք չուզեցիք։ Ահա՛ ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ։ Ինչու որ ասկէ յետոյ պիտի չտեսնէք զիս, մինչեւ (Մեսիային փառաց) այն օրը որ ըսէք, Օրհնեալ է Այն որ Տիրոջը անունովը կուգայ»։ (Մատթ. ԻԳ. 37-39)։ Միեւնոյն ատեն՝ Թագաւորութիւնը լքուած չէ, այլ յետաձգուած։ Մեսիային Հարսը մասամբ միայն Հրէական պիտի ըլլայ։ «Իսրայէլ չտիրացաւ» ցանկալի գլխաւոր շնորհին, հապա Ընտրեալները ստացան զայն։

Բազմութիւնը ըմբռնեց պարագային ոգին թէ Յիսուսը խոստացեալ Թագաւորն էր, եւ որպէս Մեսիայ ողջունեց Զայն։ Անոնք հանդերձներ ու արմաւէնիի ճիւղեր տարածեցին Անոր առջեւը, ըսել ուզելով թէ այսպիսի մեծ Մէկու մը համար Աշխարհին ամենալաւը իսկ շատ չէր։ Միեւնոյն ժամանակ աղաղակեցին, «Ովսաննա՛ Որդւոյ Դաւթի». ո՛վ դու վաղուց ի վեր Դաւիթի ցեղէն խոստացեալ Մեսիայ։ «Օրհնեալ է Այն որ Եհովային անունովը կուգայ»։ — Մատթ. ԻԱ. 9։

Փարիսեցիները՝ որոնք չհաւատացին, այս թափորը սրբապղծութիւն մը համարեցին, եւ ըսին Յիսուսին որպէսզի դադրեցնէ աղաղակը։ Յիսուս պատասխանեց թէ Զաքարիայ Մարգարէ (Թ. 9) ըսած է. «աղաղակէ՛», որով աղաղակ մը պէտք է ըլլայ։ «Եւ եթէ անոնք լռեն, քարերը պիտի աղաղակեն»։ Աստուած յայտարարած էր թէ աղաղակ մը պիտի ըլլայ. որով մարգարէութիւնը պէտք էր կատարուէր։

Մեր Տիրոջ Երուսաղէմի յաղթական մուտքին կը յաջորդէր Տաճարը լումայափոխներէն եւ առուտուր ընողներէն մաքրելու միջադէպը։

ՏԱՆԸ ՄԷՋ Ի ԲԵԹԱՆԻԱ

Կ'ՕԾԷ ՅԻՍՈՒՍԻ ՈՏՔԵՐԸ

ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԱՔՐՈՒՄԸ

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆԸ ԱՐԺԷՔԸ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԸ վստահօրէն կ'ըսէ մեզ թէ Թագաւորութեան առաջնորդող ճամբան դժուարին ու նեղ է. թէ Յիսուսի աշակերտները ըլլալու գինը անձնուրացութիւն եւ խաչակրութիւն է: Շատերը կը զարմանան՝ որովհետեւ խոստումները ա'յսքան սահմանափակուած են, ու չեն վերաբերիր ամէն անոնց որոնք կը ջանան ուղիղը գործել՝ բայց առանց հաւատքի կամ անձնազոհութեան:

Ուղտին՝ Ասեղին ծակէն անցնելու առակը կը պատկերացնէ, թէ ի'նչպէս հարուստը պէտք է վար առնէ իր հարստութեան բեռները՝ եթէ կ'ուզէ ժառանգել Թագաւորութիւնը: Մեծ դրանը վրայ բացուած դռնակը «Ասեղի ծակ» կը կոչուէր:

Ս. Գիրք ուսանողները ներկայիս այնպէս կը բացատրեն, թէ Աստուած Թագաւորութիւնը շահելու գործը դիտմամբ դժուարացուցած է, որովհետեւ խիստ ընտիր փոքրիկ խումբ մը միայն կը փափաքի հաւաքել այն փառաց դիրքին համար: Անիկա փորձութիւնները ա'յնքան սաստկացուցած է, որ միայն սուրբերը պիտի կարենան օգտուիլ Թագաւորութիւնը շահելու պատեհութիւնէն:

Երիտասարդ իշխանը հարցուց Յիսուսին. «Ի՞նչ պէտք է ընեմ որ յաւիտենական կեանք ժառանգեմ»: Յիսուս անոր մատնանշեց Օրէնքը, որը յաւիտենական կեանք կը խոստանար ոեւէ Հրէայի որ կը պահէր զայն: Երիտասարդը պատասխանեց թէ իր կրցածին լաւագոյնը ըրած է, սակայն նորէն կը մեռնէր: Յիսուս սիրեց զայն իր բարի ջանքերուն համար, ու անոր ցոյց տուաւ յաւիտենական կենաց նոր ճամբայ մը, անձնազոհութեամբ, որպէս Իր աշակերտը:—Մարկ. Ժ. 17-25: Հռովմ. Բ. 7: Ը. 17

Երկու սիրելի աշակերտներ խնդրեցին Յիսուսի աջ եւ ձախ կողմերը նստիլ Իր Թագաւորութեանը աթոռին վրայ: Տէրը պատասխանելով ըսաւ. կրնա՞ք (կը փափաքի՞ք) Իմ անձնուրացութեան, ամօթի ու նախատինքի բաժակէս խմել: Կրնա՞ք մկրտուիլ մահուանս — հրաժարիլ անձնական կամքէ՝ ու աշխարհային ամէն առանձնաշնորհումներէ, եթէ այդ է Աստուծոյ ձեզ հանդէպ ունեցած նախախնամութիւնը: — Մատթ. Ի. 22: Մարկ. Ժ. 35-38:

Այս սիրելի աշակերտները պատասխանեցին թէ Տիրոջը օգնութեամբը պատրաստ էին ոեւէ բանի: Նա ապահովցուց զանոնք եւ մեզ, թէ Ինքը պիտի հայթայթէ փորձութիւնները եւ օգնութիւնները, եւ թէ՝ եթէ մինչեւ ի մահ հաւատարիմ մնանք, կենաց պսակ մը պիտի ստանանք: Բայց Թագաւորութեանը պատիւներն ու փառքերը շնորհի համեմատ պիտի չսահմանուին, այլ Արդարութեան: — Մատթ. Ի. 23: Յայտ. Գ. 21: Բ. 10:

«ԱՍԵՂԻՆ ԾԱԿԸ» — ԴՈՒՌԸ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱՑԱԾ ԿՐՕՆՔ

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԻՒՆԵՐ ԿԸ ԽՆԴՐԵՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԸՆԹՐԻՔԸ

ՅԻՍՈՒՍԻ որպէս Իսրայէլի Թագաւորը աւանակի վրայ հեծած Երուսաղէմ մտնելէն հինգ օր վերջը Զատիկը տեղի ունեցաւ, որը Անդրանիկներու Եկեղեցիին ազատագրման պատկերն էր։

Յիսուս Աստուծոյ Գառն էր, աշխարհի մեղքը վերցնելու համար։ Բայց ասիկա կարենալ ընելու համար պէտք էր Զատկուայ Գառնուկը ըլլար։ Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ «Քրիստոս՝ մեր Զատիկը մեզի համար զոհուեցաւ, ուրեմն պահենք տօնը»։ Յիսուս Իր աշակերտներուն հետ կերաւ այլաբանական Զատկուայ Գառը, որմէ վերջ բաղարջ եւ գինի առաւ՝ որոնք իբր Իր մարմինը ու արիւնը կը ներկայացնէին, ու հակապատկեր Զատկուայ Ընթրիքը հաստատեց։

Յիսուսի հետեւորդները պիտի ընէին ասիկա իբր յիշատակ Իր մահուան, որպէս այլաբանական Գառնուկը։ Նա ըսաւ. «Եթէ Մարդոյ Որդիին մարմինը չուտէք ու արիւնը չխմէք կեանք պիտի չունենաք»։ Արդարեւ, սոր արտաքուստ կատարումը ոչինչ պիտի արժէ եթէ ան չպատկերացնէր սրտի փորձառութիւնները։ Յիսուսի հետեւորդները ի բոլոր սրտիւ պարտին ընդունիլ թէ Անոր մահը ամբողջ աշխարհի մեղաց Փրկագինն է. թէ առանց Անոր յաւիտենական կեանք պիտի չըլլայ։ Այս կարգի հաւատացեալները կը կազմեն Անդրանիկներու Եկեղեցին, որոնք աշխարհէն առաջ կեանք կ'ստանան — Առաջին Յարութեամբ։—Յայտ. Ի. 6։

Ս. Պօղոս Վերջին Ընթրիքի շուրջ աւելի խոր նշանակութիւն մը ցոյց կուտայ մեզ։ Յիսուսի բոլոր հետեւորդները Մէկ Հացով մը ներկայացուած են՝ որը կոտրուած է, եւ որոնք բաժին ունին տառապանքի, ամօթի, նախատանքի ու մահուայ Միեւնոյն Գաւաթէն։ (Ա. Կորնթ. Ժ. 16, 17)։ Այսպիսիները միայն Յիսուսի՝ աշխարհի «Մովսէսանման Մարգարէին» փառաւոր «Մարմնոյն» անդամները պիտի ըլլան։ — Գործ. Գ. 19-23։

Աշակերտները թերացան իրարու եւ նոյնիսկ Տիրոջը ոտքերը լուալու։ Յիսուս կատարեց այս ծառայութիւնը որպէս խոնարհութեան դաս մը — եւ ո՛չ թէ իբր ծիսակատարութիւն։ Այս դասին ոգին այն է, թէ ամէն կարելի ծառայութիւն պարտինք ընել իրարու որպէս Քրիստոսի «անդամները»։—Գործ. Թ. 5։ Ա. Կորնթ. ԺԲ. 27։

Ընթրիքէն վերջ Յիսուս 11ին հետ միասին Գեթսեմանի գնաց, ուր որ Յուդայ համբոյրով մը զինքը թշնամիներուն մատնեց, եւ որուն յաջորդեց Յիսուսի կենացվերջաւորութեան յիշատակելի դէպքերը։

ՎԵՐՋԻՆ ԸՆԹՐԻՔԸ

ԳԵԹՍԵՄԱՆԻԻ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

ՅԻՍՈՒՍ ԿԱՅԻԱՓԱՅԻ ԱՌՋԵՒ

«ԷՔՔԷ՛ ՀՕՄՕ՛» — ԱՀԱՒԱՍԻԿ ՄԱՐԴԸ

ՅԱՋՈՐԴ առաւօտուն կանուխ Յիսուսը Պիղատոսին տարին, ամբաստանելով Զայն որպէս քէական յանցաւոր հանդէպ Կայսեր, որովհետեւ Ինքզինքը Թագաւոր կ՚անուանէր։ Իր գլպարտիչները Հրեից առաջնորդներն էին։ Պիղատոս ըմբռնեց զրպարտութեան նենգութիւնը, որով կ՚ուզէին մեռցնել անմնաս անձ մը։ Իմանալով թէ Յիսուս Գալիլիայէն էր, զԱյն Հերովդէսին ղրկեց՝ ինքզինքը պատասխանատուութենէ ազատելու համար։ Բայց Հերովդէս չուզեց Յիսուսի ոեւէ դատապարտութիւն տալ։ Նա լսած էր Անոր հրաշքները, ու վախցած էր։ Իր զինուորները Յիսուսը ծաղրելէ վերջ ետ ղրկեցին Պիղատոսին։ Անոր գրպարտիչները պնդեցին թէ՝ եթէ Պիղատոս զԱյն ազատ արձակէ, ատիկա Հռոմի Կայսրին հանդէպ իր անհաւատարմութիւնը պիտի նշանակէ։

Պիղատոս ջանաց արձակել Յիսուսը, իսկ բողոքողները գոհացնելու համար հրամայեց ծեծել զԱյն։ Սակայն ասիկա չգոհացուց ամբոխը, որ կ՚աղաղակէր, «Խա՛չը հանէ ատիկա»։ Ամենէն վերջը Պիղատոս Յիսուսը աչքառու տեղ մը կայնեցնելով բացականչեց. «Էքքէ՛ Հօմօ՛» — Ահաւասիկ Մարդը։ Դուք Ասոր հաւասար ուրիշ Հրեայ մը չունիք. կ՚ուզէ՞ք խաչել Զինքը։ Խուժանը աւելի յամառօրէն աղաղակեց. «Խա՛չը հանէ Զինքը»։ Ո՛չ մէկ բան աւելի կը կարծրացնէ մարդուն սիրտը քան կրօնական մոլորութիւնները։

Յիսուսը խուժանին իտէալական Թագաւորը չէր։ Եթէ Նա կոշտ, գեղիկ ու գոռոզ մէկը ըլլար՝ աւելի պիտի համապատասխանէր իրենց իտէալական անձնաւորութեան՝ եւ աւելի հաւանօրէն իրենց ազգը պիտի ազատէր Հռովմէական լուծէն, ու Մեծն Աղեքսանդրի պէս նուաճող մը դառնար։ Աշխարհը թէեւ չափով մը ակնածանօք կը նայի Յիսուսին վրայ, սակայն Նա անոնց մարդկային իտէալը չէ, եւ ո՛չ ալ Իր քայլերուն հետեւողները։ Անոնք Յիսուսին հետ արտառոց նկատուած են։ Ինչպէս որ Ս. Յովհաննէս գրեց. «Ինչպէս որ Նա էր, նոյնպէս ալ մենք ենք, այս աշխարհին մէջ»։ — անարգուած՝ մարդկային իտէալական տեսակէտէ։

Մարդկութիւնը կը թերանայ ըմբռնել՝ թէ Քրիստոսի ու Իր հետեւորդներուն նկատմամբ Աստուծոյ նպատակն է խոնարհութեամբ, հեզասրտութեամբ եւ սիրով պատրաստել զանոնք Մեսիական Թագաւորութեան փառաւոր գործին, օրհնելու համար բոլոր մարդութիւնը։ Ներկայ փորձառութիւնները կարեւոր են, վերջէն զանոնք կարեկցող Քահանայութիւն մը ընելու համար։ — Եբր. Բ. 10։ Գ. 1։ Ե. 8-10։ ԺԲ. 11։

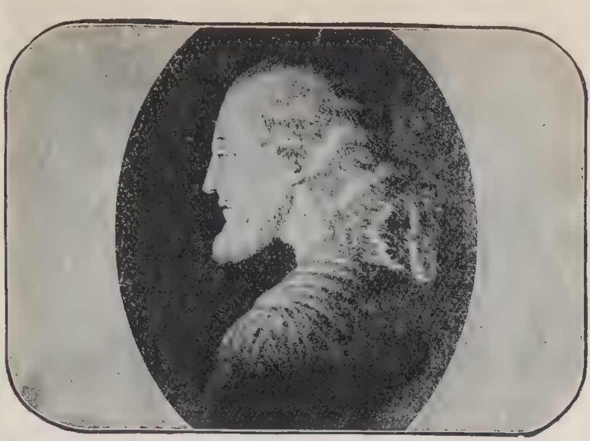

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ ՄԱՐԴԸ

«ԷՔՔԷ՛ ՀՕՄՕ՛» — ԱՀԱՒԱՍԻԿ ՄԱՐԴԸ

ԵՐԿՐԻՍ ԴԻՒՑԱԶՆԵՐԸ — ՄԱՐՏԻԿՆԵՐ

ՄԵՌՆՈՂ ԱՒԱԶԱԿԻՆ ՅՈՅՍԸ

ՊԻՂԱՏՈՍ ժողովուրդին առջեւ ձեռքերը լուաց, ցոյց տալով իր անմեղութիւնը Յիսուսի մահուան խնդրոյն մէջ. ու ապա տուաւ դատապարտութեան պէտք եղած հրամանները: Հռովմէական Կառավարութիւնը՝ Հռովմէական քաղաքացիի տեսակէտէ Զինքը բոլորովին անմեղ կը գտնէր. բայց ուրիշներու հետ ունեցած վերաբերումները պէտք էր որ հաշտարար ըլլային:

Միեւնոյն ժամանակ երկու աւազակներ ալ խաչուեցան Յիսուսի հետ, որուն գլխուն վերեւ Իր խաչուելուն յանցանքը գրուած էր. «Յիսուս. Հրեից Թագաւորը»: Խաչելութեան նման ցաւատանջ մահեր քիչ կան:—Մատթէոս Իէ. 37:

Աւազակներէն մէկը կը ծաղրէր Յիսուսը ըսելով. եթէ Աստուծոյ Որդին, Մեսիան ու Թագաւորն ես, ապացուցուր մեզ խաչէդ վար իջնելով: Եթէ Յիսուս Իր կեանքը փրկէր, չէր կրնար աշխարհին Փրկիչն ու Թագաւորը ըլլալ, որովհետեւ Իր մահուամբը միայն կրնար վերցնել Ադամին ու իր սերունդին վրայ ծանրացող Մահուան Դատավճիռը: Յիսուս կամաւորապէս մեռաւ, զոհաբերական մահուամբ:

Միւս աւազակը պաշտպանեց Յիսուսը, ըսելով թէ Նա յանցանք մը չէ գործած, մինչդեռ իրենք արդար պատիժ մ'էր որ կ'ստանային:

Ասկէ վերջ, ապաշխարող աւազակը Յիսուսի դառնալով ըսաւ. Տէ՛ր՝ եթէ դուն Թագաւոր մ'ես, երբոր Թագաւորութեամբդ գաս, յիշէ զիս խեղճ աւազակս — ինծի շնո՛րհք մը ըրէ: Յիսուս պատասխանեց. Ա՛մէն. այսինքն՝ Այդպէս թող ըլլայ — ինչպէս որ կը խնդրես: Թէև այնպէս կը թուի թէ Երկնից ու Երկրի մէջ բարեկամ մ'իսկ չունիմ, բայց կ'ըսեմ քեզի այս մթագնած օրը, դուն Ինձ հետ Դրախտը պիտի ըլլաս: Իմ Թագաւորութիւնս պիտի հաստատուի, որուն ազդեցութեան ներքեւ Երկիրը Դրախտի մը պիտի վերածուի, ու դուն հոն պիտի վարձատրուիս:

Մեր Աստուածաշունչի Թարգմանութեանը մէջ ստորակէտին սխալ դրուիլը մեզ բոլորովին մոլորեցուցած է: Կրնանք վստահ ըլլալ թէ Յիսուս այդ օրը Դրախտ չգնաց, որովհետեւ Դրախտը դեռ հաստատուած չէր: Ասկէ ի զատ՝ երեք օր վերջը երբ Նա մեռելներէն յարութիւն առաւ, ըսաւ Մարիամին. «Ես դեռ Հօրս քովը ելած չեմ»: Ս. Պետրոս կ'ըսէ մեզ թէ Նա մեռած էր, և թէ Անոր հոգին երրորդ օրը մահուընէ յարութիւն առաւ: (Գործ. Բ. 31): «Բոլոր ժողովուրդը» պիտի օրհնուի Մեսիայի Թագաւորութեամբ, սակայն ապաշխարութիւնը աւելի կանուխ օրհնութիւններու կը պատրաստէ աւելի նուազ «ծեծ»ով:

ՑԻՍՈՒՍ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՊՐԵՏՈՐԻԱՅԷՆ

ՓՐԿԱԳԻՆԸ

ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ ԳԻՇԵՐԸ

«ՀՈԳԻՈՎ ԿԵՆԴԱՆԱՑԱԾ»

ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ աշակերտները դեռ աշխարհիկ մարդեր էին, Հոգեգալուստէն առաջ չէին կրնար հոգեւոր բաներ ըմբռնել: Որով՝ պէտք էր որ Յիսուսին յարութիւնը մարդկային ձեւերով ցոյց տրուէր: Մի՛միայն հաւատացեալները կ'ստանան Հոգեգալստեան լուսաւորութիւնը: Նախ եւ առաջ Անոնք պարտ էին հաւատալ, նոյնպէս եւ գիտնալ թէ Նա այլեւս մարդ չէր, հապա դարձեալ հոգեղէն էակ մը:

Գողգոթայէն երեք օր վերջը իւղաբեր կանայք գերեզմանը դատարկ գտան: Մարիամ Յիսուսին հանդիպեցաւ, բայց չճանչցաւ զԱյն, որովհետեւ պարտիզպանի երեւոյթ ունէր: Յիսուս Ինքզինքը Իր նախկին ձայնի շեշտերովը ճանչցուց, ըսելով. «Ես դեռ Իմ Հօրս ու ձեր Հօրը, Իմ Աստուծոյս ու ձեր Աստուծոյն քովը ելած չեմ»: Լուրը տարածուեցաւ: Ս. Պետրոս ու Ս. Յովհաննէս զարմացան. ու երկուքն ալ գերեզմանը վազեցին, բայց պարապ գերեզմանէն ու ծալլուած հանդերձներէն զատ ուրիշ բան չտեսան:

Յետոյ՝ միեւնոյն օրը, անոնցմէ երկուքը Էմմաուս կ'ուղեւորէին: Անոնք տաք վիճաբանութեան մէջ էին՝ երբ Յիսուս անոնց միացաւ, սակայն տարբեր կերպարանք մ'ունենալուն համար անոնց անճանաչելի էր: Նա համբերութեամբ անոնց բացատրեց խորհրդապատկերներն ու մարգարէութիւնները, որոնք կանխագուշակած էին Յիսուսին մահը, ըսելով. «Այսպէս կը վայելէր Մեսիային չարչարուիլ ու Իր փառքը մտնել»: Վերջէն՝ անոնք իրենց փորձառութիւնը պատմելով ըսին. «Չէ՞ որ սիրտերնիս մեր ներսիդին կը բորբոքէր, երբ Նա մեր հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ, ու գիրքերը կը մեկնէր մեզի»: Ընթրիքի ժամանակ, Նա Ինքզինքը անոնց յայտնեց, ու ապա աներեւութացաւ:

Միեւնոյն իրիկունը անոնցմէ շատեր վերնատան մը մէջ համախմբուած էին օրուայ արտասովոր անցուդարձերուն շուրջ խօսակցելու, ու Հրէաներէն վախնալնուն համար դռները գոցած ու նիգերը դրած էին: Մինչդեռ դռները դեռ գոց էին՝ մէկէն ի մէկ Յիսուս երեւցաւ անոնց մէջ, կրկին տարբեր երեւոյթով մը: Այս անգամ Նա Իր մահուընէն առաջուայ անձնական նմանութեամբը երեւցաւ, որը վախցուց զանոնք, թէեւ Նա ըսաւ անոնց թէ իրենց տեսածը մարմին եւ արիւն է, որուն իբր ապացոյց կտոր մը ձուկ կերաւ: Նա այլեւս մարմնեղէն Յիսուսը չէր. Նա Իր յարութեան ժամանակ Իր հոգեղէն վիճակին վերադարձաւ: (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 44): Սակայն զօրութիւն ունէր մարմին զգենալու, ինչպէս որ սուրբ հրեշտակները (եւ նոյնիսկ Ինքը Իր մարդեղութենէն առաջ) ըրած էին:

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱՒ

ԴԷՊԻ ԷՄՄԱՒՈՒՍ

ԷՄՄԱՒՈՒՍ — ՆԱ Կ'ԱՆԵՐԵՒՈՅԹԱՆԱՅ

ԿԱՍԿԱԾՈՏ Ս. ԹՈՎՄԱՍԸ

ՅԱՋՈՐԴ Կիրակին՝ Յիսուս դարձեալ երեւցաւ — վերնատան մէջ — ուր Ս.Թովմաս ալ ներկայ էր։ Նա յանդիմանած էր իր եղբայրները իրենց դիւրահաւանութեանը համար, երբ իրեն պատմած էին թէ տեսած են Յիսուսը. ու ըսած էր թէ ինքը չկրնար հաւատալ, մինչեւ որ չշօշափէ գամերուն ու նիզակին վէրքերը։

Յիսուս դարձեալ Իր խոնարհութեան մարմնին նման բայց տարբեր մարմնով մը երեւցաւ, գամերուն ու նիզակին վէրքերովը միասին։ Նա ստիպեց Թովմասը որպէսզի համոզուի, բայց ըսաւ թէ աւելի երանելի են անոնք որոնք լիուլի կը հաւատան առանց այս ապացոյցներուն։—Յովհ. Ի. 26-29։

Ս. Գիրքը կ'ըսէ մեզ թէ Յիսուս Իր յարութիւնէն ի վեր այլեւս հոգեղէն էակ մ'է. ինչպէս որ Ս. Պօղոս ալ կը յայտնէ թէ ամբողջ Եկեղեցին պէտք է փոխուի, որովհետեւ «մարմին եւ արիւն չեն կրնար Աստուծոյ Թագաւորութիւնը ժառանգել»։ Մենք բոլորս ալ պէտք է փոխուինք Իրեն նման հոգեղէն էակներ կարենալ ըլլալու համար, որը ապահովաբար կը նշանակէ թէ Նա այլեւս մարմին չէ։ Նա «Մարմնով մեռաւ, եւ հոգւով (որպէս հոգի) կենդանացաւ», կը գրէ Ս.Պետրոս, Ա.Պետ.Գ.18։

Յիսուս Իր յարութիւն առած օրը երեք անգամ երեւցաւ Իր հետեւորդներուն, եւ հինգ անգամ եւս յաջորդ երեսուն եւ ինը օրերուն — կարճ ժամանակի մը համար։ Ասիկա մէկ մասն էր այն մեծ դասին, թէ Յիսուս այլեւս մեռած չէր, եւ ո'չ ալ այլեւս մարմին — թէ Նա «խիստ բարձրացած» էր։—Փիլիպ. Բ. 9։ Յովհ. Զ. 62։

Տարսոնցի Սօղոսը յարութիւն առած ու փառաւորուած Յիսուսին մէկ նշոյլը տեսաւ որը կէս օրուայ արեւէն աւելի պայծառ էր, եւ այս կարճատեւ նշոյլը իր աչքին լոյսը կորսնցնելու պատճառ եղաւ։ Եթէ Յիսուս յարութիւնէն վերջը 40 օրուայ տեւողութեան այսպէս երեւնար Իր աշակերտներուն՝ անոնք պիտի սարսափէին, չփոթուէին, չկարենալով ըմբռնել եղելութիւնը։ Ս.Պօղոս ակնարկելով այն նշոյլը որով տեսաւ փառաւորուած Յիսուսը, կ'ըսէ. «Նա ինծմէ տեսնուեցաւ, որպէս վիժածի մը», (մէկը որ ժամանակէն առաջ ծնած է)։ Անոր այս խօսքերուն բացատրութիւնը սա է, թէ Աստուծոյ բոլոր ժողովուրդին Անդրանիկներու Եկեղեցին՝ յարութեամբ հոգեղէն վիճակներու մէջ պիտի ծնին, եւ այսպէս փոխուած պիտի տեսնեն Մեսիան, այնպէս, ինչպէս որ է, Իր մեծ փառքովը։ Սակայն Սօղոս Զինքը ժամանակէն առաջ տեսաւ։—Ա. Յովհ. Գ. 2։

ՅԻՍՈՒՍ ԳԱԼԻԼԻԱՅԻ ՄԷՋ Կ'ԵՐԵՒՆԱՅ

«ՆԱ ՕՐՀՆԵՑ ԶԱՆՈՆՔ»

ՆԱ ԻՆԾՄԷ ԱԼ ՏԵՍՆՈՒԵՑԱՒ — Ս. ՊՕՂՈՍ

ՀՈԳԵԳԱԼՍՏԵԱՆ ՀԱՆԳԻՍՏԸ

ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏԸ՝ յիսուներորդ օրը՝ Յոբելեան օր մ՚էր, ինչպէս որ յիսուներորդ տարին՝ Յոբոլեան տարի մ՚էր։ Յիսուներորդ օրը Շաբաթ Օրուայ շրջանի մը կը հետեւէր (7 անգամ 7՝ կ՚ընէ 49), ինչպէս որ այլաբանական Յոբելեան Տարին՝ Մեսիական Թագաւորութիւնը, աշխարհը փառաւոր հանգիստի մը պիտի առաջնորդէ, ու Աստուծոյ հետ Նոր Ուխտի յարաբերութեան մը, նոյնպէս ալ հակապատկեր Յոբելեան օրը՝ հաւատացեալները Հոգեգալստեան օրը հանգստեան մը առաջնորդեց։ Այսպէս կը բացատրէ Ս. Պօղոս. «Մենք որ կը հաւատանք՝ հանգիստը կը մտնենք»։ Բոլոր ճշմարիտ Քրիստոնեաները կարող են հաւատքի հանգստեան Շաբաթ մը պահել եւ ամէն ատեն յուսալ, եւ ո՛չ թէ միայն Եօթերորդ կամ առաջին Օրը։ Քրիստոսի զոհագործութեան վրայ ունեցած հաւատքնուն շնորհիւ, ամէն օր իրենց համար հանգստեան օր մ՚է — Շաբաթ մը հոգիին համար — կանխաստուէր մը Երկնային Հանգստեան։

Ո՛չ ոք կրնար մտնել այս ճշմարիտ Շաբաթին հանգիստը, մինչեւ որ Յիսուս ճամբան բացաւ։ Իր մահը կարեւոր էր որպէս Մարդուն Փրկագինը։ Իր յարութիւնն ալ կարեւոր էր, որպէսզի կարենար այդ Փրկագինը մեզի յատկացնել։ Նա Երկինք համբարձաւ՝ որպէսզի հոն Աստուծոյ առջեւ ներկայանայ, որպէս բարեխօս Իր աշակերտներուն։ Անոնց անկատարութիւնները ծածկելու, եւ անոնց զոհը Աստուծոյ ընդունելի ընելու համար Իր արժանիքը անոնց կը վերագրէ, որպէսզի անոնք Իրեն հետ չարչարուին, Իրեն հետ ալ կարենալ փառաւորուելու համար։ Որովհետեւ հաւատարիմներուն աւելի կատարեալ հանգիստ մը կը մնայ, որը յարութեամբ «փոխուել» ու ժամանակ պիտի ստանան։ — Եբր. Դ. 3, 9, 11։

Յիսուսի կարգադրութեան համաձայն, Առաքեալները պէտք չէր որ սկսէին իրենց գործը մինչեւ որ ընդունէին Հոգեգալուստի օրհնութիւնը — Ս. Հոգին — Աստուծմէ որպէս որդիներ ընդունուած ըլլալնուն արտայայտութիւնը։ Միակ բանը որ ըրին իրենց ընդունուելէն առաջ՝ Յուդային յաջորդ մը ընտրելն էր, սակայն, որոշ կերպով կը տեսնենք թէ Աստուած երբեք չճանչցաւ անոնց ընտրութիւնը։ Յարմար ժամանակին՝ Աստուած ի յայտ բերաւ Ս. Պօղոսը, տասնեւերկուերորդ Առաքեալը ըլլալու համար — Նոր Երուսաղէմի տասնեւերկու հիմնաքարերէն մին։ (Յայտ. ԻԱ. 14)։ Այն ենթադրութիւնը թէ «Եկեղեցւոյ Հայրեր»ը Առաքելական Յաջորդներ էին՝ մեծ սխալ մ՚էր, որը շատ մը սոսկալի մոլորութեանց պատճառ եղաւ։

«ԵՍ ԴԱՐՁԵԱԼ ՊԻՏԻ ԳԱՄ»

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ԴԻՏԷ — Ս․ ՊԵՏՐՈՍ․ ՀՌՈՎՄ

ՀԱԶԱՐԱՄԵԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՊԱՏԿԵՐԸ — ԵՍ․ ԺԱ․ 6

ՀՈԳԵԳԱԼՍՏԵԱՆ ՔԱՐՈԶՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԻԱՅՆ Տասն եւ երկուքը Յիսուսի կողմանէ մասնաւորապէս ձեռնադրուած էին Եկեղեցիին ներկայացուցիչներ ըլլալու։ Անոնց որոշումները երկրի վրայ պիտի կապէին այն բաները, որոնք Երկնքի մէջ կապուած էին. եւ Երկրի վրայ պիտի արձակէին այն բաները, որոնք ըստ Աստուծոյ արձակուած էին։ Նո՛յն իսկ ասոնք չստացան Երկնաւոր Հօր վաւերացումը մինչեւ Հոգեգալուստ՝ ուր ստացան Ս. Հոգին։ Ըստ Ս. Գրոց, ո՛չ ոք թոյլատրուած է քարոզել կամ ուսուցանել, բացի անոնցմէ որոնք ընդունած են Աստուծոյ Ս. Հոգին։ Եւ ամէն անոնք որոնք ընդունած են այդ Հոգին, Աստուածային իշխանութիւն ունին քարոզելու. ընաւ կարեւորութիւն չտալով աշխարհային ձեռնադրութեանց։ — Եսայի ԿԱ. 1։

Մեզի ըսուած է՝ թէ ասիկա է մարգարէական խօսքերուն նշանակութիւնը, որը կը վերաբերի թէ՛ Յիսուսին, Գլուխին, եւ թէ՛ Եկեղեցիին, Իր Մարմինին. «Տէր Եհովային Հոգին վրաս է . վասն զի Նա Զիս օծեց աղքատներուն աւետիս տալու»։ Ամէն անոնք որոնք ընդունած են Աստուածային այս օծումը, Աստուածային պաշտօն ունին քարոզելու Աւետարանը։ Իսկ անոնք որ չեն ստացած Երկնային այս իշխանութիւնը, չեն կրնար Աստուծոյ դեսպանները ըլլալ։

Որպէս կատարում Յիսուսի խօսքերուն՝ թէ «Քեզի կուտամ Թագաւորութեան Բանալիները», Ս. Պետրոս խորհրդաբանական երկու Բանալիներ գործածեց Աւետարանին նկատմամբ։ Առաջին Բանալին՝ Հոգեգալստեան Օրը. բանալով Հրեից առջեւ Ս. Հոգւոյ չղացմամբ Քրիստոսի Մարմինը, Եկեղեցին ըլլալու Հրաւէրին դուռը։ Երեք ու կէս տարի վերջը նա միւս Բանալին ալ գործածեց, Հեթանոսաց առջեւ բանալով միեւնոյն Հրաւէրին դուռը։ Կոռնէլիոս՝ Քրիստոսի անդամակցութեան առաջին Հեթանոսն էր։

Ամենասրբագոյն Հրէաներէն հազարաւորներ, Աստուծոյ հրամանին հպատակելով, կանուխէն Երուսաղէմ եկան Հոգեգալուստը տօնելու։ Այս կարգի հազարաւորներ հմայուեցան Հոգեգալստեան քարոզէն, որմէ ստացած օրհնութիւնն ու լոյսը իրենց հետ տարին աշխարհի ամէն կողմերը։

Բայց դեռ երկրորդ Հոգեգալուստի օրհնութիւն մ'ալ պիտի ըլլայ։ Մի՛միայն Տիրոջը մասնաւոր ծառաներն ու աղախիններն են որ կը մասնակցին առաջինին ու կը տիրանան Թագաւորութեանը։ Մեսիայի Թագաւորութեան ներքեւ Աստուծոյ հոգին ամէն մարմինի վրայ պիտի թափուի։ — Յովել Բ. 28, 29։ Գործ. Բ. 16-18։

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԼԻՆԵՐԸ Ս. ՊԵՏՐՈՍԻՆ

Ս. ՊԵՏՐՈՍ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՔԱՐՈԶԷ

Ս. Գ. Ռ. Մ. ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՒԱՔԱԺՈՂՈՎԸ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԸՆՏԻՐ ԱՆՕԹԸ

ՅԻՍՈՒՍ Ս. Պօղոսին համար ըսաւ. «Անիկա Ինծի ընտիր անօթ մ'է, Իմ Անունս Հեթանոսաց տանելու համար»: (Գործ. Թ. 15): Մենք նախ զինքը տեսանք անոնց հետ, որոնք հաճութիւն տուին Ս. Ստեփաննոսի մահուանը: Ասկէ յետոյ նա աւելին անդին կը հրջէր «մահ եւ հալածանք սպառնալով Տիրոջը աշակերտներուն»: — Գործ. Թ. 1:

Մենք կը հիանանք, երբ կը տեսնենք Ճշմարտութեան զօրութեան կերպարանափոխիչ ազդեցութիւնը մարդկային մտքին վրայ: Սակայն, պէտք է յիշենք թէ Աստուած երբե՛ք չբռնադատեր ազատ կամքը: Ս. Պօղոսի «Հաւատափոխութեան» խնդրոյն մէջ, Յիսուս միայն ցոյց տուաւ ուղիղ մարդու մը՝ թէ ի՛նչ բանի մէջ կը սխալէր, եւ թէ՝ ի՛նչ պատեհութիւններ կրնար ունենալ Աստուծոյ կողմանէ առաջնորդուած ընթացքի մը մէջ:

Յուդային յաջորդը Ս. Պօղոսն էր: 12 Առաքեալներ պէտք է ըլլային Գառնուկին — 12 աստղերէ բաղկացած պսակ մը Եկեղեցւոյ ճակտին վրայ — Նոր Երուսաղէմի 12 հիմերը, որոնց վրայ քանդակուած են Գառնուկին 12 Առաքեալներուն անունները: Մենք կը հաւատանք թէ Ս. Պօղոսին անունն ալ անոնց մէջն է: Ասիկա համաձայն է այն վկայութեան հետ՝ թէ նա ո՛չ մէկ բանով ամենամեծ Առաքեալներէն ետ կը մնար, եւ թէ՝ անոնց բոլորէն աւելի տեսիլքներ եւ յայտնութիւններ ունէր: Մատաթիան Հոգեգալուստէն առաջ ընտրուած էր, սակայն Աստուծմէ երբե՛ք չէր ճանչցուած:

Ս. Պօղոս Առաքեալներուն մէջ ամենէն համբաւաւորն է, որոնց բոլորն ալ հիանալի նկարագիրներ էին: Միւս Առաքեալներուն հետ, Ս. Պօղոս ալ ոեւէ մէկումը յաւիտենական տանջանքի մասին ոչինչ ունէր ըսելիք: Ան ըսաւ՝ թէ անոնք որ ի վերջոյ անարժան կը գտնուին, «յաւիտենական սատակումով պիտի պատժուին»: Ս.Պօղոսն էր որ մասնաւորապէս ցոյց տուաւ թէ Յիսուս երկրորդ անգամ պէտք է գայ, ու պէտք է թագաւորէ, մինչեւ որ բոլոր թշնամիները Իր ոտքերուն տակը դնէ: Այս ընտիր ներկայացուցիչին միջոցաւ Յիսուս մեզի ղրկեց շատ մը մանրամասնութիւններ բարիներուն եւ մեղաւորներուն յարութեան, ինչպէս նաեւ Քրիստոսի Երկրորդ Գալստեամբ Եկեղեցւոյ «փոխուելուն», Նեւին ըլնոյթին, եւ այլնի նկատմամբ: Եթէ Ս. Պօղոսին թուղթերը դուրս ձգուած ըլլային, ո՛րքան մեծ պիտի ըլլար մեր տգիտութիւնը շատ մը նիւթերու նկատմամբ: — Հռովմ. Զ. 23: Ա. Կորնթ. ԺԵ. 25: Գործ. ԻԴ. 15: Ա. Տիմ. Բ. 4: Ա. Կորնթ. ԺԵ. 45-54: Բ. Թես. Բ. 1-4, 7, 8:

Ս. ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՔԱՐՈԶԷ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

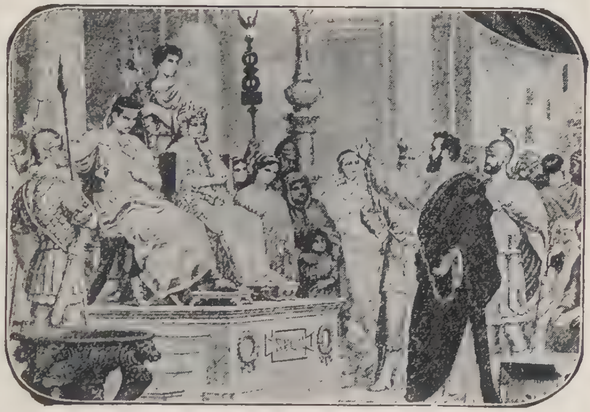

Ս. ՊՕՂՈՍ ՓԵՍՏՈՍԻ ԱՌՋԵՒ

Ս. ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՔԱՐՈԶԷ ՀՌՈՎՄԻ ՄԷՋ

ՀԵԹԱՆՈՍՆԵՐԸ ԺԱՌԱՆԳԱԿԻՑՆԵՐ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ՝ Աբրահամին հետ ըրած Ուխտը կը վստահացնէր թէ մարդկութեան համար Իր սահմանած բոլոր օրհնութիւնները անոր սերունդին միջոցաւ պիտի գան։ Հրէաներն էին Աբրահամի մարմնեղէն սերունդը, եւ պատշաճօրէն անոնց կը պատկանէին խոստումները։ Սակայն, Աբրահամի հաւատքը ունեցող բոլոր Հրէաները Յիսուսի հետ Մեսիական Թագաւորութեան ժառանգակիցներ ըլլալու պատեհութիւնը ունենալէ վերջ՝ Աստուած Ս. Պետրոսի միջոցաւ գործածեց Թագաւորութեան երկրորդ Բանալին։ Նա Հեթանոսաց առջեւ բացաւ պատեհութեան դուռը, որպէսզի անոնք ալ Մեսիական Թագաւորութեան մէջ Յիսուսի հետ ժառանգակիցներ ըլլան։

Հոգեգալուստէն երեք ու կէս տարի վերջը Տերոջը հրեշտակը Կոռնէլիոսին երեւցաւ ըսելով՝ թէ հիմա Աստուած պատրաստ է ընդունելու իր աղօթքները եւ բարեպաշտութիւնը։ Նա ըսաւ անոր որպէսզի Յոպպէ գտնուող Ս. Պետրոսին ետեւէն մարդ ղրկէ, որմէ հաւատալու կարեւոր «խօսքեր» պիտի լսէ, որպէսզի կարենայ լիուլի ընդունուիլ Աստուծմէ ու ստանալ Ս. Հոգին։

Ս. Պետրոսը բերելու համար երեք հոգի ղրկուեցան։ Միեւնոյն ատեն Աստուած պատրաստեց Առաքեալը։ Անոր ըսուեցաւ թէ ինչ որ Աստուած կը մաքրէ այլեւս ինքը պիղծ պէտք չէ նկատէ։ Պետրոս այս տեսիլքը իրեն այցելուներուն վերագրեց, ու շուտով Կոռնէլիոսին տունը գնաց։ Նա սկսաւ պատմել անոնց Յիսուսի իրական պատմութիւնը· Անոր մահը, Յարութիւնը, Եկեղեցիին կոչը, Անոր Հարսը ըլլալու — որը իր արժանաւորութիւնը պիտի ապացուցանէր մինչեւ ի մահ ցուցադրած հնազանդութեամբն ու հաւատարմութեամբը։

Մինչ դեռ Ս. Պետրոս դեռ կը խօսէր՝ այս ուխտուած մարդիկը Ջուրի պէս կը խմէին Առաքեալին Աւետիսը, բոլորովին ընդունելով աշակերտութեան պայմանները։ Այն ատեն, Աստուած, որպէս ապացոյց զանոնք ընդունելուն՝ նշան մը տուաւ Հոգիին Նուէրովը, որը բոլոր Քրիստոնեաներուն հասարակ բան մ'էր Այս Դարու սկզբնաւորութեանը ժամանակ։ Ս. Պետրոս զարմացած, ըսաւ. եթէ ասոնք ստացան Ս. Հոգին, ուրեմն ո՞վ կըրնայ արգիլել զանոնք Ջուրի մկրտութենէն, որը Քրիստոսի հետ մեռնելու իրենց ուխտին պատկեր մ'է միայն։ Հոս ահա՛ Հեթանոսները առաջին անգամը ըլլալով սկըսան պատուաստուիլ Հռովմայեցւոց ԺԱ. 17ի «Ձիթենիի Ծառ»ին վրայ։

ԿՈՌՆԵԼԻՈՍԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

Ս. ՊԵՏՐՈՍ ԿՈՌՆԵԼԻՈՍԻ ՏՈՒՆԸ

ԿՈՌՆԵԼԻՈՍ Ս. ՀՈԳԻՈՎ ԿՆՔՈՒԱԾ

ԱՆՏԻՈՔԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ՀԵՏԶ ՀԵՏԷ Աւետարանի Պատգամը Հեթանոսաց մէջ ալ լսող ականջներ գտաւ, թէեւ թիւով քիչ։ Հրեից Օրէնքի դաստիարակութիւնը Աստուածային մասնաւոր օրհնութիւն մ'էր անոնց համար, անոնցմէ ոմանք Աւետարանին պատրաստելու դիտաւորութեամբ։ Առաջին եկեղեցին՝ ուր Հեթանոսները մեծամասնութիւն կը կազմէին, Անտիոքինն էր։ Հոն գտնուող եղբայրներուն մէջ աչքի կը զարնէին Բառնաբաս եւ Շմաւոն, իսկ վերջէն ալ Ս. Պօղոս։ Անտիոքի մէջ էր որ Յիսուսի հետեւորդները առաջին անգամ Քրիստոնեայ կոչուեցան։ Շատ մը Քրիստոնեաներ կը բաղձան՝ ըսելով որ, երանի՜ թէ անկէ՝ ի զատ ուրիշ անուն մը երբե՛ք ընդունուած չըլլար։

Անտիոքի Եկեղեցին՝ ըստ Աստուածաշունչին, խիստ պարզ կարգադրութիւններ ունէր, նման անոնց, որոնք Յիսուս ու Առաքեալները գործածեցին։ Կարգեր և ծէսեր դեռ մուտք գտած չէին, դուրս վանելու համար Քրիստոսի պարզութիւնը, անոնց տեղը հաստատելով աստուածպաշտութեան ձեւակերպութիւններ միայն։ Անոնք կը համախմբուէին՝ որպէսզի աճին ու զարգանան շնորհաց, գիտութեան եւ սիրոյ մէջ, ու օգնեն իրարու նեղ ճամբուն մէջ։ Երբ իրենց ուսումնասիրութեանց մէջ բաւական յառաջացան՝ ահա՛ լեցուեցան աւետարանչական ոգւով. որով առաքելութիւն մը կազմեցին, որը պիտի առաջնորդուէր Ս. Պօղոսէն ու Բառնաբասէն։

Ասկէ քիչ վերջը Եկեղեցիին վրայ կը հասնէր Ներոնի եւ Դիոկղետիանոսի սոսկալի հալածանքները։ Հռովմի այս կայսրերը ճանճրոյթէ թեթեւացում եւ զբօսանք կը գտնէին այն սոսկալի չարչարանքներուն մէջ զոր Յիսուսի անմեղ հետեւորդներուն վրայ կը գործադրէին, որոնց այս աշխարհին մէջ ունեցած պաշտօնն է «ամէն մարդու բարիք ընել, երբ պատեհութիւն կ'ունենան, մա՛նաւորապէս հաւատքի ընտանիքին», ու պատրաստել ինքզինքնին ու զիրար ընկերակիցներ ըլլալու Փրկչին հետ գալիք Թագաւորութեանը մէջ։

Ինչո՞ւ Աստուած թոյլատրեց հալածանքը։ Պատասխանը այն է՝ թէ հաւատքի փորձութիւնները ու Աստուծոյ հանդէպ հնազանդութիւնը ա՛յնքան կարեւոր են Յիսուսի հետեւորդներուն՝ ո՛րքան որ էին Իրեն, եւ միեւնոյն նպատակին համար — նկարագիր զարգացնել եւ բիւրեղացնել։ Ասոնք կը համապատասխանէին Յիսուսի անձնական հալածանաց եւ խաչելութեան։ Նա այսպէս բացատրեց, ըսելով. «Պէտք էր որ Մարդոյ Որդին չարչարուէր եւ Իր փառքը մտնէր»։ Ընտրեալները Անոր քայլերուն կը հետեւին։

ՎԵՐՋԻՆ ԱՂՕԹՔԸ ԿՐԿԷՍԻՆ ՄԷՋ

ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐԸ ԳԱԶԱՆՆԵՐԷՆ ՅՕՇՈՏՈՒԱԾ[1]

ԱՌԻՒԾՆԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ՎԱՆԴԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ՔՇԵՆ

ԲԵՐԻԱՅԻ Ս. ԳԻՐՔ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

ԲԵՐԻԱՅԻ մէջ գտնուած փոքրաթիւ հաւատացեալներու համախմբումը անուանի է Աստուծոյ ժողովուրդին մէջ Ս. Պօղոսի յայտարարութեամբը՝ թէ «Բերիայի մէջ գտնուողները աւելի ազնիւ էին քան Թեսաղոնիկէյի մէջ գտնուողները, որովհետեւ անոնք ամէն օր կը քննէին Ս. Գրութիւնները՝ տեսնելու համար թէ արդեօք ճշմարի՞տ էին այն բաները (զոր Ս. Պօղոս քարոզեց)»։ (Գործ. Ժէ. 11)։ Անոնք փոքրիկ խումբ մ՚էին միայն, սակայն իրենց Աստուծոյ Խօսքին հանդէպ ունեցած հաւատարմութիւնը պատճառ եղաւ որպէս Բերիայի Ս. Գիրք ուսանողներ ճանչցուելու։ Հին Եկեղեցին հոյակապ տաճարներու մէջ չէր համախմբուէր. անոնց երէցներն ու վարդապետները պաշտօնական թանկարժէք հագուստներ չունէին. եւ ո՛չ ալ անոնց արարողութիւնները շքեղ ցոյցերէ կը բաղկանային։ Անոնք պարզապէս կը համախմբուէին որպէս Աստուծոյ զաւակները. Մէկ Ս. Հոգիէ յղացած, եւ Մէկ Հաւատքէ ներշնչուած՝ որը անգամ մը սուրբերուն տրուած էր։ Անոնք կը համախմբուէին որպէս Յիսուսի եղբայրները, Անոր առաջնորդութեան եւ խնամաց ներքեւ ըլլալու համար՝ որը Եկեղեցիին միակ Գլուխն է, ինչպէս որ Նա ըսած էր. «Մէկ է ձեր Տէրը, նոյնինքն Քրիստոս, եւ բոլորդ ալ եղբայրներ էք»։ Անոնք կը համախմբուէին՝ ուսումնասիրելու համար Յիսուսի եւ Առաքեալներուն տուած Աւետարանը։

Ներկայիս Ս. Գիրք ուսանողները ասոնց բաղդատմամբ մեծ առաւելութիւններ ունին։ Մենք վայելուչ ու աժան Աստուածաշունչներ ունինք, որոնք նաեւ կրնանք կարդալ, ու այնտեսակ պայծառ լոյսեր՝ որոնց մասին մեր պապերը նո՛յնիսկ չերազեցին։

Ներկայիս Ս. Գիրք ուսանողները քաջալերուած են նաեւ՝ երբ կը նկատեն որ Ս. Գիրքը որոշ կերպով կ՚ուսուցանէ՝ թէ երբ մարդիկ ասդին անդին պըտըտին (ճամբորդեն), ու գիտութիւնը աշխարհածաւալ կերպով ծաղկի, այն ատեն Իմաստուն Կոյսերը, Տիրոջը ժողովուրդը, պիտի հասկնան Աստուածային Ծրագրին այլեւ այլ մասերը, որոնք նախապէս քողարկուած էին Աստուածային դիտաւորութեամբ։ Անոնք կ՚ըմբռնեն՝ թէ մենք այս ասդին անդին պտըտելու օրուանը մէջ ենք, եւ թէ ձրի դպրոցներ, ստիպողական ուսում, եւ այլն, յառաջ կը բերեն գուշակուած գիտութեան ծաղկումը։ Այս բաները Աստուծոյ իմաստուն ժողովուրդին ցոյց կուտան՝ թէ եկած է ժամանակը հասկնալու համար Ս. Գիրքը։ Ո՛րքան կարեւոր է այս մասնաւոր լոյսը՝ երբ շատեր Ս. Գրքին հանդէպ ունեցած բոլոր հաւատքնին կը կորսնցնեն Բարձր Քննադատութեան պատճառաւ։ — Դան. ԺԲ. 1-10։

ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՄԻՋԻՆ ԴԱՐՈՒ ՇՂԹԱՅՈՒԱԾ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԸ

Ս. ԳԻՐՔ ՈՒՍԱՆՈՂՔ — ԱՐԴԻ ԲԵՐԻԱՑԻՔ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՅԱՋՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԷՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ կը հաւատայ թէ անցեալին մէջ սխալ վարդապետութիւններ քարոզուած են, որոնք սակայն չեն կրնար պաշտպանուիլ մեր Օրուայ պայծառագոյն լոյսովը։ Ի՞նչպէս արդեօք Քրիստոնէութիւնը ա՛յնպիսի խաւար վիճակի մը մատնուեցաւ, ուր Յիսուսի հետեւորդները խորհեցան թէ զԱստուած կը մեծարէին՝ երբ կը չարչարէին իրենց ընկերները։ Ս. Գիրք ուսանողները հսկայ մեծամասնութեամբ այն եզրակացութեան կը թուին յանգիլ՝ թէ նախճիրը ծայր տուաւ Առաքելական Յաջորդութեան վարդապետութենէն, թէ Եկեղեցւոյ Եպիսկոպոսները Առաքեալներ էին, Տասերկուքին նման ներշնչուած։

Առաքեալներուն մահէն վերջ, Եկեղեցին չունենալով պէտք եղած զարգացումն ու Ս. Գրոց ընծայած դիւրութիւնները, միամտօրէն իրենց Եպիսկոպոսներուն կամ Հովիւներուն ապաւինեցան, եւ Տասերկուքին նման զանոնք ալ ընդունեցին որպէս Աստուածմէ ներշնչուածներ։ 200 տարի վերջը՝ գործուած այս սխալը մասամբ տեսնուեցաւ, ու զայն ուղղելու փորձ մ'ալ եղաւ, սակայն հակառակ ուղղութեամբ։ Տեսնուեցաւ թէ այլեւայլ Եպիսկոպոսներ խիստ տարբեր ու հակասիչ վարդապետութիւններ կ'ուսուցանէին։ Այս հակասութեանց Ս. Հոգիէն ներշնչուած չըլլալը ժողովուրդը դիւրութեամբ ըմբռնեց։ Կոստանդիանոս Կայսրը (չմկրտուած մէկը) գումարեց Նիկիոյ Տիեզերական Ժողովը, հրաւիրելով բոլոր «Առաքելական Եպիսկոպոսներ»ը 'ի Նիկիա, Ք. Թ. 325ին։ Անոնց գրեթէ մէկ երրորդը, 384 եպիսկոպոսներ եկան։ Անոնց հրամայուեցաւ դաւանութիւն մը որոշել։ Անոնք ամիսներով վիճեցին։ Վերջապէս Կայսրը մէջ մտաւ, եւ Նիկիոյ Հանգանակը կազմուեցաւ։ Կայսրը հրովարտակով մը ծանոյց՝ թէ ամէն ա՛նոնք որ չեն համաձայնիր անոր հետ, իր կայսրութենէն պիտի արտաքսուին։

Հայերն ալ ներկայ էին այս ժողովին, որոնք նաեւ ընդունեցին Նիկիոյ Հանգանակը. որով, անոնք ալ, Պապական Եկեղեցիին հետ կ'ընդունին Առաքելական Յաջորդութիւնը. թէ «Լուսաւորչական Եկեղեցւոյ հայրապետներն ալ Առաքեալներու յաջորդներն են ՈՒ ԱՆՈՆՑ ՀԵՏ ՀԱՒԱՍԱՐԱՊԱՏԻՒ ԵՆ»։ Ամէն խորհող անձ ներկայիս որոշ կերպով կը տեսնէ անցեալին մէջ գործուած այս սխալին վատ արդիւնքները, թէ ի՛նչպէս եկեղեցւոյ հայրերը իրենց չափազանց իշխանութեան եւ «Առաքելական համապատուութեան» վրայ կռթնած՝ եկեղեցիէն ներս մտցուցին շատ մը ծէսեր ու անհիմն վարդապետութիւններ, որոնք մեծապէս աղօտեցին Աւետարանին պայծառ լոյսը։

ՊԱՊԻ ՄԸ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

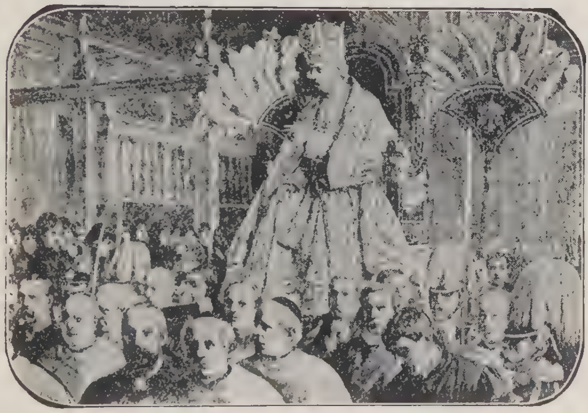

ԼԷՕ ԺԳ. ՊԱՊԻ ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

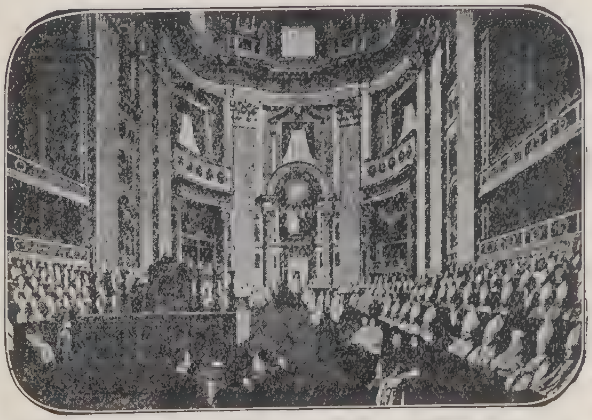

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԺՈՂՈՎԸ

«ՀՌՈՎՄԷԱԿԱՆ Ս. ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆԸ»

ՀԻՆԳ ՀԵՏԷ Եւրոպայի ժողովուրդներուն մէջ տարածուեցաւ Քրիստոնէութեան անունը, առանց անոր Տիրոջը Հոգիին: «Քրիստոնեայ» անունը ժողովրդականացաւ: Շարլըմայն Թագաւորին օրովը հաստատուեցաւ «Հռովմէական Ս. Կայսրութիւն» տիտղոսը: Այս տիտղոսին նշանակութիւնը հռչակաւոր պատկերով մը ներկայացուած է, որը կը գտնուի Իտալիոյ Ֆլորէնց քաղաքին կանոնիկոսներու ժողովատան մէջ: Անիկա կը ներկայացնէ Կայսրը ու Պապը քով քովի նստած գահի մը վրայ. անոնց քով աստիճանաբար շարուած են կայսրութեան զանազան պաշտօնեաները. Կայսրին կողմը կան զօրավարներ, եւայլն, իսկ Պապին կողմը՝ Եպիսկոպոսներ, կղերը, եւայլն: Ոմանք կ'ընդունին թէ ասիկա Քրիստոսի ինքնակոչ Կոյսին Քաղաքական Իշխանութեան հետ կատարած ամուսնութեան բացայայտ խոստավանութիւնը կը ներկայացնէ, որը Յայտնութեանց Գրքին մէջ պոռնկութիւն կոչուած է: — Յայտ. ԺԷ. 1-5:

Այս դաշնակցութեան հիմը կը կազմէր այն ատենուայ ընդհանրացած այն վարդապետութիւնը՝ թէ Քրիստոսի իբրեւ Մեսիայ Երկրորդ Գալստեամբ աշխարհի վրայ հազար տարի իշխելը այս կերպով իրականացած էր: Տիրող գաղափարներն էին՝ թէ Աստուծոյ կամքն էր որպէսզի Քրիստոս Պապականութեամբ ներկայացուի երկրիս վրայ, եւ թէ՝ Անոր կառավարութիւնը աշխարհային իշխաններու միջոցաւ պիտի գործադրուի: Իրերու այս վիճակը ամբողջ դարեր տեւեց Եւրոպայի մէջ: Տասն եւ Վեցերորդ Դարուն Բարեկարգութեան շարժումը մէջ տեղ ելաւ: Հռովմի Եկեղեցւոյ այս դստերքը, իրենց մօրը նման աշխարհային իշխաններու հետ ամուսնացան, իրենք իրենց «Ս. Կայսրութիւններ սկսելով»:

Այս բոլորովին անհիմն տեսութիւնը ու անոր Սխտէմները սոսկալի հարուած մը ստացան՝ երբ Նաբոլէօն Պօնաբարթ, Պապը գերի տարաւ Ֆրանսա: Քահանայական հմայքոտ իշխանութիւնը ջախջախուած էր: Իսկ 1870ի Սեպտեմբերին, Վիքթոր Էմմանուէլ Բ. կը դառնար Հռովմի տէրը — մահաբեր հարուած մը եւս:

Ս. Գիրք ուսանողները ընդհանուր առմամբ կը համաձայնին՝ թէ Եկեղեցական ու Քաղաքական միութիւնը Ս. Գրոց ոգւոյն հակառակ է, եւ որը Խաւար Դարերու մէկ սխալն է: Եկեղեցին պէտք չէ որ Երկրի իշխաններուն հետ տիրէ, եւ ո՛չ ալ անոնց հետ ամուսնանայ — միանայ, հապա, իր ամուսնութեանը պէտք.է սպասէ մինչեւ իր Փրկչին Երկրորդ Գալուստը, Առաջին Յարութեամբ Անոր միանալու: Այն ատեն ահա՛ նա որպէս Թագուհի Անոր հետ յաւիտեան պիտի թագաւորէ: — Յայտ. ԺԹ. 7: Ի. 6:

ԼՈՒԴՈՎԻԿՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐ Կ'ԱՊԱՇԽԱՐԷ

ՆԱՓՈԼԷՈՆ Կ'ԱՆԱՐԳԷ ՊԱՊԸ

ՆԱՓՈԼԷՈՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ՍԻՐԱԿՈՒՍԱՅԻ ՄԷՋ

ԽԱՉԱԿԻՐՔ ԵՒ ԽԱՉԱԿՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ անունը ժողովրդականացած էր Եւրոպայի մէջ։ Գրեթէ ամէն մարդ որպէս Քրիստոնեայ կը ճանչցուէր, բացի անոնցմէ որոնք հակառակը կը խոստովանէին, ու իրենց Հրէայ ըլլալը կը յայտարարէին։ Թմրութեան շրջանը տեղի տուած էր նախանձի մոլեռանդ փղձկումի մը, որը կը պահանջէր որ Քրիստոնեաները պէտք է պատերազմ մղեն Մահմէտականներուն, Հրէաներուն եւ ուրիշներուն դէմ։ Խաչակրութիւնները արիւնալի յիշատակ մը ձգեցին պատմութեան մէջ։ Այն ժամանակուայ ոգիէն բռնուած՝ այն օրուայ ամենաազնիւ ժողովուրդէն հազարաւորներ ծովով ու ցամաքով հարիւրաւոր մղոններ ճամբորդեցին Խաչին սիրոյն, Մահիկին դէմ կռուելու։ Մասնաւորապէս սոսկալի բան մը կը նկատուէր Երուսաղէմին Մահմէտական տիրապետութեան տակ գտնուիլը. եւ հազարաւոր կեանքեր ու մեծ գումարներ վատնուեցան «Խաչակրութիւններու համար, Անհաւատ Մահմէտականներէն ազատելու Ս. Գերեզմանը»։

Մեր ներկայ ժամանակուայ տեսակէտէ՝ ու իրերու աւելի որոշ ըմբռնումով՝ ժողովուրդը ընդհանրապէս, Խաչակրութիւնը յիմարական պոռթկում մը, ջանքի վատնում, բացայայտ տգիտութիւն եւ մոլեռանդութիւն կը նկատէ։ Սակայն, թերեւս այսօրուայ Քրիստոնեաներն ալ նո՛յնքան յիմարական եւ անտեղի բան մը ունին։ Ուրիշներուն սխալը նկատելը աւելի դիւրին է, քան մերինը։

Օր մը, յայտնի պիտի ըլլայ, թէ այսօրուայ Քրիստոնէութիւնը այլեւայլ նկատումներու մէջ նո՛յնքան յիմարական եղած է ո՛րքան անցեալի Խաչակիրները։ Չէ՞ որ երկրի ամենամեծ պետութիւնները Քրիստոնէութեան (Քրիստոսի Թագաւորութեան ՞) բաժանումները կը կոչեն ինքզինքնին։ Չէ՞ որ անոնք մասնաւորապէս վերջին 25 տարուայ տեւողութեան, անգուսպ թափով վիթխարի զրահաւորներ շինած են, որոնց թնդանօթներուն ամէն մէկ արձակումը հարստութիւն մը կ՚արժէ։ Չէ՞ որ հսկայ բանակներ մարզած՝ ու զանոնք պատերազմական սուղ գործիքներով զինած են։ Բայց ինչո՞ւ։ Ներկայ համաշխարհային անզուգական ու տիտանային պատերազմին համար, որը սակայն ի մօտոյ հիմնապէս պիտի կործանէ այս բոլոր ռազմիկ պետութիւնները։

Ո՛րքան աւելի լաւ պիտի ըլլայ երբոր Աստուծոյ Խօսքը լիուլի պիտի ընդունուի, ու Արդարութեան եւ Սիրոյ ոգին պիտի կառավարէ աշխարհը։ Այն ատեն՝ այն հարստութիւնը ու կորովը որոնք վատնուեցան Խաչակրութեանց, վիթխարի զրահաւորներու եւ ինքնազինումի համար, ժողովուրդին ընդհանուր բարօրութեանը համար պիտի գործածուին։

ԱՌԱՋԻՆ ԽԱՉԱԿՐՈՒԹԵԱՆ ՔԱՐՈԶՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՅՍ ՆՇԱՆՈՎ ՅԱՂԹԵՑԷՔ

ՀՈՒՍ ԿՐՕՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

ՀՈՒՍ, ՎԱՅՔԼԻՖ, ԹԻՆՏԸԼ, ԵՒԱՅԼՆ

Անցեալին դասերը երբե՛ք պէտք չէ մոռցուին: Սակայն պէտք է սիրոյ լայն քողով մը ծածկենք անոր շատ մը վատութիւնները: Եկեղեցին՝ կանուխէն կորսնցուց հոգեւոր պատգամը, ու անգիտակցօրէն որդեգրեց այն սխալը՝ թէ Եպիսկոպոսներուն ուսուցումները, հեղինակութեամբ համարժէք էին Առաքելոց ուսուցմանց հետ: Այս լայն ճամբէն սոսկալի մոլորութիւններ սրբեցին տարին Թանկագին Ճշմարտութիւնները: Լօրտ Հին Հռովմէական Աշխարհը անուն գիրքը կ'ըսէ. «Երկրորդ Դարուն բաւական եպիսկոպոսներ կային, անվեհեր նահատակներ, որոնք վերնատուներու մէջ կը քարոզէին իրենց հօտերուն, եւ որոնք աշխարհային տիտղոսներ չունէին: Երրորդ Դարուն՝ Եկեղեցին որպէս կազմակերպութիւն, աւելի զօրացաւ. իսկ երբ Չորրորդ Դարուն Քրիստոնէութիւնը կառավարական կրօնք դարձաւ, ահա՛ անոր միջոցաւ սկսաւ պաշտպանուիլ այն վատութիւնները, որոնց կը հակառակէր ան սկիզբէն: Կղերականութիւնը՝ փառասէր ու աշխարհային՝ սկսաւ տիտղոսի ու պատիւի ցանկալ: Անոնք սկսան ծուլանալ, գոռոզանալ եւ ինքնիշխան ըլլալ: Եկեղեցին Կառավարութեան հետ դաշնակցեցաւ, եւ կրօնական հաւատալիքները սկսան իշխաններու սուրի զօրութեամբը գործադրուիլ»:

Բաղդատութարար, չարունակ, ամէն ուղղութեամբ լաւ խորհողներ գտնուած են. սակայն, ընդհանրապէս, չիմարներ նկատուած են ու հալածուած: Բայց իրապէս անոնք մարդկութեան ամենամեծ բարերարներն են: Հըս՝ տառապեցաւ Աստուածաշունչին հանդէպ ունեցած հաւատարմութեանը համար: Վայքլիֆ եւ Թինտըլ՝ հալածուեցան: Թինտըլի Աստուածաշունչը բարձրաստիճան կղերականներու կողմէ այրուեցաւ Լոնտոնի Ս. Պօղոս Մայր Եկեղեցւոյն առջեւը:

Վերջէն՝ Քրէնմըր, Լէթիմըր եւ Րիտլի, որոնք անգամ մը Հռովմէական Կրօնապետութեան հետ կ'ընկերակցէին, իսկ վերջէն ալ Անգլիական Կրօնապետութեան հետ՝ խարոյկի դատապարտուեցան իրենց հաւատքը փոխելնուն համար: Թէ՛ Պապականները, թէ՛ Բողոքականները եւ թէ՛ Լուսաւորչականները, միասին կը դատապարտեն անցեալի սոսկալի անգթութիւնները, որոնք մեր Փրկչին անունովը գործուեցան, որուն տիտղոսներէն մին «Խաղաղութեան Իշխան» է, եւ որը խրատեց. «Երանի՛ խաղաղութիւն ընողներուն, որովհետեւ անոնք Աստուծոյ որդիքը պիտի կոչուին»: Գոհութի՛ւն Աստուծոյ որ Մեր մօքի աչքերը պայծառ լոյսով Աստուածային Սիրոյ աւելի մեծ երկայնութիւններն ու լայնութիւնները, բարձրութիւններն եւ խորութիւնները կը տեսնեն:

ՔՐԷՆՄԸՐ, ԼԷԹԻՄԸՐ, ՐԻՏԼԻ

ՈՒԱՅՔԼԻՖ ԿՐՕՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

ԹԻՆՏԸԼ ԿԸ ԹԱՐԳՄԱՆԷ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ

ԼՈՒՏԵՐ, ՑՈՒԻՆԿԸԼ ԵՒ ՄԷԼԻՆՔԹԸՆ

Ո՛Չ ՈՔ ԿԸ ՀԱՒԱՏԱՅ այսօր՝ թէ Մարթին Լութեր ամենէն առաջ բովանդակ ճշմարտութիւնը ըմբռնած դուրս ելաւ Պապականութենէն։ Նո՛յնիսկ Լութերականները իր 95 բնաբաններուն երկուքը դուրս ձգեցին. բայց փափաքելով այդ թիւը միեւնոյնը պահել, ուրիշ երկու կէտեր բաժնեցին։ Սակայն, բոլորն ալ կը համաձայնին՝ թէ գրեթէ Լութերի ժամանակները քաղաքակրթութիւնը յառաջդիմական քայլ մը առաւ։

Վարդապետ Լութերը՝ երիտասարդ Գերմանացիները քահանայութեան պատրաստող Պապական Գոլէճի մը տեսուչն էր։ Նա լսած էր Աստուածաշունչին մասին. բայց անցեալ 13 դարերուն մէջ գտնուողներուն նման, ինքն ալ Եկեղեցւոյ զանազան «Առաքելական Ատեաններու» որոշումներուն — այլեւայլ հրատարակուած վարդապետութիւններուն հաւատաց, որոնց մասին կը խորհէր թէ Աստուածաշունչին հետ համաձայն են։

Սակայն, օր մը պատեհութիւնը ունեցաւ Նոր Կտակարանի Լատիներէն օրինակ մը տեսնել։ Իր հետաքրքրութիւնը մղեց զինքը կարդալու զայն։ Նա դիւթուեցաւ անոր պարզութենէն։ Նա Պապին գրեց, թելադրելով զայն Կրօնական Ատեան մը գումարել, ապացուցանելու համար թէ արդեօք Աստուածաշունչէն ատրճանաբար չեղում մը տեղի չէ՞ ունեցած։ Պապը այս թելադրութիւնը բարեսրտութեամբ չընդունեց։ Լութերը հերետիկոս մը կոչուեցաւ, փիլոնազրկուեցաւ ու բանադրուեցաւ։ Իր հանդէպ ցոյց տրուած այս վերաբերմունքը աւելի որոշ կերպով ցոյց տուաւ իրեն Աստուածաշունչին ու Պապականութեան միջեւ գտնուած մեթոտներուն տարբերութիւնը։ Նա սկսաւ քարոզներ գրել ու ցրուել Գերմանիոյ ամէն կողմերը կարդալ գիտցողներուն մէջ, որոնք բաղդատմամբ ներկայիս շատ քիչ էին։ Հետզհետէ, շատ տառապանքներէ վերջ, Աստուածաշունչը սկսաւ աւելի կարեւորութիւն ստանալ։

Այս սուրբ ու անկեղծ սրտով Բարեկարգիչները մասամբ միայն հասկցան Ս. Գիրքը։ Նախապաշարման ու սընապաշտութեան թանձր մուխը դեռ կը ներգործէր անոնց մտքի աչքերուն վրայ։ Մենք ալ այս մառախուղէն դեռ բոլորովին դուրս չենք ելած։ Սակայն, գոհութի՛ւն Աստուծոյ, որ Ս. Գրքի ուսումնասիրութիւնը կը վերակենդանանայ, որմէ կ՚ազդուին ամէն յարանուանութեանց պատկանողներն ալ։ Պէտք է յիշենք սակայն՝ թէ հիներէն շատ քիչերը միային կրնային կարդալ։ Աստուածաշունչ մը՝ հարստութիւն մը կ՚արժէր այն ատեն, եւ որը անպէտ բան մը համարուած էր Առաքելական — Հայրապետներու եւ Հաւատոյ Հանգանակներու հանդէպ տածուած անհիմն վստահութեան պատճառաւ։

ԼՈՒՏԵՐԻ 95 ԲՆԱԲԱՆՆԵՐԸ

ԼՈՒՏԵՐ Կ'ԱՅՐԷ ՊԱՊԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿԸ

ՀԻՆ ԵՐԻՑԱԿԱՆՔ, ՈՒԽՏԵԱԼՔ

ԹԷՑԷԼ ՆԵՐՈՂԱԳՐԵՐ ԿԸ ԾԱԽԷ

Լ ՈՒՏԵՐԻ՝ Նոր Կտակարանը ուսումնասիրած ժամանակները, երբ նա կ'զմայլէր անոր պարզութեանը վրայ — երբ նա սկսած էր հաւատքով արդարանալու Աստուածաշունչի մեծ ճշմարտութիւնը ըմբռնել — ահա՛ տեղի կ'ունենար Թէցէլի հետ բաղխումը, որուն իր վրայ ձգած տպաւորութիւնը աւելի եւս համոզեց զինքը՝ թէ Եկեղեցիին հաւատքին ու ոգիին մէջ հետզհետէ մեծ սխալներ մտած էին։ Թէցէլը Պապին հրամանովը ներողագրեր կը ծախէր, որմէ գոյացած հասոյթովը պիտի ամբողջացնէին Հռովմի Ս. Պետրոս Մայր Եկեղեցիին շինութիւնը։

Պատմութիւնը կ'ըսէ՝ թէ Թէցէլ ո՛չ թէ Քրիստոսի զոհաբերութեան արժանիքը կը քարոզէր, հապա՝ Պապին եւ իրեն զօրութիւնը, ըսելով. Դուք Քաւարանին մէջ բարեկամներ ունիք, ուր այլեւայլ մեղքերու համար կը չարչարուին։ Պապը զօրութիւն ունի զանոնք ազատելու. ես անոր գործակալն եմ։ Անոնք որ այս նպատակին ո՛եւէ նուէր կ'ընեն, կը վստահացնեմ որ՝ այն վայրկենին երբ դրամնին գանձանակը կը ձգեն, միեւնոյն վայրկենին իրենց բարեկամները պիտի ազատին Քաւարանի տանջանքներէն։

Թէեւ Լուտեր դեռ Կաթոլիկ էր՝ ու Քաւարանին հաւատացող մը, սակայն չէր կրնար արդարացնել այս կարգի առեւտրական սակարկութիւն մը, թէ Աստուծոյ շնորհքը դրամով պիտի գնուի։ Նա զօրաւոր կերպով հակառակեցաւ Թէցէլին։

Որքան որ գիտենք, ներողագրերու հրապարակաւ վաճառումը դադրեցուած է շատ մը քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ. սակայն, վերջերս Մէքսիքոյի մէջ ներողութեան գրերու Եկեղեցւոյ սեղաններ սփռուեցան, որոնք զանազան մեղքեր ու ոճիրներ կը թուէին, որոնց ներմանը համար մասնաւոր գումարներ պէտք էր վճարուէր։

Բողոքականները, ու Կաթոլիկներէն ոմանք կ'ընդունին՝ թէ այս ներողագրերը մեղքի թոյլատրութիւններ են, որը սակայն կը մերժէ Հռովմի Եկեղեցին, ըսելով՝ թէ իրենք մեղանչելու թոյլտուութիւն երբե՛ք չեն տար, հապա Քաւարանի տանջանաց ներում՝ տրուած դրամին համեմատ։

Ս. Գիրք ուսանողաց մէջ, ներկայիս այն համոզումը երթալով կը զօրանայ՝ թէ Ս. Գիրքը կ'ուսուցանէ որ մահուան մէջ զգայնութիւն բնաւ չկայ — թէ՝ Յարութեան Առաւօտուն, զարթնումի վայրկեանը իրարու պիտի միացնէ մահուան շրջանին ընդհատուած խորհուրդները։ Քաւարանի վարդապետութիւնը ապացուցանող համարները, անոնք սուրբերուն կը վերագրեն այս կեանքին մէջ, աշխարհին «ծեծեր»ուն՝ գալիք դարուն, նաեւ նեղութեան ժամանակուայ»։

Ս. ՊԵՏՐՈՍ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԼՈՒՏԵՐ ԿԸ ԹԱՐԳՄԱՆԷ Ս. ԳԻՐՔԸ

ՀԱՒԱՏԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ — ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՐԲ (՞) ՀԱՒԱՏԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բ ՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐՆ ու Լուսաւորչականները, նաեւ Պապականները, պատրաստ են Հաւատաքննութեան արարքները խիստ անսուրբ կոչել։ Գոհութիւ՜ն Աստուծոյ որ լուսաւորութեան հետ նաեւ Արդարութեան եւ Սիրոյ աւելի սուր դատողութիւն մ՚եկած է, որը Յիսուս յաճախ կրկնեց. «Սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները, բարի՛ք ըրէք անոնց որ ձեզ կ՚ատեն, եւ աղօթեցէ՛ք անոնց համար՝ որ ձեզ կը չարչըրկեն ու կը հալածեն, եւ Իմ պատճառաւս ձեզ հանդէպ ամէն տեսակ չար բաներ կը խօսին ատելով»։ — Մատթ. Ե. 44։ Մարկ. ԺԳ. 13։ Ղուկ. Զ. 27։

Սինայ լեռնէն Իսրայէլի տրուած Օրէնքը միայն Արդարութիւն կ՚արտայայտէր իր պատուէրներովը. «Քու դրացիդ անձիդ պէս պիտի սիրես»։ Հաւատաքննութեան հալածանքներուն մէջ ո՛րքան սոսկալի կերպով անտեսուած էր Աստուծոյ Խօսքին զանազան մասերը։ Ո՛չ թէ հոն սէր ու կարեկցութիւն չկար, հապա Արդարութիւնը բառին բովանդակ նշանակութեամբը բռնաբարուած էր։ Գոհութիւ՜ն Աստուծոյ լաւագոյն օրուան մը լոյսին համար։

Մարդկային սրտին մէջ չարութիւն գործելու նենգալի միտում մը կայ, եթէ սակայն կրնայ անոր համար չքմեղանք մը գտնել։ Ինչպէս որ Հրէաները Յիսուսը խաչելու եւ Ստեփաննոսը քարկոծելու պատրուակ մը գտան, նո՛յնպէս ալ Հաւատաքննիչները իրենց ճիւաղային արարքներուն պատրուակ մը գտան։ Տարսոնցի Սօղոսին նման խորհեցան թէ Աստուծոյ ծառայութիւն կը մատուցանեն։ Թէեւ պարագաները մեծապէս փոխուած են, սակայն հալածանքը դեռ կը գործադրուի տարբեր ձեւերով — զրպարտել, նկարագիրը մրոտել, եւ այլն։ Ս. Գիրքը ասոր ակնարկելով կ՚ըսէ. «Ու ձեզ անարգող ձեր եղբայրները ըսին՝ Թո՛ղ Տէրը փառաւորուի, բայց Անիկա ձեր ուրախութեանը համար պիտի յայտնուի, ու անոնք պիտի ամչնան»։ — Եսայի ԿԶ. 5։

Խուժանային ոգին, «Սուրբ Հաւատաքննութեան» նուազ օրինական մէկ ձեւն է։ Շիքակօյէն Մեթոտիստ Եպիսկոպոսական քարոզիչ մը Բրօֆ. Ֆարսընի հանդէպ զայրացած, գոչեց. «Եթէ ես զօրութիւնը ունենայի, կը քերթէի այդ մարդը, ու մորթը աղելով ախոռին դրանը վրայ կը գամէի»։ Ինտիանապօլսոյ Նիուզ թերթի աշխարհական խմբագիրը, ասոր նկատմամբ հետեւեալը գրեց. «Եթէ Խաղաղութեան Աւետարանի քարոզիչ մը այսնման կատաղի յարձակում մը կ՚ընէ, ուրեմն ինչե՞ր չենք կրնար ակնկալել Բելիարի որդիներէն»։

Ս. ԲԱՐԹՈՒՂԻՄԷՈՍԻ ԿՈՏՈՐԱԾԸ

ԿՈՏՈՐԱԾԻՆ ՅԱՋՈՐԴ ԱՌԱՒՕՏԸ

ՀԻՒԿԸՆԱԴՆԵՐԸ ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԸ ՓԱԽՉԻՆ

ԿԱԼՎԻՆ ԵՒ ՍԵՐՎԻԹՈՍ

Ժընեվի մէջ՝ Զուիցերիա, 1912ին արձան մը կանգնուեցաւ որը հետեւեալ արձանագրութիւնը կը կրէր։ «Ի յիշատակ Միքայէլ Սերվիթոսի — իր ժամանակուայ կրօնական մոլեռանդութեան մէկ զոհը, որը Քէմբըլի մէջ 1553, Սեպ. 27ին այրուեցաւ իր համոզումներուն համար։ Կանգնուած Յովհաննէս Կալվինի հետեւորդներէն, 350 տարի վերջը, որպէս քաւութիւն այդ արարքին. մերժելով նաեւ հաւատքի խնդիրներու բոլոր արգելքները»։

Ահա՛, ասով Կալվինի հետեւորդները աշխարհի ցոյց տուած են՝ թէ իրենց առաջնորդի ուսուցումներէն շատ աւելի յառաջդիմած են Քրիստոնէութեան ճշմարիտ ոգիին մէջ, որը Արդարութեան եւ Սիրոյ ոգին է։ Կալվինականները իրենց այս յառաջդիմութեան համար արժանի են բոլոր Քրիստոնեաներուն շնորհաւորութիւններուն։

Ուրիշ խարոյկի դատապարտուածներուն ոտքերուն տակը ընդհանրապէս դիզուած կ՚ըլլար վառելանիւթը, ուր ենթական ծխախառն բոցը ներշնչելով՝ շուտով կ՚անզգայանար տանջանաց հանդէպ։ Սակայն, Սերվիթոսի համար Սատանայական խորամանկութեամբ մը այրող փայտի դէզերը քիչ մը հեռուն դրուեցան, ուր նա գրեթէ 5 ժամ, իրապէս ողջ, ողջ խորովուեցաւ սոսկալի տանջանքներով, յանուն Աստուծոյ, Յիսուսի, Արդարութեան, Ճշմարտութեան, Սիրոյ, Քրիստոնէութեան եւ Քաղաքակրթութեան։

Տարօրինակ կը թուի, թէ ներկայիս միայն կ՚ըմբռնենք որ Տիրոջը հոգիէն ա՛յսքան թերի մէկը, որը նո՛յնիսկ իր եղբայրը կ՚ըսպաննէ, պէտք չէ որ Աստուծոյ Խօսքին ու անոր ոգւոյն որպէս ուսուցիչ ընդունուի։ Ներկայիս միայն Ս. Գիրք ուսումնասիրողները կ՚ըմբռնեն՝ թէ Եղբայր Կալվին հեղինակը չէր Ընտրութեան վարդապետութեան, հապա, միայն այն վարդապետութեան՝ թէ բոլոր ոչ-ընտրեալները յաւիտենապէս պիտի չարչարուին։ Ներկայիս կը տեսնենք որ «Ընտրեալ» եւ «Բուն Ընտրեալ» ասացուածքները, Աստուածաշունչի ասացուածքներ են, եւ թէ՝ ամէն անոնք որոնք իրենց կոչումն ու ընտրութիւնը կ՚ապահովեն, Առաջին Յարութեամբ պիտի փառաւորուին։ Ներկայիս կը տեսնենք որ Ընտրեալները Յիսուսի պիտի ընկերակցին Իր Թագաւորութեանը մէջ, որը պիտի օրհնէ ոչ-ընտրեալները — «Աշխարհի բոլոր ընտանիքները»։ — Գաղատացիս Գ. 29։ Ծննդոց ԻԲ. 18։

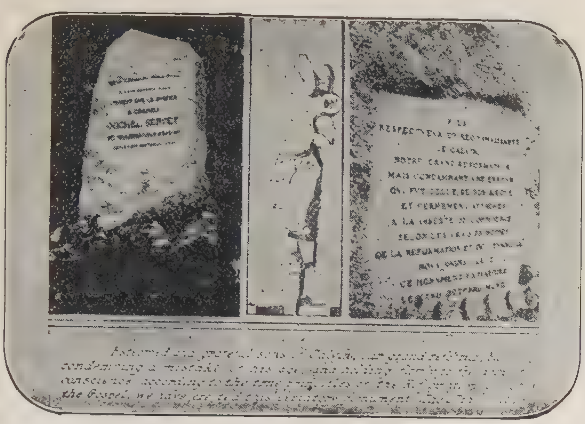

ԿԱԼՎԻՆԱԿԱՆԱՑ ՍԵՐՎԻԹՈՍԻ ԱՐՁԱՆԸ

Ս. ԳՐՔԵՐԸ Կ'ԱՅՐԵՆ — Ս. ՊԵՏՐՈՍ. ԼՈՆՏՈՆ

ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ Ի ՕՔՍՖՈՐՏ

ՈՒԷՍԼԻԱԿԱՆՆԵՐԸ ԽՈՒԺԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

ԹԷԵՒ Քրիստոնէութեան յարանուանութեանց բազմապատկման վրայ կը ցաւինք, սակայն կարեկցութեամբ պէտք է նայինք անոնց վրայ: Անոնց ամէն մէկուն հիմնուիլը, Աստուծոյ ու Ճշմարիտ Լոյսին աւելի մօտենալու ջանք մը կը նշանակէ: Ուէսլիականները քարոզութեան, Դասընթացքներու գումարման եւ Ս. Գրքի ուսումնասիրութեանց մէջ Հին Եկեղեցւոյ պարզութեանը վերադարձան: Բնականաբար, անոնք Եկեղեցականութենէն արգիլուեցան: Երկրպագողներուն մէջ նախիր կը քշէին, խանգարելու համար անոնց ժողովները. անոնք խուժանէն ոտքի կոխան կ'ըլլային: Նոյնպէս ալ Մըկրտչականները, Երիցականները եւ ուրիշներ, հալածանքէն իրենց բաժինը ստացան: — Բ. Տիմ. Գ. 12:

«Ի՞նչ տեսակ մարդիկ պէտք է որ ըլլանք», երբ կը նշմարենք անցեալի դարու փորձառութիւնները, ու «նեղ ճամբան» ամէն անոնց, որոնք մի'միայն Յիսուսին հետեւեցան. մենք պէտք է աւելի ներողամիտ ըլլանք գոռոզներուն եւ սնապաշտներուն հանդէպ: Բոլորն ալ պէտք է մէկդի դառնան մարդկային նախապաշարումներէն ու ամէն բանէ, որոնք Աստուածաշունչին հակառակ են: — Բ. Պետ. Գ. 11:

Ամէն յարանուանութենէ Քրիստոնեաներ այս եղբայրակցութեան կը հասնին ներկայիս, ու Ս. Գրոց դասընթացքներու մէջ եւ կամ իրենց տուները, կ'ուսումնասիրեն Աստուծոյ Խօսքը, առանց դաւանանքի ակնոցներու: — Բ. Տիմ. Բ. 15:

Ուէսլի Աստուածաշունչի ուրիշ թանկագին ճշմարտութիւն մը երեւան հանեց: Նա յայտնեց թէ իրեն համար անկարելի է ընդունիլ Կալվինի վարդապետութիւնը. ինչպէս որ Կալվինականները ներկայիս կ'ընեն: Եղբայր Ուէսլիի բներգը Զրի Շնորհքն էր, ու իր սիրական բնաբանը՝ «Հոգին ու Հարսը կ'ըսեն, եկո՛ւր. եւ ան որ կ'ուզէ թող գա՛յ եւ կենաց Ջուրէն առնէ ձրիաբար»: Իր սիրտը լայն էր ու գթառատ, սակայն Աստուածային Շընորհաց իրական լայնքը այն ատեն չէր նշմարած: Նա թերացաւ նշմարելու թէ իր գեղեցիկ բնաբանը Մեսիական Իշխանութեան տեւողութեան ոչ-ընտրեալներուն օրհնութեանը կ'ակնարկէ, թէ՝ Եկեղեցին, Քրիստոսի Երկրորդ Գալստեան Հարսանիքին ատենն է որ Անոր Հարսը պիտի ըլլայ, որմէ քիչ վերջ Հոգին ու Հարսը բոլոր մարդկութիւնը պիտի հրաւիրեն յաւիտենական կեանք ստանալու:

Ներկայիս մենք կը տեսնենք Ընտրութեան եւ Զրի Շնորհքին միջեւ գտնուած կապը: Աստուծոյ Ներկայ Դարու գործն է սրբոց Թագաւորական դաս մը Ընտրել, որը յառաջիկայ Դարուն Աստուծոյ Զրի Շնորհքը պիտի ջամբէ բոլորին: — Հռովմ. Ը. 28, 29: Յայտ. ԻԲ. 17:

ՄԵԹՈՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱԼԱԾՈՒԻՆ

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ՓԱԽՉԻՆ ՀԱԼԱԾԱՆՔԷ

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱԼԱԾԵՆ ՄԿՐՏՉԱԿԱՆՆԵՐԸ

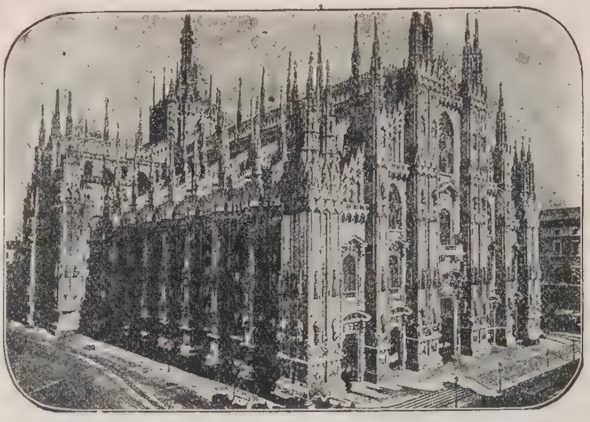

ՄԵՐ ՆԵՐԿԱՅ ՏԱՃԱՐՆԵՐԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԻՐԹ աշխարհի ամէն կողմերը մեծ Տաճարներ կամ Մայր Եկեղեցիներ կառուցուած են։ Անկասկածօրէն, անոնց հիմնադիրները Սողոմոնի ու Հերովդէսի անցեալի մեծ Տաճարներուն հետ մրցելու ողիէն ներշնչուած էին քիչ թէ շատ։ Տեսակէտով մը, պէտք չէ մեղադրել զանոնք։ Քրիստոնեաներուն ամօթ պիտի ըլլար, եթէ Աստուածային պաշտամունքի համար իրենց տուներէն աւելի ստորին միջավայրերու մէջ համախմբուէին։ Սակայն, ընդհանրապէս, եկեղեցւոյ կառուցման ու լուսաւորման համար դրամ նուիրողները, խիստ աղքատները եղած են, որոնք մոլորեցնող իմաստակներու քծնումներուն միջոցաւ մասնակցած են ծախսերուն։

Յիսուսին ու Առաքեալներուն օրերը, Եկեղեցիի կառուցման համար դրամ հաւաքելը «Քրիստոնէական գործ» չէր նկատուէր. մինչդեռ, ներկայիս, դրամ հաւաքելը «Յիսուսի գործին» խտեալականն է։ Առաքեալները կ'ուսուցանէին՝ թէ պարտքի տակ մտնելով, իրենց կարողութենէն վեր եկեղեցիներ կառուցանելը չէր Քրիստոսի Եկեղեցիին բուն գործը, հապա, պէտք էր որ «իճfզիճfճիճ շիճէիճ ամենասուրբ հաւատքին մէջ»։ Աստուծոյ Տաճարը սուրբ է, եւ որը դուք էք», «Եթէ սակայն Քրիստոսի Հոգին ձեր մէջ բնակի»։ Աստուծոյ ժողովուրդը կենդանի քարեր են Աստուածային հովանաւորութեան ներքեւ, ուր կը տաշուին ու կը յղկուին Հոգեղէն Փառաւոր Տաճարին համար։ Այս հակապատկեր Տաճարին միջոցաւ Աստուած պիտի ջամբէ Իր օրհնութիւնները, որը պիտի վերցնէ անէծքը, ու բոլոր աչքերէն պիտի սրբէ արտասուքը։

Թէեւ կը գործածենք ներկայ Տաճարները, սակայն պէտք չէ մոռնանք՝ թէ անոնք չեն իրական Տաճարը կամ Եկեղեցին։ Անիկա կը բաղկանայ Աստուծոյ սուրբերէն, որոնք ճշմարտութեան ծառայութեանը մէջ կը ջանան օրէ օր Յիսուսի քայլերուն մէջ քալել, «Բարիք ընելով ամէն անոնց երբ պատեհութիւն ունին, մասնաւորապէս հաւատքի ընտանիքին»։ Եթէ մեր նախահարց՝ Աստուածաշունչը անտեսելով արժէքաւոր Մայր Եկեղեցիներ կառուցանելու պարագան կը քննադատենք, պէտք է յիշենք որ գալիք սերունդն ալ այս նման եւ կամ աւելի ծանր քննադատութիւններ պիտի ընէ մեզ նկատմամբ, որ տասնեակներով արժէքաւոր վիթխարի Ջըրահաւոր նաւեր կը շինենք մեր դրացի ազգաց բնաջնջմանը համար։ Ի'նչ ամօթով եա պիտի նայինք մեր սխալներուն վրայ։ Այս խորհրդածութիւնները պէտք է մեզ աւելի խոնարհ պահեն։

ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ՅՈՎՀ. ՆԱՔՍ ԿԱԼՎԻՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՔԱՐՈԶԷ

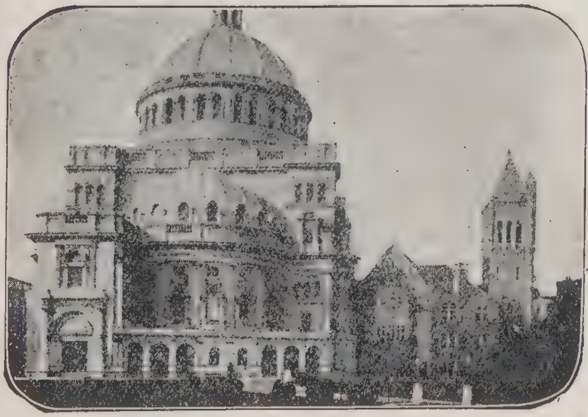

ՔՐԻՍՋԸՆ ՍԱՅԸՆՍՆԵՐՈՒ ՏԱՃԱՐԸ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՈՒ ԱՆԱՐԳՈՒԱԾ

ՔՐԻՍՏՈՍ հոս կը հակապատկերացնէ այս օրուայ «Քրիստոնէութեան» հարուստը, զարդարածը, կղերականը ու անկրօնը։ Ս. Հոգին՝ «առողջ մտքի, զգաստութեան հոգին կուտայ»։ (Բ. Տիմ. Ա. 7)։ Ներկայ շահերը յաւիտենականին համար զոհելը իմաստութիւն է։ Մի՞թէ զարմանալի է որ նկարիչները աշխարհը հարստութեան, փառաց ու հաճոյքի խենթ մը կը ներկայացնեն։

The Christian Herald ասոր նման պատկերի մը համար կ'ըսէր. «Այս այլաբանութիւնը, զոր քննադատ մը պատշաճօրէն Նկարչի մը Քարոզը կոչած է, կը պատկերացնէ քաղաքակիրթ աշխարհի ամէն մասերուն վիճակները։ Ասիկա պատկեր մ'է որը պէտք է ուսումնասիրենք ու խորհրդածենք վրան, որպէսզի անոր ուսուցման լիուլի արժէքը կարենանք հասկնալ»։

Ասոր շուրջ The Christian Commonwealth կ'ըսէր. «Երկու կողմէն ալ կ'անցնի' անտարբեր բազմութիւնը։ Աչքառու դէմքերէն մին՝ քահանայ մ'է, հպարտօրէն իրագեկ մաշտոցի կատարելութեան՝ որով աւելի բարձր կեանքի մը կը տենչայ։ Քահանային ուսին վրայէն կը նայի խոժոռադէմ վարդապետ մը, բոլորովին տարբեր տիպ մը, որը ձեռքին մէջ կը կրէ Աստուածաշունչ մը. ու դառնալով, կը նայի Աստուածային պատկերին։ Առջեւը գտնուող հիւանդապահուհիի մը սարսռեցուցիչ նայուածքը խիստ իրապաշտական է։ Իսկ գիտունը՝ ա՛յնքան գրաւուած է իր փորձախողովակովը, որ իր քովի Քրիստոսին վրայ երբե՛ք չնայիր։ Ամենէն ուշագրաւ դէմքերէն մէկն է կեղծ գեղեցկութիւնը, որը հաճոյքի մէկ տեսարանէն դէպի միւսը կ'աճապարէ։ Ետեւի կողմը կը գտնուի գլխակոր հրեշտակ մը, բաժակը ի ձեռին, ու աշխարհը զոր Քրիստոս մինչեւ ի մահ սիրեց, դեռ կ'ստիպէ Զինքը խմելու զայն»։

Անցորդները՝ կը ներկայացնեն ոչ-ընտրուածները, որոնց միակ յոյսը Մեսիայի Թագաւորութիւնն է։ Ընտրեալները — Քրիստոսի Մարմնոյն անդամները, Եկեղեցին, այս պատկերին մէջ տառապող Փրկիչով ներկայացուած են։ «Ան որ ձե՛զ կ'անարգէ, Զի՛ս կ'անարգէ»։ Քրիստոսի Մարմնոյն այս հաւատարիմ անդամները միայն մէկ յարանուանութեան չեն պատկանիր, հապա կը բաղկանան ամէն եկեղեցւոյ սուրբերէն, ու մարդկային այս կազմակերպութիւններէն դուրս գտնուողներէն։ Անոնք «Իմաստուն Կոյսերն են», որոնք խիստ նուաստացուցիչ փորձութիւններով կը պատրաստուին Երկնային Թագաւորութեան ու անոր մեծ գործին, օրհնելու համար մարդկութիւնը — ոչ-ընտրուածները։

ԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄ

ԴԱՆԻԷԼ ՔՆՆԱԴԱՏՆԵՐՈՒ ՈՐՋԻՆ ՄԷՋ

Գ ԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ վարպետ մը մեզի նկար մը տուած է, որը լաւ կերպով կը պատկերացնէ Բարձր Քըննադատներուն Դանիէլի գրքին ու անոր հիանալի մարգարէութեանց հանդէպ ունեցած վերաբերմունքը, որը աւելի որոշ քան ուրիշ ո՛եւէ գիրք, կը մատնանշէ մեր օրը, անոր ներկայ փորձառութիւնները, ու ա՛յն՝ ինչ որ պէտք է ակընկալենք։ Անշուշտ, երբ այս քննադատները կը վարկաբեկեն Դանիէլը, Մարգարէներն ու Սաղմոսները, անոնք ի՛րապէս Յիսուսը ու Առաքեալները կը վարկաբեկեն։ Բոլոր բարձր գոլէճներու այս Բարձր Քննադատները, Աստուածաշունչը Աստուծոյ Խօսքը ըլլալու հաւատքը քանդած են, ու այսպէս, շատերուն մէջ նաեւ քանդած են անհատական Արարչի մը հաւատքը։

Այս քննադատները ըսելու շատ քիչ բան ունին հանդէպ Անոր՝ որուն նման ո՛չ մէկ մարդ խօսեցաւ․ սակայն մեր օրուայ սուր մտքերը կ՚ըմբռնեն՝ թէ քանի որ Յիսուս ու Առաքեալները Դանիէլը ու մարգարէները որպէս Աստուծմէ ներշնչուածներ վկայեցին, ուրեմն մէկուն վարկաբեկումը միւսին մերժումն է։ Ի՞նչպէս կրնանք Յիսուսի ու Առաքեալներուն միւս վկայութիւններուն հաւատալ, եթէ անոնք կը սխալէին անցեալի մարգարէութեանց նկատմամբ։

Ներկայ Քրիստոնէութեան վիճակը արդարեւ խիստ խղճալի է․ ու թէեւ կրնանք տեսնել անոր ինչպէս տեղի ունենալը, սակայն գրեթէ անկարելի կը թուի անգամ մը կորսուած հաւատքը վերականգնել։ Մի՛միայն ի սրտէ անկեղծ եղողներէն կրնանք ակնկալել որ սթափին։ Անոնց խոտորումը կ՚սկսէր այն անհեթեթ խորհուրդէն՝ թէ բուռ մը սուրբերէն զատ, մնացեալ ամբողջ մարդկութիւնը անկէզ սատանաներուն ձեռքը ի յաւիտեան պիտի տանջուի, որովհետեւ Աստուած աշխարհի սկիզբէն առաջ այսպէս կանխատեսած ու այսպէս կարգադրած էր խնդիրը։ Անոնք Աստուածաշունչը մէկ դի նետեցին այն սխալ համոզմամբ՝ թէ անիկա կրօնական այս զանազան անհեթեթ սխալներուն հիմն է։

Այսպէս՝ ահա՛ անհաւատութիւնը կը յառաջդիմէ վիթխարի ալիքի մը նման, ու անոր ազդեցութիւնը կ՚աւլէ կը տանի ապագայ կենաց ամէն յոյս։ Անիկա աշխարհը անիշխանութեան կը պատրաստէ։ Զարմանալին այն է որ, մեծամեծներն ու հարուստները կ՚օգնեն այն գոլէճներուն՝ որոնք այսպէս կ՚ուսուցանեն, առանց ըմբռնելու թէ այսպէսով անիշխանութիւն կը բերեն աշխարհին վրայ։

Նո՛յնիսկ հիմա, Գործաւոր դասակարգը, հսկայ կոյր Սամփսոնին նման, դէպի սիւները կը խարխափէ, որուն անկումը պիտի կործանէ ներկայ դրութիւնները։

ԳՈԼԷՃՆԵՐԸ ԱՆՀԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ Կ'ՈՒՍՈՒՑԱՆԵՆ

ՄԱՐԴՈՅ ՈՐԴԻԻՆ ՆՇԱՆՆԵՐԸ

ՑԱՐՁԱԿՈՒՄ ՄԸ ՎԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

ՇԱՏԵՐԸ ԱՍԴԻՆ ԱՆԴԻՆ ՊԻՏԻ ՊՏԸՏԻՆ

ԱՄԷՆ ՈՔ գիտէ՝ թէ տպագրութենէն յառաջ եկած ոգեւորութեամբը, վերջին դարու մէջ գիտութիւնը ամէն ուղղութեամբ աւելի զարգացած է քան թէ նախկին 59 դարերուն մէջ։ Ամէն մարդ գիտէ՝ թէ հեռագիրը, հեռախօսը, անթել հեռագիրը, ելեքտրական եւ օդային կազի լոյսերը, շոգեկառքերը, ելեքտրակառքերը, մեքենայք ու ներկայ դիւրութիւնները, եւայլն չգիտցուած բաներ էին դար մը առաջ։

Թէեւ ասոր ճշմարիտ ըլլալը գիտենք, սակայն դրեթէ անըմբռնելի կը թուի մատաղ սերունդին։ Այս բաները ա՛յնպէս աստիճանաբար եկած են, որ քիչերը միայն կ'ըմբռնեն՝ թէ Մեսիայի Հազարամեայ Օրուայ Թագաւորութեան նախանշոյլներն են, ուր անէծքը բոլորովին պիտի վերնայ, եւ որուն փոխան ի վաղուց խոստացուած Աստուծոյ օրհնութիւնը առատօրէն պիտի թափուի մարդկութեան վրայ։

Աստուածաշունչը կը պատմէ Երկրին գալիք փառքը, երբ Աստուած Իր պատուանդանը պիտի փառաւորէ, երբ ամբողջ Աշխարհը Աստուծոյ Դրախտը պիտի ըլլայ։ Մեր մեծ գիտունները՝ որոնք Աստուածաշունչին երբե՛ք կարեւորութիւն չեն տար, կը վկայեն՝ թէ ներկայի յառաջդիմութիւնները դրեթէ ոչինչ են բաղդատմամբ ի մօտոյ երեւան գալիքներուն։

Աստուած մեր օրը Դանիէլի մարգարէութեան մէջ կը նկարագրէ ըսելով. Վերջին ժամանակը (այս դարու), շատեր ասդին անդին պիտի պտըտին. գիտութիւնը պիտի ծաղկի. իմաստունները պիտի հասկնան. ու այնպէս նեղութեան ժամանակ մը պիտի ըլլայ, որուն նմանը ազգ ըլլալէ ի վեր եղած չէ։ — Դան. ԺԲ. 1-10։ Մատթ. ԻԴ. 21։

Արդեօք այս մարգարէութեան նախագուշակած ասդին անդին պտըտելու ժամանակուայ մէջ չե՞նք ապրիր։ Ուրեմն, մենք կ'ապրինք այն շրջանին մէջ, որը Վերջին Ժամանակ կոչուած է — այն ժամանակը՝ ուր այս Դարը հետզ հետէ պիտի վերջանայ, ու Նոր Դար մը հետզ հետէ պիտի ծագի աւելի մեծ օրհնութիւններով։ Առաջին վայրաշարժը 90 տարի առաջ շինուած էր։ Ներկայիս, ամէն երկրի մէջ, բազմութիւններ ասդին անդին կը պտըտին, որոնց պապերը թերեւս իրենց ծննդավայրէն 50 մղոն չճամբորդեցին։ Արդարեւ, ո՛չ մի մարգարէութիւն կրնար աւելի իրապէս իրականանալ քան ասիկա։

Աստուծմէ ի զատ ո՞վ կրնար գիտնալ եւ գուշակել մեր օրուայ այս աչքառու առանձնայատկութիւնը։ Յիսուս ալ յիշեց այս մարգարէութեան մէկ մասը։

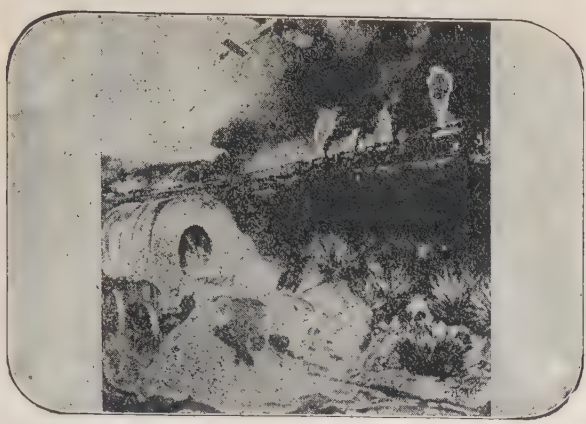

ԲՈԼՈՐԸ ՄԷԿ ՄԱՐԴՈՒ ԿԵԱՆՔԻ ՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԴԻ ՇՈԳԵՆԱՒ ՄԸ

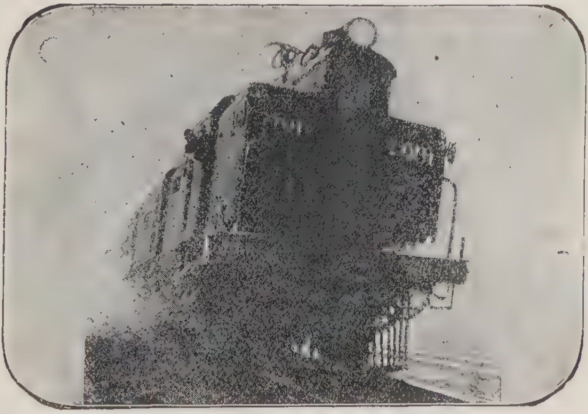

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՑՐԱՇԱՐԺ ՄԸ

«ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԾԱՂԿԻ

ԴԱՆԻԷԼ ո՛չ միայն յայտնեց թէ մեր օրուայ նկատելի բանը աստին անդին պտըտիլը պիտի ըլլայ, հապա նաեւ ուրիշ նշան մ'ալ տուաւ. «Գիտութիւնը պիտի ծաղկի»: Արդարեւ մենք այս ալ իրականացած կը տեսնենք: Փոխանակ նահապետական արօրին՝ մենք այսօրուայ շոգեշարժ արօրը ունինք, որը հարիւր անգամ աւելի գործ կը կատարէ: Փոխանակ քարի ու մագաղաթի վրայ գրելու՝ որը մեծ աշխատանքի ու ծախսի կը կարօտի, մենք ներկայ տպագրական հրաշալի մեքենան ունինք: Բաղդատէ՛ անգամ մը նախնական տպագրութիւնը այսօրուանին հետ:

Աշխարհի մէջ տպագրութեան ո՛չ մէկ հաստատութիւն աւելի լաւ կը ներկայացնէ մեր օրուայ այս արուեստին կատարելութիւնը՝ քան Միացեալ Նահանգաց Կառավարութեան Ուաշինկթընի Տպագրական պաշտօնատունը: Ո՛չ մէկ գրադարան աւելի լաւ կը ներկայացնէ ներկայ ուսումը՝ քան Ուաշինկթընի Ծերակուտական Գրադարանը: Ներկայիս զարգացումը միայն բարձր դասակարգին չպատկանիր, հապա ընդհանուրին: Քաղաքակրթուած աշխարհի դպրոցները լեցուն են. ու այս կերպով ալ գիտութիւնը կը ծաղկի:

Ո՛րքան զարմանալի է՝ թէ Աստուած այս բոլոր բաները կանխաւ գիտէր, որոնք Դանիէլի մարգարէութեամբը յայտնեց 25 դար առաջ, ըսելով. «Շատերը հոս հոն պիտի պտըտին, ու գիտութիւնը պիտի ծաղկի»: Ահաւասիկ ասիկա ներկայիս իրականացած է: Անտարակոյս, մենք մատնանշուած Վերջին Ժամանակուայ մէջ կ'ապրինք, որով ի սրտէ կ'ուրախանանք գալիք Նոր Դարին համար: Այլեւս չենք հաւատար թէ աշխարհը բռնկած պիտի ոչնչանայ: Մենք կը նախընտրենք Աստուծոյ Խօսքին հաւատալ — թէ Նա Աշխարհը պարապ տեղը չստեղծեց, հապա բնակութեան համար չինեց, Մեսիայի Թագաւորութեան ներքեւ Վերածնած մարդկութեան Դրախտանման բնակավայր ըլլալու համար: — Ես. ԽԵ. 18:

Տարուէ տարի կը տեսնենք որ Երկիրը լիուլի բընակութեան համար կը պատրաստուի: Վերջին երկրաշարժները Ճարոնական Հոսանքին այլեւայլ ուղղութիւնները փոխեցին որոնք հրաշալի կերպով ազդեցին Ալասքայի ու բեւեռային երկիրներու կլիմային վրայ: Հետզհետէ սառնալեռները սառնակոյտերու ձեւով վար կուգան ու Հասարակածային Ջուրերուն մէջ կը հալին: Հետզհետէ Երկիրը կը պատրաստուի վարդի պէս ծաղկելու: Հետզհետէ անէծքը պիտի վերնայ, որուն պիտի յաջորդէ Աստուծոյ օրհնութիւնը: — Եսայի ԼԵ. 1:

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԴԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԴԻ ԱՐՕՐ ՄԸ

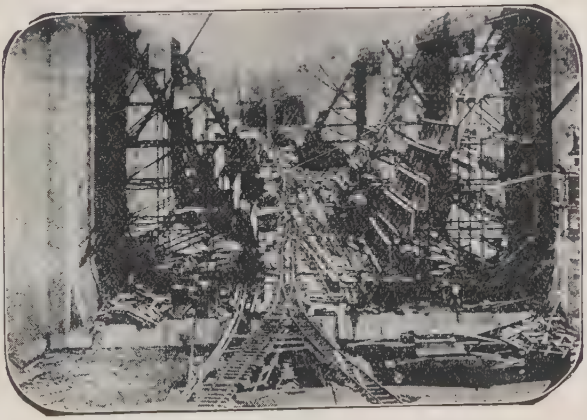

ՔԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

«ՆԵՂՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ՄԸ»

ԴԱՆԻԵԼԻ մարգարէութիւնը գուշակութիւն մը եւս ունի որը դեռ բոլորովին չէ իրականացած։ Նա կ'ըսէ. «Նեղութեան ժամանակ մը պիտի ըլլայ որ ազգ ըլլալէ ի վեր նմանը եղած չէ»։ Յիսուս հաստատեց այս մարգարէութիւնը, եւ աւելցուց. «Ու ալ երբե՛ք պիտի չըլլայ»։ Եթէ նեղութեան մեծ ժամանակ պիտի գայ, մխիթարական է գիտնալը՝ թէ անիկա իր տեսակին մէջ վերջինը պիտի ըլլայ։ Անոր դասերը ա՛յնքան խիստ պիտի ըլլան, որ զանոնք կրկնելու պէտքը պիտի չզգացուի այլեւս։ Դարձեալ, ըստ Աստուածաշունչին, այդ նեղութեան ժամանակուայ մոխրակոյտին վրայ պիտի հաստատուի Մեսիային Թագաւորութիւնը կատարեալ զօրութեամբ ու փառքով, իրականացնելու համար մարդկութեան օրհնութեան ու մահուընէ եւ մեղքէ վեր բարձրացնելու Իր մեծ գործը։ Քրիստոս պիտի Թագաւորէ՛։ Սատանան պիտի կապուի՛։ — Յայտ. Ի. 1-4։

Մարգարէութիւնը կը յայտնէ թէ՝ մինչդեռ մարդիկ աղէն անդին կը պտըտին ու գիտութիւնը կը ծաղկի, Աստուծոյ ժողովուրդին իմաստունները աւելի քան երբեք պիտի հասկնան Աստուծոյ Ծրագիրը։ «Խորհուրդը պիտի լմննայ»։ Յիսուսի Կոյսերուն առակը այս Դարուն վերջաւորութեանը կը վերաբերի։ Ան կ'ըսէ թէ Աստուծոյ ժողովուրդին մէջ (բոլոր Կոյսերը) «յիմարներ» ալ պիտի գտնուին։ Միայն «իմաստունները» պիտի «շիտկեն իրենց լապտերները», քննեն Աստուածաշունչը ու «հասկնան» զայն։ — Մատթ. ԻԵ. 1-12։

Մենք պէտք չունինք մանրամասնելու գալիք նեղութիւնը։ Ամէն մարդ կը տեսնէ զայն։ Անիկա հսկաներու միջեւ մաքառում մը պիտի ըլլայ — մէկ կողմը ելեւմտական հսկաները, թըրըսթները, եւ այլն, իսկ միւս կողմը տնտեսական աշխատանքի կազմակերպութիւնները։ Երկուստեք կը պատրաստուին։ Երկուստեք կ'ակընկալեն մինչեւ վերջը պայքարիլ։ Երկուստեք կը յուսան շահիլ։ Երկուստեք պիտի յուսախաբուին, որովհետեւ երկուստեք պիտի կորսնցնեն։ Աստուածաշունչը կը գուշակէ թէ արդիւնքը խիստ սոսկալի պիտի ըլլայ — անիշխանութիւն — «Նեղութեան ժամանակ մը որուն նմանը երբե՛ք չէ եղած»։

Ներկայ Համ-Եւրոպական տնտեսական պայքարը այս «մեծ նեղութեան» սկիզբն է, որը սակայն հետզ հետէ պիտի ծաւալի, մինչեւ որ իր կործանումի խառնարանին մէջ քաշէ բոլոր ազգերը։ Այս անզուգական մարտնչման պատճառած կեանքի, նիւթականի ու բարոյականի աղէտը ա՛յնքան ահռելի պիտի ըլլայ որ ժողովուրդները պիտի չանթահարուին, որոնք իրենց զէնքերը իրենց վեհապետներուն վրայ պիտի դարձնեն, որուն արդիւնքը համաշխարհային անիշխանութիւն պիտի ըլլայ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ — ՀԱՅԻ ՊԱՅՔԱՐ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԽՈՒԺԱՆԸ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԷ

«ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ»

ԿԱԹՈՂԻԿԷ, ՊԱՏԵՐԱԶՄՈՂ, ՅԱՂԹԱԿԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿԷ բառը ընդհանրական, պարփակող կը նշանակէ։ Անիկա պատշաճօրէն կարելի է գործածել ո՛չ այլոց, բայց միայն Անդրանիկներու Եկեղեցիին համար, որոնց անունները Երկինքը գրուած են։ (Եբր. ԺԲ. 23)։ Ս. Գիրք ուսանողները վերջերս կը խորհին թէ Մկրտչական, Մեթոտական, Ժողովական, Լուտերական անունները Կաթողիկէ չեն, հապա բաժանմունքներու անուններ միայն։ Նո՛յնպէս ալ Անկլիկան Եկեղեցին, Գերման Եկեղեցին, Յոյն Եկեղեցին, Հռովմէական Եկեղեցին, Հայաստանեայց Եկեղեցին, յարանուանական անուններ են, որոնք ըստ պատշաճի չենք կրնար Կաթողիկէ կոչել։

Պատերազմող Եկեղեցի ասացուածքը կը նշանակէ թէ Եկեղեցին պատերազմի մէջ է։ Սխալ ըմբռնում մ'էր երբոր Եկեղեցին սկսաւ մարմնաւոր զէնքերով պայքարիլ ազգերու դէմ, եւ կամ ազգերու օգնութեամբ՝ հերետիկոսներուն դէմ։ Իր առաքելութիւնը այս տեսակ պայքար մղել չէ։ Ի վերջոյ, իրեն պիտի շնորհուի «Անոնց Թագաւորները շղթաներով կապել, ու անոնց ազնուականները երկաթէ կապանքներով։ Այս պատիւը ունին Անոր բոլոր սուրբերը»։ Ասիկա Եկեղեցիին գործը պիտի ըլլայ ի վերջոյ, երբ փառաւորուած՝ Քրիստոսի հետ Անոր Գահին վրայ պիտի նստի, ու ազգերուն վրայ իշխանութիւն գործադրէ, ու զանոնք բրուտի ամաններու նման փշրէ։ (Յայտ. Բ. 27)։ Բայց, այս բոլորը Առաջին Յարութենէն վերջը պիտի ըլլայ, Անոր Երկնային փառք, պատիւ եւ անմահութիւն ժառանգած ատեն։

Եկեղեցիին ներկայ պայքարն է «կռուիլ հաւատքի բարի պատերազմը»։ Անիկա անհատական պայքար մ'է, ուր Եկեղեցիին նուիրուած անդամները պարտին հաստատ կայնիլ իրենց դիրքերուն վրայ, իրենց փրկութեան Զօրավարին ու Անոր Խօսքին օգնութեամբը պայքարելով։ Եղբայրները պարտէն մեծապէս օգնել իրարու, զիրար ամենասուրբ հաւատքին մէջ հաստատելով։ Անոնք որ մինչեւ ի մահ հաւատարիմ կը մնան՝ կենաց պսակ մը պիտի ստանան, ու իրենց Փրկչին հետ Անոր Թագաւորութեանը մէջ բաժնեկիցներ պիտի ըլլան։

Յաղթական Եկեղեցին մարդոց անտեսանելի պիտի ըլլայ, որովհետեւ Առաջին Յարութեամբ փառաւորուած ու կատարելագործուած պիտի ըլլայ հոգեղէն մակարդակի վրայ։ Ինչպէս որ Ս. Պօղոս ըսաւ, «Մենք բոլորս ալ պէտք է փոխուինք, որովհետեւ մարմին եւ արիւն չեն կրնար ժառանգել Աստուծոյ Թագաւորութիւնը»։ Անիկա աշխարհային ներկայացուցիչներու՝ անցեալի Արժանաւորներուն միջոցաւ պիտի գործէ, որոնք են Աբրահամ, Իսահակ, Յակոբ ու բոլոր Մարգարէները։

ՊԱՏԵՐԱԶՄՈՂ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

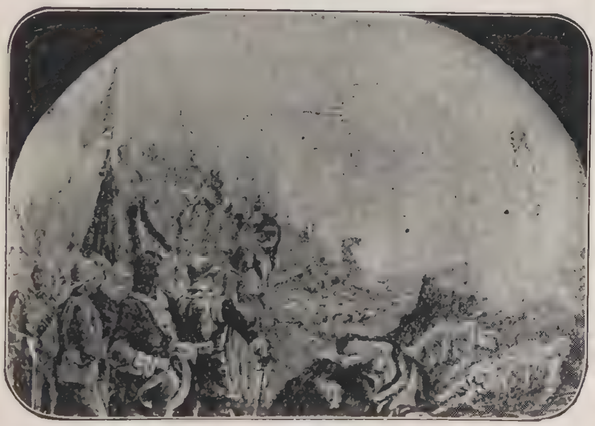

ՑԱՂԹԱԿԱՆ՝ ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԷՋ

«ՔՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԴ ԳԱՑ»

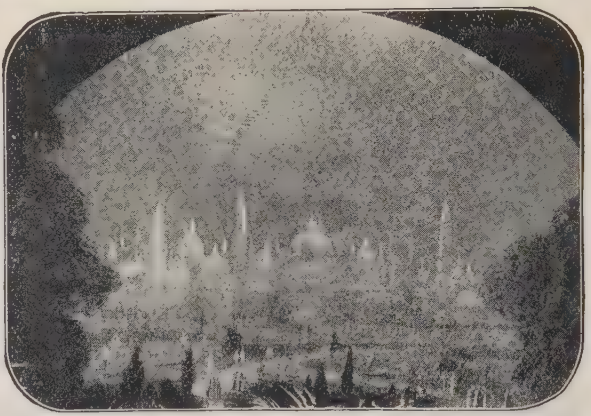

ՆՈՐ ԵՐԿԻՆՔ ՈՒ ՆՈՐ ԵՐԿԻՐ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ շատ մը Թանկագին ուսուցումները խորհրդապատկերական լեզուով ներկայացուած են։ Արդարեւ, ամէն լեզու պատկերազարդ է։ Որով «Երկինք»ը՝ ներկայ կարգ ու սարքերուն հետ կապ ունեցող բարձր կամ կրօնական ու հոգեղէն զօրութիւնները կը ներկայացնէ, մինչդեռ «Երկիրը»՝ ցած կամ ընկերական կարգն ու սարքերը։ Ըստ Ս. Գրոց, «երկրի» լեռները՝ կը ներկայացնեն մեծ պետութեանց ամբողջութիւնները, մինչդեռ ծովը՝ կը ներկայացնէ անհանդարտ դասակարգը, որը դաղտնապէս կամ բացէն կը ցանկայ կլլել Ընկերութիւնը։ Այսպէս՝ Ս. Գիրքը կ'ըսէ Թէ «Երկինքն» ու «Երկիրը», եւ կամ հոգեւոր ու ընկերական վիճակները որ Ջրհեղեղէն առաջ գոյութիւն ունէին՝ Ջրհեղեղով կորսուեցան. եւ ընկերական ու կրօնական նոր կարգ ու սարք մը յառաջ եկաւ, որը դեռ կը շարունակուի։ Ներկայ կրօնական եւ ընկերական կարգն ու սարքը կոչուած է այն աշխարհը կամ Տնօրինութիւնը, որը ներկայիս գոյութիւն ունի։ Նաեւ կոչուած է «Ներկայ Չար Աշխարհը», որովհետեւ չարը կը տիրապետէ։ Ս. Գրութիւնները (կրօնական ու ընկերական) նոր «Երկինք» մը ու նոր «Երկիր» մը կը խոստանան, վստահացնելով մեզ Թէ հոն արդարութիւն պիտի բնակի։ — Բ. Պետ. Գ. 13։

Ս. Պետրոս կը նկարագրէ Թէ ներկայ կրօնական Երկինքը ու Ընկերական Երկիրը մեծ կրակով մը պիտի ոչնչանան, որը անգամ մը սխալ ըմբռնուած էր՝ Թէ Երկիրը իրապէս պիտի այրուի։ Աստուածային երաշխիքը ասոր բոլորովին հակառակն է՝ Թէ «Երկիրը յաւիտեան կը մնայ»։ Այս համարին մէջ յիշուած «կրակ»ը անշուշտ միեւնոյն խորհրդապատկերն է որը յաճախ գործածուած է Աստուածաշունչին մէջ։ Անիկա նեղութիւն ու կործանում կը ներկայացնէ, որը բոլորովին պիտի տապալէ ներկայ կրօնական եւ ընկերական դրութիւնը անիշխանականութեամբ։ — Դան. ԺԲ. 1։ Մատթ. ԻԴ. 21։

Ապագայի հոգեղէն Երկինքը պիտի բաղկանայ երկնային փառաց ու զօրութեան տիրացած Քրիստոսէն ու Եկեղեցիէն։ Անոնք, որպէս Աստուծոյ խոստացեալ Թագաւորութիւնը՝ պիտի կառավարեն Երկիրը, օրհնելով ու վեր բարձրացնելով ոչ ընտրեալները, ամէն ազգէ, ժողովուրդէ, ցեղէ ու լեզուէ։ Նոր Երկիրը, ընկերական նոր կազմը պիտի ըլլայ որը գոյութիւն պիտի ունենայ այն ատեն, Նոր Երկնքին — Մեսիական Թագաւորութեան առաջնորդութեան ու հովանաւորութեան ներքեւ։ — Մատթ. Զ. 10։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ — ՔԱԼԱՊՐԻԻ ԱՆՑՔԸ

ԱՐՄԱԳԵՏՈՆԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՍՈՍԻԱԼԻՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՄՓՍՈՆՈՎ ՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒԱԾ

ԵՐԿԻՐԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ, ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ, ԱՄԲՈՂՋԱՑԱԾ

*Մ*ԵՐ սկիզբի խորհուրդը հետապնդելով՝ կ'ըմբռնենք թէ Եօթերորդ Ստեղծագործութեան Օրը կամ Դարաշրջանը 7000 տարուայ ժամանակաշրջան մը պիտի ըլլայ։ Մեսիայի այն վերջին 1000 տարուայ փառաւոր իշխանութեան ներքեւ Վերահաստատութեան գործը Երկիրը այն վիճակին պիտի հասցնէ ինչ որ սկիզբէն Աստուծմէ ծրագրուած էր։ Անիկա պիտի ամբողջացնէ Երկրին ըստեղծագործութիւնը, ու վերականգնէ մարդկութիւնը որպէս Աստուածանման Թագաւորներ Երկրիս գործերուն վրայ։ Մարդը ճաշակած ըլլալով Բարին ու Չարը, ու Բարին ընտրած ըլլալով, յաւիտենական կենաց վարձատրութիւն պիտի ստանայ. իսկ Չարը սիրող անհնազանդները Երկրորդ Մահուամբ պիտի ոչնչանան։ — Բ. Պետ. Բ. 12։ Բ. Թես. Ա. 9։

Մարդուն լեզուի ու գրչի կարողութենէն վեր է պատկերացնելու դրախտանման երկրի փառաւոր կատարելութիւնը։ Մարդոց մէջ ճանչցուած մտքի ու սրտի ամենավսեմ յատկութիւններն •իսկ անկատար են բաղդատմամբ Աստուծոյ պատկերին կատարելութեանը, որը պիտի վերահաստատուի բոլոր կամաւորներուն եւ հընազանդներուն մէջ. իսկ կամակորներն ու անհնազանդները պիտի կորսուին։

Արդէն կը տեսնենք մարգարէութեանց մէջ խոստացուած Վերահաստատութեան սկսումը։ Սակայն մենք դեռ Հազարամեային սկզբնաւորութեանը մէջ ենք, ուր Մեսիային հովանաւորութեան ներքեւ, Աստուծոյ Իմաստութիւնը ու Զօրութիւնը անկասկածօրէն հրաշալի Փոփոխութիւններ պիտի գործեն բնական միջոցներով։ Բոլոր սրտերուն, եւ Քրիստոնեային հաւատքին համար ոգեւորիչ պարագայ մ'է գիտնալու՝ թէ ինչպէս որ Մարգարէն յայտնեց թէ «Անապատը ու չոր երկիրը պիտի ուրախանայ ու շուշանի պէս պիտի ծաղկի», «Անապատին մէջ ջուրեր պիտի բղխին», այս բաները արդէն սկըսած են իրականանալ։ Միացեալ Նահանգներու ծայրագոյն արեւմտեան մասերուն մէջ, նոյնպէս եւ Միջագետքի՝ Աբրահամի երկրին մէջ, մարդկային խորագիտութիւնը, երկրաչափական մեծագործութիւնները, եւ այլն, հըրաշքներ կը գործեն։ Աստուածային Իմաստութիւնը անոնց ետեւն է։

Եթէ մարդկային հմտութիւնը կարող է ա'յսքան գեղեցիկ պտուղներ եւ ծաղիկներ արտադրել, ինչե՞ր չենք կրնար ակնկալել կատարեալ երկրէն, երբ «անէծքը», շնորհիւ փառաւոր Փրկչին, բոլորովին պիտի վերնայ։ Անշուշտ անիկա պիտի ըլլայ «Ամէն ազգաց ցանկալի բաները»։ — Անգեայ Բ. 7։

«ԱՆԱՊԱՏԸ ՊԻՏԻ ԾԱՂԿԻ»

ՈՐԹԻՆ ՈՒ ԹԶԵՆԻԻՆ ՏԱԿԸ

ԵՐԿԻՐԸ՝ ԱՄԾ·ՈՅ ՊԱՏՈՒԱՆԴԱՆԸ ՊԻՏԻ ՓԱՌԱՒՈՐՈՒԻ

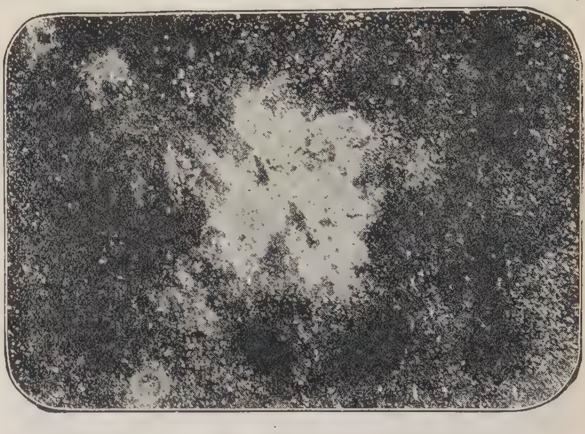

ԱՆԵԼՈՒԽԱ ԽՄԲԵՐԳԸ ՈՒ ԳԱԼԻՔ ԴԱՐԵՐԸ

ՀԱՋԱՐԱՄԵԱՑ Մեսիական Թագաւորութեան վերջացումովը, մեծ Միջնորդը Թագաւորութիւնը Հօրը պիտի յանձնէ։ (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 24)։ Հայրը սակայն՝ մարդկային ընտանիքին յաւիտենական կեանք պիտի չպարգեւէ, մինչեւ որ նախ փորձէ անոնց Իր հանդէպ ունեցած հնազանդութիւնը։ Սատանան կարճ ժամանակուայ մը համար ազատ պիտի արձակուի երեւան բերելու համար թէ ո՛րոնք իրապէս ի սրտէ հնազանդ են։ Ամէն անոնք որ այն ատեն թերանան, Սատանային հետ պիտի ոչնչանան Երկրորդ Մահուամբ։ (Յայտ. Ի. 7-9)։ Այսպէս ահա՛ երկիրը կատարելապէս պիտի մաքրուի։ Այն ատեն ամէն արարած Երկնքի ու Երկրի մէջ պիտի ըսեն. «Աթոռին վրայ նստողին եւ Գառնուկին օրհնութիւն ու պատիւ եւ փառք ու զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից»։ (Յայտ. Ե. 13)։ Այն ատեն հոն այլեւս հիւանդութիւն ու մահ պիտի չըլլայ։ Մեղքի ու մահուայ անցեալի բաները պիտի անհետանան։ — Յայտ. ԻԱ. 4։

Քրիստոսի ու Եկեղեցիին փառքը մարդկութեան վերահաստատմամբը պիտի չվերջանայ։ Ս. Գրութիւնները ո՛չ միայն կ'ըսեն թէ Քրիստոսի առջեւ ամէն ծունկ պիտի ծռի Երկնաւորներուն ու Երկրաւորներուն մէջ, հապա նաեւ՝ թէ «Գալիք Դարերուն մէջ Աստուած Քրիստոս Յիսուսով մեզի (Եկեղեցիին) պիտի ցուցնէ Իր շնորհքին գերազանց մեծութիւնը ու քաղցրութիւնը»։

Ինչպէս որ Աստուած երկիրը պարապ տեղը չստեղծեց, հապա բնակութեան համար՝ նոյնպէս ալ այս միեւնոյն ըսկզբունքը, անտարակոյս կը վերաբերի թէ՛ մեր արեգակնային դրութեան, եւ թէ՛ հազար միլիոն տարբեր աշխարհներուն համար ալ, որոնց մասին աստեղագէտները կը պատմեն մեզ։ Անոնք բոլորն ալ բնակելի պիտի ըլլան, ու մեր Երկրի մեղաց-փորձառութեամբ սորված բոլոր դասերը անոնց խրատականներ պիտի ըլլան։ Աստուածային հրամանն է՝ թէ Բանը, այն մեծարելի գործակատարը պիտի ըլլայ, որուն միջոցաւ ինչպէս անցեալոյն՝ նոյնպէս ալ ապագային՝ ստեղծումի ամբողջ գործը պիտի կատարուի. Իսկ Իր Եկեղեցին, Իր Հարսը, Իրեն հետ պիտի ըլլայ Իր բոլոր փառաւոր ապագային մէջ։ Արդարեւ, մերինը Մեծ Աստուած մ'է. արժանի երկրպագութեան, հնազանդութեան եւ սիրոյ։ Միայն յիմարները կ'ըսեն իրենց սրտերուն մէջ թէ «Աստուած չկայ»։ Ո՛վ քեզմէ պիտի չակնածի, ո՛վ Տէր... երբ Քու արդար գործքերդ յայտնուին»։ — Յայտնութիւն ԺԵ. 4։ Մաղաքիայ Ա. 11։ Երեմիայ Գ. 17։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԿԱՐՕՏԻ

ՃԱՓՈՆԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԿԱՐՕՏԻ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԿԱՐՕՏԻ

ՀԱԶԱՐԱՄԵԱՅԻ ԱՐՇԱԼՈՅՍԸ

Այս աշխարհահռչակ հեղինակութիւնը, որը տասնեւինը տարբեր լեզուներով թարգմանուած՝ և որմէ չորս ու կէս միլիոնէն աւելի ծախուած է, վերջերս Հայերէնի ալ թարգմանուեցաւ՝ այն անշահախնդիր նպատակաւ, որպէսզի Հայ գիտակից հասարակութիւնն ալ պատեհութիւնը ունենայ ծանօթանալու այն կուռ ու ողջամիտ աստուածաբանութեան հետ, որը ներկայացուած է այս հատորին մէջ. ուր անցեալի յարանուանական այլազան ու հակասիչ աստուածաբանութեան բոլորովին անծանօթ՝ բայց խիստ ներդաշնակ ու տրամաբանական կերպով մը՝ վերլուծուած են կրօնական ամենակնճռոտ հարցերը, որոնք երկար դարեր չարչրկած են ճշմարտութիւնը որոնողներուն մտքերը:

Այս հեղինակութեան շուրջ, անգամ մը հարուցի համբաւաւոր փիլիսոփայ խմբագիր մը գրեց.—

«ՄԱՐԴԻԿ ԿԸ ՀԱՄԱՐՁԱԿԻՆ ԽՈՐՀԻԼ ՆԵՐԿԱՅԻՍ»

«Անկարելի է կարդալ այս հատորը առանց սիրելու անոր հեղինակը, եւ խոկալու իր զարմանալի լուծումներուն վրայ այն խորհուրդներուն նկատմամբ, որոնք փոթորկած են մեր բոլորին ալ կեանքերը:

«Այս զարմանալի հատորը ո՛չ մէկ կէտ կը պաշտպանէ որը Ս. Գիրքը չ'ապացուցաներ: Անիկա քար քարի վրայ շինուած է, եւ իւրաքանչիւր քար իր բնաբանը ունի, եւ որոնք բուրգ մը կը կազմեն, իբր վկայ Աստուծոյ Սիրոյն, Ողորմութեանը եւ Իմաստութեանը»:

Այս հատորը բոլորին ալ մատչելի ընելու համար խիստ չնչին գնով մը կը ծախուի: Երևակայեցէ՛ք մօտաւորապէս 550 ***էջերէ բաղկացած լաթակազմ ու ոսկետառերով քանդակուած գեղեցիկ հատոր մը, ճանապարհածախսով միասին*** 35 ***սէնթի, որը կարելի է ստանալ Ընկերութեանս կեդրոնէն, որուն հասցէն պիտի գտնէք ստորեւ: Ապսպրողներուն դիւրութեանը համար դրոշմաթուղթ*** (բուլ, stamp) ***ալ կ'ընդունինք:***

ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՆԻՒԹԵՐԸ ՎԵՐԼՈՒԾՈՂ

Տետրակներ ՋՐԻ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ Ամէն Անոնց

ՈՐՈՆՔ ՔԱՐՏՈՎ ՄԸ ԿԸ ԴԻՄԵՆ ՄԵՐ ՀԱՍՑԷԻՆ

«Ազգերու Ապշութեամբ Տառապիլը». «Արմագեդոնի Պատերազմը». «Ամենաթանկագին Բնաբանը». «Ո՞ւր են Ննջեցեալները». «Ի՞նչ է Հոգին». «Գիտէ՞ք». «Մեծատունը եւ Աղքատ Ղազարոսը». «Հարցումներ՝ Հոգեշունչ Պատասխաններով»:

INTERNATIONAL BIBLE STUDENTS ASSOCIATION
13-17 HICKS ST., BROOKLYN, N. Y., U. S. A.

Այս Հեղինակութիւնը
հետեւեալ ձեւերով լոյս տեսած է։

Լաթակազմ	. . . .	25 սէնդ
Թղթակազմ	. . .	15 »
Թերթի ձեւով	. . .	5 »

Բոլոր ապսպրանքները
ղրկել հետեւեալ հասցէին,
International Bible Students Association,
Brooklyn, N. Y., U. S. A.